

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200572

UNIVERSAL
LIBRARY

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ೧

ಪ್ರಥಮ ಸಂಪಾದಕ

ಬಿ ಎಂ. ಸ್ರೀಕಾಂಠಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಎಲ್.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ

ಸಂಪಾದಕರು .

ಬಿ ಎಸ್ ವೆಂಕಟಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ.

ಎ ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಎ.

ಮೈಸೂರು

ಗವಿಮಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

೧೯೨೦

ಮು ನ್ನ ಡಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಘನೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಂದು "ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಟನ ಸಮಿತಿ"ಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಎರಡು ಬಗೆಯವು --

- (೧) ಈ ನಕ್ಷೀನಕಾಲಕ್ಕೆ ಜೀಕಾನ ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಸುವವನ್ನು ಹರಡಬಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ವಿಜ್ಞಾನ, ತತ್ವ ಚರಿತ್ರೆ, ಧರ್ಮ, ನೀತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಲಲಿತವಾದ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ, ವಿವಾಹಾನ್ವಿತವಲ್ಲದ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸತಕ್ಕವು. ಇವು ಸ್ವರಂತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿರಬಹುದು; ಅಥವಾ ಭಾಷಾಂತರಗಳಾಗಿರಬಹುದು, ಸೌಕಲನಗಳಾಗಿರಬಹುದು.
- (೨) ಕನ್ನಡದ ಪೂರ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ದಲ್ಲಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಉತ್ತಮಕಾವ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು. ಇವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಬೇಕು; ಮೂಲಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿದ ಶುದ್ಧಪಾಠವನ್ನು ಒಳಕೊಂಡು, ಪೀಠಿಕೆ, ಶಬ್ದಕೋಶ, ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಏರ್ಪಟ್ಟು, ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ಮೊದಲು ಸಿದ್ಧವಾದ "ಪರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ"

ವನ್ನು ಈಗ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತದೆ ಈ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಗುಣಜ್ಞರ ಪರಾಮರ್ಶೆಗಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರೌಢಕಾವ್ಯಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಳವಿನ್ದಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಪಠ್ಯಭಾಗವಾಗಿ ಇಡುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೂ ಈ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವುದೇ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಇದು ವ್ಯಸನಕರವಾದ ಸಂಗ್ರಹ ಒಂದು ಕಾವ್ಯದ ಸೊಗಸನ್ನು, ಒಬ್ಬ ಕವಿಯ ಕಲಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಳಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಓದಬೇಕು, ಇಲ್ಲ, ಉತ್ತಮವಾಗಿಗಳಿಲ್ಲವನ್ನಾದರೂ ನೋಡಬೇಕು ಈ ಸಮೃದ್ಧವಿಷಯ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ, ಪಾಠಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಅಂಶವಾದಂತೆ, ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಅದರದರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಓದುಗರಿಗಾಗಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯಜನಕ್ಕೂ ಹಿತಕರವೂ ಪ್ರಯೋಜನಕರವೂ ಆಗಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಿಗಮನ - ಕಥಾಸರಣಿ, ಕಥಾಸಾರಮು, ಬಹು ಕಥೆಯ ಸ್ಯಾರಸ್ಯಕ್ಕೆ, ಪಾತ್ರನಿರೂಪಣೆಗೆ ಭಂಗಬರಬಾರದು, ಅಪಶ್ಯವಾನ ವರ್ಣನೆಯ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆಯ ಸಾರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದು, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಾದದ್ದು, ಕವಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ, ಆತನ ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಲೋಪವಿರತವಾದುದು ಇಷ್ಟನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುವುದು ಸಂಗ್ರಹಕಾರನ ಕರ್ತವ್ಯ, ಆದರೆ ಕಷ್ಟ --- ನಿರ್ಸಾರವಾದ, ಚರ್ಚಿತಚರ್ಚಣವಾದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮನಃಕ್ಲೇಶವಿಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟರೂ, ಆತನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಧರ್ಮಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಇರಲಾರನು ಯಾವ ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ಈ ಭಾವವನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸುವುದನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಬಿಡಲಿ, ಎಂದು ಆತನು ತನ್ನೊಡನೆಯೇ ಹೋರಾಡದೆ ಇರನು. ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಟ್ಟು

ಕೊಂಡರೂ, ತನ್ನ ಸಂಗ್ರಹ ಬಹುಜನಸಮ್ಮತವಾಗಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯನು ಕೊನೆಗೆ ಸಹೃದಯರ ಕರುಣೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರನು ಶರಣನು

ರಾಘವಾಂಕನು ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನು, ನಮ್ಮ ಉತ್ತಮಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆ ಭಾರತದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಉಚ್ಚಧೈಯದಿಂದ ಪೂರಿತವಾದ ಕಥೆ. ವೀರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಥೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತದೆ ತನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾವ್ಯವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

ಧಗಪತ್ಯಪೆಯಿಂದಲೂ, ಕನ್ನಡಗರ ಸೌಹಾರ್ದ ಸಹಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಪ್ರಳಯುತ್ತಾ ಬರಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು, |
1924-25 |

ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ,
ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ.

ವಿಷಯ ಸೂಚಿ

ವಿಷಯ				ಪುಟ
ಮುನ್ನುಡಿ	..	..		
ಪೀಠಿಕೆ	..	..		i
ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಸಂಗ್ರಹ—	೧	..		೧
	೨	..		೭
	೩	..		೧೫
	೪	..		೨೯
	೫	..		೪೫
	೬	..		೫೯
	೭	..		೬೬
	೮	..		೮೭
	೯	..		೧೦೯
ಶಬ್ದಕೋಶ	..	..		೧೧೭

ಉಪೋದ್ಭವ

ಕವಿ ಮತ್ತು ಕಾಲ

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕ. ಸಿದ್ಧ ರಾಮಪುರಾಣ, ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆ, ಫೀರೇಶ್ವರಚರಿತೆ, ತರಭ ಚಾರಿತ್ರ, ಪರಿಹರಮಹತ್ಯ—ಇವು ಈತನ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಮೂರೂ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಚ್ಚಾಗಿವೆ; ಮಿಕ್ಕ ಮೂರು ಇನ್ನೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ಈತನ ಕಾಲವು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ (ಸು. ೧೧೫೫) ಎಂದು ಡಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ, ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆ (ಸು. ೧೨೯೦) ಎಂದು ಡಾ. ಕಿಟ್ಟಲ್, ಡಾ. ವೆಂಕಟನುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಮುಂಕಾದವರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ರಾಘವಾಂಕನ ಕಾಲ ದೇಶ ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ಸುವಾರಾಗಿ ಊಹಿಸಲು ನಹಕಾರಿಗಳಾದ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಅವನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ:—

ಈತನು ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಹಂಪೆಯ ಶಂಕರಪ್ರಭು, ಹಂಪೆಯ ಮಾದಿರಾಜ, ಹಂಪೆಯ ಮಹಾದೇವ, ಹಂಪೆಯ ಹರೀಶ್ವರ—ಇದು ಗುರು ಪರಂಪರೆ. ತಾನು ಹರೀಶ್ವರನ 'ವರಸುತ' ಎಂದರೆ ಶಿಷ್ಯ¹. ಉದ್ಭಟ, ಮಯೂರ, ಕಾಳದಾಸ, ಹಲಾಯುಧ, ಕೇಶಿರಾಜ,

¹ 'ಹಂಪೆಯ ಮಹಾದೇವನಾತ್ಮಜ' (ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ, I. ೧೨) ಎಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಆತ್ಮಜ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು 'ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮುಲಹಣ, ಬಾಣ, ಭೋಜ, ಭಲ್ಲಟ, ಭಾರವಿ--ಇವರು ಸ್ತುತ್ಯ ರಾದ ಹಿಂದಿನ ಶೈವಕವಿಗಳು.--(ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ.)

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಶಿವಪೂಜೆ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಿಜ್ಜಳನು ವೀರ ಜಗದೇವನಿಂದ ಹತನಾದನು. ಬಿಜ್ಜಳನ ತಮ್ಮನಾದ ಕರ್ಣ ದೇವನು ತನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಜೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮ ನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪ ಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಮ (ಪ್ರಭುದೇವ) ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಸಿದ್ಧರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಹೋದನು. -(ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪುರಾಣ.)

ಸೋಪಾನಾದ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದ ನಿರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಂಗಳಿಗೇ ಇವೆ. (ಕಥಾನಾಯಕನಾದ ಅವಯ್ಯನು ಮಲಿಗೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯನಂಬ ರಾಜನಿದ್ದಂತೆ ಹೇಳಿದೆ ಆದರೆ ಈ ಚಂದ್ರಾ ದಿತ್ಯನಾಂಜನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.)

ಮೂಲೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು 'ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ' ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳ ಕರ್ತೃ; ರಾಘವಾಂಕನ ಸೋದರಮಾಣ ಮರು ಗುರು ಆದರೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಾಲವೂ ರಾಘವಾಂಕನ ಕಾಲದಷ್ಟೇ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವಕವಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಶವರಾಜ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ನಂಸ್ಯತ ನಾಯಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಿತರಾದವರು ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಗರು ವನರು ಆದರೇ ಅಗಿರಬೇಕು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ

ಮಾನವಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸ ಮುಖ್ಯರಾದವರು ಕಾದಾರವ ನಂದ ದೇವರಾಜನು ಮೂಲಕರೆಯು, ಕಾಳಿದಾಸನು ಶಿವನ ಚರಣಕ್ಕೆ ಕನನು ಸಿ ವನು ಮಲಿಗೆಯ ಚಂಕೆಯು, ನಾಯಕನು ನಂದನಿಂದ ದೋಗದ ಕೂವೆನ್ನು ಶಿವ ನಂದನನಿಗೆ ನಮಕಲ ವನುವನು ಕವಮಾಯು, ಬಾಣನು ವನ ಕೃತಕಾಯ ಗಳನ್ನು ಕಾಲಿಕೆಯಾದ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಮರು ಬಾದರಾಯ, ಭೋಜ

ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವರು. ಇನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕಾಲವೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಿಜ್ಜಳನು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗತಿಸಿದನೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬರೆದ ರಾಘವಾಂಕನು ಕ್ರಿ.ಶ ೧೧೫೬-೧೧೬೩ ರಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಜ್ಜಳನಿಗಿಂತ ಒಂದೆರಡು ತಲೆಯಾದರೂ ಈಚೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ಬಿಜ್ಜಳನು ನತ್ತಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಬಯಲಾದದ್ದು. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಬಯಲಾದಮೇಲೆ ರಾಘವಾಂಕನು ಅವನ ಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕನು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೦೦ ರ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಸ್ಕೂಲವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಸುಮಾರು ೧೨೬೩ ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಪದ್ಯಗಳು ಉದ್ಯತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ರಾಘವಾಂಕನು ಅವನಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಿರಿಯವನಾಗಿರಬೇಕು.

ಈತನ ವಿಷಯವಾಗಿ ರಾಘವಾಂಕ ಚಾರಿತ್ರ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೫೦) ಚೆನ್ನಬಸವಪುರಾಣ (೧೫೮೪) ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ (೧೬೬೨), ಗುರುರಾಜ ಚಾರಿತ್ರ (೧೬೫೦) ಇವುಗಳಿಂದ ಈ ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ:—

ರಾಘವಾಂಕ ಚಾರಿತ್ರ:—‘ಈತನು ಕುಂತಳದೇಶದಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಪಾಪುರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇವನ ತಂದೆ ಮಹಾದೇವಭಟ್ಟ; ತಾಯಿ ರುದ್ರಾಣಿ; ಸೋದರದ

ನು ತಿವಕಾಪವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಅವನು ಮೆಚ್ಚಿ ಕೃಪಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ದೋಡಂತೆಯೂ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ...’ (ಕಪಿಚರಿತೆ I, ೨೨೨-೨೨೩.)

1 ಕಪಿಚರಿತೆ, I, ೨೨೨-೨೨೩.

ಮಾವ ಮತ್ತು ಗುರು ಹಂಪೆಯ ಹರಿಶ್ಚರ. ಈತನು ತನಗೆ ಕಪಿತಾಶಕ್ತಿಯುಂಟಾದಮೇಲೆ ಪಂಪಾಪುರದ ರಾಜನಾದ ದೇವ ರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲರೂ ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಓದಿದನು. ಒೀಗೆ ನರಸ್ತುತಿಪಾಡಿದ ತಪ್ಪಿ ತಕ್ಕ ಹರಿಶ್ಚರನು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಹರಿಶ್ಚರನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆಯೇ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥ ಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದನು ತರುವಾಯ ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಕರೆಯ ಪದ್ಮರಸನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಯ್ಸಳನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರಳಿ ಪಂಪೆಗೆ ಬಂದು ಓರುಗಲ್ಲಿನ ರಾಜನಾದ ರುದ್ರ ಪ್ರತಾಪನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏಕ ದ್ವಿ ತ್ರಿ ಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿಗಳೆಂಬ ಕುತುಬಿಗಳಿ ದ್ವಾರೇಂದು ಕ್ಕಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಟ್ಟದೀರೂಪವಾದ ವೀರೇ ಶ್ಚರ ಚರಿತೆಯೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು ರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿ ಕುತುಬಿ ಪರವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಹಂಪೆಗೆ ಬಂದು ಹರಿ ಶ್ಚರನ ಅಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಜೇಲೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಯ ಲಾದನು. ಈತನಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಪಟ್ಟದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರೂ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರಲಿಲ್ಲ; ಈತನೇ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.'

ಚೆನ್ನ ಬಸವಪುರಾಣ :—

ವರಹರೇಶ್ಚರನ ಸೋದರದಳಿಯನುಜಯ ಕವಿ
ಶರಥ ಭೇರುಂಡನೆಂದೆಂಬ ನಾನಾಪರಿಯ
ಬಿರುದಾಂಕ ಕವಿರಾಘವಾಂಕನಿರಲೋರುಗಲ್ಲೆಂಬ ಪಟ್ಟಣಕೆ
ವೋಗಿ |

ಪರವಾದಿಗಳನಲ್ಲ ಗೆಲದು ವೀರೇಶನಿಂ
ದರಿದೇನಿಪ ಪದಕಮಂ ಪಡೆದು ವೇರಾಪುರಿಗೆ
ಮರಳಿ ಬಂದಲ್ಲ ದೇಹವನುಜಿದು ವರಸಮಾಧಿಯೊಳಿರದೆ ಬಯ
ಲಪ್ಪನು ||

ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯದ ಕಥಾನೂತ್ರರತ್ನಾಕರ :—

ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏಕದಂಡಿ, ದ್ವಿದಂಡಿ, ತ್ರಿದಂಡಿಯೆಂಬ ಮೂವರು ವೈಷ್ಣವಕವಿಗಳು ಸಕಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಾಡಿದ ಪದ್ಯಮಂ ಮೂಱುವೇಳೆ ಓದಿಸಿ ಆ ಪದ್ಯವ ಪಾಠ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಪದ್ಯವ ನೀನೆಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆ ಎಂದು ಕವಿಗಳನ್ನು ರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಸೋಲಿಸುತ್ತಿರಲು, ರಾಘವಾಂಕನು ಆ ವಾರ್ತೆಯಂ ಕೇಳಿ ಕವಿಮುಖಕವಾಟವೆಂಬ ಪದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಂ ರಚಿಸಿ ಓರುಗಲ್ಲಗ ಹೋಗಿ ಆ ಏಕ ದ್ವಿ ತ್ರಿ ದಂಡಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ರಾಜನಿಂದ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಉಭಯಕವಿ ಶರಭೇರೂಂಡ ರಾಘವಾಂಕಪಂಡಿತ ಎಂಬ ಶಿವ ಕವೀಶ್ವರನ ಕವಿತ್ವದಲ್ಲ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಮಸ್ತ ಸಮಯದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೀರ್ತಿಸಿದರು.

ಗುರುರಾಜ ಚಾರಿತ್ರ :—

ಕವಿಕಮಲ ಮಾರ್ತಂಡ ರಾಘವಾಂಕಂ ಪಂಪಾವಿರೂ ಪಾಕ್ಷನನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಕಂಕಣಕಿರೀಟಾದಿಗಳನನುನಯದಿ ಪಡೆದು ಉಭಯಕವಿ ಶರಭೇರೂಂಡನೆಂಬ ಪೆಂಡೆಯವ ಧರಿಸಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಾವ್ಯವ ಮುಖಿದು ಸೋಮನಾಥನ ಕಾವ್ಯವ ಪೇಟಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಗೆಲಿಮ ಓರುಂಗಲ್ಲಗೈದುತ್ತ ಸುಮನಸನ ಲೀಲೆಯಿಂ ಗಂಧರ್ವಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿ ವೀರೇಶನಾಲಯಕೆ ಹೋಗಿ ದೇಗುಲದ ಹಿಂವೆ ಕುಳಿತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿಸಾಸಲುಗವಿತೆ ಯೆಂಬ ಪ್ರಬಂಧಮಂ ರಾಗದಿಂದೊರೆದು ದೇಗುಲವನಭಿಮುಖ ಗೈದು ವೀರಭದ್ರನಂ ರಂಗಸ್ಥಲಕೆ ಬರಿಸಿ ರುದ್ರಪ್ರತಾಪನಿಂ ಪೂಜೆವಡೆದನು.

ಈ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದಾದರೆ, ರಾಘವಾಂಕ, ಪಂಪಾಪುರದ ದೇವರಾಜ, ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳ, ಓರುಗಲ್ಲನ ರುದ್ರ

ಪ್ರತಾಪ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಕಾಲಿಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಂಭವ
ವಾಗಬೇಕಾದರೆ ರಾಘವಾಂಕನು ಕ್ರಿ.ಶ. ಸುಮಾರು ೧೨೮೦-
೯೦ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ರೆ. ಕಿಟ್ಟಲ್ ಮತ್ತು ಡಾ. ವೆಂಕಟ
ಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರೂ, ಸುಮಾರು ೧೧೬೫ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು
ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನು ೧ನೆಯ ನರಸಿಂಹ ಹೊಯ್ಸಳ
(೧೧೩೬-೧೧೭೧), ರುದ್ರಪ್ರತಾಪನು ೧೧೬೨ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ
ರುದ್ರದೇವ, ದೇವರಾಜನು ಯಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ—ಎಂಬುದು
ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಹೇಳಿಕೆ. ಆದರೆ ಈ ನರಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾ
ಳನು (ಮೂರನೆಯ ನರಸಿಂಹ ಹೊಯ್ಸಳನ ಮಗನಾದ)
ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳ (೧೨೯೧-೧೩೪೨), ರುದ್ರಪ್ರತಾಪನು
ಈ ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳನ ಸಮಕಾಲಿಕನಾದ ಓರುಗಲ್ಲಿನ
ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ, ಪಂಪಾಪುರದಲ್ಲಿ ದೇವರಾಜನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ
ರಾಜನಿದ್ದಿರಬಹುದು—ಎಂಬುದು ಡಾ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರ
ಮತ.

ಮೇಲೆ, ಆಂತರಪ್ರಮಾಣ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ
ರಾಘವಾಂಕನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೦೦ ರ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು
ಮಾಡಿರುವ ಊಹೆಗೆ ಡಾ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರ ಮತವು
ಉಪಪ್ಪಂಭಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಸ್ತುತಃ ರಾಘವಾಂಕನ ಕಾಲವಾದ ೩೦೦-೪೦೦ ವರ್ಷ
ಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದ 'ರಾಘವಾಂಕ ಚರಿತ್ರೆ' ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥ
ಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು
ಕಷ್ಟ. ಅವೇನು ಚರಿತ್ರೆಗಳೆಂದು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲ. ಜನ
ಜನಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಂದ ಸಂಗತಿಗಳು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತ
ವಾದಾಗ ಒಂದು ಕಾಲದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣವೇರಿ
ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಸ್ವಭಾವ.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರಕಾರರಿಗೆ ನಮ್ಮ ತ
ವಲ್ಲದ ಸಂಗತಿಗಳೂ, ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಗಳೂ ಕಂಡುಬರು
ತ್ತವೆ. (ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಜೀವನಕಾಲವಿಚಾರ, ಪುಟ
೨೭೧-೨ ನ್ನು ನೋಡಿ)

ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕನು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೮೦
ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.¹

ಮತ

ಈತನು ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಕವಿ. 'ಮಹಾಲಿಂಗಭಕ್ತರ ಭಕ್ತ.'
ಇದು ಈತನು ಬರೆದಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸ್ವರೂಪ ವಿಷಯಗಳು,
ಶಿವಶೈವ ಪಕ್ಷಪಾತ ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹರಿ
ಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಾಗ ರಾಘವಾಂಕನು ನರನ್ತುತಿ
ಮಾಡಿದನೆಂದು ಅವನ ಮಾವನಾದ ಹರಿಹರನು ಅವನ ಹಲ್ಲು
ಮುರಿದು 'ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆ' ಮುಂತಾದ ಶೈವಕಾವ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಬರೆದಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟನೆಂದು
ಕಥೆಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಂಬುವುದು ಕಷ್ಟ; ಏಕೆಂದರೆ ಹರಿ
ಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಶಿವನ ಭಕ್ತನೆಂದೇ ವರ್ಣಿತ
ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶೈವಕವಿಗಳಿಗೆ ಶಿವಚರಿತೆ ಎಷ್ಟು ಪೂಜ್ಯಪೂಜ್ಯ
ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತೆಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಪೂಜ್ಯವಾದದ್ದು. ಅಲ್ಲದೆ ಹರಿ
ಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ 'ಒಡೆಯನಮಳ ಪಂಪವಿರೂಪಾಕ್ಷ' (೧-೬);

¹ ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಿಂದ ಪದ್ಯಗಳು ಗುಡ್ಡುತ
ವಾಗಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅಗಿನಕಾಲಕ್ಕೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೭೫) ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯವು
ಇನ್ನೂ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದಿರಲಾರದೆಂದು ಡಾ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಹೇಳು
ತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅಷ್ಟೇನೂ ತ್ರಪ್ತಿಕರವಾದ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಪಟ್ಟಣಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗ
ಇನ್ನೂ ಚಂಪೂಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಗೌರವವು ಇಲ್ಲವೆ ಅದನ್ನು ಚುಲ್ವಕಾರ್ಜುನನು
ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ರಗಳೆಯಿಂದ ಉದ್ಧಾರಮಾಡಬಿರು
ವುದಕ್ಕೂ ಇದೇ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾ
ರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಸೇರಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಲು ಆಧಾರವಿದೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಸಹಾಯವೇಂದರಿಂದಲೇ ಕಾಲ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡುವುದು
ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಲಾರದು.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಲ್ಲ. 'ರಾಘವಾಂಕನು ಶರಣರ ಚಾರಿತ್ರ ಪಂಚ ಕಾವ್ಯವಂ ಪೇಟಿದನು' (ಕವಿಚರಿತೆ [, ಪುಟ ೨೩೫) ಎಂದು ಪ್ರವಾದವಿದೆ. ಈ ಪಂಚ 'ಚಾರಿತ್ರ' ಗಳಲ್ಲ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯವೂ ಒಂದಾಗಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕೆಲವುಕಡೆ ಇದಕ್ಕೆ 'ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಚರಿತೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕವಿಯೂ 'ಕೃತಿಗೆ ನಾಮಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಚಾರಿತ್ರ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ (೧-೩).

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಾದಿ ಯಲ್ಲ ಬಸವ ಚನ್ನಬಸವಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದುಂಟು. ಹರಿ ಹರನಾಗಲಿ ರಾಘವಾಂಕನಾಗಲಿ ಇವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣವೋ ನಿರ್ಧರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹರಿ ಹರಾದಿಗಳು ಬಸವ ಚನ್ನಬಸವರಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದರೂ ಇದ್ದಿರ ಬಹುದೆಂದು ಕಾವ್ಯಕಲಾನಿಧಿಯ ಸಂಪಾದಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.^೧ ಆದರೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದುವೇಳೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ನಮಕಾಲಿಕರೆಂದಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲದೆ ಹರಿ ಹರಾದಿಗಳು ಮುಂಚೆ ಇದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕರು ವೀರಶೈವರೇ ಆದರೂ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲದಿರಬಹುದೆಂಬುದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರ ಮತ ಆದರೆ ಹರಿಹರನು ಶರಣರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶ್ವರ ನನ್ನು ಶರಣನೆಂದು ಗಣಿಸಿ ಅವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರು ವಂತಿದೆ^೨ ಇದರಿಂದ ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕರಿಗೆ ಬಸವೇಶ್ವರ ನಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಭಾವವಿತ್ತೆಂದೇನೋ ಹೇಳಬಹುದು.^೩

^೧ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದ (೧೯೦೬), ಭೂಮಿಕೆ, ಪುಟ ೪.

^೨ 'ಬಸವರಾಜವೇವರ ರಗಳೆ' ಯನ್ನು ನೋಡಿ.

^೩ ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕರು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ಜಾತಿ ಮತ ಕುಲಾಚಾರ್ಯ ಗಳಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಶೈವಾಗಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕರ್ಮಾ ಚರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶೈವರೆಂದೂ, ಬಸವ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಅಲ್ಲಮಾದಿ ಗಳು ಕರ್ಮ ಜಾತಿ ಮತಾಗಮಗಳ ಬಂಧನವನ್ನು ನಿರೀಕೊಂಡು ಶಿವಾನುಭವ ಸತ್ಸಾಶುದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರೆಂದೂ ಅವರ ಗ್ರಂಥ ಗಳಿಂದ ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥಗಳು

ರಾಘವಾಂಕನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪುರಾಣ, ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆ, ಇವು ಮೂರು ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಚ್ಚಾಗುವೆಯೆಂದೂ ವೀರೇಶ್ವರ ಚರಿತೆ, ಶರಭಚರಿತ್ರ, ಹರಿಹರ ಮಹತ್ವ ಇವು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. “ ಸಿದ್ಧನಂಜೇ ಶನ ರಾಘವಾಂಕ ಚಾರಿತ್ರದಿಂದ, ವೀರೇಶಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ವೀರ ಭದ್ರನು ದಕ್ಷಾಧ್ವರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ ಕಥೆಯೂ, ಶರಭಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ರಕ್ತಪಾನದಿಂದ ಮತ್ತನಾದ ನರ ಸಿಂಹನನ್ನು ವೀರಭದ್ರನು ಶರಭಾಕಾರದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ಕಥೆಯೂ, ಹರಿಹರ ಮಹತ್ವದಲ್ಲಿ ಹಂಪೆಯ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವೂ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.”⁸

ಸಿದ್ಧರಾಮಪುರಾಣ

ಸಿದ್ಧರಾಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ:—

ಸೋನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ⁹ ನನ್ನಪ್ಪನೆಂಬ ಪ್ರಭುವು ಚಾಮಲ ದೇವಿಯೆಂಬ ಅರಸಿಯೊಡನೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದನು. (III. ೨೦) ಆಗ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮುದ್ದಯ್ಯ ಸುಗ್ಗಷ್ಟೆ ಎಂಬವರಿಗೆ ‘ ದೇಹ ವಿಕಾರ ವಿಷಯಂಗಳಳಿದ ಬಳಿಕ ’ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಾಂಶಸಂಭೂತ ನಾದ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇವನಿಗೆ ತಾಯಿತಂದೆ ಗಳು ಧೂಳಿಮಾಕಾಳಯ್ಯನೆಂದು ತಮ್ಮ ಮನೆದೇವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಜಡಭರತನಾಗಿದ್ದ ಈ ಮಗನನ್ನು ಮುದ್ದಯ್ಯನು ದನಕಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಒಂದುದಿನ ಶಿವದರ್ಶನವಾಯಿತು. ತನಗೆ ದರ್ಶನವಿತ್ತವನು ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿರುವ ಮಲ್ಲಿನಾಥನೆಂದು

⁸ ಕವಿಚರಿತೆ I. ಪು. ೨೪೪.

⁹ ‘ ಸುವರ್ಣವಲ್ಲ ’ (I. ೧೩): ಈಗಿನ ಸೋಲಾಪುರ.

ಕೇಳಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಅಲ್ಲಗೆ ಯಾತ್ರಿಕರೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಹುಡುಗನು ಎಂದಿನಂತೆ ಮನೆಗೆ ಬಾರದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಅಣ್ಣನಾದ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಶಿವಮಯನಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮನನ್ನು ಊರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಅನಂತರ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೂ ಅಣ್ಣನಿಗೂ ಶಿವವೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶಿವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ, ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅನೇಕ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ವೀರನಾದ ಜಗದೇವನಿಂದ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಅಳಿದುಹೋದನು. ಬಿಜ್ಜಳನ ತಮ್ಮನಾದ ಕರ್ಣದೇವನು ತನಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಪದೇಪದೇ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.¹⁰ ಆದರೆ “ಹರ ಮುನ್ನ ಹರಸಿ ಕಟ್ಟಿದ ಲಖಿತ ಪಟ್ಟಮಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾಡುವೀ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.. ನರರಿಗಳವಲ್ಲ” (IX, ೨೦) ಎಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಜನರು ಬರುತ್ತ ತಮ್ಮ ರೋಗಾದಿ ಉಪದ್ರವಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಮನೂ ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ

¹⁰ ಸ್ವಪ್ನಿಯೆಲ್ಲವನಾಳ್ವ ಸ್ಥಿರಪಟ್ಟವಂ ತನಗೆ | ಕಟ್ಟುವಡೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ನಾಥನಾತನಂ | ದಟ್ಟಿದಂ ಕರ್ಣದೇವಂ ನುಬಾಸನವನಾಳ್ವುದುರೆಯಂ ಮಂತ್ರಿ ಯೊಡನೆ || IX, ೧.

ದೇವ ನೀಸೂಲವು ಬಂದಿಹೆಯಂದು ಪುನಿವರೇ | ಜೀವಕ್ಕೆ ತಪೆಯಾಯ್ತು ಕರ್ಣದೇವಂ ನಿಮ್ಮ | ನಾವಗಂ ಬಿಜಯಗೈಸಿಯೆ ತರಲಕಟ್ಟಿದನು | ಬರಬೇಹು ದೊಲ್ಲೆವೆನಲು || ಸಾವನೆಂದನುಗೈಯೆ ಬೇಡಬೇಡವೊ ಅಣ್ಣ | ನಾವೇನು ಬಲ್ಲೆವೈ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ತನ್ನ | ರಾವಿಂದ ಕೆರಳುವಡೆಯನ್ನಿ ಚ್ಚೆಯೇ || IX, ೧೧.

.. ಎಲ್ಲವನು ಬಿನ್ನೈಸಿ ಪಟ್ಟದೇಶ ನಿರ್ಧಾರವ || ಸೋದಿಸಿಂದೇ ಪೋಗಿ ನಾಳೆ ಬಹುದೆನಲವರು | ಮೇದಿನಿಯ ನಾಣ್ಣುಡಿಯು ನಾರಣಾಸಿಯ ಬಿಟ್ಟ | ಪೋದರೆಂಬುವುದು ಯೆಮಗಾಯ್ತಂದು ಹರುಷವಿಗಿಲಾಪುರಕ್ಕೆ ತಂದರು || IX, ೧೬.

ಬಂದು ' ನೆರೆಯವರಿಗತ್ತು ಕಣ್ಣು ಹೋಹಂದ ನಿಮಗೆ ' ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದನು. ನಿದ್ಧನು ' ನಾಕಾರನಿಷ್ಠೆ ಭೂತಗಳೊಳಗನು ಕಂಪೆ ತಾನೆ ಪರಬೊಮ್ಮ ' ವೆಂದು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲೇ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಮನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಕದಳಿಕಾವನದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಇದಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಮೇಲೆ ನಿದ್ಧರಾಮನು ಹಾವಿನ ಹಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ಗುಡ್ಡರನ್ನು ಕರೆದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಕೆರೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಬಯಲಾದನು.

ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆ

ಸೋಮನಾಥ ಚರಿತೆಯ ಕಥೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೀಗಿದೆ --

ಪುಲಿಗೆಟೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನರು ಕೆಟ್ಟ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿವಾಲಯದ ಕದವನ್ನು ಹಾಕಿ, ' ಭೋಗವ ಕೆಡಿಸಿ ಸದೆಸೊಪ್ಪನೊಟ್ಟಿ ತೀರ್ಥವ ಹೊಳಿ ದುರ್ನೀತಿಯಲಿ ನಡೆಯುತಿಹರು ' ಎಂದು ನಾರದನು ಶಿವಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿವನು ತನ್ನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಆದಿಗಣನಾಥನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವನು ಅದರಂತೆ ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪುರದಲ್ಲಿ ಹರದತ್ತ ಪುಣ್ಯವತಿಯೆಂಬ ವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥನಾದಮೇಲೆ ಅವನು ಒಂದುದಿನ ತೆಂಕನಾಡಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆಂದು ಹೊರಟು ' ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯಚಕ್ರೇಶ ' ನಿದ್ದ ಹುಲಿಗೆರೆಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತರ (ಎಂದರೆ ಶೈವರ) ಮನೆಯೊಂದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಸದಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಶಿವಾಲಯವಿತ್ತು; ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ತಿರುಗಾಡುತ್ತ ಪದ್ಮಾವತಿಯೆಂಬಾಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿ ಆಕೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟನು. ಪ್ರಣಯಭರವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಮೆಯಾದಮೇಲೆ ಆಕೆ ಯಾರು, ಏನು, ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು ಆಕೆಯು ತಾನು ಪಾರಿಸಶೆಟ್ಟಿಯ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು, ತನ್ನದು ಜೈನಮತ, ಎಂದಳು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾನು 'ಭವಿ' ಯನ್ನು ಕೂಡಿದ್ದು ತಪ್ಪೆಂದು ಕೊರಗಿ ಆದಯ್ಯನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ನೆವಕಾಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಆಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಆಕೆಯು ಹೋಜೇಶ್ವರದ ಹಿರಿಯ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಶಿವದೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ತಂದೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಗಳಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಕೆಯು 'ನೀನಾರು ನಾನಾರು? ಸರ್ವಸ್ವವೆನಗೆನ್ನಿ ನಿಯನಲ್ಲ ದಿಲ್ಲೆಂದು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ತಂದೆಯಂ ಜರಿದಳು.' ಕೊನೆಗೆ ತಂದೆಯು ಸಮಾಧಾನವಾಡಿಕೊಂಡು, ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮಗಳು ಕೈಬಿಟ್ಟುಹೋದಾಳೆಂದು, ಯಾವ ದೇವರನ್ನಾದರೂ ಪೂಜಿಸಿಕೊ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಣ್ಣಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ಒಂದುದಿನ ಆದಯ್ಯನು ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯ ಕಟ್ಟೆಯಮೇಲೆ ಐದುಜನ ಶಿವಭಕ್ತರು ಬಂದರು. ಅವರು, ತಾವು ಸೇತುಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತ ಐದು ಗುಪವಾಸವಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದೆಂದೂ, ತಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೇಳದ್ದರಿಂದ ಈ ಹುಲಿಗೇರೆಯು ಹುಲಿಯೂರಾಯಿ ತೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆದಯ್ಯನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿ ತರಿಬ್ಬರನ್ನು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಕೂರಿಸಿ ತಾನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಡಿಗೆಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ತಾನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಕರೆತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಇತ್ತ ಕೊಪ್ಪಣದ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಮಲಧಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರಮಣರು ಬರಲು ಅವರನ್ನು ಪಾರಿಸಶೆಟ್ಟಿಯು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಚರಿಗೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಅಡಿಗೆಯು ಮುಗಿದುಹೋಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವನೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ತನ್ನ ಮಗಳು ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆಂದು ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು (ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ) ಬಲವಂತವಾಗಿ ತಂದುಹಿಟ್ಟರು. ಶಿವಭಕ್ತರು ಬಂದಾಗ ಪದ್ಮಾ ವತಿಯು ತಿರುಗಿ ಅಡಿಗೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆಗಲೆ ಕತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವರು ರಾತ್ರಿ, ಯೂಟಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆದಯ್ಯನು ಅವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಫಲಾಹಾರ ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಈ ಅವಾಂಶರದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಊಟ ಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿ, ಅತ್ತೆ, ಮಾವ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರೂ ಅವನು ಊಟಕ್ಕೆ ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು 'ಇವನೇನು ತಮ್ಮ ದೇವರನ್ನು ತಂದು ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಜೈನಕುಲವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಊಟಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ!' — ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿದನು. ಈ ಮಾತುಕೇಳಿ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಆದಯ್ಯನು ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಸೋಮಯ್ಯನನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟೇ ಊಟಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹುಟ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಊರಕಡೆ ಹೊರಟನು. ಪದ್ಮಾವತಿಯೂ ತನ್ನ ಗಂಡನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವವರೆಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹುಟ ಹಿಡಿದಳು.

ಇತ್ತ ಆದಯ್ಯನು ಊರಕಡೆ ಹೊರಟು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ 'ಉರಿವುರಿವ ಬಿಸಿಲೊಳಗೆ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ' ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ದಿನದಮೇಲೆ ಸೋಮನಾಥನನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವನು ಭಕ್ತನ

ಮೇಲೆ ಕರುಣಿತೋರಿ ಆದಯ್ಯನನ್ನು ಪುಲಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದು ತಂದು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡನು. ಮರುದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಶ್ರಮಣರು ಯಾರು ಬಂದು ತೆಗೆದರೂ ಬಾಗಿಲು ಬರದು ; ಹಾರೆ ಮುಂಡಿಗೆಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿರುಪಯೋಗವಾದುವು ; ಪಟ್ಟದಾನೆಯಿಂದ ಕದವನ್ನು ತಳ್ಳಿಸಿದರೂ ಅದು ಅಲ್ಲಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಆದಯ್ಯನು ಬಂದು ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಲು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ಆದರೆ, ಒಳಗೆ ಅರುಹ ಮೂರ್ತಿಯೊಡೆದು ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಮೂಡಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ, ಪುಲಗೆರೆಯ ಜೈನರೆಲ್ಲರೂ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆದಯ್ಯನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ಆದಯ್ಯನಿಗೆ ನಂದಿಯ ಸಹಾಯ ದೊರೆತು ಜೈನರೆಲ್ಲರೂ ಸೋತರು. ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯನು ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಅನಂತರ ಆದಯ್ಯನು ತನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರನ್ನು ಊರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾನು ಪದ್ಮಾವತಿಯೊಡನೆ ಸೋಮನಾಥನ ಬಲದ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದನು.

ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆಗಿಂತಲೂ ಸಿದ್ಧರಾಮಪುರಾಣದ ವಿಷಯವು ಹೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ ; ಗುರುಭಕ್ತಿ ಗೌರವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ; ಇದರಲ್ಲಿ ಕೀಳುಭಾವಗಳಿಗಾಗಲಿ ಸಡಿಲವಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿಗಾಗಲಿ, ಮತವೈಪಲ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರ ನಾಯಕನು ಘಟಿಕೆ, ಮೂಲಿಕೆ, ಅಂಜನ, ವಾದ, ವಶ್ಯ, ಕಾಲವಂಚನ, ಮಾರಣ, ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಯಸುವ “ವಿಕಾರಿಸಿದ್ಧ”ನಲ್ಲ. ಈ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರು, ಸಾಧುಗಳು, ಅವತಾರಪುರುಷರು ಎಂದು ಗಣ್ಯರಾದ ಷರ ಜೀವನಗಳಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರು ಮೆಚ್ಚಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂಥ ಸಂಗತಿಗಳೇ ಇವೆ. ಇಂಥ

ಚಂಡಾಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲರುವಂತೆ ನೇಮಿಸಿದನು. ವಸಿಷ್ಠರು ಇದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದಾದ ಕೆಲವು ಕಾಲದಮೇಲೆ ತ್ರಯ್ಯಾರುಣನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅವನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆ ಅಧರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕಕ್ಷಾಮವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಇತ್ತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಗಾಗಿ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.¹¹ ಕ್ಷಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಮಗ ಗಾಲವನನ್ನು ಮಾರುವುದಕ್ಕೆ ತಂದಳು ; ಮಿಕ್ಕವರಾದರೂ ಜೀವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರಲಿ ಎಂಬುದು ಅವಳ ಆಸೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸತ್ಯವ್ರತನು ಅನುಕಂಪೆಯಿಂದಲೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಗಾಲವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸಂಸಾರವನ್ನು ತಾನೇ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ತಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕುತ್ತ ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು.

ಅಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನೂ ದೇಶಕ್ಕೂಲೆ ಅಂತಃಪುರಗಳನ್ನೂ ವಸಿಷ್ಠನೇ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಸತ್ಯವ್ರತನಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವಸಿಷ್ಠನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. 'ನಪ್ತಪದಿಯಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣೆ ಹೇಗೆ ನಿದ್ರವಾಗುತ್ತದೆ ? ಈ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ವಸಿಷ್ಠನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕೆ ? ಅವನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾ

¹¹ ಈತನು ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಧದ ರಾಜನಾದ ಗಾಧಿಯಮಗ. (ಗಾಧಿಯು ತಂದೆ ಕುಶಿಕ, ತಾಯಿ ಫುರುಕುತಿ—ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದ ಫುರುಕುತ್ಸ ರಾಜನ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು.) ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಸರು ವಿಶ್ವರಥ; ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಏನುಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.' ಎಂದು ಸತ್ಯವ್ರತನಿಗೆ ನಿಟ್ಟು. 'ತಂದೆಗೆ ಕೋಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಆ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಈ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ಷಾಮ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ದೋಷ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ (ಅವನಿಗೋ ಅವನ ಮಗನಿಗೋ) ಪಟವ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡೋಣ' ಎಂದು ವನಿಷ್ಠನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದನು. ಅದು ಸತ್ಯವ್ರತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅಂತು ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷ ವ್ರತದಲ್ಲಿರುತ್ತ, ಒಂದುದಿನ ಮತ್ತಾವ ಮಾಂಸವೂ ದೊರಕದೆ ಹೋಗಲು ಸತ್ಯವ್ರತನು, ಕೋಪ ಮೋಹ ಆಯಾಸ ಹಸಿವು ಇವುಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ, ದನ್ಯು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುನರಿಸಿ, ವನಿಷ್ಠನ ಗೋವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂದು ತಾನೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಕುಟುಂಬದವರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವನಿಷ್ಠನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಸತ್ಯವ್ರತನನ್ನು 'ತ್ರಿಶಂಕು' ವೆಂದು ಕರೆದನು. (ತ್ರಿಶಂಕು-ಮೂರು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು.)

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಸತ್ಯವ್ರತನು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ವನಿಷ್ಠರ ಎದುರಿಗೇ ಅವನಿಂದ ಯಾಗಮಾಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದನು. (ಹರಿ ಶ್ಲೋಕಂ, ಕಾವ್ಯ, VIII, ೩೯.)

ಈ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಮಗನೇ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ; ಅವನಮಗ ರೋಹಿತ.

ರೋಹಿತನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ವಿವರವನ್ನು ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಿಂದ¹⁵ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿನ ವೃತ್ತಾಂತವು, ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ, ಹೀಗಿದೆ.—(ಅನುಬಂಧ II ನೋಡಿ.)

¹⁵ ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ್ಕೂ ಸಾಂಖ್ಯಾಯನ ಶ್ರೌತಸೂತ್ರಕ್ಕೂ (Max Muller—History of Ancient Sanskrit Literature—Appendix) ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಇವೆರಡರ ವ್ಯತ್ಯಾಂತವನ್ನೇ ವೇದಾರ್ಥದೀಪಿಕೆಯು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ.

16 ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು, ನಾರದರ ಮಾತಿನಂತೆ, ವರುಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ತನಗೆ ಗಂಡು ಮಗುವಾದರೆ ಅದನ್ನು ವರುಣನಿಗೆ ಬಲಿಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹರಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನು. ಮಗುವಾಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ರೋಹಿತನೆಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಆದರೆ, ಕೂಡಲೆ ಅವನನ್ನು ಹರಕೆಯಂತೆ ಬಲಿಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತುದಿನ ಕಳೆಯಲಿ, ಹಲ್ಲು ಹುಟ್ಟಲಿ, ಹಲ್ಲು ಬೀಳಲಿ, ಬಿದ್ದ ಹಲ್ಲು ತಿರುಗಿ ಹುಟ್ಟಲಿ, ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಕಾಲಕಳೆದನು. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಬಲಿಕೊಡಬೇಕೆನ್ನಲು ರೋಹಿತನು ಒಪ್ಪದೆ ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿಹೋದನು.¹⁷ ಆದ್ದರಿಂದ ವರುಣನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನ್ನೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಅವನಿಗೆ ಜಲೋದರ ರೋಗ ಬಂತು.

ಇತ್ತ ರೋಹಿತನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತ ಒಂದು ವರ್ಷ ವಾದಮೇಲೆ, ತಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ರೋಗ ಬಂದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಊರಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಆದರೆ ಇಂದ್ರನು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಇನ್ನೂ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸಿದನು. ಮತ್ತೊಂದು ವರ್ಷದಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಊರಿನಕಡೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಮತ್ತೆ ಹಾಗೇ ಆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆರು ವರ್ಷ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಆಮೇಲೆ ಅಜೀಗರ್ತನೆಂಬ¹⁸ ಬುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವನಿಗೆ ಶುನಃಪುಚ್ಛ, ಶುನಶ್ಯೇಷ, ಶುನೋಲಾಂಗೂಲ ಎಂಬ

¹⁶ ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಂಚಿಕಾ vii, ಅಧ್ಯಾಯ ೩. ಹ. ಕಾ. ಸಂಗ್ರಹ ೨; ೭-೮.

¹⁷ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೇ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟನೆಂದು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

¹⁸ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ 'ಬುಷ್ಟಿಕ' ಎಂದಿದೆ. ಬುಷ್ಟಿಕ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಅಜೀಗ' ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವೆರಡು ಹೆಸರುಗಳೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರಬಹುದು.

ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ತನಗೆ ಮಾರ ಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತಾನು ನೂರು ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದೂ ರೋಹಿತನು ಕೇಳಿದನು. ಹಿರಿಯ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡಲು ತಂದೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ; ಕಿರಿಯ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡಲು ತಾಯಿ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದವನು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಶುನಶ್ಶೇಷ. ಅವನನ್ನು ನೂರು ಹಸುಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡು ತಂದು ರೋಹಿತನು ತನ್ನ ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ವರುಣನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ನಡೆದ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಶುನಶ್ಶೇಷನೇ ಪಶುವಾದನು. ಈ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೋತೃವೂ, ಜಮದಗ್ನಿಯು ಅಧ್ವರ್ಯುವೂ, ಆಯಾಸ್ಯನು ಉದ್ಗಾತೃವೂ, ವಸಿಷ್ಠನು ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪಶುವಾದ ಶುನಶ್ಶೇಷನನ್ನು ಯೂಪಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಬಂಧಿಸಲು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮಾರಿದ ತಂದೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ನೂರು ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ತಾನು ಬಂಧಿಸುವುದಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದನು. ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೂ ಹೀಗೆ ಆಯಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ನೂರು ಹಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಜೀಗರ್ತನೇ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹರಿತಮಾಡಿ ಮುಂದುವರಿದನು. ಆಗ ಶುನಶ್ಶೇಷನು ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಅಗ್ನಿ, ಸವಿತ್ರ, ವರುಣ, ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳು, ಇಂದ್ರ, ಉಪಸ್ಸು ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಒಂದು ಕಡೆ ಅವನ ಕಟ್ಟುಗಳೂ ಸಡಲಿದುವು, ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಹೊಟ್ಟೆಯೂ ತೆಳ್ಳಗಾಗುತ್ತ ಬಂದು ರೋಗ ವಾಸಿಯಾಯಿತು.

ಯಾಗ ಮುಗಿದು ಅವಭೃಥಸ್ನಾನವಾದಮೇಲೆ ಶುನಶ್ಶೇಷನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಜೀಗರ್ತನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ

ಕೊಡಿರೆಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆದರೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. “ ದೇವತೆಗಳು ಇವನನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ; ಇವನು ನನ್ನ ಮಗ ‘ ದೇವರಾತ ’ ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. ಶುನಶ್ಶೇಪನು ‘ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಶೂದ್ರನೂ ಮಾಡದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದೀಯೆ ; ನನಗಿಂತ ಮುನ್ನೂರು ಹಸುಗಳೇ ನಿನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದುವಲ್ಲವೇ ? ’ ಎಂದು ಪೂದಲಿಸಿದನು. ಆಗ ತಂದೆಯು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುತಾಪಪಟ್ಟು ‘ ನೂರು ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಬಾ ’ ಎಂದು ಮಗನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಶುನಶ್ಶೇಪನು ಒಪ್ಪದೆ ‘ ಒಂದುನಾರಿ ಪಾಪಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದವನು ಮತ್ತೊಂದು ನಾರಿಯೂ ಮಾಡಬಹುದು ’ ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದನು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನೂ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿ ‘ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವನು ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರನಾಗಿದ್ದನಪ್ಪ ! ಪುನಃ ಅವನ ಮಗನಾಗಬೇಡ ಕಂಡೆಯಾ ! ನಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಡು ; ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾಗು ’ ಎಂದು, ತನಗೆ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೂ, ಅವನನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು. ¹⁹

ಈ ಶುನಶ್ಶೇಪನ ನರಮೇಧವು ನಡೆದಮೇಲೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ರಾಜಸೂಯಯಾಗಮಾಡಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಕೈಗೆ ನಿಕ್ಕಿ ನರಳಿದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ²⁰ ಈ ಭಾಗವು, ಎಂದರೆ ಹು

¹⁹ ಈ ಭಾಗವು ಸ್ವಲ್ಪ ಈಚಿನವೆಂದೆ. ಡಾ|| ಕೀರ್ತೆರವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. (ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಯಲ್ ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ ಪತ್ರಿಕೆ, ೧೯೧೧, ಪುಟ ೯೦೮) ಆದರೆ ಪುರಾಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಳೆಯದಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಅದರ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

²⁰ ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ಪ್ರಕಾರ ರೋಹಿತಾಶ್ವನು ಕಾಡಿನಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮನಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷವಾದರೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನಂತೆ ವರ್ಣಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಾಮಂಜಸ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ.

ಶ್ಚಂದ್ರನು ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶಕೋಶಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟದ್ದು ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ವಾಯುಪುರಾಣ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಈಚಿನವುಗಳೆನಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚಂಡಕಾಶಿಕ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಈಚಿನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪುರಾಣ ದೇವೀಭಾಗವತಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ²¹ ದೇವೀಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ದೇವೀ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಭಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನವು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲತಿಯರ ವೃತ್ತಾಂತವಿಲ್ಲ. ದೇವೀಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ವಶಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯೂ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ವಿದ್ಯಾದಿದೇವತೆಗಳೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. (ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ) ಭಾರತದ ಕನ್ನಡ ಟೀಕಿನಲ್ಲಿ ವನಪರ್ವದೊಳಗೆ ರಾಮೋಪಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೂ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಉಪಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಉಪಾಖ್ಯಾನವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾರತದ ಉತ್ತರದಕ್ಷಿಣ ಪಾರವೊಂದರಲ್ಲೂ ಇದು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ನಳೋಪಾಖ್ಯಾನದ ಮಧ್ಯೆ ಕೇವಲ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದರಿಂದಲೂ ಟೀಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಕಥೆಯು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಆದರೂ ರಾಘವಾಂಕನ

²¹ ಶ್ರೀಮದ್ ಭಾಗವತ ನವಮಸ್ಕಂಧ (ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ) ದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವೀಭಾಗವತ (ಏಳನೆಯ ಸ್ಕಂಧ) ದಲ್ಲಿಯೂ ತ್ರಯ್ಯಾರಾಣವ ವೃತ್ತಾಂತದಿಂದ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಥಾಂಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮದ ವಿನ್ಯತವಿವರಣೆಯಿಲ್ಲ. ಅದು ಎರಡು ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿದುಹೋಗಿದೆ.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಗ್ರಂಥಸ್ಥವೋ ಕಂಠಸ್ಥವೋ ಆಗಿದ್ದ ಇಂಥ ಒಂದು ವಿನ್ಯಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೂಲವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.²²

ಮೇಲಿನ ವೈದಿಕ ಪೌರಾಣಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು, ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ಕಥೆಯಂತೆ, ಸತ್ಯಸಂಧನೆನಲ್ಲ. ಮಗನ ಮೇಲಣ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ವರುಣನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಲೆಳಸಿ, ರೋಗತಂದುಕೊಂಡು, ಜೀವಕ್ಕೆ ಜೀವ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಯಾವ ನಷ್ಟಕ್ಕೂ ಗುರಿಯಾಗದೆ ಗುರುಹಿರಿಯರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ದೇವತೆಗಳ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೂ, ತನ್ನನ್ನೂ ಮಗನನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡವನು. (ಇದು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಷಂಗಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. — ಸಂಗ್ರಹ. ಅಧ್ಯಾಯ ೨ ಪದ್ಯ ೭-೮,) ಪ್ರಾಚೀನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ 'ಸತ್ಯವ್ರತ' ನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಲ್ಲ ಅವನ ತಂದೆ; ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯೆಲ್ಲಾ ಅವನು ಮಾಡಿದ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗಕ್ಕೆ. (ಮಹಾಭಾರತ, ಸಭಾ. XII, 10—25) ಅವನ ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯು ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುಂತಾದ ಈತನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ; ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಮೂಲಕ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಅವನ ಸತ್ಯ, ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

²² ಇದು ಯಾವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಪುರಾಣವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಶಿವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗದ ವಿಸ್ತಾರವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪುರಾಣಾಂತರ್ಗತವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ "ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನ" ವೇ (ಸತ್ಯಂಪ್ರದಾಯ ಕಳಾಸಿಧಿ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರಶಾಲಾ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೨೨) ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ—ಅರವತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ—ವಿಸ್ತರಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥ. ಆದರೆ ನಾವು ನೋಡಿರುವ ಸ್ವಾಧಿಕಾರಪುರಾಣದಲ್ಲಿ (ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಪ್ರೆಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು) ಇದು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವನು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ, ಆಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಅವನ ಕೋಪ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿದೆ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯ ಘನತೆ ಪರಿಮಾಣಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜ್ವಲಪಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿ ಕಥಾವಿನ್ಯಾಸ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಷ್ಟ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಕ್ರೂರ ಮುಂತಾದವು ಜಿಲ್ಲೆಯತ್ತ ಹೋಗಿವೆ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಒಪ್ಪಿದ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಸಂಪಾದನೆಗೋಸ್ಕರ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮಾರಿ ತನ್ನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಚಂಡಾಲನಿಗೆ ಮಾರಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಗೆ ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯಾಂಶವಾದರೂ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಕ್ರೂರವನ್ನೂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಇತರ ಸಂಗತಿಗಳು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪುರಾಣದಿಂದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯದವರೆಗೆ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಜಲೋದರದಂತೆಯೇ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೃಹದಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿದ್ದದ್ದು, ಚಂಡಕಾಶಿಕದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ವರಹವಾಗಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕವಡೆ ಚಿಮ್ಮಿದರೆ ಆಗುವಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ಧನರಾಶಿಯಾಗಿದೆ. ದೇವೀಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಂದ ಕಾಮಿತಳಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬಳು ಸುಂದರಿಯು.²³ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

²³ ನಾರ್ಯಾಣವಾಚ್—

ರಾಜ್ ಮಂ ಬಾಧತೇತ್ಯರ್ಥಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾಮುನಿಃ |
 ತಪಃ ಕರೋತಿ ಯದ್ಲೋಕಂ ಮದರ್ಥಂ ಕೌಶಿಕೋ ವನೇ ||
 ತೇನಾಹಂ ದುಃಖಿತಾ ರಾಜ್ ವಿಪಯೇ ತವ ಸುಪ್ರತ |
 ಎದ್ಧಿ ವಾಂ ಕಮನಾಂ ಕಾಂತಾಂ ಪೀಡಿತಾಂ ಮುನಿನಾ ಭೃಶಂ ||
 (ದೇವೀಭಾಗವತ, ಸ್ಕಂಧ VII, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೮ ಶ್ಲೋ ೭-೮.)

ದಲ್ಲೆಯೂ ಚಂಡಕೌಶಿಕದಲ್ಲೆಯೂ ವಿದ್ಯಾಧಿದೇವತೆಗಳಾಗಿ ಹರಿ
 ಶ್ಚಂದ್ರನಿಂದ ಬಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಈ ಕಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಗಾಣರಾಣ'ಯ
 ರಾದ ಹೊಲತಿಯರಾಗಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾರೆ ;
 ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಅವನಿಗಿಂತ ಕ್ರೂರನಾದ ಒಬ್ಬ
 ಶಿಷ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ; ಚಂದ್ರಮತೀ ರೋಹಿತಾಶ್ವರನ್ನು
 ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವವನು ಮೊದಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ;
 ಅಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ದಯಾವಂತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಅವನು ಕ್ರಮೇಣ
 'ಅತಿಕೋಪಿ' ಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಅವನ ಸುತ್ತ ಅವನಿಗೆ
 ಅನುರೂಪವಾದ ಒಂದು ನಿಷ್ಕುರಪ್ರಪಂಚವೇ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ
 (ಹ.ಕಂ. ಸಂಗ್ರಹ ೮-೨). ಕಾಶೀರಾಜನೂ ಅವನ ಮಗನೂ
 ನಿರ್ಮಿತರಾಗಿ ಪುತ್ರಶೋಕಸಂತಪ್ತಿಯಾದ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಚಂದ್ರ
 ಮತಿಯಮೇಲೆ ಶಿಶುಹತ್ಯೆಯ ದೋಷ ಹೊತ್ತು ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಅವಳ
 ಗಂಡನಿಂದಲೇ ತಲೆ ಹೊಡಿಸುವ ಘೋರನನ್ನಿ ವೇಶವು ಬರುತ್ತದೆ.
 (ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ದೇವೀಭಾಗವತಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು
 ಮಗನ ಶವದೊಡನೆ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ
 ಪಡುವಾಗ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅವರನ್ನು ತಡೆಯು
 ವರು.) ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಪಾತ್ರ
 ಪರಿವರ್ತನ. ಐತರೇಯಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿ ಕೌಶಿಕನು ಕಾರುಣ್ಯ
 ಮೂರ್ತಿ. ಅವನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಶುನಶ್ಯೇಪನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ
 ದೊರೆತದ್ದು. (ಅವನು ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಸೋದರಮಾವನೋ
 ಸೋದರಜ್ಜನೋ ಇರಬಹುದು; ಆದರೂ ಅವನ ಕರುಣವು
 ಕೇವಲ ಬಂಧುಪಕ್ಷಪಾತವಲ್ಲ.) ಇಂಥ ರಾಜರ್ಷಿಯು, ಬ್ರಹ್ಮ
 ರ್ಷಿಯು, ಈ ಕಥೆಯ ಚರಮಾವತಾರದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ಮೂರ್ತಿ
 ಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಸ್ವಚಂಡಕೋಪದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕ
 ವರಿಲ್ಲ, ಅವನು ಕೇಳುವ ದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ, ಕೊಡುವ
 ಕಾಟಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವನ ಉದ್ದೇಶವು ಒಳ್ಳೆಯ

ದಾಗಿದ್ದಿತೆಂದೂ ಅವನು 'ಲೋಕದ ಕಣ್ಗೆ ಕಡುಮುಳದರಂತೆ ತೋರಿಸಿ ನತ್ಯಶುದ್ಧವಪ್ಪನ್ನೆಗಂ ಕಾಡಿ ನೋಡಿ ಕಡೆಯೊಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂಗೆ ಗಣವೆರಸಿ ಮೃಡನನೆಳತಂದಿತ್ತು ಕೀರ್ತಿಯಂ ಮೂಜಗದ ಕಡೆಗೆ ಹರಹಿದ' ನೆಂದೂ (೯--೧೧) ಹೇಳಿರುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಸತ್ಯನಾಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವನಿಗೂ ಅವನಮೂಲಕ ಲೋಕಕ್ಕೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಶುಭೋದ್ದೇಶವು ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸೂಚಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಈ ಉದ್ದೇಶವೇ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇರುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ವಸಿಷ್ಠರೊಡನೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಹೂಡಿದ ವ್ಯಾಜ್ಯವು ಬರಿಯ ನಟನೆಯಾಗಿ, ಪಾಠಕರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲಾದರೂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಷ್ಟದ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯು ಕಡಮೆಯಾಗಿ, ಈ ಕಥೆಯ ಕರುಣರಸದ ಬಣ್ಣವು ಕುಂದುತ್ತದೆ. ಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಕ್ಷಾತ್ರಗುಣ, ವಸಿಷ್ಠನ ಮೇಲಣ ಮೈರ, ಹಟ ಇವೇ ಆತನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. 'ತೀವಿದೊಡ್ಡೊಲಗದ ನಡುವೆ ತನ್ನಂ ಮೊದಲೊಳೋಪಿ ನುಡಿಸದ ಕೋಪ ಒಂದು, ಆ ವಸಿಷ್ಠಮುನಿಯಾವುದಂ ಪೇಳ್ವ ಡದನಲ್ಲೆಂಬ ಭಾಷೆ ಎರಡು, ಅವಿಳಿಬೀವಾವಳಿಯಲಿ ಭಾವಿ ಪಡೆ ಕುಂದನಲ್ಲದೆ ಲೇನ ಕಾಣದಿಹ ಭಾವ' ಮೂರು, ಇವಿಷ್ಟೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಂಡು ಕುಡಿವರಿದು ಕಡುಕೋಪವಾವರಿಸಿ, ವ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಗಿ ವಸಿಷ್ಠನು ತನ್ನನ್ನು 'ರಾಜಮುಷಿಯೆಂದು ಕೆಟ್ಟಾಡಿತಕ್ಕಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನಸತ್ಯನಂ ಮಾಡಿಸುವೆ' ನೆಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಸತ್ಯಭಂಗವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಯುವಂತಿಲ್ಲ; ಅವನ ಜಾತ್ಯಭಿಮಾನವನ್ನು ಪುಡಿಗುಟ್ಟಲು ಅವನನ್ನು ಚಂಡಾಲ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಗಂಟುಹಾಕಬೇಕೆಂದೂ,

ಚಂಡಾಲನಿಗೆ ದಾಸನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಅವನು ವಿಶ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವನು ; ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ, ಹೊಲತಿಯರನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಿಡಲಿ ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ತವಕವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯದ ಘನತೆಯನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದಾಗಲಿ, ವಸಿಷ್ಠನ ಮೇಲಣ ಹುಟ ಕೋಪಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಂದ ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಈ ಚಂಡಾಲ ವೃತ್ತಾಂತಕ್ಕೆ ಔಚಿತ್ಯವಾಗಲಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೇನಿದ್ದೀತು ಎಂಬುದು, ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ (ಪುಟ xxxii—xxxiv) ಪ್ರಾಚೀನಪುರಾಣ ಕಥೆಯನ್ನು ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು.²⁴ ಆಗ ಫಲಿತವಾಗುವುದೇನೆಂದರೆ :—

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆ

ವಸಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಪ್ರಾಚೀನ ಭರತ ಖಂಡದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಬಲರಾದ ರಾಜನಿರ್ಮಾಣಕರು. ವಸಿಷ್ಠನು²⁵ ತ್ರಯ್ಯಾರುಣನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದು ಸತ್ಯವ್ರತ ತ್ರಿಶಂ

²⁴ ಪುರಾಣದೊಳಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಚರಿತ್ರೆ ಆಡಗಿದೆಯೆಂದು ಈಗ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿರುವವರಲ್ಲಿ ಎಫ್. ಇ ಪಾರ್ಗಿಟರ್ ಎಂಬವರು ಮುಖ್ಯರು. ಅವರು ತಮ್ಮ Ancient Indian Historical Tradition ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಯಲ್ ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ ಪತ್ರಿಕೆ ತಾಳು ಬರೆದ ಎರಡು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿಯೂ (೧೯೧೩, ೧೯೧೬) ಈ ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಚರಿತ್ರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

²⁵ ವಸಿಷ್ಠ ಎಂಬುದು ಕುಲದ ಹೆಸರು. (ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಸೂರ್ಯ ವಂಶದ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿನೇ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿರಲಾರನು.) ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ

ಕುವು ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾದಮೇಲೆ ತಾನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಆಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಪ್ರಬಲ ನಾಗಿ ತ್ರಿಶಂಕುವನ್ನೂ ಅವನ ಕಾಲಾನಂತರ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ನನ್ನೂ²⁶ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ತ್ರಿಶಂಕುವು ಪ್ರತಾ ಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದು ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷ ವಸಿಷ್ಠರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಪುನಃ ವಸಿಷ್ಠರು ಪ್ರಾಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹುಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲವೆಂದೋ, ಮತ್ತಾವ ಕಾರಣ ದಿಂದಲೋ ರಾಜಸೂಯಯಾಗದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಲಭಿಸದೆ ತೇಜೋ ವಧೆಯಾಗಿ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಗೆಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷಹುಟ್ಟಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಅವನಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. “ ನನ್ನ ಕಡೆಯ ರಾಜನಾದ ‘ ನತ್ಯಪ್ರತ ’ ತ್ರಿಶಂಕುವನ್ನು ಚಂಡಾಲನನ್ನಾಗಿಯೂ, ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ

ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ವಸಿಷ್ಠನಿಗೆ ದೇವರಾಜ ಅಥವಾ ‘ ದೇವರಾಜ ವಸಿಷ್ಠ ’ ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಅವರ್ಷತಿ ಚ ಪರ್ಜನ್ಯೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ದೇವರಾಜಃ |

ವಸಿಷ್ಠೋ ಜೀವಯಾಮಾನ ಯೇನ ಯಾತೋಽಕ್ಷಯಂ ಜಗತ್ ||

ಮಹಾಭಾರತ XIII, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೭, ಶ್ಲೋ. ೨೨.

‘ ದೇವರಾಜ ’ ಎಂದರೆ ‘ ಇಂದ್ರ ’ ಎಂದೂ ಅರ್ಥ. ಇದು ಬೆರೆತು ಹೋಗಿ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ‘ ಇಂದ್ರ, ನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ‘ ಇಂದ್ರ ’ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ನತ್ಯವಿಚಾರ, ‘ ಇಂದ್ರ ’ ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ರೋಷಿತನನ್ನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರು ಎಂದು ವಾರಣ ಮಾಡುವುದು—ಮುಂತಾದ ಪರಿವರ್ತನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.—

ಪಾರ್ಗಿಟರ್

²⁶ ಉತ್ತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ಸ್ವಕಾರ ಇವನ ಪೂರ್ತಿಯಾದ ಹೆಸರು “ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ವೈಧನ ಐಕ್ಷ್ವಾಕು .” ಇಲ್ಲಿ ‘ ವೈಧನ ’ ಎಂದರೆ ‘ ವೈವಸ್ವತ ’ ಎಂಬಂತೆ, ನೂರೈವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಎಂದು ಅರ್ಥವಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇವನ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಪೂ ೨,೦೦೦ ಇದ್ದಿರಬಹುದು.

ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ರಾಜನಾದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನ್ನು 'ಅಸತ್ಯವ್ರತ' ನಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದೇಶ ಭ್ರಷ್ಟನೂ ಚಂಡಾಲನೂ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ವಸಿಷ್ಠನ ಮೇಲೆ ಹಟ ತೊಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಸಿಷ್ಠನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಕಾಲವನ್ನು ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಆಗ (ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪುರಾಣ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯; ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ, ೩—೫.) ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕೈತಪ್ಪಿ ಕೆಲವುಕಾಲ, ಹಿಂದೆ ವಸಿಷ್ಠರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ನರ್ವಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಗೋ ರೋಹಿತಾಶ್ವನಿಗೋ ಬಂತೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಂದ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಅವನಿಗೆ ಚಂಡಾಲ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತೊಟ್ಟ ಹಟವು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ವರ್ಣನೆ

ರಾಘವಾಂಕನು ತತ್ತ್ವ ವಿವೇಚನೆಮಾಡಿ ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆಯಲು ಹೊರಟವನಲ್ಲ; ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಬರೆದವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥಾಂಶಗಳ ಪರಿಪಾಕವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯದ ಮೆರುಗೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ರಸವತ್ತಾದ ಕಥನಕ್ರಮ, ಸ್ಫುಟವಾದ ಪಾತ್ರಪ್ರದರ್ಶನ, ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು, ಭಾವಪ್ರಪಂಚ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಗಳೆ ಖಚಿತವಾದ ವರ್ಣನೆಗಳು, ಜೀವನ ವಿಮರ್ಶೆ, ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ, ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ಅತಿಶಯವೂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕಥನರೀತಿ ಪಾತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ರಮ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ

ಗಳನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣನ ರೀತಿಯನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ವಿವರಿಸ ಬಹುದು.

ಇದು ವಸಿಷ್ಠರ ವರ್ಣನೆ :—

ತಿಳಿಗೊಳನ ಬಳಸಿ ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆಬೆಳಮಾವು

ಗಳ ತಳದ ಮಲ್ಲಿಕಾಮಂಟಪದ ತಣ್ಣೆಳಲ

ತೆಳುಗಾಳಿಯೊಳು ಪುಣ್ಯವಪ್ಪ ಪುಳಿನಸ್ಥಳದ 'ಮೇಲಶೋಕೆಯ ತರು

ತಳಿರ ತೊಂಗಲ ಗದ್ದುಗೆಯೊಳೋಲಗಂಗೊಟ್ಟು ವಿನ |

ಬಳಸಿ ಹಿಂದೆಬಲದೊಳಪ್ಪ ಮುನಿಗಳ ಕೂಡೆ

ನಲವಿನಿಂ ನುಡಿವ ಪಶುಪತಿಯಂತಿರಿದ್ ಮುನಿನಾಥ

ಕಣ್ಣೆಸೆದಿದ್ನು ||

(ಹ.ಕಾ. ಸಂಗ್ರಹ ೩-೩೧).

ಇದರಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠರ ನಾತ್ವಿಕ ವೃತ್ತಿಯೂ ಶಾಂತಿ ಪ್ರೀತಿಗಳೂ ಅವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮೃದುವಾದ ತಂಪಾದ ಬಾಹ್ಯನ್ನಿವೇಶವೂ ಉಚಿತವಾದಲಲಿತ ಪದ ಪುಂಜಗಳಿಂದಲೇ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ.

ಇದು ಬೆಂಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾಯುವವರ ವರ್ಣನೆ:—

ಕಡಗಿ ಕರ್ಬೊಗೆ ಸುತ್ತಿ ದಳುರಿಗಳೆದು ಕೆಂ

ಗಿಡಿಗೇದಲು ಕೆಂಡಂಗಳಡಸಿ ಸುಡೆ ಮಿಡುಮಿಡನೆ

ಮಿಡುಕಿ ಬಾಯ್ಕಿಟ್ಟೊಳಲ ಕೆಡೆದೊಡಲು ಮಡಿದು

ಕೈಕಾಲ' ಬೆಂದು ಸುಕ್ಕಿಸುಗಿದು . . . . ||

(ಹ.ಕಾ. ಸಂಗ್ರಹ ೭-೭)

ಇದು ಕಾಳಿಚ್ಚಿನ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರ ಹಲವು ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ಕರುಣ ಭಯಾನಕಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ, ವಿವರಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಶಬ್ದಾಕ್ಷರಪ್ರಯೋಗವು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಣವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗುಣವು ಗಂಗಾನದಿಯ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. —

ಪುಳುಪುಳಿಸಿ ಕವಿವ ತರೆಗಳು ಹಳಚಿ ಕುದಿದು ಬೊ
ಬ್ಬಳಿಗುಡಲು ಮರಳಿ ಮೆಣಹಂ ಮೆಣೆದು ಮುರಿದಿಳಿದು
ಪೊಳೆವ ಸುಳಿಗಳ ಬಳಗಮಂ ಬಳಸಿ ಭೋರ್ಗರೆದು

ಬೊಬ್ಬಿಡುವ ತಳ್ಳಿವೊನಲು |

ಸೆಳೆದು ಕೈಯಿಂ ಹೊಯ್ಲಿ ಹೋರಟಿಯೊಳುಕ್ಕಿ ಮು
ಮ್ಬುಳಿಪ ನೊರೆಬುದುಬುದವನೊಡೆಗಲಸಿ ಕದಡಿ ಕ
ಣ್ಣಳವಟ್ಟು ಲಹರಿಗಳ ಲಗ್ಗೆಯಿಂದೆನೆವ ನದಿಯೊಪ್ಪ

ವನದೇವೊಗಳ್ಳೆನು ||

(ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ. X, ೨೯).

ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ನೀರು ನೊರೆ ಅಲೆ ಸುಳಿ ಸೆಳವು
ಹೊಳವು ಹೊನಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಂತಿವೆ.

ಪಿಡಿದ ಸಂಬಳಿಗೋಲು ಕಾರೊಡಲು ಕೆಂಗಣ್ಣು
ಕುಡಿದು ಕೊಬ್ಬಿದ ಬನುಜು ದಡದಡಿಸಿ ತರಹರಿಸು
ವಡಿಯು ಕೆದಜುದ ತಲೆಯನಡಿಸಿ ಸುತ್ತಿದ ಮುಪ್ಪುರಿಯು

ಬಾರಿ ಕಡ್ಡಣಿಗೆಯು |

ಬಿಡದೆ ಧೃಷ್ಣನ ತೇಗಿ ನೆರವಿಯಂ ಬಯ್ಯು . . . ||

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು (೨-೩೧) ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ “ ಬಿಜು
ನುಡಿಯ ಕಲಿ ವೀರಬಾಹುಕನ ” ಘೋರಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ
ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಅರಿರಾಯರೊಳು ಕಾದಿ ಮಡಿದಾತನಲ್ಲ ಮುನಿ
ವರರ ಯಾಗವ ಕಾದು ಮಡಿದಾತನಲ್ಲ ದೇ
ವರಿಗೆ ಓತವಾಗಿ ಮಡಿದವನಲ್ಲ ಮಾಂಸದಾನವ

ಬೇಡಿದರ್ಗೊಡಲನು |

ಅರಿದರಿದು ಕೊಟ್ಟು ಮಡಿದವನಲ್ಲ ಹುಳ್ಳಿಯಂ
ತರಹೋಗಿ ಕಾಡೊಳಗೆ ಬಡಹಾವು ಕಟ್ಟಿ ಮುನಿ
ವರಿಗೆ ನಗೆಗೆಡೆಯಾಗಿ ನಿಷ್ಕಾರಣಂ ಮಡಿವರೇ . . . ||

ಎಂಬುದು ದೀರೋವಾತ್ತ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ನೈನರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಪರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿನ್ತಾರವಾದ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಮತಿಯ ಗೋಳಾಟಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಈವಿಧವಾದ ವರ್ಣನೆಗಳು ಈಚಿನ ಜಯನ್ಯಪಕಾಪ್ಯ, ಚನ್ನಬನವಪುರಾಣ, ಜೈಮಿನಿಭಾರತ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ, ಅಲಂಕಾರ ಕವಿಸಮಯ ಚಮತ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ²⁷ ಹಾಗೇ ರಾಘವಾಂಕನು ತನ್ನ ತರುವಾಯ ಬಂದ ಷಟ್ಪದಿಕರ್ತರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ನೀತಿ

ಪ್ರಾಚೀನಕವಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾವ್ಯರಮಣೀಯತೆಯೊಂದನ್ನೇ, ನೀತಿವಿರಹಿತವಾದ ರಸಪುಷ್ಟಿಯೊಂದನ್ನೇ, ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯಲು ಹೊರಡುವವರಲ್ಲ ; ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೇ ಶ್ರೇಯಃಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು ; ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಅವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಬಯಸತಕ್ಕವರು, ಧರ್ಮಾನುಗತವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಬೋಧಿಸತಕ್ಕವರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ರಾಘವಾಂಕನು, ಶಿವಭಕ್ತನೂ ಸತ್ಯಸಂಧನೂ ಆದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ

²⁷ ೧ ಶಬರ ಜಾಲಪುಂ ಬಗಹ್ಯದಯಶೂಲಪುಂ ಮೃಗದ ಕಡೆಗಾಲಪುಂ.

(೩-೧೪)

೨ ಹೆಂದದಾನಂದದಿಂ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಿಂದೆಂದಿನಂದದಿಂದಿಂದು ಮುದದಿಂದ.

(೩-೨೭)

೩ ಗರಳಗೋರಳವನರಳ ಸರಳಗೆ ಮುನಿವಂತೆ ಯಿರುಳ ತಿರುಳಿನ ಹೊರಳಿಗಾತರಣ ಕೆರಳಂತೆ.....

(೪-೧೦)

೪ ನವಭಂಗ ಭರಿತೆಯಾಗಿಯು ನತರ ಜನನಭಂಗವನಳವಳತ್ಯಥೋಗಮನೆಯಾಗಿಯು ಸೋಂಕಿದವರನತ್ಯೂರ್ಧ್ವಗಮನಂ ಮಾವುಳ.

(ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ X ೩೧) ಇತ್ಯಾದಿ.

ವಸ್ತುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ 'ತುದಿವೊದ
 ಲ್ತಿನಕ ಹೇಡಿದ ಕಾವ್ಯರಸಫಲಂಗಳನು ಸವಿಸುವುದು' ಅವನ
 ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೇ ಹೊರತು ಧರ್ಮೋಪದೇಶಗಳನ್ನು ಕೊಡು
 ವುದಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಗ್ರಂಥದ ಮಧ್ಯೆ, ಅವಕಾಶವಿರುವ ಕಡೆ
 ಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪುರಾಣಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪುಬರು
 ವಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಧರ್ಮೋಪನ್ಯಾಸಗಳಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲದರ ಸಾರ
 ವಾಗಿ ಅವನು ಸತ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ.
 ಸತ್ಯವು ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪ; 'ಹರನೆಂಬುದೇ ಸತ್ಯ, ಸತ್ಯವೆಂ
 ಬುದು ಹರನು.' ಎಂದು ಶ್ರುತಿ ಸಾರುತ್ತದೆ, ಅ ಬಾಹ್ಯವನ್ನು
 ನಿರೂಪಿಸಿದ ವೇದಪ್ರವಾಣ ಪುರುಷ' ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ. ಸತ್ಯ
 ದಾನ ಶಾಂತಿ ಕ್ಷಮೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ
 ಆತನ ಪುಣ್ಯಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಆತನ ಪೊಗಳ್ಳು ಜನ ಬದುಕ
 ಬೇಕೆಂಬುದು' ಅವನ ಆಶಯ. ಸತ್ಯವು ಧರ್ಮದ ಸಾರ,
 ಅದರಿಂದ ಇಹವೂ ಉಂಟು ಪರವೂ ಉಂಟು; ಹುಸಿಯೇ
 ಹೊಲೆ; 'ಅತಿ ಹುಸಿದನತಿಹೊಲೆಯ, ಹುಸಿಯದಿಹ ಹೊಲೆ
 ಯನುನ್ನತಯತಿವರಂ'²⁸ ಹುಸಿದು ಮಾಡುವ ಮಹಾಯಜ್ಞ
 ತಪವೈದೆ ಪಂಚಪಾತಕ, ಸತ್ಯವೆರಸಿದನ್ಮಾಯವದು ಲಿಂಗಾ
 ಚರ್ಚನೆ; ಶ್ರುತಿಮತವಿದು.' ಎಂದು ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯು ಬಾಯಲ್ಲಿ
 ಹೇಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. 'ಅನ್ಯತವಹಿಯಿದ ಹೊಲೆಯನಂ ನೆನೆಯೆ ಪುಣ್ಯ.'
 ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕುಲಾಚಾರವು ಸದಾಚಾರವಲ್ಲ. 'ಘನಸತ್ಯವೇ
 ಜೀವವೆಂದಿದರ್ ಹೊಲೆಯನ ಸೇವೆ ಗುರುಸೇವೆ, ಹೊಲೆವೇಷ
 ಪಾವನ ಪುಣ್ಯವೇಷ. . . . . ' ಏಂಥ ಉತ್ತಮಕುಲದಲ್ಲಿ
 ಹುಟ್ಟಿದರೂ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನಂತೆ 'ಅವಗುಣಗಳ ಸುಗಂಧ ಕುಲಂ

²⁸ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಹಿರಿಯ ಪಾಂಡುಶ್ವ' ನಾವ ಕುಬಳಿಯ ನಾಗಿ
 ದೇವನ ವ್ಯತ್ಯಾಂತವು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ (ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ
 ಪುಟ ೬೭: ಬಸವಪುರಾಣ, ಸಂಧಿ ೨೫.)

ಹಸಗೆಟ್ಟು' ಚಂಡಾಲನಾಗಬಹುದು. ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ದವನಾದರೂ ಪರಿಶ್ಚಂದ್ರನಂಧವನು. ಗುಣಸಾಹಚರ್ಮದಿಂದ, ಕೆಚ್ಚಲ ಮಾಂಸದ ಮೂಲಕ ಬಂದ ಹಾಲಿನಹಾಗೂ, ಚೇನು ನೋಣದ ಮೂಲಕ ಬಂದ ಮಧುವಿನಹಾಗೂ. ಸರ್ವಗ್ರಾಹ್ಯನೂ ಪೂಜ್ಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗುಣದಮುಂದೆ ಜಾತಿ ಕುಲಗಳೆಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಮುಷಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಒಳಗೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗ ಬೇಕು ; ಶಾಂತಿದಾಂತಿಗಳು ಬೇಕು.²⁹ ಅದಿಲ್ಲವೆ ಅತಿಕೋಪಾದಿ ಗಳಿದ್ದರೆ ಅವೇ 'ಮುನಿಗೆ ಹೊಲೆ.' ಇದು ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯವು ಮಾಡಿರುವ ಗುಣ ಕರ್ಮ ಜಾತಿ ಕುಲಾದಿ ಪರಿಶೀಲನೆ. ಇದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವೂ ಉದಾರವೂ ಆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ರಾಘವಾಂಕನು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದನೋ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನೋ,³⁰ ಅಂತಶ್ಶುದ್ಧಿ ಸತ್ಯ ಸದಾಚಾರಾದಿ ಗಳನ್ನು ಅವರ ಉಪದೇಶಗಳಿಂದ ಉಜ್ಜ್ವಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೋ ಬಿಟ್ಟನೋ ಈಗ ನಿರ್ಧರಮಾಡಿ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದ ರೂ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಗುಣಕರ್ಮ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ, ಅವನು ವಿಚಾರಪರಿಪ್ಲವವಾಗಿದ್ದ, ಸತ್ಯಧರ್ಮಗಳ ತಿರುಳನ್ನು ಕಾಣ ಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಸಿದ್ಧರಾಜು ಅಲ್ಲವು ಬಸವೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ

²⁹ ವಸಿಷ್ಠನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ :—ನೀತಿ, ಶಾಂತಿ, ಭೂತದೇವಿ, ಸ್ಮಾಶಂತ್ರವೃತ್ತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ. (ಪ. ಕಾ ಸಾಗ್ರಹ ೩—೩೨)

³⁰ If they (ಪರಿಶ್ವರ, ರಾಘವಾಂಕ, ಕೆರೆಯ ಪದ್ಮರಸ) wrote in the reign of Narasimha I (1141-1173), they must belong to about that time (1165); but then they could scarcely have received their inspiration from Basava, and their works must be evidence of a general revival of Saivism, of which Basava's work was only a part. It would be otherwise if they lived under Narasimha II (1220-35) or Narasimha III (1254-1291)—A *History of Kanarese Literature* by E. P. Rice, pp. 43-44.

ಅನುಬಂಧ 1

ಸತ್ಯವ್ರತ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಕಥೆ

ಪರಿವಂಶ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಶಿವಪುರಾಣಗಳು—ವಾಯು, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಲಿಂಗಪುರಾಣಗಳು

ತಸ್ಯ ಸತ್ಯವ್ರತೋ ನಾಮ ಕುಮಾರೋಽಧೂನ್ಯಹಾಬಲಃ |

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಂತ್ರಾಣಾಂ

ವಿಷ್ಣುಂ ಚಕ್ರೇ ಸ ದುರ್ಮತಿಃ ||

ಯೇನ ಭಾರ್ಯಾ ಪೃತಾ ಪೂರ್ವಂ

ಕೃತೋದ್ವಾಹಾ ಪರಸ್ಯ ವೈ |

ಬಾಲಶ್ಚಾತ್ ಕಾಮಾಚ್ಚ ಮೋಹಾಚ್ಚ

ಸಂಹರ್ಷಾಚ್ಚಾಪಲೇನ ಚ ||

ಜಹಾರ ಕನ್ಯಾಂ ಕಾಮಾಚ್ಚ

ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತುರವಾನಿಃ ||

ತೇನ ಭಾರ್ಯಾ ವಿದರ್ಭಸ್ಯ

ಪೃತಾ ಪತ್ಯಾ ಟಸೌಕನಃ ||

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಂತ್ರೇಷು

ನಿಷ್ಪಾಮಪ್ರಾಪಿತೇಷ್ವಿಹ |

ಕಾಮಾದ್ಧರಾಚ್ಚ ಮೋಹಾಚ್ಚ

ಸಂಹರ್ಷೇಣ ಬಲೇನ ಚ ||

ಭಾವಿನೋಽರ್ಧಸ್ಯ ಚ ಬರಾತ್

ತತ್ಪ್ರಕಂ ತೇನ ಧೀಮತಾ | 5

ತಮಧರ್ಮೇಣ ಸಂಯುಕ್ತಂ ರಾಚಾ ತ್ರಯ್ಯಾರುಣೋಽತ್ಯಜತ್ ||

ಅಪಧ್ಯಂಸೇತಿ ಬಪುಶೋ ಪದೇ ಕ್ರೋಧನಮನ್ವಿತಃ |

ಪಿತರಂ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ ತ್ಯಕ್ತಃ ಕ್ವ ಗಚ್ಛಾಮಿತಿ ವೈ ಪುರುಷಃ |

ಪಿತಾ ಚೈನಮಧೋವಾಚ ಶ್ವಪಾಕೃತ್ಸಹ ವರ್ತಯ |

ನಾಹಂ ಪುತ್ರೇಣ ಪುತ್ರಾರ್ಥೇ ತ್ವಯಾದ್ಯ ಕುಲಪಾಂಶನ ||

10

ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತ ನಿರಾಕ್ರಮನ್ ಗರಾದ್ ಚನಾತ್ ಪಿತುಃ |

ನ ಚೈನಂ ವಾರಯಾಮಾಸ ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾಃ ಬುಧಿಃ ||

ಸ ತು ಸತ್ಯವ್ರತೋ ಧೀರ್ಮಾ ಶ್ವಪಾಕಾವನಥಾಂತಿಕೇ |

ಪಿತೃ ತ್ಯಕ್ತೋಽವಸದ್ಧೀರಃ ಪಿತಾ ಚಾಸ್ಯ ವನಂ ಯಯಾ ||

ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ವಿಷಯೇ ತಸ್ಯ ನಾವರ್ಷತ್ ಪಾಕಶಾಸನಃ |

15

ಸಮಾ ದ್ವಾದಶ ಸಂಪೂರ್ಣಾಸ್ತೇನಾಧರ್ಮೇಣ ವೈ ತದಾ ||

ದಾರಾಂಸ್ತು ತಸ್ಯ ವಿಷಯೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾತಪಾಃ |

ಸಂನ್ಯಸ್ಯ ಸಾಗರಾನೂಪೇ ಚಕಾರ ವಿಪುಲಂ ತಪಃ ||

ತಸ್ಯ ಪತ್ತೀ ಗಳೇ ಬದ್ಧ್ಯಾ ಮಧ್ಯಮಂ ಪುತ್ರವೌರನಂ |
 ಶೇಷಸ್ಯ ಭರಣಾರ್ಥಾಯ ವೃಕ್ರೀಣಾದ್ಯೋಶತೇನ ವೈ || 20

ತಂ ತು ಬದ್ಧಂ ಗಳೇ ದೃಷ್ಟ್ಯಾ ವಿಕ್ರಯಾರ್ಥಂ ನರೋತ್ತಮಃ |
 ಮಹರ್ಷಿಪುತ್ರಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಸುವ್ರತಃ ||
 ಸತ್ಯವ್ರತೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಭರಣಂ ತಸ್ಯ ಚಾಕರೋತ್ |
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ತುಷ್ಠ್ಯಾರ್ಥಂ ಅನುಕಂಪಾರ್ಥಮೇವ ಚ ||
 ಸೋಽಭವದ್ಗಾಲಪೋ ನಾಮ ಗಳೇ ಬಂಧಾನ್ಮಹಾಶಪಾಃ | 25

ಮಹರ್ಷಿ ಕೌಶಿಕೋ ಭೀಮಾಂಸ್ತೇನ ವೀರೇಣ ಮೋಕ್ಷಿತಃ ||
 ಸತ್ಯವ್ರತಸ್ತು ಬಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಕೃಪಯಾ ಚ ಪ್ರತಿಜ್ಞಯಾ |
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಕಳತ್ರಂ ಚ ಬಭಾರ ವಿನಯೇ ಸ್ಥಿತಃ ||
 ಹತ್ವಾ ದ್ಯುಗಾಽ ಪರಾಹಾಂಶ್ಚ ಮಸಿಷಾಂಶ್ಚ ವನೇಕರಾರ್ಥ |
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾಶ್ರಮಾಧ್ಯಾಸೇ ತನ್ಮಾಂಸಮನಯತ್ ತತಃ || 30

ಉಪಾಂಶುವ ತಮಾಸ್ತಾಯ ದೀಕ್ಷಾಂ ದ್ವಾದಶವರ್ಷಿಕೀಂ |
 ಪಿತುರ್ನಿಯೋಗಾದಭಜನ್ಯಪೇ ತು ವನಮಾಸ್ಥಿತೇ |
 ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ಚೈವ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ತಥೈವಾಂತಃಪುರಂ ಮುನಿಃ |
 ಯಾಜ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಸಂಯೋಗಾತ್ ವಸಿಷ್ಠಃ ಪರ್ಯರಕ್ಷತ ||
 ಸತ್ಯವ್ರತಸ್ತು ಬಾಲಶ್ಯಾತ್ತು ಭಾವಿನೋರ್ಧನೈ ವೈ ಬರಾತ್ | 35

ವಸಿಷ್ಠೇಽಭ್ಯಧಿಕಂ ಮನ್ಯುಂ ಧಾರಯಾಮಾಸ ನಿತ್ಯದಾ |
 ಪಿತ್ರಾ ಹಿ ತಂ ತಮಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ ಪರಿತ್ರಕ್ತಂ ಸ್ವಮಾತ್ಮಜಂ |
 ನ ವಾರಯಾಮಾಸ ಮುನಿರ್ವಸಿಷ್ಠಃ ಕಾರಣೇನ ವೈ ||
 ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಂತಾಣಾಂ ನಿಷ್ಕಾ ಸ್ಯಾತ್ ಸಪ್ತಮೇ ಪದೇ | 40

ಜಾನ೯ ಧರ್ಮಾನ್ವಸಿಷ್ಯಸ್ತು | ಜಾನ೯ ಧರ್ಮಾನ್ವಸಿಷ್ಯಸ್ತು
 ನ ಮಾಂ ತ್ರಾತೀತಿ ಭೋದ್ವಿಜಾಃ | ನ ಚ ಮಂತಾನಿಹೇಚ್ಛತಿ ||

ಇತಿ ಸತ್ಯವ್ರತೋ ರೋಷಂ ವಸಿಷ್ಠೇ ಮನಸಾಽಕರೋತ್ |
 ಗುಣಬುದ್ಧ್ಯಾ ತು ಭಗವಾಽ ವಸಿಷ್ಠಃ ಕೃತವಾಂಸ್ತದಾ ||
 ನ ತು ಸತ್ಯವ್ರತಸ್ತಸ್ಯ ತಮುಪಾಂಶುಮಬುದ್ಧತ |
 ತಸ್ಮಿನ್ನಪರಿತೋಷೋ ಯಃ ಪಿತುರಾಸೀನ್ಮಹಾತ್ಮನಃ || 45
 ತೇನ ದ್ವಾದಶವರ್ಷಾಣಿ ನಾವರ್ಷಾತ್ ಪಾಕಶಾಸನಃ |
 ತೇನ ತ್ವಿದಾನೀಂ ವಹತಾ ದೀಕ್ಷಾಂ ತಾಂ ದುರ್ವಹಾಂ ಭುವಿ ||

ಕುಲಸ್ಯ ನಿಷ್ಕೃತಿನ್ವಸ್ಯ ಕೃತಾ ಸಾ ವೈ ಭವೇದಿತಿ |
 ನ ತಂ ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾನ್ ಪಿತೃ ತ್ಯಕ್ತಂ ನೃವಾರಯತ್ ||
 ಅಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯಾಮೃಹಂ ಪುತ್ರಂ | ಅಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯಾಮೃಹಂ ರಾಜ್ಯೇ
 ಅಸ್ಯೇತ್ಯೇವಂಮತಿರ್ಮುನಿಃ | ಪಶ್ಚಾದೇನಮಿತಿ ಪ್ರಭುಃ || 50
 ನ ತು ದ್ವಾದಶ ಸರ್ಪಾಣಿ ದೀಕ್ಷಾಂ ತಾಮುದ್ವರ್ಷ ಬಲೇ ||
 ಅವಿದ್ಯಮಾನೇ ಮಾಂಸೇ ತು ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ |
 ಸರ್ಪಕಾಮದುಪಾಂ ಮೋಗ್ಧೀಂ ಸ ದದರ್ಶ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ ||
 ತಾಂ ವೈ ಕ್ರೋಧಾಚ್ಚ ಮೋಹಾಚ್ಚ ಶ್ರಮಾಚ್ಚೈವ ಕ್ಷುಧಾನ್ವಿತಃ |
 ದಸು ಧರ್ಮಗತೋ ರಾಜಾ ಜಪಾನ ಬಲಿನಾಂ ವರಃ ||
 ನ ತನ್ಮಾಂಸಂ ಸ್ವಯಂ ಚೈವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಚರ್ಷ | 55
 ಭೋಜಯಾಮಾಸ ತಚ್ಚುತ್ಪ್ರಾ ವಸಿಷ್ಠೋಪ್ಯಸ್ಯ ಚುಕ್ರುಧೇ ||
 ಪ್ರೋವಾಚ ಚೈವ ಭಗವಾನ್ ವಸಿಷ್ಠಸ್ತಂ ನೃಪಾತ್ಮಜಂ |
 ಪಾತಯೇದಯಮಹಂ ಕ್ಷೂರ ತವ ಶಂಕುಂ ಅಯೋಮಯಂ ||
 ಯದಿ ತೇ ದ್ವಾಮಿವೌ ಶಂಕೂ | ಯದಿ ತೇ ತ್ರೀಣಿ ಶಂಕೂನಿ
 ನ ಸ್ಯಾತಾಂ ವೈ ಕೃತೌ ಪುನಃ | | ನ ಸ್ಯುರ್ವಿ ಪುರುಷಾರ್ಥಮು || 60
 ಪಿತುಶ್ವಾಪರಿತೋಷೇಣ ಗುರೋರ್ದೋಗ್ಧೀವಧೇನ ಚ |
 ಅಪ್ರೋಕ್ಷಿತೋಪಯೋಗಾಚ್ಚ ತ್ರಿವಿಧಸ್ತೇ ವೃತ್ತಿಕ್ರಮಃ ||
 ಏವಂ ನ ತ್ರೀಣಿ ಶಂಕೂನಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಸ್ಯ ಮಹಾತಪಾಃ |
 ತ್ರಿಶಂಕುರಿತಿ ಹೋವಾಚ ತ್ರಿಶಂಕುಸ್ತೇನ ನ ಸ್ತೃತಃ ||
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ್ನು ದಾರಾಣಾಂ ಆಗ್ರೋ ಭರಣೇ ಕೃತೇ | 65
 ತತಸ್ತಸ್ಮೈ ವರಂ ಸ್ವಾದಾತ್ ಮುನಿಃ ಪ್ರೀತ್ಪ್ರಿಶಂಕವೇ ||
 ಛಂದ್ಯಮಾನೋವರೇಣಾಧ ವರಂ ವಪ್ರೇ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ |
 ಆನಾವೃಷ್ಟಿ ಭಯೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಗತೇ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೇ ||
 ಪಿತೃಭಿಷ್ಚ ರಾಜೇ ತು ಯಾಜಯಾಮಾಸ ತಂ ಮುನಿಃ |
 ಮಿಷತಾಂ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಚ ಕೌಶಿಕಃ || 70
 ಸಶರೀರಂ ತದಾ ತಂ ವೈ ದಿವವಾರೋಪಯತ್ ಪ್ರಭುಃ |
 ಮಿಷತಸ್ತು ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್ ||
 ಅತ್ರಾಪ್ತು ದಾಹರಂತೀವೌ ಶ್ಲೌಕೌ ಪೌರಾಣಿಕಾ ಜನಾಃ |
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಪ್ರಸಾದೇನ ತ್ರಿಶಂಕುರ್ದಿವಿ ರಾಜತೇ ||
 ದೇವೈಸ್ಸಾರ್ಧಂ ಮಹಾತೇಜಾಽನುಗ್ರಹಾತ್ ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ || 75

ಅನುಬಂಧ II

ಶುನಶ್ಚೇಪನ ಕಥೆ

(ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಂಚಿಕಾ ೭, ಅಧ್ಯಾಯ ೩)

ಖಂಡ ೧

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋ ಹ ವೈಧನ ಐಕ್ಷ್ವಾಕೋ ರಾಜಾಽಪುತ್ರಃ |
ತಸ್ಯ ಹ ಶತಂ ಜಾಯಾ ಬಧೂವುಃ | ತಾಸು ಪುತ್ರಂ ನ ಲೇಭೇ |
ತಸ್ಯ ಹ ಪರ್ವತನಾರದೌ ಗೃಹ ಊಷತುಃ | ಸ ಹ ನಾರದಂ
ಪಪ್ರಚ್ಛಃ:—

ಯಂ ಸ್ವಿಮಂ ಪುತ್ರಮಿಚ್ಛಂತಿ ಯೇ ವಿಜಾನಂತಿ ಯೇ ಚ ನ |

ಕಿಂ ಸ್ವಿತ್ಪುತ್ರೇಣ ವಿಂದತೇ ತನ್ಮ ಆಚಕ್ಷ್ವ ನಾರದ ||

ಇತಿ. ನ ಏಕಯಾ ಪ್ರಜ್ಞೋ ದಶಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಃ : --

ಬುಣಮಸ್ಮಿನ್ ಸಂನಯತ್ಯಮೃತತ್ರಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ |

ಏತಾ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಜಾತಸ್ಯ ಪಶ್ಯೇಚ್ಛೇಜ್ಜೀವತೋ ಮುಖಂ ||

ಯಾವಂತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಭೋಗಾ ಯಾವಂತೋ ಜಾತವೇದಸಿ |

ಯಾವಂತೋ ಅಪ್ಸು ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಛೂಯಾನ್ಪುತ್ರೇ ವಿಶುಸ್ತತಃ ||

ಶಶ್ವತ್ಪುತ್ರೇಣ ಏತರೋಽತರ್ಯಯ್ ಬಹುಲಂ ತವುಃ |

ಆರ್ಮಾ ಹಿ ಜನ್ತು ಆಶ್ವನಃ ಸ ಇರಾವತ್ಯತಿತಾರಿಣೀ ||

ಕಿಂ ನು ಮಲಂ ಕಿಮಾನಂ ಕಿಮು ಶ್ಶಶ್ರೂಣಿ ಕಿಂ ತಪಃ |

ಪುತ್ರಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣ ಇಚ್ಛಧ್ವಂ ಸ ವೈ ಲೋಕೋಽವದಾವದಃ ||

ಅನ್ವಂ ಸ ಪ್ರಾಣಃ ಶರಣಂ ಹ ವಾಸೋ

ರೂಪಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ಪಶವೋ ವಿವಾಹಾಃ

ಸವಾ ಹ ಜಾಯಾ ಕೃಷಣಂ ಹ ದುಹಿತಾ

ಜ್ಯೋತಿರ್ಪು ಪುತ್ರಃ ಪರಮೋ ವೈರೀಮ್ ||

ಪತಿರ್ಜಾಯಾಂ ಪ್ರವಿಶತಿ ಗರ್ಭೋ ಭೂತವ್ಯ ಸ ಮಾತರಂ |

ತಸ್ಯಾಂ ಪುನರ್ನಪೋ ಭೂತ್ವಾ ದಶಮೇ ಮಾಸಿ ಜಾಯತೇ ||
 ತಸ್ಯಾಯಾ ಜಾಯಾ ಭವತಿ ಯದಸ್ಯಾಂ ಜಾಯತೇ ಪುನಃ |
 ಅಧೂತಿರೇಷಾ ಭೂತಿರ್ಬೀಜಮೇತನ್ಮುಧೀಯತೇ ||
 ದೇವಾಶ್ಚೈತಾಮೃಷಯುಶ್ಚ ತೇಜಃ ಸಮಭರನ್ಮಹತ್ |
 ದೇವಾ ಮನುಷ್ಯಾನುಪನ್ನೇಷಾ ಮೋ ಜನನೀ ಪುನಃ ||
 ನಾಪುತ್ರಸ್ಯ ಲೋಕೋಽಸ್ತೀತಿ ತತ್ಸರ್ವೇ ಪಶವೋ ವಿದುಃ |
 ತಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಪುತ್ರೋ ಮಾತರಂ ಸ್ವಸಾರಂ ಚಾಫರೋಹತಿ ||
 ಋಷಿ ಪಂಥಾ ಉರುಗಾಯುಃ ಸುಶೇವೋ
 ಮುಂ ಪುತ್ರೀಣ ಅಕ್ರಮಂತೇ ವಿಶೋಕಾಃ |
 ತಂ ಪಶ್ಯಂತಿ ಪಶವೋ ವಯಾಂಸಿ ಚ
 ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಮಾತ್ರಾಪಿ ಮಿಥುನೀಧವಂತಿ ||

ಇತಿ ಹಾನೂ ಆಖ್ಯಾಯ.

ಬಂಧ ೨

ಅಥೈನಮುವಾಚ ವರುಣಂ ರಾಜಾನಮುಪಧಾವ
 ಪುತ್ರೋ ಮೇ ಜಾಯತಾಂ ತೇನ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ. ತಥೇತಿ
 ಸ ವರುಣಂ ರಾಜಾನಮುಪಸಾರ ಪುತ್ರೋ ಮೇ ಜಾಯತಾಂ
 ತೇನ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ, ತಥೇತಿ. ತಸ್ಯ ಹ ಪುತ್ರೋ ಜಜ್ಞೇ
 ರೋಹಿತೋ ನಾಮ. ತಂ ಹೋವಾಚಾಜನಿ ತೇ ವೈ ಪುತ್ರೋ
 ಯಜಸ್ವಿ ಮಾನ್ವೇನೇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಯದಾ ವೈ ಪಶುನಿರ್ದ
 ಶೋ ಭವತ್ಯಥ ಸ ಮೇಧ್ಯೋ ಭವತಿ, ನಿರ್ದಶೋಽನ್ವಸ್ತ್ವಥ
 ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ. ತಥೇತಿ ಸ ಹ ನಿರ್ದಶ ಆಸ. ತಂ ಹೋವಾಚ
 ನಿರ್ದಶೋಽನ್ವಭೂದ್ಯಜಸ್ವಿ ಮಾನ್ವೇನೇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ
 ಯದಾ ವೈ ಪಶೋರ್ದಂತಾ ಜಾಯಂತೇಽಥ ಸ ಮೇಧ್ಯೋ
 ಭವತಿ, ದಂತಾನ್ವಸ್ತ್ವ ಜಾಯಂತಾಮಥ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ,
 ತಥೇತಿ ತಸ್ಯ ಹ ದಂತಾ ಜಜ್ಞೇರೇ. ತಂ ಹೋವಾಚಾಜ್ಞತ ವಾ
 ಅಸ್ಯ ದಂತಾ ಯಜಸ್ವಿ ಮಾನ್ವೇನೇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಯದಾ ವೈ

ಪಶೋದ್ರಂತಾಃ ಪದ್ಯಂತೇಽಥ ಸ ಮೇಧ್ಯೋ ಭವತಿ, ದಂತಾಃ
 ನ್ಯಸ್ಯ ಪದ್ಯಂತಾಮಥ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ, ತಥೇತಿ ತಸ್ಯ ಹ ದಂ
 ತಾಃ ಪೇದಿರೇ. ತಂ ಹೋವಾಚಾಪತ್ವತ ವಾ ಅಸ್ಯ ದಂತಾ ಯಜ
 ಸ್ಯ ಮಾನ್ಯೇನೇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಯದಾ ವೈ ಪಶೋದ್ರಂತಾಃ
 ಪುನರ್ಜಾಯಂತೇಽಥ ಸ ಮೇಧ್ಯೋ ಭವತಿ, ದಂತಾನ್ಯಸ್ಯ ಪುನ
 ರ್ಜಾಯಂತಾಮಥ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ, ತಥೇತಿ. ತಸ್ಯ ಹ
 ದಂತಾಃ ಪುನರ್ಜಚ್ಛಿರೇ. ತಂ ಹೋವಾಚಾಚ್ಛತ ವಾ ಅಸ್ಯ ಪುನ
 ರ್ದಂತಾ ಯಜಸ್ಯ ಮಾನ್ಯೇನೇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಯದಾ ವೈ
 ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸಾನ್ನಾಹುಕೋ ಭವತ್ಯಥ ಸ ಮೇಧ್ಯೋ ಭವತಿ,
 ಸನ್ನಾಹಂ ನು ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ವಥ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ, ತಥೇತಿ. ಸ ಹ
 ಸನ್ನಾಹಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಹೋವಾಚ ಸನ್ನಾಹ ನು ಪ್ರಾಪ್ನೋ
 ದ್ಯಜಸ್ಯ ಮಾನ್ಯೇನೇತಿ. ಸ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಮಾಮಂತ್ರಯಾ
 ಮಾಸ, ತತಾಯಂ ವೈ ಮಹ್ಯಂ ತ್ವಾಮದದಾದ್ಧಂತ ತ್ವಯಾ
 ಹಮಿಮಂ ಯಜಾ ಇತಿ. ಸ ಹ ನೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಧನುರಾದಾಯಾ
 ರಣ್ಯನುಪಾತಸ್ಥಾ. ಸ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ.

ಋಷಿ ೩

ಅಥ ಹೈಚ್ಛಾಕಂ ವರುಣೋ ಜಗ್ರಾಹ ; ತಸ್ಯ ಹೋದ್ರಂ
 ಜಚ್ಛೇ. ತದು ಹ ರೋಹಿತಃ ಶುಶ್ರಾವ. ಸೋದ್ರಣ್ಯಾದ್
 ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ ; ತಮಿಂದ್ರಃ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಪರ್ಯೇ
 ತ್ಯೋವಾಚ :—

ನಾನಾಶ್ರಾಂತಾಯ ಶ್ವೀರಸ್ತೀತಿ ರೋಹಿತ ಶುಶ್ರವು |
 ಪಾಪೋ ನ್ಯಷದ್ವರೋ ಜನ ಇಂದ್ರ ಇಚ್ಛತಃ ಸಖಾ ||

ಚರೈವೇತಿ. ಚರೈವೇತಿ ವೈ ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋದ್ರವೋಚದಿತಿ
 ಹ ದ್ವಿತೀಯಂ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ. ಸೋದ್ರಣ್ಯಾದ್

ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ ; ತಮಿಂದ್ರಃ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಪರ್ಯೇ
ತೋವಾಚ :—

ಪುಷ್ಪಿಣ್ಯಾ ಚರತೋ ಜಂಘೇ ಭೂಷ್ಣುರಾತ್ಮಾ ಫಲಗ್ರಹಿಃ |
ಶೇರೇಽಸ್ಮೈ ಸರ್ವೇ ಪಾಪ್ಮಾನಃ ಶ್ರಮೇಣ ಪ್ರಪಥೇ ಹತಾಃ ||

ಚರೈವೇತಿ. ಚರೈವೇತಿ ವೈ ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽವೋಚದಿತಿ ಹ
ತೃತೀಯಂ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ. ಸೋಽರಣ್ಯಾದ್
ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ. ತಮಿಂದ್ರಃ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಪರ್ಯೇ
ತೋವಾಚ :—

ಆಸ್ತೇ ಭಗ ಆನೀನಸ್ಯೋರ್ಧ್ವಸಿತ್ಪತಿ ತಿಷ್ಠತಃ |
ಶೇತೇ ನಿಪದ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಚರಾತಿ ಚರತೋ ಭಗಃ |

ಚರೈವೇತಿ. ಚರೈವೇತಿ ವೈ ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽವೋಚದಿತಿ ಹ
ಚತುರ್ಥಂ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ. ಸೋಽರಣ್ಯಾದ್
ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ ; ತಮಿಂದ್ರಃ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಪರ್ಯೇ
ತೋವಾಚ :—

ಕಲಶ್ಯಯಾನೋ ಭವತಿ ಸಂಚಿಹಾನಸ್ತು ದ್ವಾಪರಃ |
ಉತ್ತಿಷ್ಠಂಸ್ತ್ರೇತಾ ಭವತಿ ಕೃತಂ ಸಂಪದ್ಯತೇ ಚರೇ ||

ಚರೈವೇತಿ. ಚರೈವೇತಿ ವೈ ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽವೋಚದಿತಿ ಹ
ಪಂಚಮಂ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ. ಸೋಽರಣ್ಯಾದ್
ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ ತಮಿಂದ್ರಃ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಪರ್ಯೇ
ತೋವಾಚ :—

ಚರೇ ವೈ ಮಧು ವಿಂದತಿ ಚರೇ ಸ್ವಾದುಮುದುಂಬರಂ |
ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಪಶ್ಯ ಶ್ರಮಾಣಂ ಯೋ ನ ತಂದ್ರಯತೇ ಚರೇ ||

ಚರೈವೇತಿ. ಚರೈವೇತಿ ವೈ ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽವೋಚದಿತಿ ಹ
ಷಷ್ಠಂ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ. ಸೋಽಜೀಗರ್ತಂ ಸಾ
ಯವನಿವೃಷ್ಟಿಮಶನಯಾ ಪರೀತಮರಣ್ಯ ಉಪೇಯಾಯ.

ತಸ್ಯ ಹ ತ್ರಯಃ ಪುತ್ರಾ ಆಸುಃ, ಶುನಃಪುಚ್ಛಃ ಶುನಃಶೇಷಃ
 ಶುನೋಲಾಂಗೂಲ ಇತಿ. ತಂ ಹೋವಾಚ ಮುಷ್ಕೇಽಹಂ ತೇ
 ಶತಂ ದದಾಮ್ಯಹಮೇಷಾಮೇಕೇನಾತ್ಮಾನಂ ನಿಷ್ಕ್ರೀಣಾ ಇತಿ.
 ಸ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಪುತ್ರಂ ನಿಗೃಹ್ಣಾನ ಉವಾಚ, ನನ್ವಿಮಮಿತಿ ನೋ
 ಏವೇಮಮಿತಿ ಕನಿಷ್ಠಂ ಮಾತಾ. ತೌ ಹ ಮಧ್ಯಮೇ ಸಂಪಾ
 ದಯಾಂಚಕ್ರತುಃ ಶುನಃಶೇಷೇ. ತಸ್ಯ ಹ ಶತಂ ದತ್ತ್ವಾ ಸ
 ತಪಾದಾಯ ಸೋಽರಣ್ಯಾದ್ ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ. ಸ ಪಿತರ
 ಮೇತ್ಯೋವಾಚ, ತತ ಹಂತಾಹಮನೇನಾತ್ಮಾನಂ ನಿಷ್ಕ್ರೀಣಾ
 ಇತಿ. ಸ ವರುಣಂ ರಾಜಾನಮುಪಸಸಾರಾನೇನ ತ್ವಾ ಯಜಾ
 ಇತಿ, ತಥೇತಿ. ಭೂಯಾನ್ವೈ ದ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದಿತಿ ವರುಣ
 ಉವಾಚ. ತನ್ನಾ ಏತಂ ರಾಜಸೂಯಂ ಯಜ್ಞಕ್ರತುಂ ಪೋ
 ವಾಚ. ತಮೇತಮಭಿಷೇಚನೀಯೇ ಪುರುಷಂ ಪಶುಮಾ
 ಲೇಭೇ.

ಖಂಡ ೪

ತಸ್ಯ ಹ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಹೋತಾನೀಜ್ಜಮದಗ್ನಿರಧ್ವರ್ಯುರ್
 ಪರ್ವಸಿಷ್ಠೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯಾಸ್ಯ ಉದ್ಗಾತಾ ತನ್ನಾ ಉಪಾ
 ಕೃತಾಯ ನಿಯೋಕ್ತಾರಂ ನ ವಿವಿದುಃ ಸ ಹೋವಾಚಾಜೀ
 ಗರ್ತಃ ಸಾಯವಸಿರ್ಮಹ್ಯಮಪರಂ ಶತಂ ದತ್ತಾಹಮೇನಂ
 ನಿಯೋಕ್ತಾಮಿತಿ. ತನ್ನಾ ಅಪರಂ ಶತಂ ದದುಸ್ತಂ ಸ ನಿ
 ಯೋಜ. ತನ್ನಾ ಉಪಾಕೃತಾಯ ನಿಯುಕ್ತಾಯಾಪ್ರೀತಾಯ
 ಪರ್ಯಗ್ನಿಕೃತಾಯ ವಿಶಂತಾರಂ ನ ವಿವಿದುಃ. ಸ ಹೋವಾಚಾ
 ಜೀಗರ್ತಃ ಸಾಯವಸಿರ್ಮಹ್ಯಮಪರಂ ಶತಂ ದತ್ತಾಹಮೇನಂ
 ವಿಶಂತಾಮಿತಿ. ತನ್ನಾ ಅಪರಂ ಶತಂ ದದುಃ. ಸೋಽಸಿಂ
 ನಿಶಾನ ಏಯಾಯ. ಅಥ ಹ ಶುನಃಶೇಷ ಈಕ್ಷಾಂಚಕ್ರೇಽಮಾನು
 ಪಮಿವ ವೈ ಮಾ ವಿಶಂತಿಷ್ಯಂತಿ, ಹಂತಾಹಂ ದೇವತಾ ಉಪಧಾವಾ
 ಮಿತಿ. ಸ ಪ್ರಜಾಪತಿಮೇವ ಪ್ರಥಮಂ ದೇವತಾನಾಮುಪ

ಸನಾರ, ಕಸ್ಯ ನೂನಂ ಕತಮಸ್ಯಾಮೃತಾನಾಮಿತ್ಯೇತಯ
 ಚಾರ್. ತಂ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚಾಗ್ನಿವೈ ನೇದಿಷ್ಯಂತಮೇವೋಪ
 ಧಾವೇತಿ. ಸೋಽಗ್ನಿಮುಪಸನಾರ, ಅಗ್ನೇರ್ವಯಂ ಪ್ರಥಮ
 ಸ್ಯಾಮೃತಾನಾಮಿತ್ಯೇತಯಚಾರ್. ತಮಗ್ನಿರುವಾಚ ಸವಿತಾಃ
 ವೈ ಪ್ರಸವಾನಾಮಿಶೇ, ತಮೇವೋಪಧಾವೇತಿ. ಸ ಸವಿತಾರ
 ಮುಪಸನಾರ, ಅಭಿ ತ್ವಾ ದೇವ ಸವಿತರಿತ್ಯೇನ ತ್ಯಚೇನ. ತಂ
 ಸವಿತೋವಾಚ, ಪರುಣಾಯ ವೈ ರಾಜ್ಞೇ ನಿಯುಕ್ತೋ
 ಽನಿ ತಮೇವೋಪಧಾವೇತಿ. ಸ ವರುಣಂ ರಾಜಾನಮುಪ
 ಸನಾರಾತ ಉತ್ತರಾಭಿರೇಕತ್ರೀಶತಾ. ತಂ ವರುಣ ಉವಾ
 ಚಾಗ್ನಿವೈ ದೇವಾನಾಂ ಮುಖಂ ಸುಹೃದಯತಮಸ್ತನ್ನು
 ಸ್ತುಹೃಥ ತ್ವೋತ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ. ಸೋಗ್ನಿಂ ತುಷ್ಪಾವಾತ
 ಉತ್ತರಾಭಿರ್ವಾವಿಂಶತ್ಯಾ. ತಮಗ್ನಿರುವಾಚ ವಿಶ್ವಾನ್ಮ ದೇ
 ವಾಃ ಸ್ತುಹೃಥ ತ್ವೋತ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ ಸ ವಿಶ್ವಾಃ ದೇವಾಂ
 ಸ್ತುಷ್ಪಾವ, ನಮೋ ಮಹದ್ಭ್ಯೋ ನಮೋ ಅರ್ಭಕೇಭ್ಯೋ
 ಇತ್ಯೇತಯಚಾರ್. ತಂ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಊಚುರಿದ್ರೋ ವೈ
 ದೇವಾನಾಮೋಜಿಷ್ಠೋ ಬಲಿಪ್ತಃ ಸಹಿಪ್ತಃ ಸತ್ತಮಃ ಪಾರ
 ಯಿಷ್ಣುತಮಸ್ತನ್ನು ಸ್ತುಹೃಥ ತ್ವೋತ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ. ಸ
 ಇಂದ್ರಂ ತುಷ್ಪಾವ, ಯಚ್ಚದ್ಧಿ ಸತ್ಯ ಸೋಮಪಾ ಇತಿ ಚೈತೇನ
 ಸೂಕ್ತೇನೋತ್ತರಸ್ಯ ಪಂಚವಶಭಿನ್ತಸ್ಮಾ ಇಂದ್ರಃ ಸ್ತೂಯ
 ಮಾನಃ ಪ್ರೀತೋ ಮನಸಾ ಹಿರಣ್ಯರಥಂ ದದೌ. ತಮೇತಯಾ
 ಪ್ರತೀಯಾಯಾ ಶಶ್ವದಿಂದ್ರ ಇತಿ. ತಮಿಂದ್ರ ಉವಾಚಾಶ್ವಿನಾ
 ನು ಸ್ತುಹೃಥ ತ್ವೋತ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ. ಸೋಽಶ್ವಿನಾ ತುಷ್ಪಾ
 ವಾತ ಉತ್ತರೇಣ ತ್ಯಚೇನ. ತಮಶ್ವಿನಾ ಊಚತುರುಷಸಂ ನು
 ಸ್ತುಹೃಥ ತ್ವೋತ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ. ಸ ಉಷಸಂ ತುಷ್ಪಾವಾತ
 ಉತ್ತರೇಣ ತ್ಯಚೇನ. ತಸ್ಯ ಹ ಸ್ಮಚ್ಯುಚ್ಯುಕ್ತಾಯಾಂ ವಿ
 ಪಾಶೋ ಮುಮುಚೇ, ಕನೀಯಾ ಐಕ್ಷ್ವಾಕಸ್ಯೋದರಂ ಭವತ್ಯು

ತ್ತಮನ್ಯಾಮೇವಚ್ಯುಕ್ತಾಯಾಂ ವಿಪಾಶೋ ಮುಮುಚ್ಛೇದಗದ
ಐಕ್ಷ್ವಾಕ ಆನ ||

ಖಂಡ ೫

ತಪ್ಪುತ್ತಿಬ ಊಚುಸ್ತ್ವಮೇವ ನೋಽನ್ಯಾಹ್ಃ ಸಂಸ್ಥಾ
ಮಧಿಗಚ್ಛೇತ್ಯಥ ಹೈತಂ ಶುನಃಶೇಪೋಽಂಜಃಸವಂ ದದರ್ಶ ತ
ಮೇತಾಭಿಶ್ಚ ತಸ್ಯ ಭಿರಭಿಸುಷಾವ, ಯಚ್ಚಿದ್ಧಿತ್ವಂ ಗೃಹೇಗೃಹ ಇತ್ಯ
ಥೈನಂ ದ್ರೋಣಕಲಶಮಭ್ಯವನಿನಾಯ, ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಂ ಚವೋರ್ಭ
ರೇತ್ಯೇತಯರ್ಚಾ. ಅಥ ಹಾಸ್ಮಿನ್ನನ್ವಾರಭೇ ಪೂರ್ವಾಭಿಶ್ಚ ತ
ಸ್ಯಭಿಃ ಸ ನ್ವಾಹಾಕಾರಾಭಿರ್ಬುಹವಾಂಚಕಾರ. ಅಥೈನ ಮವ
ಭೃಥಮಭ್ಯವನಿನಾಯ ತ್ವಂ ನೋ ಆಗ್ನೇ ವರುಣಸ್ಯ ವಿದ್ವಾನಿ
ತ್ಯೇತಾಭ್ಯಾಮಥೈನಮತ ಊರ್ಧ್ವಮಗ್ನಿಮಾಹವನೀಯಮುಪ
ಸ್ಥಾಪಯಾಂಚಕಾರ, ಶುನಶ್ಚಿಚ್ಛೇಪಂ ನಿದಿತಂ ಸಹಸ್ರಾದಿತ್ಯಥ
ಹ ಶುನಃಶೇಪೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯಾಂಕಮಾಸನಾದ. ಸ ಹೋ
ವಾಚಾಜೀಗರ್ತಃ ಸಾಯವಸಿರ್ಬುಷೇ ಪುನರ್ಮೇ ಪುತ್ರಂ ದೇಹೀ
ತಿ. ನೇತಿ ಹೋವಾಚ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ದೇವಾ ವಾ ಇಮಂ ಮಹ್ಯ
ಮರಾಸತೇತಿ. ಸ ಹ ದೇವರಾತೋ ವೈಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಆನ. ತಸ್ಯೈ
ತೇ ಕಾಪಿಲೇಯಬಾಭ್ರವಾಃ. ಸ ಹೋವಾಚಾಜೀಗರ್ತಃ ಸಾಯ
ವಸಿನ್ಸ್ತ್ವಂ ವೇಹಿ ವಿಹ್ವಯಾವಹಾ ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚಾಜೀಗ
ರ್ತಃ ಸಾಯವಸಿಃ :—

ಅಂಗಿರಸೋ ಜನ್ಮನಾನ್ಯಾಜೀಗರ್ತಿಃ ಶ್ರುತಃ ಕವಿಃ .
ಬುಷೇ ಪೈತಾಮಹಾತ್ತಂತೋಮಾರ್ಷಪಗಾಃ ಪುನರೇಹಿ ಮಾಂ ||

ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಶುನಃಶೇಪಃ :—

ಅದರ್ಶಸ್ತ್ವಾ ಶಾಸಹಸ್ತಂ ನ ಯಚ್ಛೂದ್ರೇಷ್ಟಲಪ್ಸತ |
ಗವಾಂತ್ರಿಣಿ ಶತಾನಿ ತ್ವಮವ್ಯಣೀಥಾ ಮದಂಗರಃ ||

ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚಾಜೀಗರ್ತಃ ಸಾಯವಸಿಃ :—

ತದ್ವೈ ಮಾ ತಾತ ತಪತಿ ಪಾಪಂ ಕರ್ಮ ಮಯಾ ಕೃತಂ |
ತದಹಂ ನಿಷ್ಕವೇ ತುಭ್ಯಂ ಪ್ರತಿಯಂತು ಶತಾ ಗವಾಂ ||

ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಶುನಃಶೇಷಃ :—

ಯಸ್ಸಕೃತ್ ಪಾಪಕಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಕುರ್ಯಾದೇನತ್ತೋಽಪರಂ
ನಾಪಾಗಾಃ ಶೌದ್ರಾನ್ಷ್ಯಾಯಾದನಂಧೇಯಂ ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ || :

ಇತಿ. ಅಸಂಧೇಯುಷಿತಿ ಹ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಉಪಪಪಾದ.

ಸ ಹೋವಾಚ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ :—

ಭೀಮ ಏವ ಸೌಯವಸಿಃ ಶಾಸೇನ ವಿಶಿಶಾಸಿಷುಃ |

ಅನ್ಧಾನ್ಮೈತ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಭೂರ್ಮಮೈವೇಪೇಹಿ ಪುತ್ರತಾಂ ||

ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಶುನಃಶೇಷಃ :—

ಸ ವೈ ಯಥಾ ನೋ ಜ್ಞಪಯಾರಾಜಪುತ್ರ ತಥಾ ವದ |

ಯಥೈವಾಂಗಿರಸಃ ಸನ್ನಪೇಯಾಂ ತವ ಪುತ್ರತಾಂ ||

ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ :—

ಜೈಷ್ಠೋ ಮೇ ತ್ವಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸ್ಯಾ ನ್ತವ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಪ್ರಜಾ ಸ್ಯಾತ್ |
ಉಪೇಯಾ ದೈವಂ ಮೇ ದಾಯಂ ತೇನ ವೈ ತೋಽಪಮಂತ್ರಯ ||

ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಶುನಃಶೇಷಃ :—

ಸಂಜ್ಞಾನಾನೇಷು ವೈ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಸೌಹಾರ್ದ್ಯಾಯ ಮೇ ಶ್ರಿಯೈ |

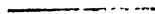
ಯಥಾಽಹಂ ಭರತಬುಷಭೋಪೇಯಾಂ ತವ ಪುತ್ರತಾಂ ||

ಇತಿ. ಅಥ ಹ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ ಪುತ್ರಾನಾಮಂತ್ರಯಾಮಾಸಃ :—

ಮಧುಚ್ಛಂದಾಃ ಶೃಣೋತನ ಬುಷಭೋ ರೇಣುರಷ್ಟಕಃ |

ಯೇ ಕೇ ಚ ಭ್ರಾತರಃ ಸ್ಥ ನಾನ್ಮೈತ್ರೈಶ್ಚೈಷ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪಧ್ವಂ ||

ಇತಿ.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಪಾಠವನ್ನು ಐದು ಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳು ; ಒಂದು ಮ|| ರಾ|| ಎಂ. ಎ. ರಾಮಾನುಜಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರವರು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿರುವ ಪ್ರತಿ. ಇದನ್ನು 'ಪೆ' ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮದ್ರಾಸ್ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರೆರಿಯವು ಇವನ್ನು 'ಕ' 'ಖ' 'ಗ' ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಮೈಸೂರು ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರೆರಿಯ ಪ್ರತಿ. ಇದನ್ನು 'ಘ' ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುವೆಂದು ತೋರಿದ 'ಕ' 'ಖ' ಪ್ರತಿಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಕೆಲವು ಶಬ್ದರೂಪಗಳು ಅಸಾಧು ವೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಆದರೆ ರಾಘವಾಂಕನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ರೂಪವು ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತಾದ ಕಾರಣ ಈ ರೂಪಗಳು ಆಗಲೇ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶವುಂಟು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಐಕಮತ್ಯ ವಿದ್ದ ಕಡೆ ಅಂಥ ರೂಪಗಳನ್ನೇ ನಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಟಿ. ಎಸ್. ವಿ.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ

೧

ಶ್ರೀಪತಿಗೆ ಸೊಬಗನುಡುಪತಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನು ವಾ
ಣೀಪತಿಗೆ ಚಾತುರ್ಯಮಂ ದಿವಸ್ವತಿಗೆ ಪ್ರ
ತಾಪಮಂ ಸುರಪತಿಗೆ ಭೋಗಮಂ ರತಿಪತಿಗೆ
ಮೂಲೋಕವಾವರಿಸುವ |

ರೂಪಂ ಸರಿತ್ವತಿಗೆ ಗಂಭೀರತೆಯನು ಸ್ವಾ
ಹಾಪತಿಗೆ ತೇಜಮಂ ಕೊಟ್ಟ ಗುರುಮೂರ್ತಿ ಪಂ
ಪಾಪತಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಮಗಿಷ್ಟನಿದ್ದಿಯಂ
ಮಾಳೈ ಸಂತೋಷದಿಂದ || ೧

ವಾಣಿಯಜ್ಜಿವಿನ ಬೆಳಗು ಮುಕುತಿವನಿತೆಯ ಮುಡಿಯ
ಮಾಣಿಕಂ ಸರ್ವಮಂತ್ರಾದಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ
ಪ್ರಾಣ ಮಂಗಳದ ಮನೆ ದೇವಲೋಕದ ಜನ್ಮ
ಭೂಮಿ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ |

ರಾಣಿಯೆಸೆವೋಲೆವಾಗ್ಯಂ ಸರ್ವನಿದ್ದಿಗಳ
ತಾಣಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನುನ್ನತೈಶ್ವರ್ಯದ
ಕ್ಷೋಣಿ ಪಂಪಾಂಬಿಕೆ ಮದೀಯಮತಿಗೀಗೆ ಪ್ರ
ಸನ್ನತೆಯನುತ್ಸವದೊಳು || ೨

ಕೃತಿಗೆ ನಾಮಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಚಾರಿತ್ರವೀ
 ಕೃತಿಗೊಡೆಯನಮಳಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನೀ
 ಕೃತಿಗೆ ಪಾಲಕರು ಲೋಕದ ಭಕ್ತಜನವಿದಂ
 ಪೇಳ್ವಾ ತನಾರೆಂದಡೆ |

ಚತುರ್ಮುಖಕವಿರಾಯ ಹಂಜೆಯ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ವರ
 ಸುತನುಭಯಕವಿಕಮಲರವಿ ರಾಘವಾಕಪಂ
 ಡಿತನೆಂದೊಡೀ ಕಥಾರಸದ ಲಹರಿಯನು ಬ
 ಣ್ಣಿಸದರಾರೀ ಧರೆಯೊಳು || ೩

ವಸುಧಾಧಿಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಘನಸತ್ಯನೆಂ
 ದೊಸೆದು ವಾಸಿಷ್ಠನಿಂದ್ರಂಗನಲು ಕೌಶಿಕಂ
 ಹುಸಿಮಾಳ್ವೆನೆಂದು ಭಾಷೆಯನಿತ್ತು ಧರೆಗೆ ಬಂ
 ದವನಿಪನ ಸತಿಪುತ್ರರ |

ಅಸುವಂತ್ಯವೆನೆ ನಿಗ್ರಹಂ ಮಾಡೆ ತಪ್ಪದಿರೆ
 ಶಶಿಮೌಳಿ ಶ್ರೀವಿಶ್ವನಾಥ ಭೂಷಂಗೆ ಕರು
 ಣಿಸಿ ನಕಲನಾಮ್ರಜ್ಯವಿತ್ತಾತನಂ ಮೆಹುಡೆ
 ಕೃತಿ ಪುಣ್ಯದಾಕೃತಿಯಿದು || ೪

ನಡೆವರೆಡಹದೆ ಕುಳಿತರೆಡಹುವರೆ ಕಾವ್ಯಮಂ
 ನಡಸುವಾತಂ ರಸಾವೇಶ ಮಹಿಹಾಲಸ್ಯ
 ವೆಡೆಗೊಳಲು ತಪ್ಪುಗಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯಕರ್ತೃ ತ
 ಪ್ಪುವನೆ ಒಂದೆರಡೆಡೆಯೊಳು |

ಎಡೆವಾಯ್ದು ಬಂದ ತಪ್ಪಂ ಹಿಡಿದು ನಾಧಿಸಡೆ
 ಕಡೆತನಕ ಬಂದ ಲೇಸಿಂಗೆ ತಲೆದೂಗೆ ತಲೆ
 ಯೊಡವುದೇ ಬೇನೆಯುಷಿಯದ ನೀರನರನೇಕೆ
 ಪುಟ್ಟಿಸಿದನಬುಜಭವನು || ೫

ಎನಿತು ನಿರಿ ಸಾರ್ವಾಡಂ ಮಾಣ್ಣಡಂ ನಿತ್ಯತ್ವ
 ಪನುವಪ್ಪಡಂ ಸಾವಡಂ ಮತ್ತೆ ಹಂಪೆಯರ
 ಸನ ಪೊಗಳ್ಳು ನಾಲಗೆಯೊಳನ್ಯದೈವವ ಭವಿಗ
 ಳಂ ಕೀರ್ತಿ ಸಿದೆನಾದಡೆ |

ಮನನಿಜಾರಿಯ ಭಕ್ತನಲ್ಲ ತಾನೆನಿಪ ಬಿರು
 ದಿನ ಕವಿಯೆನಿಪ್ಪ ಹಂಪೆಯ ರಾಘವಾಂಕನೊ
 ಯ್ಯನೆ ಪೇಳ್ವನೆಂಬಾಗಳೇ ಕೃತಿಯನಾವ ನ
 ಜ್ಜನರು ಕೊಂಡಾಡದಿಹರು || ೬

ರಸ ಜೀವ ಭಾವವೊಡಲರ್ಥವವಯವ ಶಬ್ದ
 ವಿಸರವೇ ನುಡಿಯಲಂಕಾರವೇ ತೊಡಿಗೆಯು ತ
 ವೆ ಸುಲಕ್ಷಣವೆ ಲಕ್ಷಣ ವಿಮಳಪದನ್ಯಾಸ
 ನಡೆ ರೀತಿ ಸುಕುಮಾರತೆ |

ರಸಿಕತನ ಸುಳಿ ಸುಖಂ ನಿಳಯವಂತಪ್ಪಯಿಾ
 ಪೊಸ ಕಾವ್ಯಕನ್ನಿಕೆಯ ಪಡೆದು ಪಂಪಾಂಬಿಕೆಯ
 ರಸ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಂಪೆಯ ರಾಘ
 ವಾಂಕನೇಂ ಕೃತಕೃತ್ಯನೋ || ೭

ಧರೆಯುಯಿಲಿಲ್ಲೆತ್ತಿ ಕೃತಿಗೆ ಮೊದಲಾವುದೆನೆ ತರಳ
 ತರ ತರಂಗಾವರ್ತ ಗರ್ತ ನೀಹಾರ ಶೀ
 ಕರದ ನಿಕರಂ ಜಠರಕಮಠ ಪಾರ್ಥಿನಚಯ
 ಡಿಂಡೀರ ಪಿಂಡಷಂಡ |

ಕರಿ ಮಕರನಕ್ರ ಶೈವಾಳ ವಿದ್ಯುಮ ರತ್ನ
 ವರಶಿಂಶುಮಾರ ಬುದ್ಧು ದ ತಿಮಿ ತಿಮಿಂಗಿಳೋ
 ತ್ಯರ ಜಳೂಕ ವ್ಯಾಳ ಕೋಳಾಹಳಧ್ವಾನ
 ವೆರಸಿ ಜಲನಿಧಿ ಮೆಹೆದುದು || ೮

ಆ ರುಚಿರವನಧಿಪರಿವೃತ ಧರಾಮಧ್ಯದೊಳು
ಮೇರುವಿಂ ದಕ್ಷಿಣಾಶೆಯೊಳು ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲ
ವೀರನರಳಂಬಿನಾಡುಂಬೊಲಂ ಸಕಲನುಖ

ಸಂಪದದ ಜನ್ಮಭೂಮಿ |

ಭಾರತಿಯ ನೆಲೆವೀಡು ಮಂಗಳಂಗಳ ನಿಜಾ
ಗಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ರಾಜಧಾನಿಯೆನಲೊಪ್ಪುವುದು
ಚಾರುತರ ಲಾಳದೇಶಂ ಪರಮಭಕ್ತಿ ಕೋ

ಶಂ ಶ್ರುತಿಚಯಾದೇಶವು

|| ೯

ಆ ಲಾಳದೇಶ ಮಧ್ಯಸ್ಥಳದೊಳದಟಭೂ
ಪಾಲವೆಸರಂ ತಾಳ್ದ ಪಂಕೇಜಸಖಕುಲದ
ಪೀಳಿಗೆಯ ರಾಯರ್ಗೊ ವೀರಸಿರಿ ಸಲೆ ನಲಿದು

ಕೈಗೆಯ್ದ ಜಯತವಗದ |

ಮೇಲಿಟ್ಟ ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನದ ಚೆಲುವಿನಿಂ
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದೊಳಗೆ ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲವೆನಿಸಿರ್ಪ ಕೀ
ರ್ತ್ಯಾಳಾಪದಿಂದೆಸೆವಯೋಧ್ಯಾಪುರಂ ಮೆಟ್ಟಿವು

ದೇನೆಂಬೆನದಜಿರವನು

|| ೧೦

ಕಾಲಭೈರವನ ಕದನದ ಕಳನೊ ಭೂಸತಿಯ
ಭಾಳಾಕ್ಷವೋ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಗ್ಗದ ನಿಡಿಲ
ಹೋಳೊ ರವಿಕುಲದ ವೈರಿಗಳ ಶುಭಕೀರ್ತಿಶಶಿ

ಯಂ ವೀಡಿವ ರಾಹುವಿರ್ಪ |

ಹೇಳಿಗೆಯೊ ರಿಪುವಿನದವ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಭೂ
ಪಾಲನ ಪ್ರಬಳಪ್ರತಾಪಶರಧಿಯ ಸುಳಿಯೊ
ಹೇಳಿನಲಯೋಧ್ಯಾಪುರದ ದುರ್ಗವೆಸೆದುದು ಭ

ಯಂಕರಾಕಾರದಿಂದ

|| ೧೧

ಸುರಪತಿಯ ಭೋಗವಗ್ನಿಯ ತೇಜವಂತಕನ
 ಭರದದಟು ನೈರುತಿಯ ಕಾಯ್ವ ರತ್ನಾಕರೇ
 ಶ್ವರನ ಗಂಭೀರವನಿಲನ ಬಲಂ ವಿತ್ತಪನ
 ಸಿರಿ ರುದ್ರನುಗ್ರತ್ವಪು |
 ತರಣಿಯ ಪ್ರಭೆ ಧರೆಯ ಧೈರ್ಯ ಚಂದ್ರನ ಶಾಂತಿ
 ವೆರಸಿ ರೂಪಾದುದೆನಿಸುವ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂ
 ವರನಾ ಪುರಕ್ಕೊಡೆಯನರಿಶರಧಿವಡಬನಾ
 ರಾತಿಗಜಪಂಚಾಸ್ಯನು || ೧೨

ತನುರುಚಿಯ ಮುಂದೆ ದಿನಪನ ಕಾಂತಿ ಕಪ್ಪಕ
 ಪ್ಪನೆ ಕೋಪದಿದಿರೊ¹ [ಳಾ]ರ್ವಾ² ನಳಂ ತಣ್ಣತ
 ಣ್ಣನೆ ಕೊಡುವ ಕೈಯಿದಿರೊಳಮರತರು ಮೆಲ್ಲಮೆ
 ಲ್ಲನೆ ಮೋಹನವನಪ್ಪಿದ |
 ಘನರೂಪಿನಿದಿರೊಳಂಗಜರೂಪು ನೊಪ್ಪನೊ
 ಪ್ಪನೆ ಗಭೀರತೆಯಿದಿರಲಂಬುನಿಧಿ ತೆಳ್ಳತೆ
 ಳ್ಳನೆ ಶಾಂತಿಯಿದಿರ ತಶಿ ಪೆಚ್ಚಬೆಚ್ಚನೆಯೆನೆ ಹ
 ರಿಶ್ಚಂದ್ರನೆತೆದಿದನು || ೧೩

ವರರೂಪಿನೊಳು ರತಿಗೆ ಹೊಣೆ¹ ಸೌಭಾಗ್ಯದೊಳು
 ನಿರಿಗೆ ಹೊಯಿಕ್ಕೈ ಬಾಣನೊಳು ವಾಣಿಗೆಕ್ಕೈ ನ
 ಚ್ಚರಿತದೊಳು ಸುರನದಿಗೆ ಸಾಪ್ಪು ಪತಿಭಕ್ತಿಯೊಳ
 ರುಂಧತಿಗೆ ಸರಿ ಜನವೊಳು |
 ಪರಮರೋಹಿಣಿಗೆ ಜೆಗಲೆಣೆ ಪುಣ್ಯದೊಳೆ ಸ್ವಧಾ
 ತರುಣಿಗೋರಗೆ ವಂದ್ಯತೆಯೊಳು ಗಾಯತ್ರಿಗೊರೆ
 ದೊರೆಯೆನಿಸಿ ಮೆಹವಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೃಪನರಸಿ
 ಚಂದ್ರಮತಿ ಭೂತಳದೊಳು || ೧೪

¹ ಳೂರ್ವಾ (ಬ.ಗ.) ಳುಗ್ರಾ (ಘ.), ² ಳ (ಬ.ಗ.ಘ.)

ತೊಡವರ್ ರಾಯರನೊರಸಿದಪೆನೆಂದು ನುಡಿನುಡಿದು
 ನುಡಿಗಲಿತು ರಣದೊಳಾಂತವರ ಸರ್ವಸ್ವಮಂ
 ಪಿಡಿಪಿಡಿದು ಪಿಡಿದು ನಿಂದಿರಕಲಿತು ಹಗೆಯೆ ಬ

ಯ್ತಲೆಯ ಬಟ್ಟಿಯೊಳೊಮ್ಮೆಯುಂ |

ನಡೆನಡೆದು ನಡೆಗಲಿತು ರಿಪುಗಳಲಿ ಕಪ್ಪವಂ
 ಬಿಡಬಿಡದೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡುಣಕಲಿತು ಕೀರ್ತಿಯೊಡ
 ನೊಡನೆ ಪರಿಪರಿದು ಪರಿದಾಡಕಲಿತಂ ಲೋಕಿ

ತಾಶ್ಯನೆಂಬ ಕುಮಾರನು || ೧೫

ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಬುಧರ ತಣವವಧಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೇಳು
 ಸಾಗರದ ತಡಿಯವಧಿ ಭಕ್ತಿಗೀತ್ಯರನ ತಲೆ
 ದೂಗಿಸುವುದವಧಿ ಕೀರ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ಸುಳಿವಿಂಗೆ

ಮೂಲೋಕವವಧಿ ವಿಪುಳ |

ಭೋಗಕ್ಕೆ ಸರ್ವಸುಖವವಧಿ ವೀರಕ್ಕೆ ಭೂ
 ಭಾಗದೊಳು ನಿಷ್ಕಂಟಕತ್ಯವೇ ಅವಧಿ ತಾ
 ನಾಗಿ ಪಿರಿಯರಸುತನಮಂ ಮಾಡುತಿರ್ಡನು ಹ

ರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂನಾಥನು || ೧೬

೨

ಪರುಷವಂಗಣದ ಕಲು ಸುರಭಿ ಕಟಹಂ ಕಲ್ಪ
ತರು ವನಂ ಸ್ವರ್ಗ ನಿಜದೇಶವಮರಾವತಿಯು
ಪುರದುರ್ಗವಮರರಾಳ ಮೇರು ಕೇಳಿಶೈಲ
ವಮೃತವೇ ಮನೆಯ ಬೀಯಂ |

ವರರಂಭೆ ಸೂಳೆ ಶಚಿ ರಾಣಿಯೈರಾವತಂ
ಕರಿ ವಜ್ರವಾಯುಧಂ ನವನಿಧಿಯೆ ಭಂಡಾರ
ಹೊರೆವಾಳ್ ನಭವನೆಂದನಿಪ ದೇವೇಂದ್ರನೊಂ
ದಿರುಳೋಲಗವನಿತ್ತನು || ೧

ಒಡಲನಾವರಿಸಿದಂಗಳೊಪಾಂಗನಂಕುಳದ
ನಡುವೆ ನಯನದ್ವಯಂಗಳು ಸಲೆ ನವಗ್ರಹದ
ನಡುವೆ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯರುರ್ವಿಯಂ ಪರ್ವಿ ಪನ
ರಿಸಿದ ನಾನಾ ನದಿಗಳ |

ನಡುವೆ ಸುರುಚಿರ ಗಂಗೆತುಂಗಭದ್ರೆಗಳೊಪ್ಪ
ವಡೆದು ಮಹಿಮೆಯೊಳೆಸೆವ ತೆಹದಿ ಸುರಪನ ಸಭೆಯ
ನೆಡೆಗೊಂಡ ಮುನಿಕುಲದ ನಡುವಿದರ್ಧಕ ವಿ
ಶ್ವಾವಿತ್ರ ವಾಸಿಷ್ಠರು || ೨

ಅಲಸದೆ ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಂಡಲವನಾಳ್ವೆ ರವಿ
 ಕುಲಜರವ್ವಿ ಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದರಸುಗಳೊಳತಿ
 ಬಲರೆನಿಸಿ ಮನವಚನಕಾಯದೊಳಗೊಮ್ಮೆಯುಂ
 ಹುನಿ ಹೊದ್ದದಂತೆ ನಡವ |
 ಕಲಿಗಳಾರಯ್ಯ ಹೇಳವರ ಪಾರಂಪರೆಗೆ
 ಸಲೆ ಸಂದ ರಾಜಗುರು ನಿಲನಱಿಯದವರಿಲ್ಲ
 ವೆಲೆ ಮುನಿಪ ಹೇಳೆಂದು ಹಲವು ಕಣ್ಣಾದವಂ
 ನುಡಿದನು ವನಿಷ್ಠಮುನಿಗೆ || ೩

ಬೆನಗೊಂಡಡಿಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದೊಳಗಣ ಚತು
 ದ೯ಶ ಭುವನಪತಿಗಳೊಳಗಿಂದುತನಕಾನಱಿಯೆ
 ಹುನಿ ಹೊದ್ದದವರಿಲ್ಲ ಹಿಂದಣರಸುಗಳನು
 ದ್ವರಿಸಲೆಂದವತರಿಸಿದ |
 ವನುಧಾಧಿಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಾತನ ಸತ್ಯ
 ದೆನಕಮಂ ಪೊಗಳಲೆನ್ನಳವೆ ಫಣಿಪತಿಗರಿದು
 ಶಶಿಮೌಳಿಯಾಣಿಯೆನಲಾ ವನಿಷ್ಠಂಗೆ ಕೋ
 ಪಿಸಿದ ವಿಶ್ವಾಪುತ್ರನು || ೪

ತಿಲವಿಮೊಡ್ಡೊಲಗದ ನಡುವೆ ತನ್ನಂ ಮೊದಲೊ
 ಳೊಲವಿ ನುಡಿಸದ ಕೋಪಪೊಂದಾ ವನಿಷ್ಠಮುನಿ
 ಯಾವುದಂ ಪೇಳ್ವಡದನಲ್ಲೆಂಬ ಭಾಷೆಯೆರ
 ಡಬಿಳಜೀವಾವಳಿಯಲಿ |
 ಭಾವಿಪಡೆ ಕುಂದನಲ್ಲದೆ ಲೇಸ ಕಾಣದಿಹ
 ಭಾವ ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಂಡು ಕುಡಿವರಿದು ಕಡುಗೋಪ
 ವಾವರಿಸಿ ಕೌಶಿಕಂ ನಿಂದು ನಿಲ್ ನುಡಿಯಬೇ
 ಡೆಂದು ಜಱಿದಿಂತೆಂದನು || ೫

ಬೇಸಹವೆ ಕೇಳ್ಯ ದೇವೇಂದ್ರನುಂಟೆಂದಿಂತು
 ಹೇಸದಕಟಕಟ ಸೊರಹುವರೆ ಪಾನಿಷ್ಠಯೆನೆ
 ನಾ ಸೊರಹಿದಾತನವನಧಿಕನಲ್ಲದನೆ ಹೇಳಾ

ಮುನಿದ ಮೋಷೆಯೊಳೆಂದೆನೆ |

ರಾಸಿ ಹೊನ್ನುಂಟಧಿಕನಹನೆನಲು ಹೊನ್ನ ಮಾ
 ತ್ರಿ ಸಭೆಯೊಳೆಕೆ ಸತ್ಯನೆ ಹೇಳಿನಲು ಸತ್ಯ
 ಲೇಶವಂತವನಾಳ್ವ ದೇಶದೊಳು ಕೇಳಿಟ್ಟಿಯು
 ನೆಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು

|| ೬

ಎಸೆವ ಮಗನಿಲ್ಲದಡೆ ನರಕವಹುದೆಂದು ಚಿಂ
 ತಿಸಿ ವರುಣನಲಿ ವರಂಬಡೆಯಲಾತನ ಯಾಗ
 ಪಶುವ ಮಾಡುವೆ'ನೆಂದು' ಪುರಳಿವೆಯಾದಡೀ

ವೆನು ಮಗನ ನಿನಗಂದೆನೆ |

ಶಿಶುವಾದನೆಂಬುದಾದಡೆ ಸಾಕೆನಲೆ ಕೊಡಲು
 ಹುನಿದಡವಿಗಟ್ಟಿ ಬೈಚಿಟ್ಟನೆಂಬುದನಿಂತು
 ಎಸೆವ ವೇದಂಗಳೊಳು ಕೇಳಿ ಪೊಗಳುವಡರಿದು
 ನಿನ್ನ ಧೀವಶವೆಂದನು

|| ೭

ಹಿರಿದು ಹುನಿಗಬುಧಿಪತಿ ಮುನಿದು ಮಾಡಿದ ಜಳೋ
 ದರವ ಭಾವಿಸದೆ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಚಾಡ್ಯಂ ಪುಹಾ
 ಧ್ಯರಕೆ ಪಶುವಂ ಮಗನ ಮಾಡಲಾಹದೆ ಮೋಹ

ದಿಂದಜೀಗರ್ತಮುನಿಯು |

ವರಸುತ ಶುನಶ್ರೇಫನಂ ತಂದು ಯಾಗವಿಧಿ
 ಗರಿದು ಬೇಳಲೈ ಮನದಂದ ಪಾತಕನು ಭೂ
 ವರನನೇತಕ್ಕೆ ಹೇಸದೆ ಹೊಗಳೈಯೆಂದು ವಾ

ಸಿಷ್ಯನಂ ಕಡೆನುಡಿದನು

|| ೮

ಹಲವು ಮಾತೇಕಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂನಾಥ
 ನೊಳಗನತ್ಯವನು ಕಾಣಿಸಲು ಬಲ್ಲರು ಧಾತ್ರಿ
 ಯೊಳು ಮುನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದವರಿಲ್ಲನ್ನು ಹುಟ್ಟುವರ
 ಕಾಣೆ ನಾನಿದ ಬಲ್ಲೆನು |
 ಉಳಿದವರ ಹವಣಾವುದೆಂದು ವಾಸಿಷ್ಠಮುನಿ
 ಕುಲತೀಲಕನೆನಲು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮನದೊಳತಿ
 ಮುಳಿದು ನಿಲ್ಲಾಡದಿರು ಬಾಯಿ ಹಿರಿದುಂಟೆಂದೆ
 ನುತ್ತ ಮತ್ತಿಂತೆಂದನು || ೬

ವನಧಿಪರಿಯಂತ ಧರೆಗರಸಾತನದಙ್ಗೊಳಂ
 ಧನವುಳ್ಳ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿಹನು ನಿನಗತಿವಿಪುಳ
 ಧನವನಾರಾಧಿಸುವನಂತಲ್ಲದಾತನಾ
 ರೈಕೆಯೊಳಗಿರ್ಪೆ ನೀನು |
 ಎನಿತನಗ್ಗಲಿಸಿ ಬಣ್ಣಿಸಲೊಪ್ಪದಯ್ಯ ಹೇ
 ಳೆನಲು ರಾಜಪ್ರತಿಗ್ರಹದ ಬಲದವನೆ ನಾ
 ನೆನೆ ಮುನಿಯಬೇಡಾತ ಹುಸಿದನಾದಡೆ ನಿನ್ನ
 ನೇಗೈಯಬಹುದೆಂದನು || ೧೦

ಶ್ರುತಿ ಮತ ಕುಲಾಚಾರ ಧರ್ಮಪಾರ್ಗಂ ಮಹಾ
 ಪ್ರತವನುಷ್ಠಾನ ಗುರುವಾಚ್ಛೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೋ
 ನ್ನತತಪಂ ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮಂ ಬೆಳೆದ ಪುಣ್ಯವೋಳ
 ಗಾದವಂ ತೊಪ್ಪೆದು ಕಳೆದು |
 ಸತಿಯನುಳಿದಿಡಿಗಂಬರನಾಗಿ ಮುಕ್ತಕೇ
 ಶಿತನಾಗಿ ನರಕಪಾಲದೊಳು ಸುರೆಯೊಳಿದು ಕುಡಿ
 ಯುತ ತೆಂಕಮುಖನಾಗಿ ಹೋಹೆಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ
 ಮಹೇದು ಹುಸಿಯಂ ನುಡಿದಡೆ || ೧೧

ಧರೆ ಗಗನವಡಸಿ ಕಾದುವಡೆಡೆಯಿಲಹ ಚರಾ
 ಚರವೆಲ್ಲಿ ಹೊಗಲಿ ಮುನಿದಖಿಳಮಂ ಸುಖ್ಯೋಸೆದು
 ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟಿಸಬಲ್ಲ ಮುನಿಗಳಿಬ್ಬರ ¹ಶಾಂತಿ
 ಸವೆದ¹ ಕದನದ ಮುಖದಲಿ |

ಇರಬಾರದೇಳಬಾರದು ನುಡಿಯಬಾರದಂ
 ತಿರಬಾರದಹುದೆನಲುಬಾರದಲ್ಲೆ ನಬಾರ
 ದೆರಡುಂ ನಿರೋಧದಿಂದೊಡೊಲ್ಲಲಗಂ ಚಿಂತೆ
 ಮುಸುಕಿ ಸೈವೆಹಗಾದುದು || ೧೨

ಒಂದಕ್ಕೆ ಹಿತನುಡಿಯೆ ಪಕ್ಷವೆಂದೆರಡುವಂ
 ಹಿಂದುಗಳೆದಿರಲುಪೇಕ್ಷಿತನೆಂದು ಜಙ್ಗಲದಡಿ
 ಮ್ಮಿಂದಧಿಕನೇ ಎಂದು ಹೊಗಳ್ಳಡುಪಚಾರವೆಂ
 ದೆತ್ತಿದಡೆ ಧೂರ್ತನೆಂದು ;
 ನೊಂದು ಶಾಪವನೀಯದಿರರೆಂದು ಸುರಪನಾ
 ನಂದರಸವಹಿತು ಬೆಹಗಿನ ಮೊಗದೊಳಿರಲು ನಾ
 ರಂದ ಧಟ್ಟಿಸುತೆದ್ದು ಕೊಡು ವನಿಷ್ಯಂಗೆ ಭಾ
 ಷೆಯನು ಕೌಶಿಕ ಎಂದನು || ೧೩

ಧರೆಯೊಳು ಚತುರ್ಯುಗಂಗಳು ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಸಾ
 ವಿರ ಬಾರಿ ಬಂದಡಜಗೊಂದು ದಿನವಾ ದಿನದ
 ಪರಿ ದಿನಂ ಮೂವತ್ತು ಬರಲೇಕಮಾಸವಾ
 ಮಾಸ ಹನ್ನೆರಡಾಗಲು |
 ವರುಷವಾ ವರುಷಶತವೆಂಬುದೀ ಸುರಪತಿಗೆ
 ಪರಮಾಯುವೀತನೀರೇಳ್ಳವಂ ಒಪ್ಪನ್ನೆ
 ವರ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಾರೆಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೆನ
 ಗೆಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು || ೧೪

¹ ವಾಸಿ ಮೊಳಿತ (ಕ.ಗ.)

ಭಕ್ತಿ ಶಮೆ ದಮೆ ಯೋಗ ಯಾಗ ಶ್ರುತಿಮತಮಯ ವಿ
 ರಕ್ತಿ ಘೋರವ್ರತ ತಪೋನಿಷ್ಠೆ ಜಪ ಗುಣಾ
 ಸಕ್ತತೆ ಸ್ನಾನಮೌನಧ್ಯಾನವಾಚಾರ
 ಸತ್ಯವ್ರತ ನಿತ್ಯನೇಮಿ |

ಯುಕ್ತಿ ವೇದಾಗಮಾಭ್ಯಾಸ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಾ
 ಸಕ್ತಿಯಿಂ ಬೆಳೆದ ಪುಣ್ಯದೊಳರ್ಥಮಂ ಸುಧಾ
 ಭುಕ್ತ ರಱಿಯಲು ಕೊಡುವೆನಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಹುಸಿ
 ಯಂ ನುಡಿಯದಿರಲೆಂದನು || ೧೫

ಎಂದು ಭೂವರನಂ ಪರಿಕ್ಷಿಸುವೆಯೆನ್ನ ಮನ
 ಬಂದ ದಿನವೆನಿತು ಸೂಳಾತನೀ ಧರೆಯೊಳಿ
 ಪ್ಪಂದುತನಕಾಪಾವ ಪರಿಯೊಳು ಸಹಸ್ರವಿಧ
 ದೊಳು ದಿಟವೆ ದಿಟವೆಂದೆನೆ |

ಹಿಂದುಗಳೆಯಲದೇಕೆ ನಡೆಯೆನಲು ನೀನಾಡು
 ವಂದವನುವಾಗಿರದೆನುತ್ತೆ ಕೌಶಿಕನಣಕ
 ದಿಂದಾಡಲೆಮ್ಮ ಕೂಡಿಸಿತಣಕಪೇಕೆಂದು
 ವಾಸಿಷ್ಠಮುನಿ ನುಡಿದನು || ೧೬

ಇನಿತು ಮುಳಿಸಾಪುದು ಪರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂಭುಜನ
 ಮನೆಗೀಗಳಿಂತು ನೀ ಹೋಗಿ ಕೌಶಿಕನು ನೆ
 ಟ್ತನೆ ನಿನ್ನನಂತಿಂತು ಕೆಡಿಸಿದಪ ನೀನಾವ
 ಪರಿಯಲೆಚ್ಚಿತ್ತಿ ರೆಂದು |

ನೆನಸಿಕೊಡು ಹೋಗೆಂಧಡಾನಾದುವವನೆ ಹೇ
 ಳಿನಲೆನ್ನ ಗಾಸಿಗಾಱದೆ ನೃಪಂ ಹುಸಿನುಡಿಯೆ
 ಮುನಿತನವನೀಡಾಡಿ ಹೋಹಂತಿರಾದಪುದು
 ಹೋಗಿ ನೀಂ ಹೇಳೆಂದನು || ೧೭

ತರಣಿ ತೇಜಂಗಿಡದಿರಗ್ನಿ ಬಿಸುಪಾಹದಿರು

ಸರಸಿರುಹವೈರಿ ತಂಪಂ ಬಿಡದಿರೆಲೆಲೆ ಮಂ

ದರವೆ ಚಲಿನದಿರೆಂದು ಬೋಧಿಸಲವೇಕೆ ನಿಜ

ವಳಿವವೇ ಸುಮ್ಮನಿರಲು |

ವದಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಸವ್ಯಂಗೆಡದಿರೆಂದು ಬೋ

ಸರಿಸುಪಂತಾಗಿ ಹುಸಿಯುಂತೆ ಕೊಂಡೆಯವೆನಗೆ

ಹಿಗಿಯತನ ಕೆಟ್ಟಿಂತು ನುಡಿಯಲಹುದೇಯೆಂದು

ವಾಸಿಪ್ಪಮುನಿ ನುಡಿದನು || ೧೮

ನಿಡಿಲು ಹೊಡೆವದೆ ಹಿಡಿದ ಕೊಡೆ ಕಾವುದೇ ಮುನಿದು

ಪೊಡವಿ ನುಂಗುವದೆ ವಾನೆ ¹[ತಾಂ]ಗುವುದೆ ಕವಿದು ಹೆ

ಗ್ಗಡಲುಕ್ಕಿ ಜಗವ ಮೊಗೆವದೆ ಮೆಳೆಗಳಡ್ಡಬಹ

ವೇ ಹೇಳು ಮುನಿಪ ನಿನ್ನ |

ಬಡ ಬೋಧೆಗೀಧೆಗಳು ರಕ್ಷಿಸುವವಲ್ಲ ನಾಂ

ಕಡುಮುಳಿದ ಬಳಿಕಲೇಗುವವು ನೀ ಹೇಳದಿ

ದರಡೆ ಮದನಹರನಾಣಿ ಹೋಗೆಂದು ಕೌಶಿಕಂ

ಜಜಿದನು ವಸಿಪ್ಪಮುನಿಯ || ೧೯

ಕುಲವ ನಾಲಗೆಯುಹಿತೆಂಬ ನಾಣ್ನು ಡಿಗಿಂದು

ನೆಲೆಯಾಯ್ತಲಾ ಬ್ರಹ್ಮಭುಷಿಯಾದಡೊಳಗು ನಿ

ಮರಳವಪ್ಪುದಯ್ಯ ನೀಂ ರಾಜರ್ಷಿ ಕೋಪಿಸದೆ

ಧಟ್ಟಿನದೆ ಕೆಡೆನುಡಿಯದೆ |

ನಿಲಲೆಂತು ಬಲ್ಲೆಯೆನಲೆನ್ನ ನೀನೀಗ ಹೆ

ಪ್ಪಳಿಸದಾಡಿದೆಯೆಂದಡಹುದಹುದು ನಿನ್ನಲಿಹ

ನೆಲೆಯಾಡಿತನೆ ಕೌಶಿಕಂ ಕುಪಿತನಾದನದ

ನಾವ ಕವಿ ಬಣ್ಣಿಸುವನು || ೨೦

¹ಕೂ (ಗ.ಘ.), ತೂ (ಪ.)

ನೋಡು ನೋಡಿಂದೆನ್ನ ರಾಜಮುಷಿಯೆಂದು ಕೆ
 ಟ್ವಾಡಿತಿಕ್ಕಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನಸತ್ಯನಂ
 ಮಾಡಿಸುವೆನಧಿಕಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನಾಂತ ನಿ

ನ್ನಂ ವ್ರತಭ್ರಷ್ಟನೆನಿಸಿ |
 ಷೋಡಾಡಿ ಕಾಡುವೆನುತ್ತೆದ್ದು ಸಾವನೀ
 ಡಾಡಿದವರೊಡೆಯನೋಲಗದಿಂದ ಹೊಟವಂಟ
 ನಾಡಂಬರದ ಸಿಡಿಲು ಗಜಱು ಗರ್ಜಿಸಿ ಮೇಘ

ದಿಂದ ಪೊಟಮಡುವಂದದಿ || ೨೧

೩

ಕೋಣನೆರಡುಂ ಹೋರೆ ಗಿಡುವಿಂಗೆ ಮಿತ್ತೆಂಬ
ಕ್ಷೋಣಿಯಾಡುವ ಗಾದೆಯಂ ದಿಟಂ ಮಾಳ್ವಂತೆ
ಹೂಣಿಸಿ ವಸಿಪ್ಪಂಗೆ ಕಾಶಿಕಂ ನುಡಿದ ಪ್ರ

ತಿಜ್ಞೆಯಂ ಗೆಲುವಟಿನ್ನು |

ಜಾಣಿಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯನುನ್ನತಿಯಳಿವ
ಕಾಣಬೇಕೆಂದವಿಳನೂಮಾರ್ಥದ ಕಲಾಪ್ರ ?
ವೀಣನಂತಸ್ಥ ದೇಕಾಂತದೊಳು ಚಿಂತೆಯಿಂ

ಭ್ರಾಂತಿಯೋಗದೊಳಿದನು || ೧

ಧರೆಯೊಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಂ ಹುಸಿಕನೆಂದೆನಿಪ
ಪರಿಯಾವುದೆಂದು ಚಿಂತಿಸಲೊಂದುಪಾಯವಂ
ಕುರಿಸೆ ಕಂಡುಬಿ ಭುಜವೊಯ್ದು ನಿಜವೈರದಂ
ತನ್ನವಳಿಯದ ಮುನಿಗಳ |

ಕರೆದು ನೀವಿಂತೀಗ ಹೋಗಿ ಭೂವರನನುಪ
ಚರಿಸಿ ಬೋಧಿಸಿ ಬಹುನುಪರ್ಣಯಾಗವನಾವ
ಪರಿಯೊಳಂ ಮಾಳ್ವನುವನುಱು ಮಾಳ್ವದೆಂದು ಕಳು

ಹಿದನು ವಿಶ್ವಾಪುತ್ರನು || ೨

ಕೌಶಿಕನ ಕುಟಿಲವಟಿಯದೆ ಹೋಗಿ ಮುನಿಗಳವ
 ನಿಶಂಗೆ ಮಂಗಳಾಶೀರ್ವಾದಶೇಷೆಯಂ
 ಸೂನಲೇಂ ಕಾರ್ಯ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದರೆನೆ ಸಕಲ
 ವೇದಪೌರಾಣಾಗಮ |
 ರಾಶಿಗಳೊಳೊಂದಧಿಕಧರ್ಮಮಂ ಕಂಡಪುಪ
 ಲೋಸುಗಂ ಬಂದೆವೆನಲಾವುದೆನೆ ಮಾಳ್ವ ಪಿ
 ಶ್ವಾಸಮಂ ನುಡಿಯೆ ಪೇಳ್ವಪೆವು ಮಾಡದಡದಂ
 ನುಡಿದು ಫಲವೇನೆಂದರು || ೩

ಮನವೊಸೆದು ಮಾಡುವಂತಾಗಿ ಗುರುವಾಸಿಪ್ಪ
 ಮುನಿಯ ಪದಪಂಕೇಜದಾಣೆ ನೆಟ್ಟನೆ ಪೇಳ್ವು
 ದೆನೆ ಬಹುಸುವರ್ಣಯಾಗಂ ಯಾಗಕೋಟಾನು
 ಕೋಟಿಗಳೊಳಧಿಕಫಲವು |
 ನಿನಗಲ್ಲದುಳಿದ ಭೂಪರ್ಗಾಗದೆಂದಡದ
 ಅನುವಾವುದೆನೆ ನೆರೆದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ದೋಷ ನೆ
 ಟ್ವನೆ ನಿನಗೆ ಬಾರದಂದದಿ ಜೇಡಿದನಿತು ಪ
 ಸ್ತುವನೀಯಬೇಕೆಂದರು || ೪

ಆ ವಿಮಳಮುನಿಗಳ ಹಿತೋಪದೇಶವನಾಂತು
 ಭೂವರಂ ಸರ್ವಮುನಿವರ್ಗಮಂ ಬರಿಸಿ ನಾ
 ನಾವೇದವಿಧಿವಿಹಿತ ಧರ್ಮಾಗಪೂರ್ವದಿಂ
 ಯಾಗಮಂ ಮಾಡಿ ಬಳಿಕ |
 ಅವಾವ ಮುನಿಗಳಾವಾವ ಧನವಂ ಬೇಡ
 ಲೋವಿ ಕೊಟ್ಟುಪಚರಿಸುತಿರೆ ಬಂದ ಸುಜನಮ್ಯಗ
 ಧೀವರಂ ಕಪಟವಟು ಕೌಶಿಕಂ ವಾಸಿಪ್ಪ
 ಮುನಿ ಹೋದ ಹೊತ್ತನುಡಿದು || ೫

ಹರಿದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಗೇರಿಗೆ ಚರಣನರ
 ಸಿರುಹಮಂ ತೊಳೆದು ನೆನೆದರ್ಥಮಂ ಬೆಸಸಿಮೆನೆ
 ಪಿರಿಯ ಕರಿಯಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಕವಚೆಯಂ ಮಿಡಿದಡೆನಿ
 ತುದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಹುದದಡಿ |
 ಸರಿಯೆನಿಸಿ ಸುರಿದ ಹೊಸ ಹೊನ್ನ ರಾಸಿಯನೀವು
 ದರನಯೆಂದೆನೆ ಹನಾದಂ ಕೊಟ್ಟಿನದನೀಗ
 ಲರದೊಯ್ಯದೆನೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿರಲಿ ಬೇಹಾ,
 ತರಿಸಿಕೊಂಡಪೆನೆಂದನು

|| ೭

ಕೊಂಡ ಹೊಸ ಹೊನ್ನ ರಾಸಿಯನವನಿಪಾಲಕನ
 ಭಂಡಾರದೊಳಗಿರಿಸಿ ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ಮರಳಿ
 ಚಂಡಕರನರುಣಕಿರಣಂ ಹೊಗುವ ರಾವೆಲ್ಲ
 ಮಂ ತೀವಿತವನ ಸತ್ಯ |
 ಪಂಡಿತರ ಮುಂದೆ ದೇವೇಂದ್ರನಿದಿರಲಿ ಮುನಿಯ
 ಭಂಡನಂ ಮಾಳ್ವೆ ಭೂಪತಿಯಲನೈತವನಿಲ್ಲ
 ಕಂಡೆನಾದಡೆ ಕಣ್ಣು ತೆಳನಾವುದೆಂದು ಚಿಂ
 ತಿಸಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು

|| ೭

ಮುಳಿದು ಮೃಗಸಂಕುಳಗಳನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ನಾಡ
 ಬೆಳೆಗಳಂ ಕೆಡಿಸಿ ಕೇಡಿಂಗೆ ಬೆಂಡಾಗಿ ಜನ
 ವಳವಳಿದು ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟು ದೂಳುಡಡೆ ಕೇಳ್ವು ಸೈ
 ರಿಸಲಾಡಿದಾ ಹುಯ್ಯಲ |
 ಬಳಿವಿಡಿದು ಬೇಂಟೆಗೈತಂದ ಭೂಪಾಲಕನ
 ನೆಳತಟಂಮಾಡಿ ತೆಗೆದನ್ನಾಶ್ರಮಕ್ಕೊಯ್ದು
 ಬಳಿಕ ನೋಡುವೆನವನ ಸತ್ಯಗಿತ್ಯದ ಬಲುಹ
 ನೆಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು

|| ೮

ಅನುವುಳ್ಳ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಕಂಡೆನೆಂದತಿ ಮೆಚ್ಚಿ
ತನಗೆ ತಾ ತೂವಿಷಿದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣುಚ್ಚುತಂ
ಮನದೊಳುತ್ತತ್ತಿಮಂತ್ರವ ಮಂತ್ರಿಸಿದ ಜಲವ
ನೊಸೆದು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ತಳಿದು |

ವಿನಯದಿಂ ನೋಡನೋಡಲು ದಿಕ್ಕು ಧರಣಿ ತೆ
ಕ್ಕನೆ ತಿಲವಿ ನಿಂದ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಪ್ಯುಗಕುಲಕೆ
ಕೊನೆವೆರಳನಲುಗಿ ತಲೆದೂಗಿ ಕೈವಿರಿಸಿದಂ
ದೇಶಮಂ ಗೋಳಿಡಿಸಲು || ೯

ಮೊಳೆವ ಬೀಜವನು ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಕಂಗಳು ಸಸಿಯ
ನೆಳಹುಲೆಗಳು ಹೊಡೆಯನೆರಳೆಗಳು ಸವಿದಂಟು
ಗಳ'ನಾವುಗಳು' ತೆನೆಗಳಂ ಗಿಳಿ ನವಿಲು ಕೊಂಚೆ
ಮೊದಲಾದ ಖಗತತಿಗಳು |

ಉಳಿದ ಬೆಳೆಯಂ ನಕುಲಹೆಗ್ಗಣಂಗಳು ಕಾವ
ಬಳವಂತರೆಲ್ಲರಂ ಸರ್ಪಸಂತತಿ ತಿಂದು
ತಳಪಟಂ ಮಾಡಿ ನಾಡೆಲ್ಲಮಂ ಗೋಳಿಡಿಸು
ತಿರ್ದು ವೇವಣ್ಣಿಸುವೆನು || ೧೦

ಬೆಳೆಯ ದೆಸೆಯಿಂತಾಯ್ತು ಉಳಿದ ತೋಟದ ಗೆಡ್ಡೆ
ಗಳನು ಹಂದಿಗೆ ಹವಣು ಹಣ್ಣು ಕಾಯ'ಕಬ್ಬುಗಳ
ನಳಿಲು ನಿಲಲಿಯವುದಕದೊಳಾವೆಮೀನ'ಮೊಸಳೆ
ಗಳ ಭಯಂ ಘನವಾದುದು |

ಎಳಗಣುಗಳಂ ತೋಳನಾಕಳಂ ಹುಲಿ ಮೀಷಿ
ಸುಳಿವವರನವ್ಯಾ ವುಕರಡಿಕಾಳೋಣಂಗೆ
ಳುಳಿಯಲೀಯದಿರೆ ನಾಡೆಯ್ಲೆ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟು ದೂ
ಱಲು ಹರಿದರವನಿಪತಿಗೆ || ೧೧

ಭೂಸುರರು ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನಿತ್ತು ಶಿವಭಕ್ತ
 ರಾಸುರದಿ ಭಸಿತಮಂ ಕೊಟ್ಟುಳಿದ ಜನವೆಲ್ಲ
 ಲೇಸೆನಿಪ ವಸ್ತುವಂ ಕಾಣಿಕೆಯನಿತ್ತಾಗ
 ಭೂಪ ಚಿತ್ತೈಸು ¹[ಎ]ಂದು |
 ದೇಶದೊಳಗಾದ ಖಗಮೃಗದ ಬಾಧೆಯನು ಧರ
 ಣೋಶನೆನಿಸುವ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂಗೆ ತ
 ಮ್ಮಾಸಱಳಿಪಂತೆ ಬಿನ್ನೈಸುತ್ತ ಕೈಮುಗಿಯು
 ತಿದರ್ವೇವಣ್ಣಿಸುವನು || ೧೨

ಅರಸುಬಾಧೆಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟಿಯೊಳಿಗವಿಲ್ಲ
 ಪರನೃಪರ ಭಯವಿಲ್ಲ ಸಾಲದಂಡಲೆಯಿಲ್ಲ
 ನೆರೆಯೂರ ಕದನವಿಲ್ಲೆನೆಂಬೆವದ್ದು ತವ
 ಖಗಮೃಗದ ಕಾಟದಿಂದ |
 ಧರೆಯೊಳಗೆ ಬಿತ್ತಿಲ್ಲ ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲ ನೀರಿಲ್ಲ
 ತರಹರಿಸಿ ಹದುಳವಿರಲಿಲ್ಲೆಂದು ದುಃಖಮಂ
 ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು ಚಿತ್ತೈಸು ಬಲ್ಲಹಯೆಂದು
 ಭೂಜನಂ ಮೊಹಿಯಿಟ್ಟುದು || ೧೩

ಲೀಲೆಯಿಂದೊಲಗಂಗೊಟ್ಟು ಜಯಲೋಲ ಭೂ
 ಪಾಲಕಂ ಕರೆ ಕರೆ ಸಮಸ್ತ ಬೇಂಟೆಯ ಶಬರ
 ಜಾಲಮಂ ಖಗಹೃದಯಶೂಲಮಂ ಮೃಗದ ಕಡೆ
 ಗಾಲಮಂ ಬೇಗವೆಂದು |
 ಮೇಲೆಮೇಲಾಕ್ರಮಿಸಿ ಕರಸೆ ನಿಟ್ಟಿಸುವ ಕ
 ಣ್ಣಾಲ ಕತ್ತಲಿಸೆ ಕತ್ತಲೆಯ ತತ್ತಿಗಳೆಂತೆ
 ಹೋಲಿಕೆಗೆ ಹೊಱಗಾಗೆ ಬರುತ್ತಿದರ್ವರಮಮ ಕ
 ಕ್ಕಶಬೇಡವಡೆಯೊಡೆಯರು || ೧೪

ಮದಹಸ್ತಿಯಿಱಿದ ಘಾಯಂಗಳ ವರಾಹನೆ
 ತ್ತಿದ ¹ಡೋಱು¹ಗಳ ಮೃಗಾಧಿಪನುಗಿದು ಬಗಿದು ತೋ
 ಡಿದ ಬಾದಣದ ಕರಡಿ ಕಾಱಿ ಬತ್ತಿದ ತೋಳ
 ಹುಲಿ ಹೊಯ್ದು ಜರಿದ ಹೆಗಲ |
 ಪದದಿ ಕೋಣಂ ಹೊಯಿದ ಹೋರ ಭೇರುಂಡನೆಱ
 ಗಿದ ಗಂಟುಗಳ ಕಡವೆ ತುಳಿದ ಹೆಚ್ಚೆಗಳ ಚಿ
 ಹ್ವದ ಬೇಡನಾಯಕರು ನೆರೆದರು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ
 ಭೂನಾಥನೋಲಗದೊಳು || ೧೫

ಕಡವೆಗತ್ಯಾನ್ವಾದಿಯೆಂಬ ಉಡುಮೊಲಗಳಿಗೆ
 ದಡಿವೊಯ್ಲನೆಂಬ ಕರಡಿಯ ಗಂಡನೆಂಬ ಬಿ
 ಟ್ವಡೆ ತೋಳಜಜ್ಜಾರನೆಂಬ ನರಿದಿನಿಯೆಂಬ
 [ದೆಂ]ಬ ಕುನ್ನಿಗಳನಾಯ್ದು |
 ಗಡಣದಿಂ ಬೇಡವಡೆಯೊಡೆಯರೆಲ್ಲರು ನೆರೆದು
 ಪೊಡವಿಪತಿಯಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯನ ಮುಂದೆ
 ನಡೆ ಜೀಯ ತಡವೇಕೆ ಕಣ್ಣೆ ಹಬ್ಬವ ಮಾಡು
 ವೆಡೆಯ ತೋಱುವೆವೆಂದರು || ೧೬

ಸೇನೆ ನೆರೆಯಿತ್ತು ರಿಪುಕುಮುದಮಾರ್ತಾಂಡ ಪು
 ಣ್ಯಾನೂನತುಂಡ ಬಲಭರಿತದೋರ್ವಂಡ ಭೂ
 ಮಾನಿನಿಯ ಗಂಡ ವಿಜಯಾಂಗನೆಯ ಮಿಂಡ ರಣ
 ರಂಗಮುಖ ಕಾಲದಂಡ |
 ದಾನಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂಬ ಮಾತಿನೊಳಗೆದ್ದು ಸು
 ಮ್ಮಾನದಿಂ ಸತಿಪುತ್ರಮಂತ್ರಿ ಸಹಿತಡಿಯಿಟ್ಟು
 ಭಾನುಕುಲತಿಲಕಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯನೇ
 ಱಿದನು ಮುಣಿಮಯ ರಥವನು || ೧೭

¹ ದೋಣಿ (ಬ.ಗ.ಘ.)

ಪೊಡವಿ ಜಡಿಯಲು ದೆಸೆಗಳುಬ್ಬನಂಬಡೆ ಫಣಿಯ
ಹೆಡೆ ಕೊರಳೊಳಾಳೆ ಕೂರ್ಮನ ಬೆನ್ನು ತಗ್ಗಿ ಬಸು
ಊಡೆಯ ಹೊಗೆ ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟಬ್ಬರಿಸಿ ನಗರಿಯಿಂ
ಹೊಱಗೆ ಹೊಱಬೀಡ ಬಿಟ್ಟು |

ಘುಡುಘುಡಿಸಿ ರಥವನೊಲವಿಂ ನೂಂಕಿ ಬಲುಬೇಡ
ವಡೆ ಕಡಗಿ ಹರಕರಿಸಿ ನಡೆಯೆ ಕೈಮಿಕ್ಕು ಹೇ
ರಡವಿ ಗೋಳಿಡಲು ದಾಳಿಕ್ಕಿದಂ ನಿಜದೇಶ
ಜನವನಧಿಕುಮುದಸಖನು || ೧೮

ಹಿಡಿ ನವಿಲನಿಱು ಹುಲಿಯನಟ್ಟು ಪುರವಿಂಡ ದರಿ
ಗೆಡಹು ಕರಿಯಂ ಊಪ್ಪವಿಡಿದ ಹಂದಿಗ ತಡವಿ
ಬಿಡು ನಾಯನೆಚ್ಚೆರಳೆಯಂ ಕಲ್ಲಲಿಕ್ಕು ಕೋಣನನು
ಹೊಱಹೊಗಲಿಯದೆ |

ಹೊಡೆಯುಡುವ ಮಱವಿಡಿದು ಕುತ್ತು ಕೋಣನನೊಯ್ಯ
ನಿಡು ಮೊಲನ ಪುರಚು ಸಿಂಹವ ಹಲವು ಬಲೆಗೆದಱಿ
ನಡೆಗೆಡಿಸು ಹಕ್ಕಿಗಳನೆಂಬ ಬೇಡರ ಬೊಬ್ಬೆ
ಯಿಂದಡವಿ ಫೀಳಿಟ್ಟುದು || ೧೯

ಎರಳೆ ನರಳಿಸಿ ಹೋದುದಿಲ್ಲ ಹಿಂಗಾಲೊದೆದು
ತೆರಳ್ಳ ಮಣ್ಣೆದೆ ಸೊಕ್ಕಿದೆಕ್ಕಲಂಗಳು ಹೋದ
ವೆರಡು ಕಟವಾಯಿಕಡೆ ಸುರಿದ ನೊರೆಯಿದೆ ಕರಡಿ
ತಣೆದಾಡಿ ಹೋದುದಿಲ್ಲ |

ನೆರೆದಿಱುಹೆಗಳ ಹೊರೆಯೊಳೊಡೆದ ಹುತ್ತಿದೆ ಹುಲಿಯು
ಮರೆಯನೆಳೆಯಿತ್ತಿಲ್ಲ ಬಿಸುನೆತ್ತರಿದ್ದುದೆಂ
ದಿರದೆಱಗಿ ಹಜ್ಜೆಯಂ ನೋಡಿ ಬೆಂಬಳಿವಿಡಿದು
ಹರಿವ ಲುಬ್ಧಕರೆಸೆದರು || ೨೦

ಗೋರಿವೇಂಚೆಯನಾಡಿ ಭೂವರಂ ತಿರುಗಿ ಕಾಂ
ತಾರದೊಳು ಮೃಗವ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಮೇಘಾಳಿಯಂ
ದೂರದಿಂ ತೋಷೆತ್ತನೊಡ್ಡಿ ಕಿಗ್ಗಾಳಿಯಿಂ
ಬಂಡಿಯಿಂದಿಳುಹಿ ಹುಲಿಯು ;

ಹಾರಯಿಸಿ ತಲೆದಡವಿ ತೋಪು ಹಾಸವ ತಿವಿದು
ದೂರದಿಂ ಕಂಡು ಹಸರಿಸಿ ಹತ್ತಿ ಹಣುಗಿ ನೆಲ
ಕೋರಂತೆಯಡಗಿ ತನ್ನನುವಿನಳವಿಗೆ ಬುಣುಗಿ
ನಡೆದು ಬಳಕೇಗೈದುದು || ೨೦

ಕುಸಿದ ತಲೆ ಹಣುಗಿಮೊಡಲರಳ್ಳ ಬಾಯ್ ಸುಗಿದ ಕಿವಿ
ಯುಸುರಿದದ ಮೂಗು ಮುಷೆದೆವೆಯಿಕ್ಕದುರಿಗಣ್ಣು
ಬಸುಷೋಳಡಗಿದ ಬೆನ್ನು ನಿಮಿರ್ದ ಕೋರಳಡಿಗಡಿಗೆ
ಗಜಒಚಿಸುತಿಹ ಮುಂದಡಿ |

ಎಸೆಯೆ ಲಂಘಿಸಿ ನೆಲನನೊದೆದು ಪುಟನೆಗೆದು ಗ
ರ್ಜಿಸುತ ಬರೆ ಹೆದಲು ಕಂಗೆಟ್ಟು ಡೆಂಢಣಿಸಿ ಸರ
ಳಿಸುವ ಹರಿಣಂಗಳಂ ಮೋದಿ ಮುರಿದಟ್ಟಿ ಕೆಡ
ಹಿದವು ದೀಹದ ಹುಲಿಗಳು || ೨೧

ಕಂಟಣಿಸಿದಾ ಖಗವನೀ ಮೃಗವನೆಂತಕ್ಕೆ
ಬೇಂಚೆಯಾಡಿದನೆಂದು ಪೊಗಳಲೇವುದು ಗೋರಿ
ವೇಂಚೆ ಪಳಹರವೇಂಚೆ ಪಟವೇಂಚೆ ವಿದ್ಯಾಧ
ರರ ಬೇಂಚೆ ಚಿತ್ರವೇಂಚೆ |

¹ ಉ¹ಂಟುಜಲವೇಂಚೆ ತೋಹಿನ ಬೇಂಚೆ ಘನ ಸೋಹು
ವೇಂಚೆಗಳೆನಿಪ್ಪ ಹೆಸರಂ ಹೊತ್ತು ಮುಷೆವುತಿ
ಪ್ಪೆಂಟು ತೆಪಿದುಚಿತವೇಂಚೆಯನಾಡಿದಂ ಹರಿ
ಶ್ಚಂದ್ರ ವಸುಧಾಧೀಶನು || ೨೨

ಗಣ್ಯತರ ಗೌತಮಾರಣ್ಯದಲಿ ದಂಡಕಾ
ರಣ್ಯದಲಿ ಕ್ರೌಂಚಕಾರಣ್ಯದಲಿ ಭಯಗುಹಾ
ರಣ್ಯದಲಿ ನುತ ದಶಾರಣ್ಯದಲಿ ಫೋರ ಕಂ
ಠೀರವಾರಣ್ಯದಲ್ಲ |

ಪುಣ್ಯವಿಡಿದನಿಮಿಷಾರಣ್ಯದಲಿ ಮಾನುಷಾ
ರಣ್ಯದಲಿ ಬೇಂಟೆಯಾಡುತ್ತ ನಡೆತ್ತಂದ್ವಿಳ
ಪುಣ್ಯವೆಂದೆನಿಪ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಚಳಕ್ಕೆ ಬಂ
ದನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೃಪನು || ೨೪

ಉರಿ ಶೈತ್ಯವಾದಂತೆ ವಿಷವಮೃತವಾದಂತೆ
ತರಣಿ ತಂಪಾದಂತೆ ನೃಪನ ಬೇಂಟೆಯ ಬಿನದ
ದುರವಣಿಯನೊದವಿಸುವ ಹರಿವೈರಿ ಕರಿವೈರಿ
ಹರಿಣವೈರಿಗಳು ಮೃಗವ |

ಹರಿದುಟ್ಟಿ ವಿಡಿದಡೆನಿ ಮೋದಿ ಮುಷಿಯದೆ ನಿಂದು
ಮರವಟ್ಟಿ ಕಾರಣವನಉಪಬೇಕೆಂದೆಯ್ವಿ
ಸರಸಿರುಹಸಬಕುಲ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಭೂಪಗೆ
ಪೇಳ್ವರಂತಾ ಬೇಡರು || ೨೫

ಚಿತ್ರತರವಾದುದಿಂದೀ ಕಾನನಂ ಮಹಾ
ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗಣದಾಗದಿರದೆನುತ ಬರೆ ಮುಂದೆ
ಚಿತ್ರಕಾಯಾಜಿನದ ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಭಸ್ಮದ ಜ
ಟಾಭರದ ಮುನಿನಾಥನು |

ಮಿತ್ರರೊಡಗೂಡಿ ಮಿತ್ರಪ್ರಕಾಶಂ ಲೋಕ
ಮಿತ್ರನಾತ್ಮಪವಿತ್ರಚರಿತವಾಕ್ಯಂ ಮರುತ
ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯದ ಪರಿಕರಂಗಳಂ ಸವಕಟ್ಟು
ತಿರಲು ಭೂಪತಿ ಕಂಡನು || ೨೬

¹ ಪುಗ್ರವಳಿ (ಕ. ಬ.), ಪು ನಿಹಿಯಾ(ಪ.)

ಹೆಂದದಾನಂದದಿಂ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ಮುಂದೆ
ನಿಂದೆಂದಿನಂದದಿಂದಿಂದು ಮುದದಿಂದ ಮೃಗ
ವೃಂದದೊಳಗೊಂದುವಂ ಕೊಂದಿಕ್ಕದೆಮ್ಮ ಮೃಗ
ಪಿದುರ್ದಕೆ ಕಾರಣವನು |

ತಂದೆ ಕುಂದದೆ ಕರುಣಿಸೆಂದು ವಂದಿಸಿ ಭೂಪ
ಕಂದರ್ಪನಿನಕುಲ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಭೂನಾಥ
ನೆಂದಡಾ ಮುನಿನಾಥನಂದು ಮಾಱುತ್ತರಂ
ಗುಡಲೆಂದು ತಪಿಸಂದನು || ೨೨

ನೆರೆದ ವೇದಂಗಳುಗ್ಗ ಡವುಪನಿಪತ್ತುಗಳ
¹ಗರವಣಿಗೆ¹ಯಣಿಮಾದಿಗಳ ಬೊಬ್ಬೆ ಧರ್ಮದ
ಬ್ಬರ ಘನಜ್ಞಾನಪ್ರಭಾದೀಪ್ತಿಗಳು ಹರಿ
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸುರರ ಕಾಹು |
ಪುರುಷಾರ್ಥ ನಾಲ್ಕುಱೊಳು ಸಲುಗೆ ಪುಣ್ಯದ ಮಂದೆ
ನಿರಿಸರಸ್ವತಿಯರೆಡೆಯಾಟವೆನೆದಿರೆ ಜಗ
ದ್ಗುರು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಿಲ್ಲೆಯೆ ಸುಖದೊಳಿಷ್ಟ ಪಂ
ಪಾಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆಯೆಂದನು || ೨೩

ಬಿಡದೊಮ್ಮೆ ಕಂಡ ಜೀವರ ಭವವೃಜದ ಬೆಂ
ಬಡಿಗೆ ಪಾತಕಕೋಟಿಯಾ ಕತ್ತಿ ದುಷ್ಕರ್ಮ
ದೆಡೆಗೊರಳ ಕತ್ತರಿ ನಮಸ್ತರೋಗಂಗಳೆಡೆ
ಗೊಡ್ಡಿದಲಗಜ್ಞಾನದ |
ನಡುದಲೆಯ ಗರಗನಂ ಮಲೆವ ಮಾಯೆಯ ಬಸುಹ
ನೊಡೆಹೊಯ್ಯ ಶೂಲವಿನ್ನುಳಿದ ದುರಿತವನುರುಹಿ
ಸುಡುವ ಕಿಚ್ಚೆಂದೆನಿಪ ತುಂಗಭದ್ರಾನದಿಯ
ನವನೀಶ ನೋಡೆಂದನು || ೨೪

¹ ಪುರವಣಿಗೆ (ಬ.ಘ.ಪ.)

ನುಡಿದೆನ್ನ ಸಂಶಯದ ಸಾಲ ಸವಟಿದೆ ನಿನ್ನ
 ಪಡೆದ ಪುಣ್ಯಾಧಿಕನ ಹೆಸರಾವುದಯ್ಯ ನೀ
 ನುಡಿಯೆಂದಡೆರಡನೆಯ ಪುರವೈರಿಯೆನಿಪ ವಾ
 ಸ್ಯುಕ್ತಂಗೆ ಸಿಪ್ಪಮುನಿಪನ ಮೊಮ್ಮನು |
 ಬಿಡೆ ಪ್ರಾಶರನು ನಾನೆನೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಿಗ್ಗಿ ನಡೆ
 ನಡೆ ತಂದೆ ಮದ್ದು ರುಗಳಡಿಗಳೆಡೆಗೆಂದು ಬಳಿ
 ಓಡಿದು ನಡೆತಂದು ಕಂಡನು ಮುಂದೆ ಮುನಿವರೇ
 ಣ್ಯನನವನಿಪವರೇಣ್ಯನು || ೩೦

ತಿಳಿಗೊಳನ ಬಳಸಿ ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದೆಳಮಾವು
 ಗಳ ತಳದ ಮಲ್ಲಿಕಾಮಂಟಪದ ತಣ್ಣೆಳಲ
 ತೆಳುಗಾಳಿಯೊಳು ಪುಣ್ಯವಪ್ಪ ಪುಳಿನಸ್ಥಳದ
 ಮೇಲಶೋಕೆಯ ತರುವಿನ |
 ತಳರ ತೊಂಗಲ ಗದ್ದುಗೆಯೊಳೋಲಗಂಗೊಟ್ಟು
 ಬಳಸಿ ಹಿಂದೆಡಬಲದೊಳಿಪ್ಪ ಮುನಿಗಳ ಕೂಡೆ
 ನಲವಿನಿಂ ನುಡಿವ ಪಶುಪತಿಯಂತಿರಿದ್ ಮುನಿ
 ನಾಥ ಕಣ್ಣೆಸೆದಿದ್ನನು || ೩೧

ನೀತಿ ಬಲಿದುದೊ ಶಾಂತಿ ರೂಪಾಯ್ತೊ ಸದ್ಗುಣ
 ವ್ರಾತವೇ ಮುನಿಯಾಯ್ತೊ ಮುಕ್ತಿ ಒಡೆವೊತ್ತುದೋ
 ಭೂತದಯೆ ವಲ್ಕಲಾಂಚಲವಾಂತುದೋ ಪುಣ್ಯ
 ವೆಳಸಿ ಭಸಿತವನಿಟ್ಟುದೋ |
 ನೂತನಶ್ರುತ್ಯರ್ಥ ನುಡಿಗಲಿತುದೋ ಘನ
 ನ್ವಾತಂತ್ರೈವ್ಯತ್ತಿ ಗೋಚರಿಸಲೆಳಸಿತೊ ಎಂಬ
 ಚಾತುರ್ಯದಿಂದಿದ್ ಮುನಿನಾಥನಂ ಕಂಡು
 ಹರುಷದಿಂ ಭೂನಾಥನು || ೩೨

ಸುರನರೋರಗನಮಿತಚರಣ ಜಯಜಯ ದಯಾ
ಭರಣ ಜಯಜಯ ಕೃಪಾವರಣ ಜಯಜಯ ಶಾಂತಿ
ಕಿರಣ ಜಯಜಯ ವಿಗತಮರಣ ಜಯಜಯ ದುರಿತ

ಹರಣ ಜಯ ಜಯತು ಜಯತು |

ಗುರುವೆ ಕುಲಗುರುವೆ ಘನಗುರುವೆ ಪರಗುರುವೆ ಮ
ದ್ಗುರುವೆ ಸಮ್ಗುರುವೆ ಶರಣಾಗು ಶರಣಾಗೆಂದು
ಧರಣಪತಿ ಹರಹಿದನು ನಿಜತನುವನಾ ಮುನಿಯ

ಚರಣಸರನಿಜದೆಡೆಯೊಳು || ೩೩

ಬಗೆವಿಾಱು ಲೋಚನದೊಳೊಗೆವ ಸುಖಜಲ ಮೈಯೊ
ಳೊಗೆವ ಪುಳಕಂ ಕೈಯೊಳೊಗೆವ ಕಂಪನ ನುಡಿಯೊ
ಳೊಗೆವ ತೊದಳಮಳಕದವಿನೊಳೊಗೆವ ಬೆಮರು ಕಂ

ಠದೊಳೊಗೆವ ಹೊಸ ಗದ್ದದ |

ಮಿಗೆ ಮೊಗದೊಳೊಗೆವ ನಸುನಗೆ ಘನಮನೋಮತಿಯೊ
ಳೊಗೆವ ಪರವಶವೆರನಿ ಮೆಱುವ ಭೂರಮಣನಂ
ಮೊಗವೆತ್ತಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮೆಯ್ದಡವಿ ಬೋಳೈಸಿ

ಮುನಿನಾಥನಿಂತೆಂದನು || ೩೪

ನೀನೆತ್ತಲೀ ವಿವಿನವೆತ್ತಲೀ ಬನಕೆ ನೀ
ನೇನು ಕಾರಣ ಬಂದೆಯೆಲೆ ಮಗನೆ ಹೇಳೆನಲು
ಭೂನಾಥನೆಂದ ಬಗವ್ಯುಗದ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಸೈ

ರಿಸಲಾಱದವನೀಜನಂ |

ಹಾನಿವೆತ್ತೊ ಱಲಿ ಮೊಱಿಯಿಡೆ ಕೇಳ್ಳು ಬೇಂಟೆಯ ಸು
ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೆನೆಂದೆನೆ ತ್ರಿಕಾಲೋಚಿತ

ಜ್ಞಾನಿ ಮುನಿಯಱಿದನರಸನ ಮೇಲೆ ಕೌಶಿಕನ

ಕಾಟವಡಿಯಿಟ್ಟನುವನು || ೩೫

ವಿಷಮವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿ ಮುನಿದು ತಪ್ಪ ನಾ
 ಧಿಸುವ ನೀನಱಿದಿರೆಂದಱುಪಬೇಕಱುಪಿದಡೆ
 ಪಿಸುಣತ್ವವಱುಪದಿದಡೆ ನೃಪನ ಕೇಡನಾ
 ನೋತುಪೇಕ್ಷಿಸಿದಾತನು |
 ಗನಣಿಯಾಯ್ತೇಗೆಯ್ವೆನೆಂದು ಮನದೊಳಗೆ ಚಿಂ
 ತಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಶಿಷ್ಯನನು ಬೋಧಿಸಲು ಕುಂ
 ದೆಸೆಯದಿರ[ದಾಂ] ಪೇಳದಂತೆ ಪೇಳಪೆನೆಂದು
 ನೆನೆದನಾ ಮುನಿನಾಥನು || ೩೬

ಎನ್ನನೊಲುವೊಡೆ ಕುಲಾಚಾರಮಂ ಬಿಡದಿರ್ಪ
 ಡುನ್ನತಿಕೆ ಬೇಹಡುತ್ತಮಕೀರ್ತಿ ಕೆಡದಿಹಡೆ
 ನನ್ನಿಯುಳಿವಡೆ ಮಗನೆ ಹೋಗದಿರು ಮಱಿದು ವಿ
 ಶ್ವಾಮಿತ್ರನಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ |
 ಗನ್ನದಿಂ ಮಱಿಹಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಬಳಿಕ ಮುನಿ
 ಬನ್ನಬಡಿಸಿಯೆ ಕಾಡಿದಪನಱಿದಿರೆಂದು ಪೇ
 ಳ್ದನ್ನೊಂದು ಚೋದ್ಯಮಂ ನೋಡುಬಾಯೆಂದು ತಂ
 ದನು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಡೆಗೆ || ೩೭

ನೋಡಿ ಪರಮಾನಂದ ಮೂಡಿ ಸಂತನದೊಳೋ
 ಲಾಡಿ ಪುಳಕ ಸ್ವೇದ ತೊದಳು ಕಂಪನ ಮಱಿವೆ
 ಗೂಡಿ ಮನದೊಳು ತನುವಿನೆಚ್ಚಱಿಂದುಬ್ಬಿ ಹಾ
 ರೈಸಿ ಹರುಷದ ಸುಬದಲಿ |
 ಹಾಡಿ ನಾನಾಸ್ಥಪನಯಕ್ಷಕರ್ದಮ ಪುಷ್ಪ
 ಗಾಡಿವಡೆಯಲು ಮಹಾರುದ್ರಾಭಿಷೇಚನದ
 ಜೋಡಿಯಿಂ ಪಂಪಾಂಬಿಕಾಪತಿಯ ಪೂಜೆಮಾ
 ಡಿದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೃಪನು || ೩೮

ಇಂದಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದೆನ್ನೆಯ ಜನ್ಮ
 ವಿಂದು ಸಾಫಲ್ಯವಾಯ್ತು ವಿಳಜಗದಳಲುರಿಯ
 ನಂದಿಸುವ ಪಾರದಿ[ಯೆ] ಸಂಸಾರವಾರಿಧಿಯ

ನುತ್ತರಿಪ ಗುರುಪದವನು |

ತಂದು ತೋರಿತ್ತಲಾ ಶ್ರೀಗುರು ವಿರೂಪಾಕ್ಷ
 ತಂದೆಯಿಂ ಕಾಣಿಸಿತು ನಾಡ ಗಾದೆಯ ಬಿಟ್ಟಿ
 ಯಿಂದ ಕಟಕವ ಕಂಡೆಂಬುದೆನಗಾಯ್ತೆನು

ತ್ತೆರಿಗಿದಂ ಭೂನಾಥನು

|| ೩೯

೪

ಗುರುವಸಿಷ್ಯಂಗೆಱಗಿ ನೇಮವಂ ಪಡೆದಖಳ
ಗುರುವಿರೂಪಾಕ್ಷಲಿಂಗವನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಭಾ
ಸುರ ವರೂಥವನೇಱು ಭೂಪಾಲಮಕರಧ್ಯ
ಜಂ ನಡೆಯೆ ತಡೆವೇಂಟೆಗೆ |

ಪರಿಕರದ ಪರಿವಾರವನುವಾಗಿ ವಿಪಿನದೊಳು
ಹರೆದು ನಡೆಯಲ್ಪತ್ತಲಿತ್ತ ಕೌಶಿಕಮುನೀ
ಶ್ವರನೊಂದು ಮಾಯಾವರಾಹನಂ ಮಾಡಿ ಕಳು
ಹಿದನು ಭೂರಪುಣನೆಡೆಗೆ || ೧

ಎಲೆಲೆಲೆಲೆಲೆ ಹಂದಿಯನುವಾದುದುಬುಬುಜೆಂ
ದುಲಿದು ನಾಯ್ಕಳುವೆರಸಿ ಮುಕ್ಕುಱುಕ್ಕುಲು ಮೆಲ್ಲ
ನೊಲೆದುಬ್ಬಿ ಪುಟನೆಗೆದು ಗಜಱು ಗರ್ಜಿಸಿ ಪುಳಿಂ
ದರ ಮೇಲೆ ಬವರಿದಿರುಗಿ |

ಬಲವಂದು ಹೊಯ್ದು ಬೇಗಕ್ಕೆ ಬಿಡುಮಂದಿ ನಾ
ಳಲ ಹೊಜಿಗಳಂ ಕೊಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲರೊಡಲ ಕಳ
¹ವಳಿ¹ ಗೆಯಿದು ಬೀದಿವರಿದೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿತ್ತು ರ
ಕೃನಮಿಗಂ ಕಾಡೊಳಂದು || ೨

¹ ವಲ (ಬ.), ಹರ (ಘ.)

ಬಿಟ್ಟು ತಲೆ ಗಿಡು ಹಿಡಿದು ಕಳೆದುಡುಗೆ ಕಾಡ ಮುಳು
ನಟ್ಟು ಕುಂಟುವ ಪದಂ ಬೆನ್ನ ಬಿಗುಹಳಿದೆಳಲ್ವ
ಮೊಟ್ಟಿಗೂಳೆಡಹಿ ಕೆಡೆದೊಡೆದ ಮೊಳಕಾಲ್ ತೇಕು
ವಳ್ಳೆಗಳುಪೆರಸೊಲುತ |

ಕೆಟ್ಟೋಡುತಿರಲೊರ್ವನವನ ಕಂಡಿದಿರಡ್ಡ
ಗಟ್ಟಿ ಕೇಳಲು ಹುಹುಹು ಹುಲಿಯಲ್ಲ ಹಂದಿಯಿಹು
ಯಟ್ಟಿ ಬರುತಿರ್ದುದೆನೆಯೆಲ್ಲ ತೋಜಿನಲು ನೀ
ವೇ ಅಹನಿಕೊಂಬುದೆಂದ || ೩

ಹೆದಹಿದೆಯ ಬೇಡನಂ ಬೋಳೈಸಿ ನೃಪರೂಪ
ಮದನನಲ್ಲಗೆ ತಂದು ನುಡಿಸಿ ಕೇಳಲು ಪೇಳ್ವ
ಕುದಿಹವೇಕದಿದೆನ್ನದೆಲ್ಲಾ ಕಿರಾತನಂ
ಕುಲದ ಗುಣಿ ನೆಹಿದುದಿಂದು |

ಹದುಳದಿಂದರನ ಮನ್ನೆಯ ಗಂಡನಾಗು ಬೇ
ಗದೊಳಂದೊಡೇಂಕಾರಣಂ ಪೇಳಿನಲೈ ಪೇ
ಳ್ವುದಕೆ ತೆಹಹಿಲ್ಲ ಹೋಗಂದಡವನೀಶನವ
ನಂ ಜಹಿದು ಬೆನಗೊಂಡನು || ೪

ಕಡುಗಲಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನೆಂಬ ರಕ್ಕಸನ ಬೆ
ನ್ನಡಗನುಗಿದಂದಿನ ವರಾಹನೋ ಪುರಹರಂ
ಪೊಡೆಯೆ ತೋಳ್ಪಹಿದ ಭೀಕರಗಜಾಸುರನೊ ಜಗ
ದಳಲನಾಣಿಸುವೆನೆಂದು |

ಕಡುಕೈದು ದುರ್ಗಿ ನಿರ್ಘಾತನಂಗೈಯೈ ಕೋ
ಡುಡಿದ ಮಹಿಷಾಸುರನೊ ಎಂದೆಂಬ ಸಂದೇಹ
ಕೆಡೆಯಾದ ನೊಕ್ಕಿದೆಕ್ಕಲನನೊಂದಂ ಕಂಡೆ
ನರನ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನು || ೫

ಕೊಬ್ಬ ಬೆಳೆದ ವರಾಹನಿರಲಾಗದೇ ಕಾಡೊ
 ಳಬ್ಬರಿಸಿ ನುಡಿವೆಯದಱುಂ ಬೇಡವಡೆಗೆ ಬ
 ಪ್ಪುಬ್ಬನವದೇನೊ ನೀನೋಡಿಹೋಹುದಕೆ ಕಾ
 ರಣವಾವುದೆಲವೊ ಎನಲು |

ಉಬ್ಬಿ ಮುಂಗುಡಿವರಿದು ಕಡುಕ್ಕೈದ ಶಬರರೊಳ
 ಗೊಬ್ಬರುಳಿಯದ ತೆಱಿದಿ ಕೊಂದಿಕ್ಕಿ ನಾಯ್ಗಳಂ
 ಗುಬ್ಬವಿಕ್ಕಿಸಿದ ರಕ್ಕನವಂದಿ ತಾನೆ ಹೇ
 ಳಿತ್ತು ನಾನೇಕೆಂದನು || ೬

ಪಡೆಯೆಯ್ಡೆ ಮಡಿಯಿತ್ತೆ ಮಡಿಯಿತ್ತು ನಾಯ್ ಕೂಡೆ
 ಕೆಡೆದವೇ ಕೆಡೆದವಾ ಹಂದಿಯಿದರ್ಪುದೆಯದೆ
 ಎಡೆಯೆನಿತು ಸಾರೆ ತೋಱಿಸಿದಪಾ ತೋಱಿದಪೆ
 ನೇಳ್ವೆವೇ ನಡೆಯಿಮೆನಲು |

ಕಡುಮುಳಿದು ರಥವನುರವಣಿಸಿ ನೂಂಕುವ ಭೂಮಿ
 ಯೊಡೆಯಂಗೆ ಭಾಷೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು ನಾನಾ ಬೇಡ
 ವಡೆಯೊಡೆಯರೆಯ್ಡೆ ಕಂಡರು ಷೊಪ್ಪಮಂ ಮಲಗಿ
 ದಾಡೆಗಡಿವೆಕ್ಕಲನನು || ೭

ಮಸೆದ ದಾಡೆಯ ಕುಡಿಗಳಿಂದ ಕಿಡಿ ಸುರಿಯೆ ಘೂ
 ಮಿಸುವ ಮೂಗಿಂದ ಕರ್ಬೊಗೆ ನೆಗೆಯೆ ಮುನಿದು ನಿ
 ಟ್ವಿಸುವ ಕೆಂಗಣ್ಣ ಕಡೆಯಿಂದ ದಳ್ಳುರಿ ಸೂಸೆ
 ಬಲಿದ ಕೊರಳೊಲೆದ ಮುನುಡು |

ಕುನಿದ ತಲೆ ನೆಗೆದ ಬೆನ್ ನಟ್ಟ ರೋಮಾಳಿ ಮಿ
 ಳಿಸುವ ಬಾಲಂ ರೌದ್ರ ಕೋಪಮಂ ಬೀಱು ಗ
 ಜಿಸಿ ಬೀದಿವರಿದು ತೊತ್ತಳದುಳಿದು ಕೊಂದು ಕೂ
 ಗಿಡಿಸಿತ್ತು ಲುಬ್ಬಕರನು || ೮

ಇದ್ದ ಬೇಡರನ್ನೈದೆ ಕೆಡಹಿದಡೆ ರಥದ ಮೇ
ಲಿದ್ದು ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಕರತಳವ ವಾ
ಉದ್ದಿ ಕೋದಂಡಮಂ ಸೆಳೆದು ಶರಮೂಡಿಗೇಯ

ಮಡಲಿಱಿದು ಕೈಹೊಡೆಯನು |

ತಿದ್ದಿ ನಾರಿಯ ನೀವಿ ಮಿಡಿದು ಬಾಗಿದ ಕೊಪ್ಪಿ
ನಿದ್ದೆಸೆಯನಾರೈದು ನೆಱೆ ಪೃತ್ಯುದೇವತೆಗೆ
ಬಿದ್ದನಿಕ್ಕು ವೆನೆಂದು ಭೂವಲ್ಲಭಂ ನುಡಿಯೆ

— ದಿಗುಪಾಲರಳವಳಿದರು

|| ೯

ಗರಳಗೊರಳವನರಳಸರಳಂಗೆ ಋನಿವಂತೆ
ಯಿರುಳ ತಿರುಳಿನ ಹೊರಳಿಗಾ ತರಣ ಕೆರಳ್ಯಂತೆ
ಸರಳ ತೆರಳಿಕೆಗೆ ಮರಳಿತು ಕರುಳ ಸುರುಳಿಯೊಳು

ಹೊರಳುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತಲು |

ಹುರುಳಳಿದುದುರವೊಡೆದು ಸರಳುರ್ಚಿ ನರಳುತ್ತ
ತೊರಳೆಯಡಸಲು ಮೂಗನರಳಿಸೆಚ್ಚಂಬ ಹೊ
ತ್ತುರುಳ್ಳ ಕಂಬನಿಯಿಂದ ತರಳಚಿತ್ತದ ಹಂದಿ

ಮರಳಿ ಕಾನನಕ್ಕೆದಿತು

|| ೧೦

ಬಳವಿಡಿದು ಬಳಚಿದಂಬಿಂ ಮುಂದೆ ಹರಿದು ವನ
ದೊಳಗಡಗಿ ಮಾಯವಾದೆಕ್ಕಲನನಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಸುಳಿದಱಿಸಿ ಕಾಣದೆ ಮನನೊಂದು ಧೃತಿಯಡಗಿ

ಥಗೆದೋಱು ಕಟ್ಟಾಸಱು |

ಮೊಳೆತು ಬಾಯಾರಿ ತನು ಬೆಮರಿ ಮುಖ ಬಾಡಿ ರವಿ
ಕುಲಶಿರೋಮಣಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂ ಕಂಡ
ನಳವಿಯೊಳು ನಾನಾವಿಶೇಷವಿಭವಂಬಡೆದ

ಮಂಗಳತಪೋವನವನು

|| ೧೧

ಕಂದಮೂಲಂಗಿಲ್ವ ಪೂಗೊಯ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾಜಿ
ನಂದಳೆವ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ¹ಗೋವ¹ ವಲ್ಕಲವಸನ
ವೃಂದವಂ ತೊಳೆವ ಮಿಸುಪಾ ದಾರಮಂ ಬಿಗಿವ
ಮೌಂಜಿಮೇಖಲೆಗಟ್ಟುವ |

ಒಂದಿ ಭನಿತವನಿಡುವ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಮಂ
ಬಂಧಿಸುವ ಜಡೆಯ ಸುಂಕಿಸುವ ಸಮಿತಂ ತಪ್ಪ
ಹೆಂದದ ಮುನೀಶ್ವರಕುಮಾರರಂ ಕಂಡು ಕೈ
ಮುಗಿದಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು || ೧೨

ವಿದಿತವೆನೆ ವೇದಘೋಷದ ಪುರಾಣಪ್ರಸಂ
ಗದ ತರ್ಕತಂತ್ರಸಂವಾದದಾಗಮವಿಚಾ
ರದ ಸದೌಪನಿಷದರ್ಥಶ್ರವಣದಾಸ್ತವ
ಸ್ತೋತ್ರಪಠನಪ್ರಕರದ |
ಮೃದುಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣಾಲಾಪದ ಶಿವಾರ್ಚನಾಂ
ಗದ ಘಂಟಿಕಾರವದ ನಿತ್ಯಹೋಮಸ್ವಧಾಂ
ತ್ಯದ ಶ್ರವಣಸಂಭ್ರಮಕೆ ಬೆಟಗಾಗುತಿರ್ದನು ಹ
ರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂನಾಥನು || ೧೩

ಫಲಭಾರದಿಂದೊಲೆದು ತೂಗಿ ಬಾಗುವ ಮರಂ
ಗಳ ಕೆಳಗೆ ತುಲುಗಿ ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದೆಳಲತೆಯ
ತಳಿರ ತಿಳಿಗೊಳನ ಪುಳಿನಸ್ಥಳದ ಕಮಲಕೈ
ರವದ ತನಿಗಂಪುವೆರನಿ |
ಸುಳಿವ ತಣ್ಣಲರ ತಂಪಂ ಕಂಡು ಮಂತ್ರಿ ಭೂ
ತಳನಾಥ ಬಿಡುವಡಿದು ಠಾವೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸೆ
ಜಲಜಸಖಕುಲನಿಳಿದನಂದು ರಥಮಂ ಪಟ್ಟ
ದಂಗನೆ ಕುಮಾರ ಸಹಿತ || ೧೪

ಬಳವಳಿದ ರಥತುರಗವೃಂದಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಶೀ
ತಳವಾರಿಯಂ ತೋಟಿ ಮೆಯ್ಯೊಳೆದು ಲಲಿತಶಾ
ಡ್ಯಳವನೊಲವಿಂ ಕೊಯ್ದು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿ ಪ್ರ
ಧಾನ ನಟ್ಟಡವಿಯೊಳಗೆ |

ಬಳವಿಡಿದು ಬಂದ ಕಟಕವನೆಯ್ನೆ ಬಿಡಿಸಿ ಭೂ
ತಳಪತಿಗೆ ಕೈಗೊಟ್ಟು ನಿರ್ಮಳಸರೋವರದೊ
ಳಳುಪಿ ಶಿಶಿರೋಪಚಾರಂಗಳಂ ಮಾಡಿದಂ

ಡಗೆ ತೊಲಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಲು || ೧೫

ಘನಪುಣ್ಯಮಯವೆನಿಪ್ಪೀ ತಪೋವನದೊಳಿಹ
ಮುನಿಯಾವನೋ ಮಹಾದೇವನೇ ಬಲ್ಲನಾ
ತನ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಶಶಿ ಚಾರಿತ್ರದಿಂ ಗಂಗೆ
ಪರತಪಸ್ತೇಜದಿಂದ |

ದಿನಕರಂ ಸುಳಿವಿಂದ ತಂಗಾಳಿ ನುಡಿಯ ಮೋ
ಹನದಿಂವ ಸುಧೆಯುದಾರತ್ವದಿಂ ಸುರಕುಜಂ
ಜನಿಸದಿರವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡುತಿರ್ದಂ ಹರಿ

ಶ್ಚಂದ್ರನಾ ಮಂತ್ರಿಯೊಡನೆ || ೧೬

ಹೊಗಳುತ್ತ ಹಾರಯಿಸುತುಬ್ಬುತ್ತ ಕೊಬ್ಬುತ್ತ
ನಗುತ ನಲಿವುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತಾಡುತಾನಂದ
ವೊಗೆವುತಿರಲೊಬ್ಬ ಮುನಿಯಂ ಕಂಡಿದಾವನಾ

ಶ್ರಮವೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡಡೆ |

ವಿಗಡ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಯ ಬನವೆನೆ ಸುಖಂ
ಸುಗಿದು ಪೊಯ್ಯಡೆದಂತೆ ಹಾವಗಿದು ಬಿಟ್ಟಂತೆ
ಬಗೆ ಬೆದಲು ಗುರುವಾಜ್ಞೆ ಯಳಿದುದಿನ್ನೇವೆನೆಂ

ದನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೃಪನು || ೧೭

ಹೊಳೆವ ಮೇರುವ ಸುತ್ತಿ ಬೆಂಡಾದ ರವಿ ಚಂದ್ರ
ಕಳೆಯ ತೊಡೆಯೆಡೆಯೊಳೊಯ್ಯನೆ ಪುಲಗುವಂತೆ ರವಿ
ಕುಲಲಲಾಮಂ ವರಾಹನ ಹಿಂದೆ ಹತ್ತಿದಾ

ನಟ ಮೇಲೆ ಗುರುವಾಜ್ಞೆಯ |

ಕಳೆದ ಕೌಶಿಕನಾಶ್ರಮಂಬೊಕ್ಕ ಚಿಂತೆಯಿಂ
ಮುಳುಗುತ್ತ ನಿಜಸತಿಯ ತೋರದೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಲಲಿತಮಣಿಮಕುಟಮಂಡಿತಮಸ್ತಕವನಿಕ್ಕ

ಮಗ್ಗುಲಿಕ್ಕಿದನಾಗಳು || ೧೮

ಸತಿ ಮಡಿಸಿ ನೀಡುವೆಲೆವಿಡಿದ ಕೈ ಒಸವಳಿವು
ತತಿಚಿಂತೆಯೊಳು ಮುಡಿದ ತನು ಜೊಮ್ಮುವಿಡಿದ ಪು
ರ್ಬತಿಭಾರವಾಗಿ ಕಣ್‌ಮುಚ್ಚಿ ತೋಳ್ತೊಡೆ ಮಿಡುಕೆ

ಸುಯ್ ಸೂಸೆ ನಿದ್ರೆ ಕವಿದು |

ವಿತತಸುಖದಿಂದಿರುತ್ತಿರಲೈ ನಾನಾದುಃಖ
ಯುತವಪ್ಪುದೊಂದು ಕನಸಂ ಕಂಡು ನೊಂದು ಭೂ
ಪತಿ ಬೆದಹುದಂತೆ ಭೋಂಕೆನಲೆದ್ದು ಬೆಟ್ಟಳಿಸಿ

ನಾಲ್ದಸೆಯನಾರೈದನು || ೧೯

ಧುರದೊಳರಿಭೂಭುಜರನಂಜಿಸುವ ನಡುಗಿಸುವ
ಕೊರಗಿಸುವ ಕೋಡಿಸುವ ಬಳುಕಿಸುವ ಜಳಕಿಸುವ
ಬಿರುದಂಕಮಲ್ಲ ನೀ ನಡುಗಲೇತಕ್ಕೆ ಹೇ

ಳೆಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿಸಲು |

ತರುಣ ಕೇಳೊಂದು ಕನಸಂ ಕಂಡೆನಾ ಕನಸು
ನಿರುತವೆಂದೇ ಕಣ್ಣ ತೆಹೆದೆ ನೀನಿಂತಿದಹ
ಪರಿಯಂ ವಿಚಾರಿಸೆಂದವನೀಶ ನುಡಿಯಲಾ

ನುಡಿಗೇ ಸತಿ ಹೂಂಕೊಂಡಳು || ೨೦

ಘುಡುಘುಡಿಸುತೊಬ್ಬ ಮುನಿ ಬಂದು ನಾನೋಲಗಂ
 ಗೊಡುವ ಮಣಮಂಟಪದ ಕಂಭವೆಲ್ಲವನು ತಡೆ
 ಗಡಿದು ಹೊಂಗಳಸಂಗಳಂ ಮಾಣದೊಡೆಬಡಿದು
 ನೆರೆದ ಸಭೆಯೊಳಗೆನ್ನನು |

ಕೆಡಹಿ ನಿಂಹಾಸನವನೊಯ್ಯಾಗಳೆನ್ನೆ ದೆಯ
 ನಡದೊಂದು ಕಾಗೆ ಕರೆದುದು ಬಳಿಕ್ಕಾಂ ಗಿರಿಯ
 ನಡದು ಶಿಖರದೊಳೆವ ಮಣಗೃಹಂಬೊಕ್ಕನಿದ
 ಁತಸ್ಥವೇನೆಂದನು || ೨೦

ಬಗೆವಡೀ ಕನಸು ಗುರುವಾಚ್ಛೆಯಂ ವೀಷಿತ
 ಕೊಗವ ಕೇಡಿಂಗೆ ಸೂಚನೆ ಮುನಿಯಬೇಡ ಮಂ
 ತ್ರಿಗೆ ಮಗಂಗೆನಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಚತುರಂಗಸೇ
 ನೆಗೆ ಸಕಲಭಂಡಾರಕೆ |

ನಗರಕ್ಕೆ ಸರ್ವಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ತೇಜದೇ
 ಳ್ಗೆ ನಿನ್ನ ಹರಣಕ್ಕೆ ಕೇಡು ಬಂದಡೆ ಬರಲಿ
 ಮಿಗೆ ಸತ್ಯವಂ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಡದಿರವನೀಶ ಕೈ
 ಮುಗಿದು ಬೇಡಿದನೆಂದಳು || ೨೧

ಬಿಡೆ ತಪೋವನವ ಕಾಣುತ್ತ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಪೋ
 ದಡೆ ಕೇಳ್ಳು ಮುನಿ ಮುನಿವನಲ್ಲದಿಂದಿನ ಹಗಲ
 ಕಡೆತನಕ ನೋಡಿದೆವು ಕೌಶಿಕಮುನೀಶ್ವರಂ
 ಗರಸ ಪಂದಿಸಿದನೆಂದು |

ನುಡಿದು ನಡೆಗೊಂಬವೇಳೆಳೆಂದು ಮಂತ್ರಿ ತ
 ನೊಡೆಯಂಗೆ ಬುದ್ಧಿವೇಳ್ಳೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿರಲತ್ತ
 ಪೊಡವೀಶನಂ ತಂದ ಹಂದಿ ಹರಿಯಿತ್ತು ಕೌ
 ಶಿಕನನುಷ್ಠಾನದೆಡೆಗೆ || ೨೨

ನಿಡುಸರದೊಳಿವುಸುರು ಹೊಯ್ಯಕ್ಕೆ ಡೆಂಡಣಿಸು
ವಡಿ ಹನಿವ ಬೆಮರು ಮುಟುಮೊನೆಗಂಡ ಬಾಣಂಗ
ಳೆಡೆಯಿಂದ ಸುರಿವ ಬಿಸಿನೆತ್ತರೇಟುಗಳ ವೇ ೧೦೮
ದನೆಗಾಱದರೆಮುಚ್ಚುವ |

ಕಡೆಗಣ್ಣಳರಳ್ಳ ನಾನಾಪುಟಂ ಬಲಿದ ನೊರೆ
ಯಿಡುವ ಕಟವಾಯ್ ಕುಸಿದ ತಲೆ ಸುಗಿದ ದರ್ಪ ಹುರಿ
ಯೊಡೆದ ರೋಮಂ ತೂಗಿ ತೊನೆದು ಮೈಮುಟವ ಹಂ
ದಿಯನು ಕೌಶಿಕ ಕಂಡನು || ೨೪

ಹಂದಿಯಂ ಕಾಣು¹ಹ ತಡಂ¹ ಕೋಪಗಿಚ್ಚು ಭುಗಿ
ಲೆಂದು ಜಪ ಜಾಪು ತಪ ತಗ್ಗಿ ಮತಿ ಗತವಾಗಿ
ಸಂದ ಯೋಗಂ ಹಿಂಗಿ ದಯೆ ದಾಂಟಿ ನೀತಿ ಬೀ
ತಾನಂದಪ್ಪಟ್ಟಿತು ಹೋಗಿ |

ಹಿಂದ ನೆನೆದುರಿದೆದ್ದು ಸಿಕ್ಕಿದನಲಾ ಭೂಪ
ನಿಂದು ನಾನಾಯ್ತು ತಾನಾಯ್ತು ಕೆಡಿಸದೆ ವಾಣಿ
ನೆಂದು ಗರ್ಜಿಸುವ ಕೌಶಿಕನ ಹೂಂಕಾರದಿಂ
ದೊಗೆದರಿಬ್ಬರು ಸತಿಯರು || ೨೫

ಮುನಿಗೆ ಹೊಲೆಯಾವುದತಿಕೋಪ ಬದ್ಧದ್ವೇಷ
ವನಿಮಿತ್ತವೈರವದಱಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದರಾಗಿ
ವನಿತೆಯರು ಕಡೆಗೆ ಹೊಲತಿಯರಾಗಿ ಕೆಲಸಾರಿ
ನಿಂದು ಬೆಸನಾವುದೆನಲು |

ಜನಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಬಂದು ನಮ್ಮಯ ತಪೋ
ವನದೊಳ್ಳಿದನೆ ನೀವು ಸರ್ವಬುದ್ಧಿಗಳೊಳಾ
ತನ ಮರುಳುಮಾಡುತಿರಿ ಹೋಗಿಯೆಂದಟ್ಟಿದಂ
ದುರ್ಮಂತ್ರಬಲವಂತನು || ೨೬

ಸಂದ ಕಾರಿರುಳ ಕನ್ನೆಯರು ಹಗಲಂ ನೋಡ
 ಲೆಂದು ಬಂದರೊ ಸುರಾಸುರರಬುಧಿಯಂ ಮಧಿಸು
 ವಂದು ಹೊಸ ವಿಷದ ಹೊಗೆ ಹೊಯ್ದು ಕಗ್ಗನೆ ಕಂದಿ
 ಜಲಹೇವಿಯರು ಮನದಲಿ
 ನೊಂದು ಮಾ[ನಿ]ಸ್ರರಾದರೋ ಕಮಲಜಂ ನೀಲ
 ದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸಾಂಭಂಜಕೆಗಳೊದವಿ ಜೀ
 ವಂದಳೆದವೋ ಎನಿಪ್ಪಂದದಿಂದ ಬಂದರಂ
 ಗನೆಯರವನೀಶನೆಡಗೆ

|| ೨೭

ಮಾಯದಬಲೆಯರು ಕಾಣುತ್ತ ಪುರುಭಾಪಧಟ
 ರಾಯ ಮರುರೇ ರಾಯ ರಾಯದಳವುಳಕಾಟ
 ರಾಯಕಂಟಕ ರಾಯಜಗಜಟ್ಟಿ ರಾಯದ
 ಲ್ಲಣ ರಾಯಕೋಳಾಹಳ |
 ರಾಯಭುಜಬಲಭೀಮ ರಾಯಮರ್ದನ ರಾಯ
 ಜೀಯ ಸ್ಥಿರಂಜೀವಯೆಂದು ಕೀರ್ತಿಸಿ ಗಾಣ
 ನಾಯಕಿಯರೊಲಿದು ದಂಟಿಗಿಟ್ಟಿದ ಪೊಡಮಟ್ಟು
 ಹಾಡಲುದ್ಯೋಗಿಸಿದರು

|| ೨೮

ಎಕ್ಕಲನ ಬಳಿವಿಡಿದು ಸುತ್ತಿದಾಸಳನು ಮುನಿ
 ರಕ್ಕನನ ಬನಕೆ ಬಂದಂಜಿಕೆಯನೆರಡನೆಯ
 ಮುಕ್ಕಣ್ಣನೆನಿಪ ಗುರುವಾಚ್ಛೆಗೆಟ್ಟಳಲನ
 ಲ್ಲದೆ ಕನಸ ಕಂಡ ಭಯವ
 ಮಿಕ್ಕು ಮಹಿವಂತಡನಿ ಕವಿವ ಗತಿಗಳ ಸೊಗ[ನಿ]
 ನಕ್ಕಿಸದೆ ಸಮಯೋಚಿತದ ಪಸಾಯಕ್ಕೆ ಮನ
 ವುಕ್ಕಿ ಸರ್ವಾಭರಣಮಂ ಗಾಣರಾಣಿಯರಿ
 ಗಿತ್ತನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು

|| ೨೯

ಬಡತನದ ಹೊತ್ತಿನೆ ದೂರಕಿ ಫಲವೇನು ನೀ
 ರುಡನಿರ್ದ ಹೊತ್ತವೆಷ್ಟು ದೂರಕಿ ಫಲವೇನು ರುಚಿ
 ಯಿಡನಿ ಕೆಡೆದಿಹ ಹೊತ್ತು ರಂಭೆ ಮೊರೆಕೊಂಡಲ್ಲ
 ಫಲವೇನು ನಾವ ಹೊತ್ತು
 ಪೊಡವಿಯೊಡೆತನ ದೂರಕಿ ಫಲವೇನು ಕಡುವಿನಿಲು
 ಹೊಡೆದು ಬೆಂಡಾಗಿ ಬೀಳ್ವೆಮಗೆ ನೀನೊಲಿಮು ಮಣ
 ಡಿಗೆಗಳನಿತ್ತು ಫಲವೇನು ಭೂಪಾಲ ಹೇ
 ಳೆನುತ ಮತ್ತೆಂತೆಂದರು || ೩೦

ಕಡಲೊಳಾಳ್ವೆಗೆ ತೆಪ್ಪವನು ದಾರಿದ್ರ್ಯಂಗೆ
 ಕಡವರವನತಿರೋಗಿಗಮೃತಮಂ ಕೊಟ್ಟಡೆವ
 ರಡಿಗಡಿಗದಾವ ಹರುಷವನೈದುತಿಪ್ಪರವ
 ರಂ ಪೋಲ್ವರೀ ಪೊತ್ತಿನ |
 ನುಡುನುಡನೆ ನುಡುವ ಬಿಲುಬಿಸಿಲ ಸೆಕ್ರೆಯುಸುರ ಬಿಸಿ
 ಹೊಡೆದುದುರಿಹತ್ತಿ ಬಾಯ್ ಬತ್ತಿಡೆಗೆ ಸುತ್ತಿ ನಾ
 ಪಡಸುತಿದೆ ನಿನ್ನ ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆಯನಿತ್ತು
 ಸಲಹು ಭೂಭುಜಯೆಂದರು || ೩೧

ರವಿಕುಲದ ಪಿಳಿಗೆಯೊಳೊಗೆದ ರಾಯಗೆ ಪ
 ಟ್ಪವ ಕಟ್ಟುವಂದಿದಿಲ್ಲದಡರಸುತನ ಸಲ್ಲ
 ದವನಿಯೊಳು ಯುದ್ಧರಂಗದೊಳಿದಂ ಕಂಡ ಹಗೆ
 ಗಳು ನಿಲ್ಲದೆಹ ಕೆಳಗೆ |
 ಕವಿವು ನೆಳಲೊಳಗಾವನಿರ್ದನಾತಂಗೆ ತಾಂ
 ತವಿಲೆಡೆರು ಬಡತನಂ ರೋಗವಪ್ಪಕೀರ್ತಿ [ಪರಿ
 ಭವ]ಭಯಂ ಹರೆವುದಿದನೆಡುವಿದು ಸತ್ತಿಗೆಯ
 ಕೊಡಬಹುದೆ ಹೇಳೆಂದನು || ೩೨

ಅನುನಯದೊಳೆಲ್ಲವಂ ಕೊಡಬಹುದು ಬಿಡಬಹುದು,
 ಜನನಿಯಂ ಜನಕನಿಂ ನಲ್ಲಳಿಂ ದೈವವಂ
 ಮನವಾರೆ ನಂಬಿ ನಚ್ಚಿದ್ ಪರಿವಾರಮಂ

ಕೊಡುವ ಬಿಡುವತಿಕಲಿಗಳು |

ಜನರೊಳಗೆ ಜನಿಸರೆಂದೆನಲು ನೀನೀಗ ಪೇ
 ಳ್ಲನಿತಹೊಳು ಬೇಡಿದಡೆ ಕೊಡಬೇಡ ಕೊಡೆಯನೀ
 ಯೆನೆ ಲೋಭವೇಕರಸ, ಎನಲಿದಲ್ಲದೆ ಬೇಟೆ

ಮಾತೆಪಿತರಿಲ್ಲೆಂದನು.

|| ೩೩

ಲೋಗರಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದಾಗಿ ಸತ್ರಿವಂಶಗತ
 ವಾಗ್ಗಿ ಬಂದುದಹಿಂದ ತಂದೆ, ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟು
 ವಾಗಲರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬುದಾಗಿ ದೈವಂ, ನೆಳಲ

ತಂಪನೊಸೆದೀವುದಾಗಿ |

ಸಾಗಿಸುವ ತಾಯ್, ಧುರದೊಳರಿಗಳಂ ನಡುಗಿಸುವು
 ದಾಗಿ, ಚತುರಂಗಬಲವೆನಿಸಿತೀ ಛತ್ರವೆಂ
 ಬಾಗಳಿದನಹಿದಹುದು ಬೇಡುವೆರನತಿಮರುಳ

ರೆನ್ನರೇ ಮೂಜಗದೊಳು

|| ೩೪

ಇಳೆಯೊಳಗೆ ಕ್ಲೇಶರುಳೆ ದಾನಿಯೆಂಬುದನು ಕೆ
 ಳ್ಲಳನಿ ಕಟ್ಟಾಸೆವಟ್ಟೆ ತಂದು ಬೇಡಿ ನಿ
 ಪ್ಪಳವಾಗದಂತೆ, ನಾವತಿಮಹುಗದಂತೆಗಳ

ದಂತೆ, ಬಿಸುಸುಯ್ಯದಂತೆ |

ತಿಳಿದು ನೀನೆಮಗೆ ವಲ್ಲಭನಾಗಿ, ಚಿತ್ತದು
 ಮ್ಮಳಿಕೆಯಂ ಕಳೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂನಾಥ, ಎಂ
 ದಳವಳಿದು ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟು ಕೈಮುಗಿದು ನುಡಿದರೊಲ

ವಿಂದನಾಮಿಕಸತಿಯರು

|| ೩೫

ಲಲಿತ ವಸುಮತಿ ಹುಟ್ಟುವಂದು ಹುಟ್ಟಿದ ಸೂರ್ಯ
 ಕುಲದ ರಾಯರ್ಗೆ ವಂಶದೊಳು ಕೀರ್ತಿಯೊಳು ಭುಜ
 ಬಲದೊಳೊರೆದೊರೆಯೆನಿಸಿ ಕನ್ನಿಕೆಯರಂ ಕೊಡುವ
 ಭೂಪರಿಲ್ಲೆಂದು ತನಕ!

ಹೊಲತಿಯರು ಬಂದಾವು ಸತಿಯರಾದಪ್ಪೆವೆಂ
 ಬುಲಹವೆಂಬುದು ಬಂದ ಕಾಲಗುಣವೋ ನಿಂದ
 ನೆಲದ ಗುಣವೋ ನೋಡು ನೋಡೆಂದು ಕಡುಮುಳಿದು
 ಕೋಪಿಸಿದನವನೀಶನು || ೩೬

ಪಾವನಕ್ಷೀರಮಂ ಕೊಡುವ ಕೆಚ್ಚಲ ಪಾಂಸ
 ವಾವ ಲೇಸಿನಿದುಳ್ಳ ಮಧುವನೊಸೆದೀವ ನೊಳ
 ವಾವ ಲೇಸಧಿಕಕಸ್ತೂರಿಯಂ ಕೊಡುವ ಮೃಗ
 ನಾಭಿ ತಾನಾವ ಲೇಸು |

ದೇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲವೇ ಉತ್ತಮಗುಣಂಗಳಿ
 ದಾರವ ಕುಂದಂ ಕಳೆಯಲಾಳವವನೀಶ ಕೇಳೆ,
 ಭಾವಿಸುವಡೆಂದೆಮ್ಮ ರೂಪುಜವ್ಯನವಿರಲು
 ಕುಲದ ಮಾತೃಕೆಂದರು, || ೩೭

ಅಕ್ಕಕ್ಕು ಬಚ್ಚಲುದಕಂ ತಿಳಿದಡಾರ ಮೀ
 ಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಂ, ನಾಯ್ಗೆ ಹಾಲುಳ್ಳಡಾವನೂ
 ಟಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಂ, ಪ್ರೇತವನದೊಳಗೆ ಬೆಳೆದ ಹೂ
 ವಾರ ಮುಡಿಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಂ |

ಮಿಕ್ಕ ಹೊಲತಿಯರು ನೀವೆನೆ ನಿಮ್ಮ ಜವ್ಯನದ
 ಸೊಕ್ಕು ರೂಪಿನ ಗಾಡಿ ಜಾಣತನದೊಪ್ಪವೇ
 ತಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಂ ರಮಿಸಿದವರುಂಟಿ ಶಿವಶಿವೀ
 ಮಾತು ತಾ ಹೊಲೆಯೆಂದನು || ೩೮

ಕಾಡನೊಲಿದಾಲಿಸಿದ ಕಿವಿಗೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ,ವಾ
ತಾಡಿ 'ನುಟಿಸಿದ' ಬಾಯ್ಗೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ,ಘೂಪ ನೆಹು
ನೋಡಿದ ವಿಲೋಚನಕೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ,ಮೆಯಮುಡಿಗ
ಳಿಂ ಸುಳಿವ ತಂಗಾಳಿಯಿಂ |

ತೀಡುವ ಸುಗಂಧಮಂ ವ್ಯಾಸಿಸಿದ ನಾಸಿಕಕೆ
ನಾದೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ, ಸೋಂಕಿಂಗೆ ಹೊಲೆಯುಂಟಾಯ್ತು,
ಕೂಟರ್ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ್ಳೊಳು ನಾಲ್ಕುಧಮ
ವೊಂದ್ರಹಿಕವೇ ಎಂದರು . ೩೯

ಕಂಡುಹಿವಮೈಸಲೇ ನಯನೇಂದ್ರಿಯಂ ಘ್ರಾಣ್ಯ,
ಕೊಂಡುಹಿವಮೈಸಲೇ ವಾಸನೆಯ್ಯ ಕರ್ಣಂಗ
ಳುಂಡುಹಿವಮೈಸಲೇ ಶಬ್ದಮ್ಯುದೂರದಿಂ
ವಲ್ಲದಪು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ |
ಛಂಡತನನ್ನೀ ಮಾತಿಡಕ್ಕೆ ಯುಪಮಾನವೇ,
ಕೆಂದವನು ಮುಟ್ಟಿದಡೆ ಬೇವಂತೆ, ಕೇಳಿದಂ,
ಕಂಡು,ವಾನಿಸಿದದಂ, ಬಂದವೇ, ಕಾಳುಗೇ
ಯದೆ ಹೋಗಿ ನೀವೆಂದನು || ೪೦

ಶಾಪದಿಂದೆಮಗಾದ ಚುಷ್ಕುಲಂ ಸತ್ಕುಲಜ
ಭೂಪ, ನಿನ್ನಯ ಸಂಗದಿಂ ಶುದ್ಧವಪ್ಪುದೆಂ
ಬಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ, ಒಂದೆವೆನಲೊಪನೆ ನಿಮಗೋಸು
ಗೆನ್ನ ಕುಲಮಂ ಕೆಡಿಪೆನೆ |
ಪಾಪಿಗಳ ಪಾಪಮಂ ತೊಳವ ಗಂಗೆಗೆ ಪಾಪ
ಲೇಪವುಂಟಾಯ್ತು ಹೇಳರಸ ಎನೆ, ಕುಲಧರ್ಮ
ಪೀ ಪಂಧವಲ್ಲ ಕೊಡವಾಲ ಕೆಡಿಸುವಡಾವ್ತು
ವೆನಿತಾಗಬೇಕೆಂದನು || ೪೦

1 ಹೂಗಳಿದ (ಕ.ಖ.ಗ.ಪ.)

ಮಾತಿಗೆ ವಾತುಗೊಡಲರಿದು, ನಿನ್ನಯ ನುತ
 ಖ್ಯಾತಿಗಧಟಿಂಗೆ ರೂಪಿಂಗೆ ಸುರುಚಿರ ಗುಣ
 ವ್ರಾತಕ್ಕೆ ಪರೆಯಕ್ಕೆ ಗರುಪಿಕೆಗೆ ವನಸಂದು
 ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಮರುಳಾದೆವು |

ಓತು ಬಂದವರನುಪಚರಿಸದಿಷ್ಟುದು ನಿನಗೆ
 ನೀತಿಯಲ್ಲೆಗೆಯ್ದೆಡಂ ಗಂಡನಾದಲ್ಲ
 ದಾರುರಂ ಪೋಗದಿನ್ನೊಲಿದಂತೆ ಪಾಪು ನಿ
 ನ್ನಯ ಚೆನ್ನ ಬಿವೆವೆಂದರು || ೪೨

ಬಳವಿಡಿದು ಬಂದು ಪಾಡುವುದೇನು ನಮ್ಮ ಬೆಂ
 ಬಿಲ್ಲೆಯಲೆಸಿಬರು ಹೊಲೆಯರಿಲ್ಲೆಂದಡಹಗೆ ಬಿಡೆ
 ವೆಳನಿ ಮಚ್ಚಿನಿ ಮರುಳೊಳಿನಿ ಮತ್ತೊಳ್ಳನವ
 ನಿಪನೆಂದು ಮೊಹಿಯಿಡುತ್ತ |

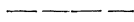
ಇಳೆಯೊಳಗೆ ಸಾಱುತ್ತ ದೂಱುತ್ತ ಬಪ್ಪೆವೆನೆ
 ಮುಳಿದು ಘಡುಘಟಿಸಿ ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂ ಹಲ್ಲ
 ಕಳೆ ಬಾಯ ಪುಷ್ಪಿಯು ಹೊಯ್ ಹೊಡೆಹೊಡೆಯನುತ್ಪದ್ಧ
 ನುರವಣಿಸಿ ಭೂನಾಥನು || ೪೩

ತುಡುಕಿ ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯಂ ಸೆಳೆದು ಪ್ರಧಾನ ಬಳಿ
 ವಿಟದೇಳಲೊಬ್ಬ ರೊಬ್ಬರನು ಬೆನ್ನೊಡೆಯೆ ಮುಟಿ
 ಮುಟಿಯೊಳಗೆ ಹೊರಳೆ ಹಲು ಬೀಳೆ ಬಾಯೊಡೆಯೆ ಮೆಯ್
 ನೋಯೆ ಕೈಯುಳುಕೆ ಮಿಾಹು |

ನಡೆದಲ್ಲ ನಡೆದು ಹೊಕ್ಕಲ್ಲ ಹೊಕ್ಕೊಡೆಹೋ
 ದೆಡೆಗೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ರುಧಿರಂ ಬನಿಯೆ ಹೊಯ್ದು ಹೊಗ
 ರುಡುಗಲರನಂ ತಿರುಗಲತ್ತಲವರೊಳುತ್ತು
 ಹರಿದರಾ ಮುನಿಪನೆಡೆಗೆ || ೪೪

ಬಿಡುಮುಡಿಯು ಸುರಿವ ಕಂಬನಿವೊನಲ ಕಳೆದೇಳಲು
 ಪುಡುಗೆಗಳ ಬೆನ್ನೊಡೆದು ಹನಿವ ರಕುತದ ಹೊಯ್ಯ
 ಕುಡಿಯಳ್ಳೆಗಳ ಹರಿವ ಕಾಲುಗಳ ಮರಳಿ ನೋ
 ಡುವ ಹೆದಲುಗಣ್ಣು ತೃಣವ |
 ತುಡುಕಿ ನೆಗಡಿದ ಕೈಯ ನಿಷ್ಕಾರಣಂ ನೃಪತಿ
 ಹೊಡೆದನೆಲೆ ಕೌಶಿಕಮುನೀಂದ್ರ ವೊಟೆಯೋ, ಎಂಬ
 ನಿಡುಸರದ ಮಡದಿಯರ ದನಿಯನಾಲಿಸಿ ಪರ್ಣ
 ಶಾಲೆಯಂ ಹೊಟಮುಟ್ಟನು || ೪೫

ಆರ ಮನೆಯವರೆಂದು ಕೇಳ್ದ ಡೆರಡನೆಯ ಪುರ
 ವೈರಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಯ ಮನೆಯವರೆಂದ
 ಡಾ ರಾಯನೆದ್ದು ಕೈಯಾರೆ ಸದೆಬಡಿದನೆ
 ಮ್ಮಂ ನಿರಪರಾಧಿಗಳನು |
 ಕಾರುಣ್ಯಚಿತ್ತದಿಂ ಕಳುಹಿ ಕೊಲಿಸಿದೆ ತಂದೆ
 ಯೋರಂತೆ ಕೇಳೆಂದು ಮೊಟೆಯಿಟ್ಟಡೆನ್ನಯ ಪು
 ನೋರಥಂ ಕೈನಾರ್ದು ದಳಲಬೇಡೆಂದು ಕೋ
 ಪಾಟೋಪದಿಂ ಹರಿದನು || ೪೬

೫

ವಡಬಾಗಿ ಜಡವೊತ್ತುದೋ,ನಿಡಿಲು ಹೊಸ ಭಸಿತ
ವಿಡಕಲಿತುದೋ,ಕಾಡ ಕಿಚ್ಚು ಕೃಪಾಜಿನವ
ನುಡಕಲಿತುದೋ,ಪ್ರಳಯವಯ್ಯಿ ತಪವಿದುರ್ದೋ,
ಶ್ರೀ ಭಾಳಲೋಚನನ ಕೋಪ |
ಕಡುಗಿ ಮುನಿಯಾಯ್ತೊ ಹೇಳನೆ ಕಣ್ಣ ಕಡೆ ತೋರ
ಗಿಡಿಗದಿಹಿ,ವಿಾಸೆಗೂದಲು ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗೆಯೆ,ಬಿಹು
ನುಡಿಗಳುರಿಯುಗುಳೆ,ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನುರವಣಿಸಿ
ಬಂದನವನೀಶನೆಡೆಗೆ

|| ೧

ಬಿಹುಗಾಳಿಯಂ ಬೀನಲಮ್ಮನ್ನನಿಲಂ,ಸುರಪ
ನ¹ಹ¹ವಳೆಗಳಂ ಕಹಿಯಲಮ್ಮನ್ನತಿ ಕಡುವಿಸಿಲ
ಕಹಿಯಲಮ್ಮಂ ತರಣೆ, ದಾವಾಗಿ ಮೇರೆಯಂ
ಪ್ರವಿಾಱಲಮ್ಮಂ ಲೋಕವ |
ಮುಱುವ ಜವಗಿವನ ದೂತರುಗೀತರೆಂಬರೆ
ದೈಱಗಲಮ್ಮರು ಶ್ರಪೋವನದೊಳೆಂದೆಮ್ಮ ನಿಂ
ಕೊಱಚಾಡಲೆಂದು ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟಿಯಿರಿದರಿದು
ನಿನ್ನ ಧೀವಶವೆಂದನು

|| ೨

ಎಳನಿ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥದಿಂ ವಂದನೆ ನಿಮಿತ್ತ ಗುರು
 ನಿಳಯಕ್ಕೆ ಶಿಷ್ಯನೈತಪ್ಪುದಕೆ ಸಾಹಸದ
 ಬಲವೇಕೆ ತಂದೆಯೆನೆ ನುಡಿಯೊಳು ನಯಂಬಡೆದು,
 ಕಾರ್ಯದೊಳು ಗುರುವಿನನುಗೆ |
 ಮುಳಿದು ಸರ್ವಸ್ವಾಪಹರಣವಂ ಮಾಳ್ವ ಕಡು
 ಗಲಿತನವಿದಾವ ಪುಣ್ಯವ ಪಡೆವ ಶಿಷ್ಯತನ
 ದೊಳಗು ಪೇಳಿನಲೆನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕೆಟ್ಟುದೇ
 ನೆಂದನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು || ೩

ಅರಸುಗಳಿಗುಪದೇಶವಂ ಪಾಡಿ ವಸ್ತುವಂ
 ನೆರಹಬಲ್ಲವನಲ್ಲ ಗ್ರಹವೈರವಂ ಬಿಟ್ಟು
 ಹರುಷದಿಂದಿರ್ಪ ಮೃಗಸಂಕುಳಂ ಸರ್ವಭುತು
 ಗಳೊಳು ಫಲವಿಡಿದೊಳಗುವ |
 ತರುಕುಲ್ಯ ಬತ್ತದೊಂದೇ ಪರಿಯಲಿಹ ಸರೋ
 ವರವೆಂಬ ಧನವಿದೆಲ್ಲವನಿಡಿದು ಮುಷಿದು ಕುಡಿ
 ದರೆಮಾಳ್ವ ಬಲುಹು ಸರ್ವಸ್ವಾಪಹರಣವ
 ಲ್ಲದೆ ಬಳಿಕ್ಕೇನೆಂದನು || ೪

ಬಹುಮುನಿಸನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಹುಹವಂತಾಗಿ ನಾ
 ನಿಡಿದ ಮೃಗ ಮುಷಿದ ಮರ ಕುಡಿದ ಕೊಳನಾವುದೆಲೆ
 ಕಿಹುಜಡೆಯ ನೀತಿವಿದ ತೋಷಿಸೆನೆ ಘುಡುಘುಡಿಸು
 ತೆದ್ದು ಹಳಗಾಲದಂದು |
 ಅಹಿತ ಕೊಳನಂ ಕೊಳೆತು ಮುಷಿದ ಮರನಂ ನೃಪನ
 ನುಷಿ ತಂದ ಹಲವು ಗಾಯದ ಹಂದಿಯಂ ತೋಷು
 ಜಹಿದು ನೀನಿನ್ನಾವ ನೆವವನೊಡ್ಡುವೆ ಪಾಪಿ
 ಎನುತ ಮತ್ತಿಂತೆಂದನು || ೫

ಹಿಂದೆ ಸಂಪದದೊಳು ಉಪಗಮದಿಂ ಮೆಚಿದ ಸಂ
 ಕ್ರಂದನನ ಸಿರಿಯ ನೀರೊಳಗೆ ನೆರಹಿದ ಮುನಿಪ
 ನಂದವಂ ಮಾಡುವೆನು ಹರನ ಹಣಿಗಣ್ಣ ಹ
 ಗ್ಗಿಯನು ಹಗೆಗೊಂಬಂದದಿಂ |

ಇಂದೆನ್ನ ಹಗೆಗೊಂಡೆ ಬಿಟ್ಟ ಬೀಡೆಲ್ಲಮಂ
 ಕೊಂದು ಕೂಗಿಡಿಸಿ ನೆಹಿ ಸುಟ್ಟು ಬೊಟ್ಟಿಡುವೆನಾ
 ರೆಂದಿರ್ಬೆ ನಿನ್ನ ಗುರು ಹೇಳನೇ ತನ್ನ ಸುತ
 ರಳಲ ತಿಣ್ಣವನೆಂದನು || ೬

ಒಸೆದು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಪಾಲಿಸುವ ಮರ್ದಿಸುವ ಸ
 ತ್ವನಮರ್ಥನೆನಿಪ ನೀನೇ ತಪ್ಪ ಹೊಪಿಸಿ ದ
 ಟ್ವಿಸುವಡಿನ್ನು ತ್ತರಿಸಿ ಶುದ್ಧವಹುದರಿದಯ್ಯ
 ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದ ತೊಟ್ಟಿಲ |
 ಹಸುಳೆಯಾಂ ಸರ್ವಾಪರಾದಿಯಾಂ ತಂದೆ ಕರು
 ಣಿಸು ದಯಂಗೆಡದಿರುದ್ರೇಕಿಸದಿರೆಂದು ಪದ
 ಬಿಸರುಹದ ಮೇಲೆ ಕೆಡಹಿದನು ನಿಜಮಣಿಮಕುಟ
 ಮಂಡಿತಶಿರೋಂಬುಜವನು || ೭

ನೋಡಿ ವಂದಿಸಿ ಹೋಹ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ನೀಂ ಕೃಪೆಯ
 ಮಾಡುವುದು ಹದುಳದಿಂ ಒಲವನೆಲ್ಲವ ಹೊಳ್ಳ
 ಮಾಡಬಗೆವರೆ ಹೇಳಿನಲು ಪ್ರಳಯ ಘನೆಯಣಲ
 ಹೊಳಲೊಳಗೆ ಕೈಯ ನೀಡಿ |
 ದಾಡೆಯಂ ಮುಷಿಯಬಗೆವಂತೆನ್ನ ಬಸುಳಿಂದ
 ಮೂಡಿರ್ಬ ಕನ್ನೆಯರ ಚೆನ್ನೆಯರನಬಲೆಯರ
 ಗಾಡಿಕಾತಿಯರನಱಿದಱಿದಿಂತು ನಾಯ ಸದೆ
 ಬಡಿವರೇ ಹೇಳೆಂದನು || ೮

ಬೇಗದಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯವರೆಂದು ಮೊಱಿಯಿಟ್ಟ
 ರಾಗಿ ಕರುಣಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲದಿದೆಡೆ ಕೆಡಹಿ
 ಮೂಗನರಿದೆಳಹೂಟೆಯಂ ಕಟ್ಟಿ ಹೆಟ್ಟವೆಳ
 ಸುವೆ ಬಟ್ಟಬಯಲೊಳೆನಲು |
 ಏಗೆಯ್ದ ರವರೊಳನ್ಯಾಯವೇನೆನಲೆನ್ನ
 ಮೇಗಿದರ್ ಸತ್ತಿಗೆಯನೀಯಲ್ಲದೊಡೆ ಗಂಡ
 ನಾಗು ನೀನಾಗದೊಡೆ ಮೊಱಿಯಿಡುವೆವೆಂದರು ಮು
 ನೀಶ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನು || ೬

ಹೊಡೆಯದಕ್ಕೇನವದಿರಂ ಹೊಡೆದ ಕೈಗಳಂ
 ಕಡಿವೆ ನಿನ್ನಂ ನಚ್ಚಿ ಮಲಿತ ದೇಶವನುರುಹಿ
 ಸುಡುವೆನಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗಿ ಬಂದ ಮುನಿ
 ಯಂ ಮುಱಿವೆನಾ ಮುನಿಯನು |
 ಹಿಡಿದು ಕದನಕ್ಕೈದು ಬಂದಮರರಂ ಕೆಡಹಿ
 ಹುಡುಕುನೀರದ್ದು ವೆನ್ನೆಳವನುಯಾ ಮುನ್ನ
 ತೊಡಕಿ ತನಗಾದ ಭಂಗಂಗಳಂ ಹೇಳನೇ
 ನಿನಗೆ ಕಮಲಜಕಂದನು || ೧೦

ತಱಿಸಂದ ಮುನಿಯ ಕೋಪದ ಕಿಚ್ಚಿ ನುಬ್ಬರದ
 ಬಿಱುಬನುಡಿದತಿತ್ತೀಪ್ರತರವಾಯಿತಿನ್ನು ಕಿಱು
 ದಱಿಲಿ ತಗ್ಗು ವುದಲ್ಲ ಗರ್ವಿಸುವುದುಚಿತವ
 ಲೈಂದು ವಸುಧಾಧೀಶನು |
 ಅಱಿಯದನ್ಯಾಯಮಂ ಮಾಡಿದೆನಿದೊಮ್ಮಿಂಗೆ
 ನೆಱೆದ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಂ ಬಿಡು ತಂದೆಯೆಂದು ಧರೆ
 ಗುಱುವ ಸತಿಸುತವೆರಸಿ ಪೊಡವಟ್ಟಡಣಕಿಸಿದ
 ನಾನುರದ ಕೋರಡಿಗನು || ೧೧

ಕೋಡದಂಜದೆ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬಂದು ಬನದೊಳಗೆ
ಬೀಡ ಬಿಟ್ಟನಿಮಿತ್ತವನ್ಯಾಯಕೋಟಿಯಂ
ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳುಗಳಂ ಸಾಯ ಸದೆಬಡಿದುದ

ಲ್ಲದೆ ಬನ್ನವೆತ್ತಿ ಹಲವು |,
ಕೇಡುವಾತುಗಳಿಂದ ಕೆಡೆನುಡಿದು ಮತ್ತೀಗ
ಬೇಡ ಕೋಪವನುಡುಗು ತಂದೆಯೆಂದೆನೆ ನಿನ್ನ
ಕೋಡ ಕೊಱೆಯದೆ ಬಹುದೆ ಬಿಟ್ಟಹೆನೆ ಎಲವೂ ಕೇ
ಳೆಂದನಾ ಮುನಿನಾಧನು || ೧೨

ಕ್ರೂರರತ್ಯಧಮರುದ್ರೇಕಿಗಳು ದುರ್ಜನಾ
ಕಾರರುಂ ಧೂರ್ತರೊಳಗಾಗಿ ಶರಣೆನಲು ನಿಜ
ವೈರವಂ ಬಿಡುವರೆಂಬಣಗ ನೆಹಿ ಸರ್ವಸಂ

ಗನಿವೃತ್ತರೆನಿಪ ನಿಮಗೆ |
ಓರಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಳುತಿಪ್ಪೆನ್ನ ಮೇಲನಿತು
ಕಾರುಣ್ಯವೇಕಿಲ್ಲ ತಂದೆಯೆನಲೆನ್ನ ಯ ಕು
ಪಾರಿಯರ ಮದುಪೆಯಾಗೆಲ್ಲಾ ನಿರೋಧಮಂ
ಬಿಡುಜೆನಿಂತೀಗಂದನು || ೧೩

ವಿವಿಧ ಗುರ್ಪಾಜ್ಞೆಯೊಳು ಮಾಡುವವು ಕೆಲವು ವೀ
ಱುವವು ಕೆಲ[ವಾ] ಕಾರ್ಯಮುಳ್ಳವಂ ಮಾಳ್ವುದುಳಿ
ದವ ಬಿಡುವುದೈಸಲೇ ಗುರುಭಕ್ತಿಯೆಂದೆನಲು
ಮುನಿಪ ನೀವೆನ್ನ ಮನದ |

ಹವಣನಾರಯ್ಯಲೆಂದನುಗೆಯ್ದಿ ರಲ್ಲದೀ
ನವನರಕಮಂ ಮಾಡ ಹೇಳಿದವರುಂಟೆ ನಿ
ಮ್ಮವನು ನಾ ನಿಮ್ಮ ಮನದನುವನುನಿಯೆನೆ ಮುನಿಪ
ಕೇಳೆಂದನವನೀಶನು || ೧೪

ಒತ್ತಿ ನಿನ್ನಯ ಮನದ ಹವಣಿಯಲೆಂದು ನುಡಿ
ಯಿತ್ತಿಲ್ಲ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿ ನುಡಿದೆವು ನಿನ್ನ
ಚಿತ್ತದಲಿ ಶಂಕಿಸದೆ ಮದುವೆಯಾಗೆಂದು ಕೌ

ಶಿಕಮುನೀಂದ್ರಂ ನುಡಿಯಲು |

ಉತ್ತಮದ ರವಿಕುಲದೊಳುದಿಸಿ ಚಾಂಡಾಲತ್ವ
ವೆತ್ತ ಸತಿಯರ್ಗಳಿಸಿ ಘೋರನರಕಾಳಿಗನಿ
ಮಿತ್ತ ಹೋಹವನಲ್ಲ ಬೆಸಸಬೇಡಿವನೆಂದು

ಭೂಭುಜಂ ಕೈಮುಗಿದನು || ೧೫

ಬಿಡದೆ ಸತಿಯರ ಹೊಲೆಯರೆಂಬ ನೆವವೇಕವರ
ಹಡೆದನ್ನನೇ ಹೊಲೆಯರೆಂದಾಡಿದಾತನೆಂ
ದಡೆ ಭಸಿತಧರನೆನಲು ರುದ್ರನಂ ಬೈದವನೆ

ಮುನಿಪ ಹೊಲೆಗೆಷೆಯ ಜಲದ |

ನಡುವೆ ಬಿಂಬಿಸುವ ರವಿ ಹೊಲೆಯನೇ ಕಮಲಭವ
ನೊಡನೆ ಹುರುಡಿಸಿ ಬೇಜ್ಜೆ ಸರ್ವ ಜೀವರ ಮಾಡು
ವೆಡೆಯೊಳಾ ಜೀವರೊಳಗಾದವನೆ ನಿಮ್ಮಹವ

ಣಿಯದಾಡಿದರೆಂದನು || ೧೬

ಅಂಬುದಿವ್ರಜಪರಿಮಿತಾಪನೀತಳದೊಳಾ
ಡಂಬರದ ಕೀರ್ತಿಯಂ ತಳೆದ ನಾನಾಮುನಿಕ
ದಂಬಾಧಿನಾಥ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಸುತೆಯ

ರಂ ಜಗಚ್ಚಕ್ಷುವೆನಿಪ |

ಅಂಬುಜಪ್ರಿಯಕುಲಲರಾಮನವನೀಶನಿಕು
ರುಂಬಾಧಿಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂ ತಂದ
ನೆಂಬೊಂದು ತೇಜಮಂ ಕೊಡಬೇಕು ಭೂಪ ಕೈ

ಮುಗಿದು ಬೇಡಿದನೆಂದನು || ೧೭

ಎಡೆವಿಡದೆ ಬೇಡಿ ಕಾಡುವಿರಾದಡಿನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕಡೆಗೆನ್ನ ಸರ್ವರಾಜ್ಯವನಾದಡಂ ನಿಮಗೆ
ಕೊಡಹಡೆವೆನ್ನೈ ಸಲ್ಲದೀಯೊಂದು ತೇಜಮಂ

ಕೊಡೆನೆಂದು ಭೂಪಾಲನು |

ನುಡಿಯಲು ತಥಾಸ್ತು ಹಡೆವೆಂ ಹಡೆವೆನವನೀಶ
ರೊಡೆಯ ದಾನಿಲಲಾಮ ಸತ್ಯಾವತಂಸ ಎಂ
ದೆಡೆವಿಡದೆ ಹೊಗಳಿ ಬಿಡದಾಘೋಷಿಸಿದನು ಸಂ

ಗಡದ ಮುನಿವರರು ಸಹಿತ || ೧೮

ಇಂತೆನ್ನ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ನೀನೊಬ್ಬ
ನೆಂತಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದಡೆ ಬಿಡೆನು ನೃಪ ನಿನ್ನ
ಕಾಂತೆಸುತಮಂತ್ರಿಗಳ ಮತ ಬೇಹುದವರುಗಳ

ನೊಡಬಡಿಸು ಬೇಗವೆನಲು |

ಭ್ರಾಂತಮುನಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಸಾಲದೇ ಸ್ತ್ರೀಬಾಲ
ರೆಂತಾದಡಂ ನುಡಿವರವರಿಚ್ಛೆಯೇ ಎನ್ನ
ಸಂತಸದಿ ಕೋಯೆಂದಡವಳಿ ಮಾತಂಬಿಟ್ಟು

ಧಾರೆಯಂ ತಾ ಎಂದನು || ೧೯

ಅಡವಿಯಂ ಮೊಗೆದು ಸುಡುಪಗ್ನಿಗಾಪೋಶನದ
ಗೊಡವೆಯೇಫುದು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂ ಕೊಂಬಿರಾ
ದಡೆ ಧಾರೆಯೇಕಯ್ಯ ಧಾರೆಗೊಡದಿರೆ ಮರಳಿ

ನೀಂ ಬಿಡುವುದುಂಚೆ ಎನಲು |

ಬಿಡುವೆನ್ನೆಯ ಮಕ್ಕಳಂ ಮದುವೆಯಾಗೆಂದ
ಡಡಿಗಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ನುಡಿಯಂ ನುಡಿವುತಿರಬೇಡ
ಪಿಡಿಯೆಂದು ಸರ್ವಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮಂ ಮುನಿಗೆ ಧಾ

ರೆಯನೆಱೆವನವನೀಶನು || ೨೦

ಅವನಿಪರು ಮರುಳರೆಂಬುದು ತಪ್ಪದಿದಕುಪಾ
ಯವ ಕಾಣ್ಬುದರಿದೆ ನಾ ತೋಷಿದಪೆನೆಂದು ತ
ನ್ನವನೊಬ್ಬನುಟ್ಟ ಹಣ್ಣು ಉವೆ ಸೀರೆಯನೀನಿ
ಕೊಂಡು ನಾಲಾಾಗಿ ಸೀಳಿ |

ಶಿವಶಿವ ಮಹಾದೇವ ಕರುಣವಿಲ್ಲದ ಪಾಪಿ
ಯವಿಚಾರದಿಂ ನೀಡೆ ನಾಚದೊಗಡಿಸದಳುಕ
ದವರೊಬ್ಬರೊಂದೊಂದನುಟ್ಟು ದಿವ್ಯಾಂಬರವ
ನಿತ್ತಡಲಸದೆ ಕೊಂಡನು || ೨೪

ಮಿಸುಪ ಕಳೆಗಳನು ತೃಣಸಸಿಮುಖ್ಯ ಬೀವಿಗಳಿ
ಗೊಸೆದೊಸೆದು ದಾನವಿತ್ತಂಬರವನುಳಿದ'ಮ'ಳ
ಶಶಿಯಂತೆ ಸರ್ವ ತೊಡಿಗಳೆನಿತ್ತಂಬರವ
ನುಳಿದುಪೆಯುಟ್ಟರಸನು |

ಕುಸಿದು ಪೊಡಮುಟ್ಟನ್ನು ಹೋಹೆನ್ನೆ ತಂದೆ ಸಂ
ತನವೆ ನಿಮಗನಲಡ್ಡಮೋಷೆಯೊಳುದಾಸೀನ
ಮಸಕದಿಂ ಹೋಗೆಂದು ಹೋಗಬಿಟ್ಟಳುಪಿ ಪು
ತ್ತಾ ಕೈಯಲೇ ಕರೆದನು || ೨೫

ಮನದೊಳಿದುರ್ದನೊಂದನಾಡಬೇಕಾಡಿದಡೆ
ಮುನಿಯಲೇ ಎನಲು ಮುನ್ನೇನನಾಡಿದಡೆ ನಾ
ಮುನಿದೆನೆಲೆ ತಂದೆ ಪೇಳಿನೆ ಬಹುಸುವರ್ಣಯಾ
ಗವ ಮಾಡಿದಂದು ನೀನು |

ಎನಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಗಿತ್ತ ಧನವನೀವುದು ದೇಶ
ಪನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹಾತ'ನೆನ್ನ]' ಸಾಲವನು ನೆ
ಟ್ಟನೆ ಹೊತ್ತು ಹೋಗಲಾಗದು ನಿಲಿಸಲಾಗದಿ
ತ್ತಡಿಯನಿಡು ಬಳಿಕೆಂದನು || ೨೬

ಅನುಗಟ್ಟ ಮರುಳ ನೀನೆಂದಲ್ಪದಕ್ಷಿಣೆಯ
 ಧನವೆನಿತು ನಿನ್ನ ಮನದಾರ್ತವೆನಿತುಊಳಿವು
 ದನಿತರ್ಥವದೆ ಮೊದಲ ಭಂಡಾರದೊಳಗೆ ನೀ
 ನಿನ್ನು ಬಳಲಿಸದಿರೆನಲು |
 ಕೊನೆವೆರಳನಲುಗಿ ತಲೆದೂಗಿ ಲೇಸೈ ನಿನ್ನ
 ಮನಕೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಮರುಭಾಷು ಭಾಪರರೆ ನೆ
 ಟ್ತನೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಳ್ಗೆಡೆದು ನುಡಿವ ನುಡಿ ಹನನಾಯಿ
 ತೆಂದು ಘೂಮಿಸಿ ನಕ್ಕನು || ೨೭

ಕಡೆಗಣಿಸಿ ನಗಲೇಕೆ ತಂದೆಯೆನೆ ಧಾರೆಯಂ
 ಕೊಡುವಾಗ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಧನವದಊ¹ಳ¹ದೆಯೆಂದು
 ನುಡಿದುದುಂಟೇಯನಲು ಹೇಳಿನೊಪ್ಪಿಸಿದವಂ
 ಗೆಲ್ಲೆಯದು ಸುಂಕವೆನಲು |
 ಒಡಲಳಿದಡಂ ಸಾಲವಳಿಯದೆನಲೀ ಧರಣಿ
 ಯೊಡತನಂ ಹೋದಡೇಂ ಸಾಲ ಹೋತುದೆ ಮುನ್ನಿ
 ನೊಡವೆಯಂ ಕೊಡು ಕೊಡದಡೆಲ್ಲವಂ ಮರಳಿ ಕೈ
 ಕೊಳು ಬಹುದೆ ಬಿಡೆನೆಂದನು || ೨೮

ಜತ್ತಕನ ನುಡಿಗೆ ತೆಕ್ಕಿದನೆ ತೆರಳಿದನೆ ತಲೆ
 ಗುತ್ತಿದನೆ ಸಡಿಫಟಿಲ್ಲವಧಿಯಂ ಕೊಟ್ಟು
 ಚಿತ್ತವಿತ್ತನುಸರಿಸಿ ಕೊಂಬಿರಾದಡೆ ತಂದು
 ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಡುವೆನೆನಲು |
 ಹತ್ತು ದಿನವೆನಲು ಮುನಿಯಾಹನೆನಲರಸನಿ
 ಪ್ಪತ್ತು ದಿನವೆನಲು ಯತಿ ದೊರಕದೆನೆ ನೃಪತಿ ಮೂ
 ವತ್ತು ದಿನವೆನಲು ಬುಷಿಯಾಗದೆನಲರಸ ನಾ
 ಲ್ವತ್ತೆಂಟು ದಿನವೆಂದನು || ೨೯

ಅಲ್ಲವೆಂದೆನ್ನೆ ನೀನಿತ್ತವಧಿ ಕಿಷಿದೀವ
ರಿಲ್ಲ ಧನವಂ ಗಳಿಸಿ ತಂದೀವೆನೆನಲು ದಿನ
ವಿಶ್ಲೋಬ್ಬ ತೆಹಕಾಱನಂ ಕೊಟ್ಟಡಾತಂಗೆ

ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಕೊಡುವೆನೆನಲು |

ಬಲ್ಲದನನೊಬ್ಬನಂ ಕೊಡುವೆನಾತಂಗೆ ಧನ
ವೆಲ್ಲವಂ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಕೊಡುವಂತಿರೆನಗಿಲ್ಲ
ಹೊಲ್ಲಹಂ ಸೂರುಳಂ ಸೂರುಳಿಡು ಬೇಗ ಕಾ

ಡದೆ ಕಳುಹಿದಪೆನೆಂದನು || ೩೦

ಶಿವಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡದವನು ಗುವಾಜ್ಞೆಗೆ
ಟ್ಟವನು ಪರಸತಿಗಳುಪುವವನು ಪರರಸುಗೆ ಮುಳಿ
ವವನು ತಾಯಂ ಬಗೆಯದವನು ತಂದೆಯನೊಲ್ಲ
ದವನು ಪರನಿಂದೆಗೆಯ್ಯು |

ಅವನು ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಸುಟ್ಟವನು ಬೇಗೆಯನಿಕ್ಕು
ವವನಧಮರನು ಬೆರಸುವವನು ಕುಲಧರ್ಮಗೆ
ಟ್ಟವನಿಳವ ನರಕದೊಳಗಿಳವೆನವಧಿಗೆ ನಿಮ್ಮ

ಧನವನೀಯದಡೆಂದನು || ೩೧

ಮೇಲಿನ್ನು ನಾನಾಳ್ವ ದೇಶದೊಳು ಬೇಡದಂ
ತೋಲೈಸದಂತೆ ಕೃಷಿಪ್ಯವನಾಯವಂ ಮಾಡ
ದಾಲಯಂಗಳಿರದೆಯವಧಿಯೊಳು ಹೊನ್ನ ನಿ

ರ್ಣಯಿಸುವುದು ಬೇಗವೆನಲು |

ಭೂಲೋಲನದಕೊಡಂಬಡಲು ಸಪ್ತದ್ವೀಪ
ಪಾಲವೆಲ್ಲೆನ್ನವವಹಿಂದ ಹೊಳಗಾವುದೆಂ
ದಾಲಿಸಲು ಹೇಮಕೂಟಂ ವಾರಣಾಸಿಗಳು

ಹೊಳಗು ಮುನಿ ಕೇಳೆಂದನು || ೩೨

ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಹೊರಗು ಕಲಿಕಾಲ ಹೊಗದಂತಕನ
 ಸುಳಿವವಹೊಳೆಲ್ಲ ಕಾಮನ ಡಾವರಂ ಕೊಳ್ಳ
 ದುಳಿದ ಮಾಯೆಯ ಮಾತು ಬೇಡ ಪಾಪಂಗಳಾ
 ಟಂ ನಾಟವನ್ಯಾಯದ |

ಕಳೆಗೆ ತೆಕ್ಕವು ಮಾರಿಮೃತ್ಯುಗಿತ್ಯುಗಳ ಬಲೆ
 ಗೊಳಗಾಗದಧಿಕಪುಣ್ಯದ ಬೀಡು ಮಂಗಳದ
 ನಿಳಯ ಮುಕ್ತಿಯ ಮೂಲವೆನಿಸುವವು ಕಾಶಿ ಹಂ
 ಪೆಗಳು ಮುನಿ ಕೇಳೆಂದನು || ೩೩

ಅವಕೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರವಿರೂಪಾಕ್ಷರೇ ಒಡೆಯ
 ರವನಿಯೊಳಗಲ್ಲ ನಿನಾ ಜ್ಞೆಗಳು ಸಲ್ಲ ಬಹು
 ಯ ವಿಚಾರ ಹೊಲ್ಲ ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಹಡೆಡೆಯಿಲ್ಲ
 ಕಾಶೀಪುರವನೆ ಸಾರ್ದು |

ನಿವಗೆ ಕೊಡುವರ್ಧಮಂ ಕೊಡುವೆನ್ನಿನ್ನಳಲಿಸವೆ
 ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಮುನಿನಾಥ ಕರುಣಿಸೆನೆ ಹೋಗು ವ
 ಸ್ತುಪ ಬೇಗಿ ಮಾಡೆಂದಡಡಿಗಿಟಗಿ ನಡೆದನಾ
 ಧೈರ್ಯನಿಧಿ ಭೂಪಾಲನು || ೩೪

ಬಿಟ್ಟು ಹೆದರಿದ ಹೋಹ ನೃಪನ ಕಳೆಯಂ ಕಂಡು
 ಕೆಟ್ಟೆನವನಿಯನೆಯ್ದೆ ಕೊಂಡಡಂತದನೊಡಂ
 ಬಟ್ಟು ಶಪಥಕ್ಕೆ ಮೆಯೊಟ್ಟನವನಲ್ಲಿ ಹುನಿ
 ಹುಟ್ಟದಿನ್ನೆ ಕಟ ನಾನು |

1ನ¹ಟು ಕೋಟಲೆಗೊಂಡನಂತಕಾಲಂ ತಪಂ
 ಬಟ್ಟು ಪುಣ್ಯವನೀವೆನೆಂದೆನದು ಹೋರಡೊಳ
 ಗಿಟ್ಟುಕೊಂಬರೆ ಮುನಿಗಳೆನ್ನನೆಂದೋರಂತೆ
 ಮುಟುಗಿದಂ ಮುನಿನಾಥನು || ೩೫

ಕುಂದದೆ ವನಿಷ್ಠನೊಳು ಮಲೆತು ಬೆಂಗೊಟ್ಟುಳ್ಳ
 ಹೆಂದದ ತಪಃಫಲವ ಹೋಗಾಡಿದಾತನೀ
 ಬಂದನೆಂದೆನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಮುನೀಶ್ವರರು ನಗ
 ದಿರರೆಂದು ತನ್ನ ತಾನು |

ಕೊಂದುಕೊಳಬಗೆದು ಮತ್ತೆಚ್ಚತ್ತು ಚಿತ್ತದಲಿ
 ನೊಂದಡೇನಹುದಿದಕೆ ತಕ್ಕುದಂ ಕಾಣಬೇ
 ಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ನೋಡಿ ಮತ್ತೊಂದುಪಾಯಮಂ
 ಕಂಡನಾ ನಿಷ್ಕರುಣನು || ೩೬

ಪುರದ ವಿಭವದ ಜನದ ಸಿರಿಯ ಕೇರಿಗಳ ವಿ
 ಸ್ತರದ ಕೈಗೆಯ್ದು ದುರ್ಗದ ಬಲುಕ ತನ್ನ ಹಿರಿ
 ಯರಮನೆಯ ಕೇಳಿವನದ ಲತಾಗೃಹದ ದೀ
 ಹದ ಬಗಮ್ಯಗಾವಳಿಗಳ |

ವರಚಿತ್ರಶಾಲೆಗಳ ಧನಧಾನ್ಯಸಂಚಯದ
 ಪರಮವನಿತೆಯರ ನಾನಾರತ್ನಕೋಶದು
 ಬ್ಬರದ ಸೊಗಸಂ ಕಂಡು ಮನ ಮುಱುಗದೇ ಪುರ
 ಕ್ಕೊಯ್ದು ನೋಡುವೆನೆಂದನು || ೩೭

ಧರಣೀಶ ಬಂದು ಹೋಗೊಂದು ಮಾತುಂಟೆಂದು
 ಕರೆದು ನಿನ್ನಂ ನಂಬಿ ನಾನು ರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ಯ
 ಭರದೊಳುಯದೆ ಹೋದಡೆಲೆಮರುಳೆ ನಿನಗೆಲ್ಲ
 ಯರಸುತನವೆಂದು ವೀಟಿ |

ಪುರದ ಬಾಗಿಲ ಬಲಿದು ಗದಱಿಕೊಂಡಬ್ಬರಿಸಿ
 ಪರಿಜನಂ ಕಲುಗುಂಡ ಕಱಿಯದಿರರೆನ್ನನೊ
 ಯ್ದಿರಿಸಿ ಸರ್ವವನೊಪ್ಪುಗೊಟ್ಟು ಹೋಗೆಂದಡವ
 ನಿಪನದನೊಡಂಬಟ್ಟನು || ೩೮

ನಡೆ ರಥವನೇಱುಕೊಳ್ಳೊಲ್ಲೆನ್ನೆಕೊಲ್ಲೆ ಪರ
ರೊಡವೆಯೆನಗಾಗದೇಕಾಗದಾನಿತ್ತೆನಿ
ತ್ತಡೆ ಕೊಳಲುಬಾರದೇಂಕಾರಣಂ ಬಾರದಮ

ಗಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹ ಸಲ್ಲದು |

ಕಡೆಗೆ ನಿನ್ನೊಡವೆಯಲ್ಲವೆಯಲ್ಲವೇಕಲ್ಲ
ಕೊಡದ ಮುನ್ನೆನ್ನೊಡವೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕನಗೆಲ್ಲ
ಯೊಡವೆಯೆಂದರರೆ ದಾನಿಗಳ ಬಲ್ಲಹನು ಮುನಿ

ಯೊಡನೆ ನೂಳನುಡಿಗೊಟ್ಟನು ||೩೯

ಬೇಡಿಕೊಂಬೆಂ ಭೂಪ ಎನೆ ಬೇಡಬೇಡ ನಾ
ಮಾಡಿದುದನೆನ್ನ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುವೆನು ನೀ
ನಾಡಂಬರದೊಳು ರಥವೇಱು ಚತುರಂಗಬಲ

ವೆರಸಿ ನಡೆ ತಂದೆಯೆನ್ನ |

ಕಾಡಬೇಡವಧಿ ಕಿಣಿದೆಡೆ ದೂರ ಹೊತ್ತ ಹೋ
ಗಾಡದಿದರ್ಡೆ ತನ್ನನೊಯ್ದು ಮೇರುವಿನ ತುದಿ
ಗೋಡನೇಱುನಿದಾತ ನೀನೆಂದು ಮುನಿಪತಿಗೆ

ಭೂಭುಜಂ ಕೈಮುಗಿದನು || ೪೦

ಅಕ್ಕುಟಿಂದಲ್ಲ ನೀನೋಡಿಹೋದಕೆಯೆಂಬ
ಕಕ್ಕುಲಿತೆಗೆಱೆಂದೆನ್ನೆಸೆಯೆನೆ ಬಲುಗಾಹ
ನಿಕ್ಕಯ್ಯ ಎನೆ ಕಾಹಿನವರು ನಿನ್ನವರೆಂದ

ಡವರು ಬೇಡಯ್ಯ ನಿನ್ನ |

ಮಕ್ಕಳಹ ಮುನಿಗಳಂ ಬೆಸಸೆನಲು ಬೆಸಸಿ ಮುನಿ
ರಕ್ಕಸಂ ರಥವೇಱು ಚತುರಂಗಬಲವೆರಸಿ
ಮಿಕ್ಕು ನಡೆದಂ ಸರ್ವಸಂಭ್ರಮದ ಸಡಗರಂ

ಮಿಗಲಯೋಧ್ಯಾಪುರಕ್ಕೆ || ೪೧

ಧರೆ ಬಿರಿಯಲಳ್ಳಿಉವನಂತನಿಸ್ಸಾಳದ
 ಷ್ಠರವನಾಲಿಸಿ ಪುರದ ಕೇರಿಗಳನೊಪ್ಪೆ ಸಿಂ
 ಗರಿಸಿ ಮನೆಮನೆಗಳೊಳು ಗುಡಿತೋರಣಂಗಳಂ
 ಸರದೆಗೆದು ಸಂಭ್ರಮದಲಿ |
 ಅರರೆ ಕೋಟಾಕೋಟಿ ಕರಿತುರಗರದ¹ಪತ್ತಿ¹
 ಪರಿಜನಂವೆರಸಿ ಮತ್ತಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಭೂ
 ಪರನನಿದಿಗೊಳಲು ನಡೆದರು ಶತಿಯನಿದಿಗೊಂಡು
 ಹೆಚ್ಚುವಂಭೋಧಿಯಂತೆ || ೧

ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಕಿದ ಹಲವು ಕೈದುಗಳ ಯುಲ್ಲರಿಗ
 ಳೊತ್ತಿನೊಳು ತಳಿತ ಬೆಳುಗೊಡೆಗಳಿಡುಕುಱ ನೆಳಲ
 ಕುತ್ತುಱೊಳು ಡಾಳಿಸುವ ಚಮರಿಸೀಗುರಿಗಳೊ
 ಗ್ಗಿನ ಕುಱುಹುವಿಡಿದು ನಡೆದು |
 ಎತ್ತಿದ ಮೊಗಂ ನಿಲುಕಿ ನೋಳ್ವ ಕಂಗಳು ಮುಗಿದು
 ಹೊತ್ತ ಕೈಯವಧಾರು ಜೀಯ ಎಂದೆಂಃ ನುಡಿ
 ವೆತ್ತು ಹತ್ತಿರೆ ಬಂದು ಮುನಿಯ ಮೊಗವಂ ಕಂಡ
 ಹೊತ್ತನ್ನೇವೊಗಳ್ಳೆನು || ೨

¹ಪಂಥಿ (ಕ.), ಮಂದಿ (ಗ.), ಪೀಜು (ಘ.)

ನಸುನನೆಯನಪ್ಪಿದಳಿಕುಳದಂತೆ ಕಡುಹಸಿದು
 ಕಸುಗಾಯನಗಿದ ಗಿಳಿಗಳ ಬಳಗದಂತೆ ನಿ
 ಟ್ಪಿಸದೆ ವಿಷಮಂ ಸವಿದ ಶಿಶುವಿನರದಂತೆ ಕೊರ
 ಡಂ ಕರ್ದುಕಿ ಚಂಚು ನೊಂದು |
 ಕುನಿದ ಪಿಕನಿಕರದಂತಾಸತ್ತು ಬೇಸತ್ತು
 ಒಸವಳಿವುತಂದು ಮಂದಿಗಳೊಳಗಿಹಿದರು ಮಾ
 ಮನಕದಿಂ ಪುರಜನಂ ಭೂಪನಂ ಹೊಲಗಟ್ಟ
 ಕಱು ತಾಯನಹನುವಂತೆ || ೩

ಹಗಲೊಗದ ಚಂದ್ರಕಳೆಯಂತೆ ಬಿಹುವೈಶಾಖ
 ವಗಿದ ಬನದಂತೆ ಬಿಸಿಲೊಳು ಬಿಸುಟ ಸಳಿರಂತೆ
 ಮೊಗ ಕಂದಿ ಕಳೆಗುಂದಿಯಹುವೆಗಪ್ಪಡವುಟ್ಟು
 ರಾಗವಳಿದೊಪ್ಪಗಟ್ಟು |
 ಮಗನರಸಿಮಂತ್ರಿಸಹಿತವನಿಪಂ ಹಿಂದೆ ದೇ
 ಸಿಗನಂತೆ ಕೌಶಿಕನ ಕಾಹಿನೊಳು ಬರೆ ಕಂಡು
 ಬಗೆ ಬೆದಹು ಹೊದ್ದಿ ಹೊಡೆವಟ್ಟು ಕಾಣಿಕೆಯ ಚಿ
 ತ್ತೈಸು ಭೂಭುಜ ಎಂದರು || ೪

ಎನಗರಸುತನ ಮಾದು ಹೋಗಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ
 ಮುನಿಗಾದುದಾತನಂ ಕಂಡು ಕಾಣಿಕೆಯನಿ
 ತ್ತನುದಿನಂ ಬೆಸಕೈವುದೆನಲೊಲ್ಲೆ ವೆನಲು ಬೋ
 ಧಿಸಿ ಒಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ |
 ಜನನ ಕಾಣಿಸಿ ಕಾಣಿಕೆಯ ಕೊಡಿಸಿ ಹಿಂದುಗೊಂ
 ಡಿನಕುಲಲಲಾಮನೆಯ್ತಂದು ಪುರಮಂ ಹೊಕ್ಕು
 ಮನದೊಳುತ್ಸವದ ಹೆಚ್ಚುಗೆಯಳಿದು ನಿಂದ ಮಂ
 ದಿಯ ನೋಡುತಂ ನಡೆದನು || ೫

ನೂಕಿ ನಡೆದರಮನೆಯ ಹೊಕ್ಕು ಸಿಂಹಾಸನ
 ಕ್ಯಾ ಕೌಶಿಕಂ ಬಂದು ಭೂಭುಜನ ಕೈಯ ಪಿಡಿ
 ದೀ ಕಟಕವೀ ಕೋಟಿಯಾ ಕರಿಗಳೀ ತುರಗ
 ವೀ ರಥಗಳೀ ಪರಿಜನ |

ಈ ಕೋಶವೀ ಕಾಂತಿಯಾ ಕುವರನೀ ಮಂತ್ರಿ
 ಯಾ ಕಾಮಿನೀಜನಂ ಮಱುಗದಂತರನಾಗ
 ಬೇಕಾದಡೆನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಯಾಗು ಕಾ
 ಡದೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹೆನೆಂದ || ೬

ಹೆತ್ತ ತಾಯಂ ಮಾಱಿ ತೊತ್ತ ಕೊಂಬರೆ ಮೂಗ
 ನಿತ್ತು ಕನ್ನಡಿಯ ನೋಡುವರೆ ವಾಣಿಕದೊಡವ
 ನೊತ್ತೆಯಿಟ್ಟೊಡೆದ ಗಾಜಂ ಓಡಿವರೇ ಕೋಪ
 ದಿಂ ಸತ್ತು ಮದುವೆಯಹರೆ |

ಕತ್ತುರಿಯ ಸುಟ್ಟರಳ ಕುಱುಕಲನು ಗೆಯ್ಯರೇ
 ಚಿತ್ತೈಸು ಹೊಲತಿಯರ ನೆರೆದು ನಾನೋವಡಿ
 ಪ್ಪತ್ತೊಂದು ತಲೆವೆರನಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಹೆನೇ
 ಮುನಿನಾಥ ಹೇಳೊಂದನು || ೭

ಒಲ್ಲದಿರಬೇಡ ಲೇಸೊಲ್ಲೆ ಯೇಕೊಲ್ಲೆ ಯೆ
 ಮ್ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪಿಲ್ಲಾ ದಡಿನ್ನು ನೀನೀಗ ನಿನ
 ಗುಳ್ಳ ಪರಿವಾರಮಂ ಕರಸು ಬೇಗದಲಿಂತು
 ಚತುರಂಗಬಲಸೇನೆಯ |

ಸಲ್ಲಲಿತ ದೇಶಕೋಶವನು ಕಟಕವನವ
 ಕ್ಕುಳ್ಳ ಕುಲಕರಣ ದುರ್ಗಂ ಮುದ್ರೆ ಮೊದಲಾದು
 ವೆಲ್ಲವಂ ಬಿಡದೊಪ್ಪುಗೊಟ್ಟು ಹೋಗೇಳೆನಲು
 ಕರನಿದಂ ಭೂನಾಥನು || ೮

ಬಾಡಿದ ಮೊಗಂ ಬಹಿತ ಬಾಯ್ ಸುರಿವ ನಯನಾಂಬು
ಪಾಡಳಿದ ಮತಿ ನೀಡಿ ಬೆಳೆದ ಸುಯ್ ದುಗುಡವ
ಕೃಷ್ಣಾಡುಪಂಗಂ ನಿರೋಧಾಗ್ನಿಯಿಂ ಕುದಿದು ಮಹು
ಗುವ ಮನಂ ಮಾಸಿದ ಮುದಂ |

ಕೂಡೆ ಬಂದಬಿಳಪರಿವಾರಮಂ ಸತಿಯರಂ
ನಾಡೆ ಚತುರಂಗಬಲವಂ ಪುರಜನಂಗಳಂ
ನೋಡಿ ತೋಟಿಸಿ ಬೇಟೆವೇಟೊಪ್ಪುಗೊಡುತಿರ್ದ
ನಾ ಧೈರ್ಯನಿಧಿ ಭೂಪನು || ೯

ಇದು ರತ್ನ ಭಂಡಾರವಿದು ಹೇಮಭಂಡಾರ
ವಿದು ಸುನಾಣಿಯವರ್ಗವಿದು ಪಟ್ಟಕರ್ಮಕುಲ
ವಿದು ಬೆಳ್ಳಿಯುಗ್ರಾಣವಿದು ಕಂಚಿನುಗ್ರಾಣ
ವಿದು ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಶಾಲೆ |

ಇದು ಹಸ್ತಿ ಸಂಪೋಹವಿದು ತುರಗಸಂತಾನ
ವಿದು ವರೂಢಪ್ರಕರವಿದು ಪದಾತಿವ್ರಾತ
ವಿದ ನೋಡಿಕೋಯೆನುತ್ತೊಪ್ಪಿಸಿದನಾ ಮುನಿಗೆ
ಭೂನಾಥಕಂದರ್ಪನು || ೧೦

ಹಿರಿಯ ಬಿರುದಿನ ಮುದ್ರೆಯಿದು ನಗರವಿದು ಪೂರ್ವ
ದರಮನೆಯಿದಬಿಳಪರಿವಾರವಿದು ಸಿಪುಡಿಯಿದು
ಕರಣವಿದು ಮೇಲುಳ್ಳ ಸರ್ವಸ್ವವಿದು ನೋಡಿ
ಕೋ ಮಹಾಪುರುಷ ಎಂದು |

ವರಕೌಶಿಕಂಗೊಪ್ಪುಗೊಟ್ಟೆಲ್ಲ ಸಂದುದೇ
ಪರಿಣಾಮವೇ ಇನ್ನು ಹೋಹನೇ ಮುನಿನಾಥ
ಕರುಣಿಸಿದಿರೇ ಎಂದು ಪೊಡವಂಟು ಹೋಪರಸ
ನೊಡನೆದ್ದನಾ ಮುನಿಪನು || ೧೧

ಪೊಳಮಡುವ ಭೂಪಾಲನಂ ಕಂಡು ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು
ಮುಗುಗಿ ಬಸುಳಂ ಹೊಸೆದು ಬಸವಳಿದು ಬಿಸುಸುಯ್ದು
ಮೊಹಿಯೆಟ್ಟು ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟು ಕೈನೀಡಿ ಕರೆದು ಕ
ಚ್ಚೊಳಲಿ ಸೈರಿಸಲಾಡದೆ |

ನೆಹಿ ನಿನ್ನ ನಂಬಿ ನಚ್ಚಿದ್ ಪರಿವಾರಮಂ
ಮಹಿದೆಯೋ ತೊಹಿದೆಯೋ ವಾಹಿದೆಯೋ ಪೇಳು ನೇ
ಸಹ ಕುಲಜ ಎಂದೆಂದು ನುಡಿನುಡಿದು ಓಡುಮಿಡನೆ
ಮಿಡುಕಿತ್ತು ಪೌರಜನವು || ೧೨

ದಂತಿಯಿಂದಿಳಿದು ನಡೆದಹಿಯದವ ಬಹುಗಾಲೊ
ಳೆಂತಡಿಯನಿಡುವೆ ಹಾಸಿನೊಳು ಪವಡಿಸುವಾತ
ನೆಂತು ಕಲನಲದೊಳೊಳಗುವೆ ನಿತಚ್ಚತ್ರ ತಂ
ಪಿನೊಳು ಬಪ್ಪಾತ ನೀನು |

ಎಂತು ಬಹುಬಿಸಿಲನಾನುವೆ ಪುರದೊಳಿಪ್ಪಾತ
ನೆಂತರಣ್ಯದೊಳಿಪ್ಪೆ ಜನವನಗಲ್ಲುಡಿಯದವ
ನೆಂತು ಪೇಳೇಕಾಕಿಯಾಗಿಪ್ಪೆ ಎಂದು ಬಾ
ಯ್ವಿಟ್ಟುದು ಸಮಸ್ತಜನವು || ೧೩

ಹೊಳಗೆ ದಾನವ ಬೇಡುವವರುಂಟೆ ಕೊಟ್ಟು ಬೇ
ಸಹದ ಮುಗುದರನು ದೊರಕಿದನಲಾ ಎಂದು ಕ
¹ಟ್ಟುಹಿಗಂಡ¹ ಪಾಪಿ ನಿಷ್ಕರುಣಿ ನಿರ್ದಯ ಮೂರ್ಖ
ನೀಚ ನೀರಸ ನಿರ್ಗುಣ |

ನೆಹಿ ಕೊಂದ ನಂಬಿ ನೆಚ್ಚಿದ್ ರೆಮ್ಮೊಡಲೊಳ
ಳ್ಳಿಹಿವುತಿಪ್ಪಳಲ ಬೇಗೆಯ ಬೆಂಕಿಯುರಿ ನಿನ್ನ
ನಿಹಿಯದೇ ಹೇಳು ವಿಶ್ವಾಮೃತ್ಯುವಾದೆ ವಿ
ಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಎನುತಿದರ್ರು || ೧೪

ಜಡೆಗಳೆದು ಮಕುಟಮಂ ನಾರ ಸೀರೆಯನು ತೊಟ್ಟೆ
 ದುಡಿಗೇಯಂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯಂ ಕಳೆದು ಮಣಿ
 ದೊಡ್ಡಿಯಂ ಕಂದಮೂಲವನೊಲ್ಲದೂಟಪುಂ
 ದರ್ಭೆಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಸಿಯನು |

ಅದವಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ನಗರಿಯ ಭಸಿತಮಂ ಬಿಟ್ಟು
 'ಕಡು' ಸುಗಂಧಂಗಳ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತ್ಯವ ಬಿಟ್ಟು
 ಮಡದಿಯರ ಜಗವಣಿಯೆ ಕೂಡಲು ವ್ರತಕ್ಕೆ ಮು
 ಪ್ಪಾಯ್ತೆ ಮುಪ್ಪಿನೊಳಂದರು || (೧೫)

ಮಲೆತು ಬೆನ್ನೆಟ್ಟುವ ಮಹಾರಿಷಡುವರ್ಗಮಂ
 ಗೆಲಲಿಯದವನಾವ ಹಗೆಗಳಂ ಗೆಲುವೆ ನಿ
 ನ್ನೊಳಗೆ ಕರಣವ ಸಂತವಿಡಲಿಯದವನಾವ
 ದೇಶವಂ ಸಂತವಿಡುವೆ |

ಸಲೆ ತಪಸ್ತೇಜದಿಂ ಪುರುಷಾರ್ಥಕೋಶಮಂ
 ಬಳಸಲಿಯದನಾವ ತೇಜದಿಂ ಕೋಶಮಂ
 ಬಳಸಿದಪೆ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಕಡುಪಾಪಿ ಮೂರ್ಖ ಕೌ
 ಶಿಕ ಕೇಳು ಕೇಳೆಂದರು || ೧೬

ಪುರದ ಪುಣ್ಯಂ ಪುರುಷರೂಪಿಂದೆ ಪೋಗುತಿದೆ
 ಪರಿಜನದ ಭಾಗ್ಯವಡವಿಗೆ ನಡೆಯುತಿದೆ ಸಪ್ತ
 ಶರಧಿಪರಿವೃತಧರೆಯ ಸಿರಿಯ ಸೊಬಗಜ್ಞಾತ
 ವಾಸಕ್ಕೆ ಪೋಗುತಿದೆ ಕೋ |

'ಎರೆವೆ' ದೀನಾನಾಥರಾನಂದವಡಗುತಿದೆ
 ವರಮುನೀಂದ್ರರ ಯಾಗರಕ್ಷೆ ಒಲವಳಿವುತಿದೆ
 ನಿರುತವೆಂದೊಂದಾಗಿ ಬಂದು ಸಂದಿಸಿ ನಿಂದ
 ಮಂದಿ ನೆಹೆ ಮೊಟ್ಟೆಯಿಟ್ಟುದು || (೧೭)

ವಸುಧೆ ಬಾಯ್ವಿಡೆ ದೆಸೆಗಳಸವಳಿದು ಮಱುಗೆ ನಿ
 ಟ್ವಿಸಲಾಱದಂಬರಂ ಕಂಬನಿಯನುಗುಳ ಶೋ
 ಕಿಸುವ ಪರಿಜನದಳಲನಾಱಿಸುತ ಪಾಲಿಸುತ

ಸರದೋಱಿ ಸಂತವಿದುತ |

ಮಸಗಿ ಪುರಮಂ ಮಿಾಱಿ ಹೋಗುತ್ತ ಹಿಂದೆ ಸಂ
 ದಿಸಿ ಬಪ್ಪ ಕಾಶಿಕನ ಕಂಡು ನಿಂದವನೀತ
 ನೊಸೆದು ನಿಲಿಸುವ ಭರದೊಳೊಂದೆರಡು ಮಾತನಾ
 ಡಿದನದೇವಣ್ಣಿಸುವೆನು || ೧೮

ಹಿಂದೆ ರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ಯೆ ಗರ್ವದಿಂ ಹೊಲತಿಯರ
 ತಂದು ಕುಲವಂ ಕೆಡಿಸಲಾಱದಳಲಿಂ ನಿಮ್ಮ
 ನೊಂದೊಂದು ವಿಧದಿ ದಟ್ಟಿಸಿ ಜಱೆದು ಮಾಱುತ್ತ
 ರಂಗೊಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟು ನುಡಿದು |

ನಿಂದೆಗೆಯ್ದು ನ್ಯಾಯ ಪಾಪಿ ಚಾಂಡಾಲನೆ
 ನ್ನಿಂದಧಪುರಾರಯ್ಯ ಸರ್ವಾಪರಾಧಿಯಾಂ
 ತಂದೆ ಕರುಣಂಗೆಡದಿರೆಂದು ಮುನಿಯಂ ಬೇಡಿ
 ಕೊಂಡನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು || ೧೯

ಮನದೊಳಗೆ ಮಱುಗದಿರಿ ಚಂತಿಸದಿರಳಲದಿರಿ
 ಮುನಿಯದಿರಿ ನೋಯದಿರಿ ಧೃತಿಗೆಡದಿರಿಗಳೆರ
 ಡನೆಯ ಶಿವನೆನಿಪ ಕಾಶಿಕನೊಡೆಯನಾದನಾ
 ತನ ಪಾದಪಂಕಜಕ್ಕೆ |

ಎನಗೆ ಬೆಸಕ್ಕೆವಂತೆ ಬೆಸಕ್ಕೆವುದಂಜುವುದು
 ವಿನಯಮಂ ನುಡಿವುದೊಲೈಸುತಿಹುದೆಂದು ಪರಿ
 ಜನಕೆ ಕೈಮುಗಿದೆಯ್ವೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡಂ ಧೈರ್ಯ
 ನಿಧಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೈಪನು || ೨೦

ಧರೇಗಧಿಕವೆನಿಪ ರವಿವಂಶದಿಕ್ಷ್ವಾಕು ಭೂ
ವರನು ಮೊದಲನೆಯಾಗತವಾಗಿ ಬಂದುದೀ
ಪರಿವಾರವೀ ದೇಶವೀ ನಗರವಿಂದುತ್ತನ

ಕಾವೆಡರುಬಡತನವನು |

ನೆರೆದಳುಯದಯ್ಯ ನೀವಿನ್ನಿದಂ ರಕ್ಷಿಪುದು
ಹೊರವುದಿನಿತಂ ಬೇಡಿ ಪಡೆದೆ ನಾ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ
ಕರುಣೆಸೆನಗೆಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಮುನಿಗಪ್ಪಯಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು

|| ೨೦

ಒಸೆದೀವ ತೆಹಕಾಱನಾರಾತನಂ ನಿಯಾ
ಮಿಸು ತಂದೆ ಎನೆ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯಾಳಿಯೊಳು ನೋಡಿ
ಹುಸಿಯನೂಯಾ ನೀಚವೃತ್ತಿನಿದಾರ್ಕ್ಷಿಣ್ಯ
ನಿಷ್ಕರುಣನೀತಿಗಳಲಿ |

ಹೆನರುಳ್ಳ ಹಿರಿಯ ನಕ್ಷತ್ರಕನೆಸಿಪ್ಪ ಮಾ
ನಿನನ¹ನೆಕ್ಕಟಿ¹ಕರೆದು ಕೈವಿಡಿದು ಕಿವಿಯೊಡ್ಡಿ
ವಸುಧಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿವಿಡಿದು ಕಳುಹಲು ಬುದ್ಧಿ
ಗಲಿಸಿದನದೇವೊಗಳೈನು ||

|| ೨೧

ಕೊಡುಪೊಡವೆ ಬರಲಿ ಬಾರದೆ ಕೆಡಲಿ ಕಾನನದ
ನಡುವೆ ತಗಹಿನಲರಿಸಿ ಕೆಲವು ದಿನವುಪವಾಸ
ಬಡಿಸಿದು ಕೆಲವು ದಿನ ದೇಹವನುವಲ್ಲೆಂದು
ನೆವವೊಡ್ಡಿ ಕೆಲವು ದಿವನ |

ನಡೆವಾಗ ದಾರಿದ್ರ್ಯನಿ ತಿರಿಪಿ ಕೆಲವು ದಿನ
ಪಡಿಯ ಬೀಯಕ್ಕಾಣಿಯಿಟ್ಟಂತು ಕೆಲವು ದಿನ
ಕೆಡಿಸಿ ನುಡಿದವಧಿಯಾಯ್ತೆಂದು ಧರೆಯುಷಿಯೆ ನೃಪ
ನಂ ಹುಸಿಕನೆನಿಸೆಂದನು

|| ೨೨

¹ ನೆಬ್ಬಿಸಿ (ಕ.ಬ.ಗ.ಘ.)

ಕರುಣಿಸದಿರನುಗೊಡದಿರಗಲದಿರು ಅನುಸರಿಸ
ದಿರು ಬಟ್ಟೆಯೂರಲೆಡೆಗೆಯ್ಯದಿರು ಕಡೆಗಾವ
ಪರಿಯೊಳಾವಾವ ನಿಗ್ರಹನಿರೋಧಾಯಾಸ
ವಡನುವಂದದಿ ಮಾಳ್ವುದು |

ಗುರುಭಕ್ತನಾದಡತಿಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ
ಡರಸನಂ ಕೆಡಿಸಿ ಹುಸಿತೋಷಿಂದಡನಗವಂ
ಕರಗುವನೆ ದೇವ ಎನೆ ನೇಮಕ್ಕೆ ನೀನಿರಾಂ
ಬಂದ: ಕಾಡುವೆನೆಂದನು || ೨೪

ಬಿಸಿಲಾಗಿ ಬಿಡುಗಾಳಿಯಾಗಿ ಕಲುನೆಲನಾಗಿ
ವಿಪಪಾಗ್ನಿಯಾಗಿ ನಾನಾಕ್ರೂರಮೃಗವಾಗಿ
ಮಸಗಿ ಘೋರಾರಣ್ಯವಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ಕವಿವ
ಭೂತಬೇತಾಳರಾಗಿ |

ಹಸಿವು ನೀರಡಕೆ ನಿದ್ರಾಲಸ್ಯವಾಗಿ ಸಂ
ದಿಸಿ ಹೋಗಿ ಹೊಕ್ಕಲ್ಲ ಹೊಕ್ಕು ಧಾವತಿಗೊಳಿಸಿ
ಹುಸಿಗೆ ಹೂಂಕೊಳಿಸುವೆಂ ಭೂಭುಜನನೆನ್ನಿಂದ
ಬಲ್ಲಿದರದಾರೆಂದನು || ೨೫

ಬೇಷೊಬ್ಬನಲ್ಲಿತನೀ ಬಂದನಾಯಾಸ
ಕಾಱನತಿಗರುವನತಿಸುಖ ಯೀತನೆಂದುದಂ
ಮಿಾಱದಿರು ಧನವ ಕೊಡು ನಡೆಯರಸ ಹೋಗೆನಲು
ಮುನಿವರನ ಚರಣಕೆಱಗಿ |

ನೀಷಿಸತಿಸುತಮಂತ್ರಿವೆರಸಿ ರಿಪುಬಲಸೂಷೆ
ಕಾಱನೊಲವಿಂ ತಿರುಗಿ ನಡೆವಾಗ ಮಂದಿ ಬಾ
ಯಾಱುತ್ತ ಚೀಱುತ್ತ ಗೋಳಿಡುತ್ತಳುತೆದ್ದು
ನಡೆದುದೇವಣ್ಣಿಸುವೆನು || ೨೬

ಜನನಿ ಹಿಂಗಿದ ಶಿಶುಗೆ ಸನಿ ಬಿಟ್ಟ ಕುಮುದಕ್ಕೆ
 ದಿನನಾಥನುಳಿದ ಕಮಲಕ್ಕೆ ನೆಟ್ಟ ನಿರಿ ಸಮೆದ
 ಮನೆಗೆ ಜೀವಂ ತೊಲಗಿದೊಡಲಿಂಗೆ ತೈಲವಿಂ
 ಗಿದ ದೀಪ್ತಿಗುದಕವಟತ |
 ಘನತಟಾಕಕ್ಕೆ ಫಲವಿಳುಹಿದ ಮರಕ್ಕೆ ನೆ
 ಟ್ವನೆ ಜೋಡಿಯಾದುದಾ ಪುರಜನಂ ಪರಿಜನಂ
 ಜನಪತಿಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೆಲ್ಲವಂ ಮುನಿಗಿತ್ತ
 ರಣ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆವಾಗಲು

|| ೨೭ ||

ಎಡೆವಿಡದೆ ದಾರಿಯುಪುಪಲು ಮಂತ್ರಿ ಮುಂದೆ ಸುತ
ನೆಡದ ದೆಸೆಯಲಿ ನಿಜಾಂಗನೆ ಹಿಂದೆ ಬರೆ ಭೂಮಿ
ಯೊಡೆಯನೊಡವೆಗಳೊಡತನಗಳನೊಡಂಬಟ್ಟು
ಮುನಿಗಿತ್ತ ಚಿಂತೆ ತನ್ನ |

ಬಿಡೆ ದಕ್ಷಿಣವ ಬಿಟ್ಟು ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಂಗಳಂ
ಕೊಡುವೆನೆಂಬುತ್ತ ರವನುತ್ತ ರಿಸಲುತ್ತರಂ
ಬಿಡಿದು ನಡೆದಂ ನೆರವನಾರುವಂ ಹಾರದಾ

ಧೀರ ಕಾಂತಾರದೊಳಗೆ || ೧

ಸುತನನಡಿಗಡಿಗತ್ತಿ ಕೊಂಬ ನಡೆಗೆಡುವ ನಿಜ
ಸತಿಯನಡಿಗಡಿಗೆ ಬೋಳೈಪ ಬಳಲುವ ಚಮೂ
ಪತಿಯನಡಿಗಡಿಗೆ ಬಿಡದುಪಚರಿಪ ಚಿತ್ತದಾ
ವೇಶ¹ದಗ್ಯ¹ದ ಧರದಲಿ |

ಅತಿ ಬಿಸಿಲು ಗಾಳಿ ಕಲು ಮುಳು ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸೆ ಜಾ
ಡ್ಯತೆಗಳೆಂಬಿಂತಿವಟ ಕಾಟದಿಂ ಮೊಳೆವ ಧಾ
ಸತಿಯನುಪಿಯದೆ ನಡೆದನಕಟಕಟ ಭೂಮಿಪಂ

ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೈಮುಗಿವುತ || ೨

¹ ದಾಗ್ಯ (ಕ.ಖ.ಗ.), ಗ್ರಹ (ಪ.)

ಮಂದ್ಯೈಪ ಬಿಸಿಲ ಬಿಸಿಯಿಂ ನೆತ್ತಿ ನೆಲನ ಬಿಸಿ
 ಯಿಂದ ಕಾಲ್ ಕ'ಡೆಗಣ್¹ನಿ ಕವಿನ ಕಾದೆಲರ ಬಿಸಿ
 ಯಿಂದ ದೇಹಂ ಕ್ಷುಧಾನಲನ ಬಿಸಿಯಿಂದೊಳಗು
 ತೃಷೆಯ ಬಿಸಿಯಿಂದ ಬಾಯಿ |
 ಬೆಂದು ಬಿರಿದರಳುತ್ತ ಸಾವುತ್ತು ನೋವುತ್ತು
 ನಿಂದು ನಡೆದಳುಕುತ್ತು ಬಳುಕುತ್ತು ಬರಬರಲು
 ಮುಂದೆ ಬಳಿಕೇವೊಗಳ್ವಿನಕಟ ನಿಷ್ಕರುಣಮುನಿ
 ನೆನೆದ ಕುಟಿಲದ ಕುಂದನು || || ೩

ಕುತ್ತು ಉಗಿದರ್ ಹೆಮ್ಮೆಳೆಗಳಂ ಸುಡುತ ಬೆಳೆ
 ವೆತ್ತು ಬೆಟ್ಟವ ಸೀಳ್ಳು ಸೆಕ್ಕೆಗಳೆವುತ್ತು ಹುಲು
 ವೆತ್ತು ದರಿಗಳ ಕರಿಕುವರಿಸುತ್ತು ಬೆಳೆದ ಮರ
 ದಿಡುಕುಱೊಳು ನಿಂದುರುಹುತ |
 ಹೊತ್ತುತ್ತು ಹೊಗೆವುತ್ತು ಹಬ್ಬುತ್ತು ಹರಿದು ನೆಗೆ
 ವುತ್ತು ಗಗನವನು ತುಡುಕುತ್ತು ಮತ್ತಂತಡನಿ
 ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಿತ್ತು ದಾವಾನಲನಸತ್ಯಕಾಂ
 ತಾರದಾವಾನಲನನು || || ೪

ಮುಟ್ಟಿ ಕಾಶಿಯನು ಹೊಕ್ಕವನಲ್ಲ ಮುನಿರಿಣವ
 ಕೊಟ್ಟಾತನಲ್ಲ ದಾನದ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಪೊಟ
 ಮಟ್ಟಾತನಲ್ಲಾಯು ತುಂಬಿ ಮಡಿದವನಲ್ಲ
 ಹೋಹಡಾನೊಬ್ಬನನುವ |
 ಬಿಟ್ಟಾತನಲ್ಲ ನಿಜನತಿಸುತರ್ ಮಂತ್ರಿ ನಹ
 ನಟ್ಟಡವಿಯೊಳಗೆ ದಳುರಿಹೊಯ್ದು ದುರ್ಮರಣ
 ವಟ್ಟು ಹೋಹಂತಾದುದೇ ಎಂದು ನೃಪತಿ ಮಹು
 ಗುತ್ತು ಮತ್ತಿಂತೆಂದನು || || ೫

¹ ಡುಗಲ (ಕೆ.ಖ.ಗ.ಘ.)

ಕಡಗಿ ಕರ್ಬೊಗೆ ಸುತ್ತಿ ದಳ್ಳುರಿಗಳಲೆದು ಕೆಂ
 ಗಿಡಿಗೇದಲು ಕೆಂಡಂಗಳಡನಿ ಸುಡೆ ಮಿಡುಮಿಡನೆ
 ಮಿಡುಕಿ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟೊಪಲಿ ಕೆಡೆದೊಡಲು ಮಡಿದು ಕೈ
 ಕಾಲೆಬೆಂದು ಸುಕ್ಕಿ ಸುಗಿದು |
 ಮಡದಿ ಸುತರಳಿವುದನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ನಾಂ
 ಕಡೆಯಲಳಿವುದುಂಡ ಮುನ್ನವೀ ಬೇಗೆಯೊಳ
 ಗಡಗುವೆಂ ಹಿಡಿಯಬೇಡುವ್ಯುಳಸಬೇಡೆಂದು
 [ನೃಪ ಬೀಳಲನುವಾದನು] || ೭

ಮುಳಿದು ಮೊಗೆದೆಲ್ಲರಂ ಕೊಲ್ಲದಿಂಹೆನ್ನನೊ
 ಬ್ಬಳನೆ ಕೊಂದಪುದೆ ಭೂಭುಜ ನಿಮ್ಮಕೂಡೆ ಸರಿ
 ಯೊಳು ಜೀವವಂ ಬಿಡುವುದುಚಿತವಲ್ಲಂ ಬಳಕ
 ಬಿಡುವುದತ್ಯಧಮತನವು |
 ಎಳನಿ ಮುತ್ತೈದೆತನದಲಿ ಮುಂದೆ ಹೋದಪೆಂ
 ಕಳುಹಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಬೇಡಿಕೊಂ
 ಡಳು ಗಂಡನಂ ಚಂದ್ರಮತಿ ಪತಿವ್ರತೆಯರಾ
 ನಂದನಿಧಿ ಲಲೆಗಜೆದು || ೭

ದೆಸೆಗಳಿಗೆ ನಮಿಸಿ ದೈವಕ್ಕೆತಿಗಿ ರವಿಗೆ ವಂ
 ದಿಸಿ ಕೋಟಿ ಭವಭವದೊಳೆನಗೀ ಪರಿಶ್ಚಂದ್ರ
 ವಸುಧೇಶನೇ ಗಂಡನಾಗಲಿ ದಿಟಂ ಲೋಕಿ
 ತಾತ್ಪನೇ ಮಗನಾಗಲಿ |
 ವಸುಸತ್ಯಕೀರ್ತಿಯೇ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಲಿ ತರುಣ
 ಶಶಿಮಾಳಿಯೇ ದೈವವಾಗಲೆಮ್ಮಿಳಿಯ ಪಾ
 ಲಿಸುವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ನಿತ್ಯನಾಗಲಿಯೆನುತ
 ಬೇಡಿಕೊಂಡಿಂತೆಂದಳು || ೮

ಪೊಡವೀಶ ಕೇಳುಭಯಕುಲಶುದ್ಧೆಯಲ್ಲದಿ
 ದ೯ಡೆ ನಿನ್ನನಲ್ಲದನ್ಯರನು ಲೆಕ್ಕಿಸಿದೆನು
 ದಡೆ ಹಿಂದೆ ನಿನಗೊಂದಸಿಕ್ಕಿ ನಾನೊಂದನುಂ
 ಡಡೆ ಪೂಟು ಕರಣವಪುಯೆ |

ಮೃಡನಲ್ಲದನ್ಯದೈವಕ್ಕೆ ನಮಿಸಿದಡೆನ್ನ
 ಹೊಡೆದು ಮುಕ್ಕುವುದು ದಾವಾಗ್ನಿ ಮೇಣಲ್ಲದಿ
 ದ೯ಡೆ ಬಟ್ಟೆಗೊಟ್ಟಪುದು ಕೇಳೆಂದು ಬೊಬ್ಬೆಗೊಡು
 ವಾ ಪೊತ್ತನೇಪೊಗಳೈನು || ೯

ತರುಣಿಯ ಮನಂ ಬೆದಹಜೇಕೆಂದು ನೆಗೆದು ದ
 ಳ್ಳರಿ ಗಗನವುಂ ತೀವಿ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿರೆ ಕಂಡು
 ಹರಿದು ಹೊಕ್ಕಳು ಹೊಕ್ಕಳೆಲೆ ಶಿವಶಿವ ಮಹಾ
 ದೇವ ಬಗೆಯದೆ ಹೊಕ್ಕಡೆ |

ತರುಣಸೂರ್ಯಂ ಕತ್ತಲೆಯನೆ ಹೊಕ್ಕಂತಾಯ್ತು
 ನೆರೆದ ಕಾಶಿಕನ ಕೃತಕಂಠಿ ಹರೆದೋಡಿ ಭಾ
 1[ಪುರೆ]1 ಬಟ್ಟೆಗೊಟ್ಟುವೆಂಬಾಗಳುತ್ತಮರ ಮುಂ
 ದಾವ ಲಕ್ಕಿರಲಾಪುದು || ೧೦

ಸುರರ ಹೂಮಳೆಯ ತಂಪಿನ ನೆಲನ ಬಿಸಿಯಾಪಿ
 ತುರಿಯ ನೆವದಿಂ ನಶಿಯ ಶುಚಿತನವನಪುದು ಭೂ
 ವರನಪ್ಪಿದಂ ಪುಂತ್ರಿಯೆಟಗಿದಂ ಸುತನು ನಲಿ
 ದಾಡಿದಂ ಸಂತಸದಲಿ |

ಹರಕೃಪೆಯೊಳಗ್ನಿ ಭಯವಂತಕ್ಕೆ ದೊಮ್ಮಿಂಗೆ
 ಪರಿಹರಿಸಿತುಗ್ರಮುನಿಗಿತ್ತವಧಿ ಸನಿಹವಾ
 ಯ್ತಿ ರಬಾರದುರವಣಿಸಿ ನಡೆನಡೆಯೆನುತ್ತ ಹರಿ
 ತಂದು ವಿಂಧ್ಯವ ಕಳಿದರು || ೧೧

1 ಸುರ (ಸ.)

ಹಲವು ನಗರಗಳಂ ಹಲವರಣ್ಯಂಗಳಂ
ಹಲವು ಗಿರಿಗಳ ಕಳಿದು ನಡೆತರಲು ಮುಂದೆ ನುತ
ಕಲಿಮಲಕುಲಾಪಕರ್ಪಣಿಯಾನು ವಿಪುಳಪಾ
ತಕಕೋಟಿಕೋಟಿಯಂಬ |

ಜಲಜವನಚಂದ್ರಕಳೆಯಾನು ಭವಭಯಕುಧರ
ಕುಲಿಶಾಭಿಧಾನೆಯಾನೆಂದು ಧರೆಗಱುಪಲೆಂ
ದುಲಿವಂತೆ ಘುಳುಘುಳುಧವ್ಯನದಿಂವೆಸೆವ ಗಂ
ಗಾನದಿ ವಿರಾಜಿಸಿದಳು || ೧೧ ||

ಬಿಡೆ ಕೇಳೆ ಡಘಹರಂ ನೆನೆಯೆ ಪುಣ್ಯಾಘ ನುಡಿ
ದಡೆ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ ಕಂಡಡೆ ಜನ್ಮನಾಶ ಪೋಗ
ಳೆಡೆ ಸುರೇಂದ್ರತ್ವ ಸೋಂಕಿದವೆ ಕಮಲಜಪದವಿ
ಮಱುದೊಮ್ಮೆ ಕುಡಿತಿಗೊಂಡು |

ಕುಡಿದನಾದಡೆ ಮುಕ್ತಿಯವಗಾಹವಿದರ್ಶನಾ
ದಡೆ ಗಣೇಶತ್ವ ಸಾರ್ವಡೆ ಮಹಾರುದ್ರತ್ವ
ವಡೆವರೀ ಗಂಗೆಯಿಂದಾರಾದಡೆಂಬ ಮಹಿ
ಮೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ವೇದಮತವು || ೧೨ ||

ಭವಭಯಾಂಬುಧಿಯನುತ್ತರಿಸುವಂತುತ್ತರಿಸಿ
ಯವಗಾಹವಿದರ್ಶಂ ಕೃತಾರ್ಥತೆಯನ್ನೆದುತಿ
ಪ್ಪವರನೀಕ್ಷಿಸಿ ಗಂಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದಳು ನರಕಿಗಳು
ತನ್ನೊಳಗೆ ತೊಳದ ದೋಷ |

ತಪಿಲಾದುದಿಂದು ಪತಿಹಿತವೆನುಕ ಸುದತಿಯನ್ನೆ
ತವನಱಿಯದವನೀಶನುಭಯಕುಲಶುದ್ಧನಹ
ಕುವರನೀ ಸ್ವಾಮಿಹಿತವನಹ ಮಂತ್ರಿಯ ಸೋಂಕು
ತನಗೆ ಕೈಸಾರ್ವದೆಂದು || ೧೩ ||

ನಡೆ ¹[ಯೂಡೆ]¹ಮದ್ದು ಎಷವೊಡಲಿಂಗೆ ಹಿತವೆಂಬ
ನುಡಿಯಂತೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ ಪುಣ್ಯವುಂಟುಳಿದ ಹಲ
ವೆಡೆಯ ಸುಕ್ಷೇತ್ರಂಗೊಳಗವಳಿ ಪರಿಯಲ್ಲ
ಸುಖವುಂಟು ಪುಣ್ಯವುಂಟು ||

ಕುಡಿವ ಪಾದೋದಕಂ ಪನ್ನೀರ ಪಾನವಾ
ದಡೆ ಧರಿಸುವ ಪ್ರಸಾದಂ ಸುಧಾಪಿಂಡವಾ
ದಡೆ ಬಿಡುವರಾರೆನಿಪ್ಪಂತೆ ಜನದಿಹಪರಕೆ
ಸೊಗಸು ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರವು || ೧೫

ಮುಗಿಲ ಬಸುಹಿಂ ಬಗಿದು ನೆಗೆದೊಗೆದು ವೀಣು ಮೆಹೆ
ವಗಣತವ್ಯಪಧ್ವಜಂಗಳ ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಯಂ
ತೆಗೆದವೆಂಬಂತೆ ಮಾರ್ಪೊಳಿವ ಹೊಂಗಳನಂಗ
ಳೆಸೆವ ಶಿವನಿಳಯಂಗಳ |

ಸೊಗಸಿಗಡೆಯಾಡಿಯಾಡುತ ಪಾಡುತ್ಯೈತಪ್ಪ
ಪೊಗಳಿ ಪೊಡಮಡುವ ಬಲಗೊಂಬ ನೋಡುವ ನಲಿವ
ನಗುವ ನಾನಾಜನವನೊತ್ತ ರಿಸಿ ನಡೆತಂದು
ವಿಶ್ವಪತಿಯಂ ಕಂಡನು || ೧೬

ನೋಡಿ ಪರಮಾನಂದ ಮೂಡಿ ಸುಖರಸದೊಳೋ
ಲಾಡಿ ಕೀರ್ತಿಸಿ ಹರನಿ ಹಾಡಿ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಂ
ಬೇಡಿ ಮನದೊಳಗೆ ಮಾತಾಡಿ ನೆಹೆ ಬಿನ್ನಹಂ
ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದಫಲವ |

ಸೂಡಿ ಪರಿಣಾಮವಂ ಮಾಡಿ ದುಸ್ಥಿತಿಯ ನೀ
ಗಾಡಿ ಭವಜಲವನೀನಾಡಿ ಬಲ್ವಿಂ ಮನಂ
ಮೂಡಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಸಂತಸದಿ ಮರಳಿದನುಳಿದ
ಲಿಂಗಂಗಳಂ ನೋಡುತ || ೧೭

ಗಡಿಗೊಟ್ಟ ಲಿಂಗಂಗಳೊಪ್ಪಕ್ಕೆ ಭೋಗಂಗೆ
 ಳಡಕಕ್ಕೆ ಮಂಗಳದ ಮನಕಕ್ಕೆ ರಚನೆಗಳೆ
 ಸಡಗರಕೆ ಬೆಟಗಾಗುತ್ತೆಲ್ಲಾ ನಿರೋಧಮಂ
 ಮಹೆದು ನೋಡುತ್ತ ರಸನು |

ನಡೆವುತಿರಲಿದಿರೆದ್ದು ಪಾರಿಯಂದದಿ ಬಂದು
 ಕೊಡು ಹೊನ್ನನಿನ್ನು ತಳುವಿದಡೆನ್ನ ಪತಿಯೆನೆಗೆ
 ಕಡುಮುಳವನೆಂದು ಜಹಿಯುತ್ತ ನಕ್ಷತ್ರಕಂ
 ತುಡುಕಿ ಸೆಟಗಂ ಹಿಡಿದನು || ೧೮

ಕೊಟ್ಟವಧಿಯಂ ನೆನೆದು ನೋಡಿ ಹವ್ಯನೆ ಹಾಪು
 ಮುಟ್ಟಿಬಂದುದು ದಿನಂ ಕೈಕೊಂಡ ತೆಟದಪಂ
 ಕಟ್ಟುಗ್ರನಭ್ಯಾಸದವರಿಲ್ಲ ಚಾಚಲೆಡ
 ಪಿಲ್ಲ ನಾಂ ಕುಲಧರ್ಮವ |

ಬಿಟ್ಟು ತಿರಿವವನಲ್ಲ ಪೋಲೈಸಿ ನೆಹೆ ಲಜ್ಜೆ
 ಗೆಟ್ಟು ಬೇಡುವಡಿಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಿಲ್ಲ ಕೃಷಿಯಿಂದ
 ಹುಟ್ಟಿಸುವೆನೆಂಬಡೆಯಿಲ್ಲ ವಿನ್ನೇಗೆಯ್ಯೆ
 ನೆಂದು ಮುಟುಗಿದನರಸನು || ೧೯

ಏಗೆಯ್ಯೆ ಚಿಂತಾಗ್ನಿಯುರಿಯ ಹೂಯಿಂ ಕರಗಿ
 ಹೋಗದಿರನೆಚ್ಚುಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಸತಿಯವಧಿ
 ಮೇಗೆರಡು ಜಾನವಿದಹೊಳಗೆ ತಿದ್ದುವ ಬುದ್ಧಿ
 ಯಂ ಕಾಣಬೇಕಲ್ಲದೆ |

ಮೂಗುವಟ್ಟಿದಡೇನಹುದೆಂದಡಿರದೆ ಬಳಿ
 ಕೇಗೆಯ್ಯೆ ಹೇಳಿನಲು ಸಾಲದಲಿ ಪೋದನಿತು
 ಪೋಗಲೆಮ್ಮಿಬ್ಬರಂ ಮಾಪು ಬಳಿಕುಳಿದುದಂ
 ಕಾಣು ನಡೆನಡೆ ಎಂದಳು || ೨೦

ಕಡುನಿರೋಧಂಗಳೊಳಿಸಿ ದೇಶದಿಂದ ಪರದೇಶ
 ಕೊಡವರಿಸಿತ್ತಲ್ಲದವನಿದ್ದು ನಿಮ್ಮಂ ಮಾಟು
 ಗೊಡಲಾಪನೇ ಎಂದಡೆಲೆ ಮರುಳೆ ನರ್ವಕ್ಕೆ
 ಮೊದಲು ಸತಿಸುತರು ತನ್ನ |

ಒಡಲು ಕಡೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ನೇಮಕ್ಕೆ ಬಂಧನ
 ಕೈಡೆಯಲಳುಪಲು ಶಿವ ಮನಂ ನೋಳ್ವನೈ ಲಜ್ಜೆ
 ಗೆಡದೆಮ್ಮ ಮಾಟು ಮತ್ತಾ ದುದಾಗಲಿ ಎಂದ
 ಡವನಿಪನೊಡಂಬಟ್ಟನು || ೨೧

ಪೊಡವಿಪಂ ಸತಿಸುತರ ತಲೆಗಳಲಿ ಹುಲುಗಟ್ಟಿ
 ನಡೆನಡೆದು ಕೈವಿಡಿದು ಮುಂದೊಡ್ಡಿ ತೋಟುತೆ
 ಗಡಿಗಳೊಳು ಬೀದಿಯೊಳು ಸಂವಿಯೊಳು ಪುರದೊಳೋ
 ರಂತೆ ನಾಚಿಕೆಯನುಳಿದು !

ಪೊಡವಿಪ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂವರನ ತನಯನಂ
 ಮಡದಿಯಂ ಪಾಟುಗೊಂಬಧಿಕರಿಲಾ ಎಂದು
 ನಿಡುಸರದೊಳೊಟಲಿ ಜನಕಟುಪುತ್ತು ತೊಳಲಿದಂ
 ಸತ್ಯನಿಧಿ ಭೂಪಾಲನು || ೨೨

ಅನಿಮಿತ್ತ ಮುನಿಪ ಮುನಿಪನ ಬೆಸದೊಳೆಗ್ಗೆ ವಿ
 ಪ್ರನ ವೇಷದಿಂದ ಬಂದಾವಾಪ ಸತಿಪುತ್ರ
 ರೆನಿಪರವರೆಂದಡಿವೆರಿಬ್ಬ ರೆನಲಿವನೆಬಲ
 ವನಿತೆ ಮುಪ್ಪಿನವಳು |

ಪ್ಪನೆಯೊಳಿನೊಳ್ಳಿ¹ [ತ]ಹ¹ ರಾರುಂಟು ತಾಯೆಂದ
 ಡೆನಗುಳ್ಳರಿವರಯ್ಯ ಕೊಂಡೆನ್ನ ಸಾಕಿಕೊ
 ಳೈನೆ ಬೆಲೆಯ ಹೇಳಿನಗೆ ಲಾಗಾಗೆ ಹೊಂಗೆಡುವೆ
 ನೈಳಿಂಟು ದಿನಕೆಂದನು || ೨೩

¹ದಹ (ಪ.), ಹವ (ಕ.ಖ.ಗ.ಘ.)

ಇಂದು ಬೈಗಿಂದೂಳಗೆ ರಾಸಿ ಹೊನ್ನಂ ಕೊಡುವೆ
ನೆಂದು ಭಾಷೆಯನಿತ್ತೆನ್ನೋಯದಿದರ್ಡೆ ಹಾನಿ
ಬಂದಪುದು ಲಾಗನಟನದೆ ನಿನ್ನ ಮನಕೆ ಬಂ

ದನಿತರ್ಥಮಂ ಕರುಣಿಸು |

ತಂದೆಯೆನೆ ಪನಿತೆಗಿಪ್ಪತ್ತು ಸಾಸಿರವನೀ
ನಂದನಂಗಿಪ್ಪತ್ತು ಸಾಸಿರವನೀವೆನೆನೆ
ಬಂದುದೆನಿಸುವುದೆಮ್ಮ ತೆರಿಕಾಟಗೆಂದೆನಲು

ಬಂದುದೆನಿಸಿದನಾಗಳು || ೨೪

ಬಂದುದೇ ನಕ್ಷತ್ರನಾಮಮುನಿ ಎನಲೇನು
ಬಂದುದಾಂ ಬಂದ ದಿನ ಮೊದಲಂದು ತನಕೆನ್ನ
ಹಿಂದುಳಿದ ಬತ್ತಾಯ ಬಂದುದೆನ್ನೊಡೆಯಂಗೆ

ಕೊಡುವ ಹೊಸ ರಾಸಿ ಹೊನ್ನಂ ||

ತಂದೆಗೇ ಕೊಡು ಕೊಡದಡೆಲ್ಲೆನ್ನು ಹೋಗಬೇ
ಕೆಂದಡೀ ಹೊನ್ನ ಬತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ತೆರುವನ
ಲ್ಲೆಂದಡೀ ಮಧ್ಯಸ್ಥ ವಿಪ್ರ ಮೆಚ್ಚಲು ಕೊಂಬೆ

ನವನೀಶ ಕೇಳೆಂದನು || ೨೫

ಈತನನಿತರ್ಥವಂ ಕೊಂಬುದುಚಿತವೆ ಹೇಳು
ತಾತ ಪಕ್ಷೀಕರಿಸದೆಂದೆನಲು ನಾಲೈರಡು
ಮಾತಂಗದುದ್ದದರ್ಥದ ನಾಲವಂ ಬೇಡ

ಬಂದವಂಗಿನಿತು ಘನವೇ |

ಭೂತಳೊಧಿಪ ಮುನಿದು ಹೇಳೆನಿದುರ್ದನೆಂಬೆ
ನೋತಗಿದು ಮರಿಯಾದೆಯೆನೆ ಜಲವನುಳಿದಬುಜು ಅಳಿ
ಕಾ ತೆರಣಿ ಮುನಿವನೆನೆ ನೆಲೆಗೆಟ್ಟು ಬಂದವರ್ಗೆ

ಮುನಿಯದವರಾರೆಂದನು || ೨೬

ವಿನಯದಿಂ ಕಂಡುದಂ ನುಡಿದಡೆನ್ನಂ ನಿನಗೆ
ಮುನಿದನೆಂದೆಂಬೆ ನೀಂ ಮುನಿದು ಮಾಡುವುದೇನು
ಜನಪ ಎಮ್ಮೊಡವೆಯಂ ಕೊಂಡೀಗ ಹೋಹವೆಂ

ದೇಳೆಲೆಗೆ ಸವುಡಿದೊತ್ತೆ |

ಮನೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಡೆ ಹುಲು ಹುಳ್ಳಿ ತರಲು ಕಾ
ನನಕೆ ಹೋಗೇಳೆಲವೊ ಚಿಣ್ಣ ಎಂದೆಕಟ ಮಾ
ನಿನಿಯಂ ಕುಮಾರನಂ ಜಙ್ಗಿದನಾ ಕಪಟವಟು

ವೇಷಮಯದನಿಲಸಖನು

|| ೨೭

ಹೋಹನೇ ತಂದೆ ಬೊಪ್ಪಯ್ಯ ಎಂದೆಂದು ಕಡು
ನೇಹದಿಂದಪ್ಪಿ ಕರುಣಂದೋಷಿ ಕಂಬನಿಯ
ಕಾಹೊನಲೊಳದ್ದುವ ಕುಮಾರನಂ | ಕಾಲ್ಗೆ ಉಗಿ

ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂದ ಸತಿಯ |

ಬೇಹೊಡೆಯ ನಾನಿರಲು ಮಾಱಿದವನಂ ಕೇಳ್ವ
ನಾಹಸವ ನೋಡೆಂದು ಕೆಡೆಹೊಯ್ದು ನೂಕಿ ನಿಜ
ಗೇಹಕ್ಕೆ ಜಙ್ಗುವುತ್ತು ಕೊಂಡೊಯ್ದ ನವನಿಪನ

ಮನ ಮಱುಗಬೇಹುದೆಂದು

|| ೨೮

ಬಗವಂಶದಿಕ್ಷಾಕು ಭೂವರನ ಪೀಳಿಗೆಯೊ

ಳೊಗೆದ ತ್ರಿಶಂಕುವಸುಧಾಧಿನಾಯಕನ ಹೆ

ಮ್ಮಗ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಂ ಮಾಱುಗೊಂಡೊಲೈನಿ

ಕೊಂಬರಿಲ್ಲಾ ಎನುತ್ತ |

ಬಗೆಬಗೆದು ಪುರಪುರದ ಕೇರಿಕೇರಿಗಳೊಳಗೆ

ನೆಗಳ್ಳ ಮನೆಗಳ ನಡುವೆ ಬೀದಿಯಲಿ ನಿಂದ ನೆರ

ವಿಗಳ ಜನಮಂ ಕೇಳಿಸುತ್ತ ದಯ ತೊಡಗಿ ತೊಳ

ಲಿದನು ನಡುಹಗಲ ತನಕ

|| ೨೯

ಮಡದಿಯರನಿರಿಸಿಕೋ ಎಂದು ನಾಂ ಬೇಡಿಕೋಂ
ಡಡೆ ವೀಣು ಹೊಲತಿಯರನೊಲ್ಲೆನೆಂಬಣ್ಣನಂ
ಕಡೆಗನಾಮಿಕನ ಕಿಂಕರನಾಗಿ ಸುಡುಗಾಡ

ಕಾವಂತೆ ಮಾಳೆನೆಂದು |

ಕಡುಮೂರ್ಖ ಕೌಶಿಕಂ ಕಾಲನಂ ಕರೆದು ನೀಂ
ಬಿಡದನಾಮಿಕನಾಗಿ ಧನವನಿತ್ತರನನಂ
ತಡೆಯೆಂದು ಮುನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳೆನೆ ಕಳುಹೆ ಬಂ
ದಾ ಹೊತ್ತ ಹಾರಿದನು || ೩೦

ಪಿಡಿದ ಸಂಬಳಿಗೋಲು ಕಾರೊಡಲು ಕೆಂಗಣ್ಣು
ಕುಡಿದು ಕೊಬ್ಬಿದ ಬಸುಟು ದಡೆದಡಿಸಿ ತರಹರಿಸು
ವಡಿಯ ಕೆದಕಿದ ತಲೆಯನಡಸಿ ಸುತ್ತಿದ ಮುಪ್ಪು
ರಿಯ ಬಾರಿ ಕಡ್ಡಣಿಗೆಯ
ಬಿಡದೆ ಧಟ್ರನೆ ತೇಗಿ ನೆರವಿಯಂ ಬಯ್ಯ ಬಿಟು
ನುಡಿಯ ಕಲಿ ವಿರಬಾಹುಕ ಬರುತ್ತಂ ಮಾಟು
ವಡೆ ಕೊಂಡು ಹೊಂಗೊಡುವೆ ನಾನೆಂದು ತನ್ನ ಹೂ
ಪಿಗನಿಂದ ಕೇಳಿಸಿದನು || ೩೧

ಕೊಡುವಾತನಾರು ಬೆಲೆಯೇನು ಮಾಟಿಸಿಕೊಂಬ
ಪೊಡವೀಶನೆಂಬನಾರೋ ವಿರಬಾಹು ಕೇ
ಳ್ಳಡೆ ಕೊಂಬನೀಗಳೆಂದೆನೆ ನೃಪಂ ಬೆಟಗಾಗಿ

ಸೂರ್ಯವಂಶದಲಿ ಹುಟ್ಟಿ |

ಮೃಡಮೂರ್ತಿ ವಾಸಿಷ್ಠಮುನಿಯ ಕಾರುಣ್ಯಪುಂ
ಪಡೆದನ್ನನೀ ಹೊಲೆಯ ಮಾಟುಗೊಂಡಪೆನೆಂದು
ನುಡಿವ ಬಲುಹಂ ನೋಡು ನೋಡೆಂದು ಕಡುಮುಳಿದು
ಕೋಪಿಸಿದನವನೀಶನು || ೩೨

ನಡುಗದಂಜದೆ ಹೆದಲದೋಸರಿಸದಕಟಕಟ
ಕಡೆಯ ಹೊಲೆಯಂ ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಬಂದೆನ್ನ ತ
ನ್ನೊಡೆಯಂಗೆ ದಾನನಾಗೀಗಳೆಂದೆಂಬುದಿದು

ಕಾಲಗುಣವೋ ಎನ್ನನು |

ಎಡೆಗೊಂಡ ಕರ್ಮಫಲವೋ ಕಡೆಗೆ ಮೆಣಸು ಹುಳಿ
ತಡೆ ಜೋಳದಿಂ ಕುಂದೆ ನೋಡು ನೋಡೆಂದು ಘುಡು
ಘುಡಿಸಿ ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂ ಜಱೆದು ರ್ಪುಂಕಿಸಿದ

ನವನಿಪನನಾಮಿಕನನು

|| ೩೩

ಕೇಳಿ ಬಂದಾರ ಜಱೆದಪೆಯೆನಲು ನಿನ್ನ ಹಡ
ವಾಳಿಯನದೇಕೆನ್ನ ನಱಿದಱಿದನಾಮಿಕಂ
ಗಾಳಾದಪಾಯೆಂದು ನುಡಿದನಿಂತೆನಬಹುದೆ

ಕೀಳುಮೇಲಂ ನೋಡದೆ |

ಕೀಳಾರು ಮೇಲಾರು ಹುದುಳಿವಿಪ್ಪಾನು ಚಾಂ
ಡಾಳನೋ ಹುಸಿಯ ಹೊಲೆಯಂ ಹೊಱುವ ನೀನು ಚಾಂ
ಡಾಳನೋ ಹೇಳೆಂದಡಾನೀಗೆ ಹುಸಿದುದೇ

ನೆಂದನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು

|| ೩೪

ಹೊನ್ನುಳ್ಳ ಧನಿಕರಾರಾದೊಡಂ ಕೊಂಬವರ್
ಬನ್ನಿ ಯೆನ್ನಂ ಮಾಱುಗುಡುವೆನೆಂದೆನೆ ದಿಟಂ
ನನ್ನಿ ಯುಳ್ಳವನೆಂದು ಬಗೆದು ಬೇಡಿದನುತ್ತ

ಮದ್ವಿಜರು ಕೊಂಬುದೆಂದು |

ಮುನ್ನ ನೀನಾಡಿತ್ತುಂಟೇ ಹೇಳು ಭೂಪಾಲ
ನಿನ್ನ ನುಡಿ ನಿನಗೆ ಹಗೆಯಾಯ್ತು ಕಂಡುದನಲ್ಲ
ದೆನ್ನೆ ನೀ ಹೊಲೆಹುಸಿಯ ಹೊಱುವವಂ ಹೊಲೆಯನ

ಲ್ಲದೆ ಬಳಿಕ್ಕಾರೆಂದನು

|| ೩೫

ವಿತ್ತ ಪುಳ್ಯವರ್ಗಗಳೆನ್ನಂ ಕೊಂಬುದೆಂದು ನುಡಿ
ಯಿತ್ತು ದಿಟವಿನ್ನು ನಾನೊಗಡಿಸಿದೆನಾದಡನಿ
ಮಿತ್ತ ಹುನಿ ಬಂದಪುದು ಅವಧಿಗಟ್ಟಡೆ ಹಿಂದೆ
ಮುನಿಗೆ ನಾಂ ದಾನವಾಗಿ |

ಇತ್ತ ರಾಜ್ಯಂ ನಿರರ್ಥಂಬೋಗಿ ಮೇಲೆ ಹುನಿ
ಹೊತ್ತಪ್ಪುದದಡುಂದ ಮುನ್ನವೆ ಅನಾಮಿಕನ
ಚಿತ್ತವಂ ಪಡೆವೆನೆಂದೋತು ಕರೆದಂ ವೀರ
ಬಾಹುಕನನವನೀಶನು || ೩೬

ಮತ್ತೇಕೆ ಹುನಿಯ ಹೊಲೆಹೊಟಿಕಾಱ ಕರೆದೆಯೆನೆ
ತತ್ತ ಸಾಲದ ಭರದೊಳುಯದಾಡಿದ ನುಡಿಗಿ
ಹೊತ್ತ ಹುನಿಯಳಿಯಬೇಕೆಂದೆನಲು ನಿನ್ನ ಕುಲ
ವಳಿದಲ್ಲದಳಿಯದೆನಲು
ಚಿತ್ತೈನಿ ಕೇಳಿನ್ನು ¹ನಾ¹ದ ಮದಂ ತಿಂದು
ಕುತ ಕೆಡದಿರ²ಬಹುದೆ³ ಸಾಲವಳಿಯಲು ಧನವ
ನಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಸು ಸಾಕು ರವಿಕುಲಕೆ ಕ್ಕುಂದಿಂದು
ಬಂದಡಂ ಬರಲೆಂದನು || ೩೭

ನೂಟಾಱು ಸಾವಿರವೆ ಸಾಲವೇನೆನೆ ಕರಿಯು
ನೇಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಿಡಿದಡೆ ಕವಡೆ ಬಿಡೆ ಹಬ್ಬ
ಹಾಳಿದನಿಸುದ್ದಕ್ಕೆ ಸುರಿದ ಹೊಸ ಹೊನ್ನ ರಾ
ಶಿಯನೀಯಬೇಹುದೆನಲು |
³ಏ³ಱುದರ್ಥವನೀವೆ ನೀ ಮಾಳ್ಪುದೇನಾಡಿ
ತೋಟೆಂದಡಾವ ಹೊತ್ತಾವ ಕೆಲಸವನೀಯು
ಲಾಳನೆನ್ನದೆ ಮಾಳ್ಪನೆಂದಡೊಡವೆಯನೀವೆ
ನೆಂದನಂತಾ ಧನಿಕನು || ೩೮

¹ಕಾ (ಕ.)   ²ಲಹುದೆ (ಕ.), ಲಾಗ (ಘ.ಪ.)   ³ಹೇ (ಪ.)

ನುಡಿದೊಡವೆಯಂ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ನುಡಿದಂದದಿಂ
ನಡೆವೆನೆಂದೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೆ ನಂಬುಗೆಯಿತ್ತು
ಒಡೆಯನಾದಂ ವಿರಬಾಹುವಾಳಾದನಿನ

ಕುಲಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೃಪನು
ಹೆಡಗೆಹೆಡಗೆಗಳೊಳಡಿಗಡಿಗಡಕಿ ಹಸ್ತಿಯಂ
ಪಿಡಿದು ಕವಡೆಯ ಮಿಡಿದು ನಡೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ತಂ
ದೆಡೆವಿಡದೆ ಸುರಿದನಧ್ವವನು ಕೌಶಿಕಮುನಿಯ
ತಟಕಾಟ ತಲೆದೊಗಲು

|| ೩೯

ಇತ್ತವಧಿಗಿನ್ನೆರಡು ಗಳಿಗೆ ಹೊತ್ತಿದೆ ಮುನಿಪ
ಚಿತ್ತೈಸು ವಸ್ತುವಿದೆ ನಂದುವೇ ನುಡಿದು ಹುನ್ನಿ
ಯಿತ್ತಿಲ್ಲಲೇ ತಂದೆಯಾಯಸಂಬಡಿಸಿದೆನು

ತಡೆದಿನಳಲಿಸಿದೆ ನಾನು |

ಅತ್ಯಂತಮೂಢನೆನ್ನ ಪಗುಣವನುಳಿದು ತ
ಮ್ಕುತ್ಮಮಿಕೆಯಂ ಮೆಷಿದು ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದೆಮ್ಮ
ಹೆತ್ತಯ್ಯ ಕೌಶಿಕಂಗೋವಿ ಬಿನ್ನೈಸೆಂದು
ಭೂಭುಜಂ ಕೈಮುಗಿದನು

|| ೪೦

ಇನ್ನೇಕೆ ನುಡಿದೆನ್ನ ನಾಚಿಸುವೆ ಭೂಪಾಲ
ಗಿನ್ನಂತೆ ಸತ್ಯರುತ್ತ ಮರಧಿಕಧೀವಶಿಗ
ಸುನ್ನ ತಶಿವೈಕೈಯೊಳಗಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಿಷ್ಟ

ಸಿದ್ಧಿ ಕೈನಾರಲೆಂದು |

ತನ್ನ ಮನವುಕ್ಕಿ ಹಾರೈಸಿ ಹರುಷದಿ ಹರಸಿ
ಹೊನ್ನ ನಡಕಲು ಹೋದನತ್ತಲಿತ್ತಲು ನಡೆದು
ನನ್ನಿ ಕಾಟಂ ಪತಿಯ ಹಿಂದೆ ಹೊಲಗೇರಿಗೆ

ಯ್ದಂದನಮರರು ಮರುಗಲು || ೪೧

ಹಲವೆಲುವಿನೆಕ್ಕೆಗಳ ಬಿಗಿದು ಬೀವಂ ನೆಯ್ದು
 ನ್ನಲಿಯ ಹಂದೊಗಲ ಹಾಸಿನೊಳು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ
 ಹೊಲೆಯನೊಲಗವಿತ್ತು ನರಕಪಾಲದೊಳು ತೀ
 ವಿದ ಹನಿಯ ಗೋವಾಂಸವ ;

ಮುಲುತ ಮದ್ಯವನೀಂಟುತಿರ್ಪ ಪತಿಯಂ ಕಂಡು
 ನೆಲದಲ್ಲ ಕುಳ್ಳಿದರ್ ರವಿಕುಲನ ಹೆಗಲಮೇ
 ಲೆಲೆಲೆ ನೀಡಿದನು ಕಾಲಂ ಕಾಲನೊಂದೆರಡು

ಕುಲಗಿರಿಯ ಭಾರವೆನಲು || ೪೨

ಏಳಬುದಿ ಕಡೆಯಾದ ಸರ್ವರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯ
 ಮೇಳದೊಳು ವೀರಸಿರಿಯಂ ವಿಜಯಸಿರಿಗಳಂ
 ತಾಳಲಾಪದಟುಳ್ಳ ಭುಜವನಾಮಿಕನ ಪದ

ಭಾರಕ್ಕೆ ಬಸವಳಿವುದೇ |

ಕಾಳೆಗದೊಳರನೃಪರ ಖಂಡಮಂ ರುಧಿರಮಂ
 ಕಾಳಜವನಡಗನೊಳ್ಳ ರುಳ ಹಿಣಿಲಂ ಹೊಣುವ
 ಬಾಳ ಪಡೆದಿಪ್ಪನೀ ಹೇಯಕ್ಕೆ ಹೇಸುವನೆ

ಎನಿನಿ ಲೆಕ್ಕಿಸದಿದರ್ನು

|| ೪೩ ||

ಎಲವೊ ನೀ ದಿಟ ರಾಯನಾದಡಳುಕದೆ ಬಂದು
 ನೆಲದಲ್ಲ ಕುಳ್ಳಿಪೆ ಸತ್ಕುಲಜನಾದಡಂ
 ಹೊಲೆಯನಾದೆನ್ನ ಕಾಲಂ ಹೊಣುವೆ ಮುನಿಮತೋ

ಚಿತ ಶಿವಾರ್ಚಕನಾದಡೆ |

ಹೊಲನಿನಟ್ಟುಳಿಗೆ ಕೊಕ್ಕರಿಸದಿಹೆ ರಾಜ್ಯನಿರಿ
 ತೊಲಗಿದಡೆ ಪೂರ್ವಗುಣವಳಿವುದೇ ಮುನ್ನ ಭವಿ
 ನಿಳಯದೊಳು ತಲೆಮುಟ್ಟಿ ದುಡಿದ ಗಾವ್ವದಿಯೈನೆ

ಭೂಪಾಲನಲ್ಲೆಂದನು

|| ೪೪ ||

ಹಸುವನಳಿ ಹಾರುವನನಿಱು ಮಾತೆಪಿತರ ಬಾ
 ಧಿಸು ಸುತನ ತಿಪಿ ಸತಿಯ ಕೊಲು ಮಾರಿಗೊಟ್ಟಿಗಟ್ಟು
 ವಿಷವ ಕುಡಿ ಹಾವ ಹಿಡಿ ಹುಲಿಗೆ ಮಲೆ ದಳ್ಳುರಿಯೊ
 ಳಡಗು ಹೋಗಂದೊಡೆಯನು |
 ಬೆಸನಿದಡೆ ನಾನಾಱನೆನಬಾರದೆಂಬಾಗ
 ಳಸವನದೊಳಿವಕಲಸಿ ನೆಡೆದನಾದಡೆ ಕೊಟ್ಟ
 ಬೆಸನ ನಡಸುವನೆಂಬ ನುಡಿ ಸಡಿಲವಾಗದೇ
 ಹೇಳೆಂದನವನೀಶನು || ೪೫

ಏನನಾಂ ಬೆಸನಿತ್ತೊಡದ ಬಿಡದೆ ನಡಸುವಾ
 ನೀನೆನಲು ನಡಸದಿದಡೆ ನೀನು ಕೊಟ್ಟೊಡವೆ
 ದಾನವೇ ಬಗೆಯೆ ಕರಿ ಹೂಳುವನಿತರ್ಥಮಂ
 ಕೊಂಡು ಮಾಡದೆ ಮಾಣ್ಡೆ |
 ಈ ನೆಲಂ ಹೊಱುವುದೇ ನಾನೆತ ನಂಬುಗೆಗೆ
 ಹಾನಿಯಾಗದೆ ಹೋಹುದೇಯೆನಲು ಸುಡುಗಾಡ
 ನಾನಂದದಿಂ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಿರೆಂದು ಬೆಸ
 ನಿದನು ಮನದನುವಳಿಯಲು || ೪೬

ಸುಡುಗಾಡ ಕಾಹವೆಂದೇನದಟ ಪಂಥಮಂ
 ನುಡಿದು ಪೇಳೆನೆ ಸುಡುವ ನೆಲದೆಱೆಯ ಹಾಗ ಹೆಣ
 ದುಡಿಗೆಯಂ ತಂದೆನಗೆ ಕೊಡುವುದಾ ತಲೆಯಕ್ಕಿ
 ಯಂ ನಿನ್ನ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ |
 ಪಡಿಯಾಗಿ ಕೊಂಡುಂಬೆದಳುಪದಿರು ಹುಸಿಯಾದಿರು
 ಬಿಡದಿರೆಂದುದುಗೊಟ್ಟಿಯ ವೀಳೆಯದ ಕೂಡೆ ತಾ
 ಹಿಡಿದ ಸಂಬಳಿಗೋಲ ಮುದ್ರೆಗೊಟ್ಟಂ ವನದಿ
 ಮುದ್ರಿತಧರಾಧಿಪತಿಗೆ || ೪

ಹೆನರ ಹೇಳುತ್ತ ನಾಱುತ್ತ ಮೈಗುಱುಹ ತೋ
ಱಿಸುತ ಪುರದೊಳಗೆಯ್ಗೆ ಜನವಱಿಯೆ ಹಱಿಯ ವೊಳ
ಗಿಸುತ ಮೆಱುವುತ್ತು ಹೋಗೇಳೆಂದು ಕಳುಪೆ ಪೊಱ
ಮಟ್ಟನೆಲ್ಲವ ಮಾಡತ |

ನಸುಕುಸಿದ ದೇಹ ಕಂಕರಿಗೋಲನಿಱಿದು ಬಾ
ರಿಸುತ ಕೈವಿಡದೆ ನಂಬಳಿನಂಬಳೆಂದೆಂದು
ಕೊನರುತಿಹ ಬಾಯ್ಕಿರಸಿ ಬೀದಿಬೀದಿಯೊಳು ನುಳಿ
ದಂ ಸತ್ಯನಂಪನ್ನನು

|| ೪೮

ಸುಡುಗಾಡಿನಧಿಕಾರಮುದೈ ಕಟ್ಟಾಣಿ ಚಾ
ವಡಿ ಹೆಣನ ತಲೆಯುಕ್ಕಿ ನೆಲದೆಱಿಯ ಹಾಗ ತವ
ದುಡಿಗೆಯೆನಗಾಯೆನ್ನ ಮುಱಿಹಿಕ್ಕಿ ರಾತ್ರಿಯೊಳು
ಸುಟ್ಟಿರಾದಡೆ ತೆಱಿಯನು |

ಕೊಡದಿದ್ಡೆನ್ನಾಣಿ ಪತಿವೀರಬಾಹುವಿನ
ಮಡದಿಯರ ಕಾಲಾಣಿ ವೀಱಿದಡೆ ಕೆಡಹಿ ತಡೆ
ಗಡಿವೆನೆಂದೂರೊಳಗೆ ನಾಱುತ್ತ ತೋಱುತ್ತ
ರುದ್ರಭೂಮಿಗೆ ನಡೆದನು

|| ೪೯

ಕಂಗೆ ಭಯವೆನೆ ಬೇವ ಹೆಣನ ಹಿಂಡುಗಳ ಮೂ
ಗಿಂಗೆ ಹಗೆಯೆನೆ ಕವಿವ ಕರ್ಬೊಗೆಯ ಕಾಱ ಕ
ಣಂಗಳಿಗಮಂಗಲಧ್ವನಿಗಳಂ ನೆರಪುಪಬ
ಲೆಯರ ಮಲ್ಲಾ ಮಲ್ಲಿಯ |

ಹಿಂಗದೊತ್ತೊತ್ತೆಯಿಂ ಮೆಯ್ಯನೊತ್ತುವ ಜನದ
ಜಂಗುಳಿಯ ಕಾಲೂಱಲರಿದೆನಿಸಿ ನೆರೆದ ಹಲ
ಪಂಗವನ್ನಿಗಳನಾರಯ್ಯುತ್ತ ಹೊಕ್ಕನಾ

ಸುಡುಗಾಡನವನೀಶನು

ಸ್ವಾಮಿ .

|| ೫೦

ನಡೆದು ಹರಿಹರಿದು ಸುಡದಿರು ಸುಡದಿರಲವೊ ಸು
 ಟ್ಪಡೆ ನಿಮಗೆ ವಿರಬಾಹುಕನಾಣಿಯೆಂದು ಜಡಿ
 ಜಡಿದು ನೆಲದೆಡೆಯ ಹಾಗವನುಟ್ಟ ಕಪ್ಪಡಂ
 ಗಳನು ತಲೆಯಕ್ಕಿಗಳನು |

ಸುಡುಗಾಡೊಳಲ್ಲಗೆಯ್ದಿ ಬೇಡುವ ಭರದೊ
 ಳೆಡಹುತ್ತ ತಾಗುತ್ತಲೆಲುಗಳಂ ಮೆಟ್ಟಿ ತ
 ನ್ನಡಿಗಳಳುಕಿತ್ತನಟಿಯದೆ ಹಾನುಹೊಕ್ಕು ಹರಿ
 ದಾಡಿದಂ ಭೂಪಾಲನು || ೫೦

ಮತ್ತಾಗ ಸುಡುಗಾಡ ನಟ್ಟನಡುವಣ¹ದಡದ¹
 ತುತ್ತತುದಿಯೊಳು ವಿಮಾನದ ಮರಂಗಳನು ಕಡೆ
 ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಕರಿಯಾದ ಕರಿಕೊಳ್ಳಿಗಳನಟಿಸಿ
 ತಂದು ಸಿದ್ಧಿಗೆಯ ನುಲಿಯು |

ಒತ್ತಿ ಬಿಗಿಬಿಗಿದು ಹಂಜರಿಸಿ ತವಗವನಿಕ್ಕಿ
 ಮತ್ತೆ ಮೇಲೊಂದು ತಲೆಗುಡಿಸಲಂ ಕಟ್ಟಿ ಕಾ
 ವ್ವತ್ತಿದರ್ನಿರುಳುಹಗಲೆನ್ನ ದೊಡೆಯಂ ಬೆಸಸಿ
 ದಂತ ವಸುಧಾಧೀಶನು || ೫೧

ವರ ವಾರಣಾಸಿ ಮಧ್ಯವೆ ಲಾಳದೇಶವ
 ಚ್ಚರಿಯ ಕಾಶೀಪುರವಯೋಧ್ಯೆ ಸ್ಮಶಾನಧರ
 ಯರಮನೆ ಪ್ರೇತಗಾಹಿನ ತವಗ ಮಣಿಪೀಠ
 ಪರಿಣಾಮವಾರೋಗಣೆ |

ಪರಮಧ್ಯತಿ ಚತುರಂಗನೇನೆ ಸಂಬಳಿಗೋಲು
 ಕರವಾಳು ಸತ್ಯ ಭಂಡಾರ ಪತಿಯಾಜ್ಞೆ ಭಾ
 ಸುರತರಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂಗಳೆಂದೇ ಕಾಣು
 ತಿದರ್ನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು || (೫೨)

¹ ತವರ (ಪ.)

೮

ಇಂತು ನೃಪನಿತ್ತ ದಿವಸಂ ಕಳಿಪುತಿರಲತ್ತ
ಲಂತವರನೊತ್ತಿಟ್ಟ ಮನೆಯನೇವೊಗಳ್ಳಿನದು
ತಿಂತಿಣಿಯ ಸೊನೆಗಾಱರೆ ನಿಳಯ ರಕ್ಕನಿಯ
ಮಾಡ ಹಾವಿನ ಹೇಳಿಗೆ |

ಅಂತಕನ ನಗರ ಪೃತ್ಯುವಿನ ಬಲುಬಾಣಸದ
ಹಂತಿ ಮಾರಿಯ ಮೂರಿಯಾಟದೆಡೆಯೆಂಬಾಗ
ಳೆಂತು ಜೀವಿಪರಕಟ ಮನೆಯವರ ದುರ್ಧರಧೋ
ಳವನಿಪನ ಸತಿಪುತ್ರರು || ೧

ಒಡೆಯನತಿಕೋಪಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಹಾಮೂರ್ಖ ಮಗ
ಕಡುಧೂರ್ತ ಸೊಸೆಯಾದಡಧಿಕನಿಪ್ಪರೆ ಮನೆಯ
ನಡೆವವರು ದುರ್ಜನರು ನೆರೆಮನೆಯವರು ಮಿಥ್ಯ
ವಾದಿಗಳು ಪಶುಗಳಗ್ಗಡು |

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಕೋಪಿಸುವ ನಾಯೆ ಸದೆಬಡಿವ ಕಾ
ಳೆಡೆವ ಕರಕರಿಪ ಸೆಣಸುವ ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವ
ಕೆಡೆಯೊಡೆವ ಮಾರಿಗಾಱದೆ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುತಿಹ
ರವನಿಪನ ಸತಿಪುತ್ರರು || ೨

೮೭

ಎಡೆವಿಡದೆ ಹಲವು ಸೂಳೊಡೆಯನರಮನೆಗೆ ನೀ
 ರಡಕಿ ಕೊಟ್ಟನಿತು ಬತ್ತವ ಮಿದಿದು ಒಡಲಿಗೆ
 ಯೆಡೆಯಿಕ್ಕಿದನಿತುಮ [ನೆ] ಉಂಡು ಇರುಳುಂ ಹಗಲು
 ಮೆನ್ನದೋರಂತೆ ಕುದಿವ |
 ಮಡದಿಯ ಕುಮಾರನುದಯದೊಳೆದ್ದು ಹೋಗಿ ಹೇ
 ರಡವಿಯಲಿ ಹುಲುಹುಳಿಯಂ ಕೊಂಡು ನಿಚ್ಚ ತ
 ನ್ನೊಡನಾಡಿಗಳೈರಸಿ ಬೈಗೆ ಬಂದಿಂತು ಕಾ
 ಲವನು ಸವೆಯಿಸುತ್ತಿದನು || ೩

ಓರಂತೆ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ಹೆದಟು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟೊಡ
 ಬಾರದಿರಬಾರದುಱೆ ಸಾಯಬಾರದು ಬದುಕ
 ಬಾರದೆಂಬಂತೆ ತನ್ನೊಡಲಿಗೆ ಬಪ್ಪ ದುಃ
 ಖಂಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ |
 ಧಾರಿಣಿಯೊಳವನಿಪನ ಸತ್ಯ ಸಲಬೇಹುದೆಂ
 ಬಾರೈಕೆವಿಡಿದು ನಡೆವುತ್ತಿಪ್ಪ ನಾರಿಯ ಕು
 ಮಾರಂಗೆ ಬಂದ ಸಂಕಟದ ಸಂವರಣೆಯನ
 ದಾವ ಜೀವರು ಕೇಳ್ವರು || ೪

ಎಂದಿನಂತೆದಯಕಾಲದೊಳೆದ್ದು ಹುಲುಹುಳಿ
 ಗೆಂದರಣ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಹಲ
 ವಂದದಡುಗಬ್ಬನಾಯೊಟ್ಟಿ ಹೊಟ್ಟಿಗೆಟ್ಟಿಹೊ
 ತ್ತೋರಗೆಯ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ |
 ನಿಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದುರಿಬಿಸಿಲೊಳೆದೆ ಬಿರಿಯೆ ಜವ
 ಗುಂದಿ ತಲೆಕುನಿದು ನಡೆಗಟ್ಟು ಬಾಯಾಟಿ ಹಣೆ
 ಯಿಂದ ಬೆಮರುಗೆ ನೆತ್ತಿ ಹೊತ್ತಿ ತೇಂಕುತ್ತ ಹರಿ
 ತಪ್ಪಾಗಲೆವೊಗಳೈನು || ೫

ಕಲದ ಮೆಳೆಯೊತ್ತಿನೊಳಗಿದ್ ಹುತ್ತಿನೊಳು ನಳ
ನಳನಿ ಕೋಮಲತೆಯಿಂ ಕೊಬ್ಬ ಕೊನೆವಾಯ್ದು ಕಂ
ಗಳವಟ್ಟು ಬೆಳೆದೆಯ ದರ್ಭೆಯಂ ಕಂಡು ಹಾ

ರಯಿಸಿ ನಾನಿದನೆಲ್ಲವ
ಗಳಗಳನೆ ಕೊಯ್ದು ಕೊಂಡೊಯ್ದಿ ತಡೆನ್ನೊಡೆಯ
ಮುಳಿಯದಿಹನೆಂಬಾಸೆಯಿಂ ಹೊನ್ನಿಯನಿಳುಹಿ ಮ
ತ್ತೆಳನಿ ಕುಡುಗೋಲ್ವಡಿದು ಸಾರ್ವನಸಾದ್ರಿಯಂ

ಸಾರ್ವ ಮಾರ್ತಾಂಡನಂತೆ

|| ೬

ಹೊದೆಗಡಿದು ಹತ್ತಿ ಹುತ್ತನು ಸುತ್ತಿದೆಳಹುಲ್ಲ
ಹೊದಟ ಹಿಡಿದಡನಿ ಬಿಡದರಿದು ಸೆಳೆಯಲ್ ಕೈಯ
ಹದರನೊಡೆಗಟ್ಟಿ ಜಡಿವುತ್ತ ಭೋಂಕನೆ ಬಂದ

ರಾದ್ರಸರ್ಪನನು ಕಂಡು |

ಹೆದಟಿ ಹವ್ಯನೆ ಹಾಟಿ ಹಾ ಎಂದು ಕೈಕಾಲ
ಕೆದಟಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಕೆಡೆದನೆಕಟಕಟ ಮದ
ಮುದಿತರಾಹುಗ್ರಸ್ತವಾದ ತರುಣೀಂದುಬಿಂ

ಬಂ ನೆಲಕೆ ಬೀಳ್ಕೊಂದದೆ

|| ೭

ಹುತ್ತಿನಿಂ ಫಣಿವೆರನಿ ಕೆಡೆಯೆ ಕಂಡೊಡನಿದ್
¹ತತ್ತಕಂಗಳು¹ ಹೆದಟಿ ಬಿಟ್ಟೋಡಿ ಹೋದರೂ
ರತ್ತಲಿತ್ತಂ ತಾಯ್ಗೆ ಹಲುಬಿ ತಂದೆಯ ಕರೆದು

ದೆಸೆದೆನೆಗೆ ಬಾಯ ಬಿಟ್ಟು |

ನೆತ್ತಿಗೇಟಿದ ವಿಷದ ಕೈಯಿಂದ ಮಡಿದನೀ
ಹೊತ್ತನ್ನ ಕುಲದ ಕುಡಿ ಮುರುಟಿತೆಂದುಮ್ಗಳಂ
ಬೆತ್ತು ಬೀಳದೆ ಮಾಣನೆಂಬಂತೆ ರವಿ ಬಿದ್ದ

ನಂದು ಪಡುವಣ ಕಡಲೊಳು

|| ೮

¹ ಜತ್ತಕಂಗಳು (ಕ), ತತ್ತಕರು (ಖ.ಗ.)

ತನಯನೆಂದುಂ ಬಪ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಾರದಿರೆ
 ಮನನೊಂದಿದೇಕೆ ತಳುವಿದನೆನ್ನ ಕಂದನೆನ್ನ
 ದೆನುತ ಸುಯ್ಯುತ್ತ ಮುಱುಗುತ್ತ ಬನ್ನೂಂ ಹೊಸೆದು
 ಕೊನೆವೆರಳ ಮುಱುದುಕೊಳುತ ||

ತನುವ ಮುಡಿದಡಿಗಡಿಗೆ ಹೊಟಗನಾಲಿಸಿ ಮತ್ತೆ
 ಮನೆಯೊಡತಿಗಂಜಿ ಕೆಲಸವನು ಮಾಡುತ್ತಿಪ್ಪ
 ವನಿತೆಗಾದಾಪತ್ತನಾಲಿಸದೆ ಕೆಟ್ಟು ಧ
 ಟ್ಟಿಸುವರದನೇನೆಂಬೆನು || ೯

ಒಳಗುಡಿದ ನಾರಾಚದೇಱಿನಂದದಿ ಹೊಟಗ
 ಬಳಸದೊಳಗೊಳಗೇಗುವಾವಗೆಯ ಶಿಖಿಯಂತೆ
 ಕೆಳಗೊಂಡ ಹಗೆಗಳೊಳಗಣ ಮುಳಿಸಿನಂದದಿಂ
 ಮನೆಯವರ ಮಾರಿಗಂಜಿ |
 ಬಳಸಿ ಬಿರಿವೆದೆ ಬಿಕ್ಕುವೆಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೊಳೊಳುಪೆವ
 ಜಲಸೆರೆಗಳೊಡೆದುಬ್ಬಿ ಬಿಗಿದು ಗಂಟಲಿನ ಮು
 ಕ್ಕುಳಿಸಿದಕ್ಕೆಗಳೆಸವ ಸತಿಯಳಲು ಸ್ತ್ರೀಯೊಳ
 ಗಣ ಬಾಳೆಗೆಣಿಯಾದುದು || ೧೦

ಅಡವಿಯೊಳು ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟನೊ ಗಿಡುವಿನೊಳಗೆ ಹುಲಿ
 ಹಿಡಿದುದೋ ಕಳ್ಳರೊಯ್ದ ರೊ ಭೂತಸಂಕುಲಂ
 ಹೊಡೆದುವೋ ನೀರೊಳದ್ದನೊ ಮರದ ಕೊಂಬೇಱಿ
 ಬಿದ್ದನೋ ಫಣಿ ತಿಂದುದೋ ||
 ಕಡುಹಸಿದು ನಡೆಗೆಟ್ಟು ನಿಂದನೋ ಎಂದಿಂತು
 ಮಡದಿ ಹಲವಂ ಹಲುಬುತಂಗಣದೊಳಿರೆ ಹೊತ್ತಿ
 ಹೊಡಕರಿಸಿದಳಲ ಕರ್ಪೊಗೆಯಂತೆ ಕವಿವ ಕ
 ತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ನಿಂದಿದಳು || ೧೧

ಬಂದರಂ ಲೋಹಿತಾಶ್ವಾ ಎಂದು ಬಟ್ಟೆಯೊಳು
 ನಂದರಂ ಲೋಹಿತಾಶ್ವಾ ಎಂದು ಗಾಳಿ ಗಿಣಿ
 ಕಂದಡಂ ಲೋಹಿತಾಶ್ವಾ ಎಂದು ಕರೆಕರೆದು
 ಬಿಡೆ ಬೀದಿಗಟುವಿನಂತೆ |

ಮಂದಮತಿಯಾಗಿದ್ದ ಚಂದ್ರಮತಿಗೊಬ್ಬನೈ
 ತಂದಿದು ಕೂಡೆ ಹೋಗಿದ್ದು ಕಂಡೆಂ ನಿನ್ನ
 ಕಂದನೊಂದುಗ್ರಘಣ ತಂದು ಜೀವಂಗಳೆದ
 ನೆಂದು ಹೇಳಿದನಾಗಳು || ೧೨

ಏಕೆ ಕಟ್ಟಿತ್ತಾವ ಕಡೆಯಾವ ಹೊಲನಕ್ಕ
 ಟಾ ಕುಮಾರಂ ಮಡಿದ ತಾವೆನಿತು ದೂರವೆನ
 ಲೀ ಕಡೆಯೊಳೀ ಹೊಲದೊಳೀ ಮರದ ಕೆಲದ ಮು
 ತ್ತಿನ ಹುಲ್ಲ ಕೊಯ್ಯೆ ಕೈಯ |

ನೂಕಿ ಘಣಿಯಗಿಯೆ ಕೆಡೆದಂ ದೂರವಲ್ಲ
 ಬೇಕಾದಡೀಗೆ ಹೋಗಲ್ಲದಿದ್ದೆ ಬಳಿಕ
 ನೇಕ ಭಲ್ಲುಕ ಜಂಬುಕಂ ಘೂಕ ವ್ಯಕ್ಗಳೆಳೆ
 ಯದೆ ಬಿಡವು ಕೇಳೆಂದನು || ೧೩

ನುಡಿಯಲರಿದೆನಿಸಿ ಮೇರೆಯ ವಿಾಱುವಳಲನಳ
 ಪಡಿಸಿ ಬಂದೊಡೆಯನಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಡೆದು ಬಾ
 ಯ್ವಿಡುತೆರಣ್ಯದೊಳೆನ್ನ ಮಗನುಗ್ರಕಾಳೋರ
 ಗಂ ಕಟ್ಟಿ ಮಡಿದನೆಂದು |

ನುಡಿಯೆ ಲೇನಾಯ್ತು ಮಡಿದರೆ ಮಡಿದನೆಂದು ಕೆಡೆ
 ನುಡಿಯೆ ಬಂಟರನು ಕೊಟ್ಟಿಹಿಸಿನ್ನೆ ತಂದೆಯೆನೆ
 ನಡುವಿರುಳು ಬಂಟರುಂಟೇ ನಿದ್ದೆಗೆಯ್ಯಬೇ
 ಕೇಳು ಕಾಡದಿರೆಂದನು || ೧೪

ನರಿಗಳೆಳೆಯದ ಮುನ್ನ ದಹಿಸಬೇಡವೆ ತಂದೆ
 ಕರಣಸೆನ್ನೆ^೨ದುರ್ಮರಣಪಟ್ಟ ಶೂದ್ರನನು ಸಂ
 ಸ್ಕರಿಸುವವರಾವಲ್ಲವೆಂದೆನಲ್ಯಾನಾದ

ಡಂ ಹೋಗಿ ಕಂಡು ಮಗನ |

ಉರಿಗಿತ್ತು ಬಪ್ಪೆನೇ ಎನೆ ಕೆಲಸಮಂ ಬಿಟ್ಟು
 ಹರಿಯದಿದುರ್ದನೈದೆ ಗೆಯ್ದು ಹೋಗನಲು ಚ
 ಚ್ಚರದಿ ಮಾಡುವ ಕಜ್ಜವೆಲ್ಲವಂ ಮಾಡಿ ಹೊಟ

ವಂಟಳೊಯ್ಯನೆ ಮನೆಯನು || ೧೫

ದಟ್ಟೈತ್ತಿ ಪುಡಲಿಱುವ ಕಾಳದೊಳು ನಡುವಿರುಳು
 ನಟ್ಟ ಮುಳ್ಳುಗಳನೆಡಹಿದ ಕಲ್ಲ ಹಾಯ್ದು ಮರ
 1ಮು1ಟ್ಟನೇಱಿದ ದಡನನಿಳಿದ ಕುಳಿಯಂ ಬಿದ್ದ

ದರಿಗಳಂ ಹಿಡಿದ ಗಿಡುವ |

ಬಿಟ್ಟ ತಲೆಯಂ ಬಿಚ್ಚಿದುಡಿಗೆಯಂ ಮುಱಿದು ಗೋ
 ಳಿಟ್ಟು ಬಾಯ್ಪಿಟ್ಟು ಮೊಱಿಯಿಡುತ ನಡೆತಂದು ಹುಲು
 ವಟ್ಟಿಯೊಳು ಬೆಳೆದ ಹೆಮ್ಮರನ ಮಲಗಿಸಿ ನಿಂದ

ಹುಳ್ಳಿಹೋಳಿಯಂ ಕಂಡಳು || ೧೬ ||

ಈಯೆಡೆಯೊಳನ್ನಿರದೆ ಪಾಣನನುತಂ ಬಂದು
 ತಾಯಿ ಕರೆದಳು ಮಗನೆ ಮಗನೇ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ
 ರಾಯನ ಕುಮಾರ ಪೇಳುವ ರಾವೊಳಕೊಂಡು

ದಯ್ಯ ನೀನೆಲ್ಲದ್ದಪೆ |

ಓಯೆಂಬುದೇನು ಕಂದಾ ಬಾಯ ಬಿಡದಿತ್
 ಬಾಯೆಂಬುದೇನು ತಂದೇ ಎನ್ನನೊಲ್ಲದಡೆ
 ಸಾಯೆಂಬುದೇನುಸುರದಿರಲೇಕೆ ತರುಣ ಎಂ

ದೊಱಲಿದಳು ಹಂಬಲಿಸುತ || ೧೭

¹ ಮ (ಕ.), ವ (ಖ.ಗ.), ಫು (ಘ.ಪ.)

ವಿಷದ ಹೊಗೆ ಹೊಯ್ದು ಹನುರಾದ ಮೈ ವಾಟಿ ನೊರೆ
ಯೊಸರ್ಪ ಗಲ್ಲಂ ಕಂದಿದುಗುರ್ಗಗಳೆಡೆದಿಡಿದುಗು¹

ವಿಫನುವ ಕಣ್ಣು ಹುಡುಕಿದ ಹರಹಿದ ಕೈಗ

ಳುಂಬ ಹೊತ್ತುಣಹಡೆಯದೆ |

ಹಸಿದು ಬೆಂಗಡದ ಬಸುಟಕಟಕಟ¹ ಮಡಿದ¹ ಗೋಣ್

ದೆನೆಗುರುಳಿ ಹುಡುಕೊಕ್ಕು ಬಹಿತ ಬಾಯ್ಪಿರಸಂದು

ಬನವಳಿದ ನಿಜಸುತನ ಕಂಡಳು ಪರಿಶ್ಚಂದ್ರ

ನರನಿ ಹುತ್ತಿನ ಮೊದಲೊಳು || ೧೮

ಕಂಡ ಕಾಣ್ಕೆಯೊಳು ಶಿವಶಿವ ನಿಂದ ನೀವಿನಲಿ

ದಿಂಡುಗಡೆದಳು ಮೇಲೆ ಹೊರಳಿದಳು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ

ಕೊಂಡು ಹೊಟ್ಟೆಯನು ಹೊಸೆಹೊಸೆದು ಮೋಷಿಯ ಮೇಲೆ

ಮೋಷಿಯಿಟ್ಟೊಲ್ಲವದೊಟಲಿ |

ಮುಂಡಾಡಿ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ದೊಲ್ಲರಂತೆ ಕರೆದು ಕರೆ

ದಂಡಲೆದು ಲಲೆಗರೆದತ್ತತ್ತು ಬಲವಳಿದು

ಬೆಂಡಾಗಿ ಜೀವವಿಕ್ಕಿಂಪಾಸೆಯಿಂ ತೀಂಕು

ದಾಣಂಗಳಂ ಬಗೆದಳು || ೧೯

ಲಲನೆ ಮೂಗಿನೊಳುಸುರನಳೆಯೊಳು ಹೊಯ್ಲನುಗು

ರೊಳು ರಜವನೆದೆಯೊಳಲ್ಲಾಟಪಂ ಕೈಯ ಮೊದ

ಲೊಳು ಮಿಡುಕನಂಗದೊಳು ನೋವನಕ್ಕಿಯೊಳು ಬೆ

ಳ್ಳಂ ಭಾಳದೊಳು ಬೆಮರನು |

ಲಲಿತಕಂಠದೊಳುಲುಕನೆಂಫಿಯೊಳು ಬಿಸಿಯನಂ

ಗುಳಿಗಳೊಳು ಚಿಟುಕನುಂಗುಟದೊಳೆರುಣಾಂಜುವಂ

ಸಲೆ ನಾಲಗೆಯೊಳಿಂಪ ರೋಮದಲಿ ಬಲ್ಲನಾ

ರಯ್ದು ಕಾಣದೆ ನೊಂದಳು || ೨೦

¹ ಮುಷುಡ (ಪ.)

ಹಡೆದೊಡಲು ಹುಡಿಯಾಯ್ತು ಮಗನೆ ಮಗನುಂಟೆಂದು
 ಕಡಗಿ ಹೆಚ್ಚುವ ಮನಂ ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗೆಯಿತ್ತು ಬಿಡ
 ದಡರಿ ನಿಟ್ಟಿನಿ ನಲವ ದಿಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟುವು ಸೋಂಕಿ
 ಪುಳಕಿಸುವ ಕರಣಂಗಳು |
 ಕಡಿವಡೆದುವೊನೆದು ಹೆನಗೊಳುತಿಪ್ಪ ನಾಲಗೆಯ
 ಕುಡಿ ಮುರುಟಿತೊಮ್ಮೆ ನುಡಿಯನಾಲಿಪ ಕಿವಿಯ
 ಹಡಿಗೆತ್ತು ದೆಲೆ ಕಂದ ಎಂದನುತ್ತಿಂದುಮುಖಿ
 ಮುಱುಗಿ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟಳಂದು || ೨೦

ನಿರಿ ಹೋದ ಮುಱುಕವನು ನೆಲೆಗೆಟ್ಟ ಚಿಂತೆಯನು
 ಪರದೇಶಮಂ ಹೊಕ್ಕ ನಾಚಿಕೆಯನುನುಡಿಯದ
 ನೈರ ಮನೆಯ ತೊತ್ತಾದ ಭಂಗವನು ನಿಮ್ಮಯ್ಯ
 ಗಜ್ಜಾತವಾದಳಲನು |
 ನೆರೆದು ಮನೆಯವರೈದೆ ಕರಕರಿಪ ದುಃಖವನು
 ತರಳ ನಿನ್ನಂ ನೋಡಿ ಮುಱಿದು ಪರಿಣಾಮವಂ
 ಧರಿಸುತಿಪ್ಪೆನ್ನ ಗೋಣಂ ಕೊಯ್ದೆ ಇನ್ನಾರ
 ನೋಡಿ ಮುಱಿದಪೆನೆಂದಳು || ೨೧

ಅತಿಲಜ್ಜೆಗೆಟ್ಟನೈರಾಳಾಗಿ ದುಡಿದು ಧಾ
 ವತಿಗೊಂಡು ಧನವನಾರ್ಜಿಸಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂ
 ಪತಿ ನಮ್ಮ ಬಿಡಿಸುವಾರ್ತದ ಮೋಹದಿಂ ಹನಿವು
 ನಿದ್ದೆಯಂ ತೊಳೆದು ಬಂದು |
 ಸುತನ ಕರೆಯೆಂದಡೇನೆಂದೆನಾವುದ ತೋಱು
 ಪತಿಯ ಮುಱುಕವನು ಮುಱಿಯಿಸುವೆನುಗ್ರಾಹಿಗಾ
 ಹುತಿಯಾದನೆಂದು ಪೆಳೈನೆ ಎನ್ನ ಕಂದ ಎಂ
 ದಿಂದುಮುಖಿ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟಳು || ೨೨

ಮಂದಾನಿಲರಗಳೆ

ಏವನೇವನೇಲೆ ಮಗನೇ ಮಗನೇ
 ನಾವೇಕಾಯಿತ್ತೆಲೆ ಚೆನ್ನಿಗನೇ
 ಇಱುದೆಯಲಾ ಎನ್ನನು ಸುಕುಮಾರಾ
 ಕೊಱುಡೆಯಲಾ ಕೊರಳನು ಚಿತ್ರಮಾರಾ
 ಎತ್ತಣ ಬಱಿಸಿಡಿಲೆಱಗಿತೊ ನಿನ್ನ
 ಹುತ್ತಿನ ಹತ್ತಿರೆ ಒಱಗಿದೆ ಚೆನ್ನ
 ಹಾವು ಹಿಡಿಯೆ ಹಾ ಎಂದೊಱಲಿದೆಯಾ
 ನಾವಾಗವ್ಯಾ ಎಂದಳಲಿದೆಯಾ

ರನ್ನದ ಕನ್ನಡಿ ನಿಡಿದುದೊ ದೇವಾ
 ಹೊನ್ನಕಳಸ ಕೆಡೆ [ದೊ]¹ಡೆದುದೊ ದೇವಾ
 ಎನ್ನ ಕಡವರಂ ಸೂಱುಹೋಯಿತ್ತೋ
 ಹೊನ್ನ ಪ್ರತಿಮೆಯನು ಹಾಱುಹೋಯಿತ್ತೋ
 ಇನವಂಶದ ಲತೆ ಕುಡಿಮುರುಱಿತ್ತೋ
 ಜನಪನಿಟ್ಟು ಸುರತರು ಮುಱಿಯಿತ್ತೋ
 ಕಾಲ ಕರುಣವಿಲ್ಲದೆ ನೀನೊಯ್ದೆ
 ಬಾಲನನಗಲಿಸಿ ಕೊರಳಂ ಕೊಯ್ದೆ
 ಆರ ಸಿರಿಯನೆಳೆತಂದೆನೊ ಮುನ್ನ
 ಆರಳಲಲು ನೆಳೆಕೊಂಡೆನೊ ಹೊನ್ನ
 ಅಲ್ಲದಡ್ಡಿಯೆಳೆಲಪ್ಪದೆ ನನಗೆ
 ಇಲ್ಲಿ ವೃಥಾ ನಾವಪ್ಪದೆ ನಿನಗೆ
 ಹೆತ್ತ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಯುತ್ತಿದೆ ಮಗನೆ
 ಎತ್ತಿದ ತೋಳನು ಕೆತ್ತಿದೆ ಮಗನೆ
 ಹಾಡುವ ಬಾಯಲಿ ಮಣ್ಣನು ಹೊಯ್ದೆ

¹ ಯೊ (ಬ.ಗ.);

ನೋಡುವ ಕಣ್ಣಲಿ ಸುಣ್ಣವ ಹೊಯ್ದೆ
 ಪಾಪಿಯೆನ್ನ ನೀನೊಮ್ಮೆ[ಗೆ] ನೋಡಾ
 ಕೋಪವನುಳಿದೊಯ್ಯನೆ ಮಾತಾಡಾ
 ನುಡಿದಡೆ ಪಾಪವೆ ಹೆತ್ತವರೊಡನೆ
 ಕಡುಮುಳಿಸೇ ಮಗನೇ ಎನ್ನೊಡನೆ

ಬಾರೈ ಬಹಳ ಸಿರಿಯ ಸಿಂಗಾರ
 ಬಾರೈ ಸುಜನಜನಕ್ಕಾಧಾರ
 ಏಳೆನ್ನಾ ನಂದಾಮೃತಶರಧಿ
 ಏಳವಿಳಗುಣಾರ್ಣವಕಳಾನಿಧಿ
 ಹಲ್ಲಣಿಸಿದ ವಾರಾವವಿದೆ ಮಗನೆ
 ಮಿಲ್ಲಾ ಮಲ್ಲಿಯ ರಥವಿದೆ ಮಗನೆ
 ಗಜಘಟೆಗಳು ಹಲ್ಲಣಿಸಿವೆ ಮಗನೆ
 ನಿಜಪರಿವಾರಕೆ ಬೆನಗುಡು ಮಗನೆ
 ನೆತ್ತರ ಕಡಲೊಳಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕುಲ ಬೀಳೆ
 ಮೊತ್ತದ ತುರಗಂಗಳು ಬೆಂಡೇಳೆ
 ಮಣಿಮಕುಟದ ಭಟರಟ್ಟಿಗಳಾಡೆ
 ತಣಿದು ಭೂತಸಂಕುಳ ಕುಣಿದಾಡೆ
 ಪಾರಿ ಮೃತ್ಯುಗಳಿಗೋಕರೆ ಹುಟ್ಟೆ
 ಕ್ರೂರ ಜವಂಗತಿಭೀಕರ ಹುಟ್ಟೆ
 ರಿಪುಬಲವಂ ಕೊಂದಳಿದಡೆ ತಪ್ಪೆ
ತಪನಕುಲದ ವಿಜಯಶ್ರೀಯೊಪ್ಪೆ
 ಧರೆಯನಾಳ್ ಸಿರಿಯಂ ಕಳೆದಿಂದು
 ಉರಗನ ವಿಷದಗ್ನಿಯೊಳುಱು ಬೆಂದು
 ಅಡವಿಯೊಳಿಪರಿ ಕೆಡೆವರೆ ವೀರ
 ಪೊಡವಿಯೊಡೆಯನಗ್ಗದ ಸುಕುಮಾರ

ಏನ ಮಾಳ್ವೆ ನಾ ಮಾಡಿದುದನು |
 ತಾನುಂಬುದು ವಿಧಿ ಮಾಡಿದ ಹದನು |
 ಕರುಣಿಸಿ ಕಾಯೈ ಗೌರೀರಮಣ
 ನರಕಿಯ ನೋಡೆಲೆ ಅಗಜಾರಮಣ |
 ಕರುಣಿಸು ಪಾಪಿಯ ಪಂಪಾಪತಿಯೆ
 ಕರುಣಿಸನಾಥೆಗೆ ಕಾಶೀಪತಿಯೆ ||

ಇನ್ನಿನಿತಱಿಂದ ಮೇಲೆಮೊಡೆಯನಟಿಸಿ ಬಂ
 ದೆನ್ನನೊಯ್ದಡೆ ಬಳಿಕ ಸುಡಹಡೆಯೆನೆಂಬುದನು
 ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೆ ತಿಳಿದೆದ್ದು ಪುತ್ರನ ಶವವ
 ಹೊತ್ತು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ತಿರುಗಿ |
 ಮುನ್ನೆಲ್ಲರಂ ಸುಡುವ ಶಾವಾಪುದೆಂದು ನೋ
 ಳ್ವನ್ನೆಗಂ ಹಲವುಕೆಲವುರಿಯ ಬೆಳಗಂ ಕಂಡು
 ನನ್ನಿ ಕಾಱಂ ಕಾವ ಕಾಡತ್ತ ನಡೆವಾಗ |
 ಬಟ್ಟೆಯೊಳದೇವೊಗಳೈನು || ೨೪

ಕೆಡೆದ ಮುಂಡದ ಬಿದ್ದ ತಲೆಯ ಚಲ್ಲಿದ ಕರುಳ
 ಪಡಲಿಟ್ಟ ಕಾಳಿಜದ ಮಿದುಳ ಕೋಳ್ಗೆನಟಿ ಹೊನ
 ಲಿಡುವ ರಕುತದ ಕಡಲೊಳಡಿಯಿಡಲು ಬಾರದೆಂ
 ಬಂತೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು |
 ಅಡವಿಯೊಳಗೈದೆ ನಾನಾಭಯಂಕರವ ಸಾ
 ಲಿಡಲದನು ಪುತ್ರಶೋಕಗ್ರಹಾ¹[ವಿಷ್ಣು]¹ತೆಯ
 ಕೆಡುವಿನಿಂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬಂದು ಸುಡುಗಾಡೊಳಿಳು
 ಹಿದಳು ತನಯನ ಶವವನು || ೨೫

¹ವೇಷ್ಣ (ಕ.ಘ.), ನಿಷ್ಣ (ಬ.ಗ), ವೇಷ್ಣಿ (ಪ.)

ಗಳಗಳನೆ ಮುನ್ನ ಬೆಂದುಳಿದಿದ್ ಕರಿಗೊಳ್ಳಿ
 ಗಳನೆಲ್ಲವಂ ಸಿದುಗಿ ತಂದೊಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಮಂ
 ಗಳಮಯ ಕುವಾರನಂ ಪಟ್ಟಿರಿಸಿ ಕೆಲದೊಳುರಿ
 ವಗ್ನಿಯಂ ಪಿಡಿದು ನಿಂದು |

ಬೆಳೆದಲ್ಲ ಬೆಳೆ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲ ಹುಟ್ಟೆಂದು ನುಡಿ
 ದಿಳುಹಲನುಗೈದಳುಹಲಾಱದಳವಳಿದು ಬಾ
 ಯಳಿದು ಮೊಱಿಯಿಟ್ಟಡಾ ದನಿಗೇಳ್ಳು ನಿದ್ರೆತಿಳಿ
 ದೆದ್ದು ಬಂದನು ಭೂಪನು || ೨೬

ನಟ್ಟಿರುಳು ಸುಡುಗಾಡೊಳೊಬ್ಬಳೊರಂತೆ ಬಾ
 ಯ್ವಿಟ್ಟು ಹಲುಬುವ ವೀರನಾರಿಯಾವಳೊ ಪಿಾಱಿ
 ಸುಟ್ಟೆಯಾದಡೆ ನಿನಗೆ ವೀರಬಾಹುಕನಾಣೆ
 ಕದ್ದು ಸುಡಬಂದೆ ನಿನ್ನ |

ನಿಟ್ಟೆಲುವ ಮುಱಿವೆನೆರೆಂದುರವಣಿಸಿ ಜಱಿವುತ್ತು
 ದಟ್ಟಿಸುತ ಬಂದು ಹಿಡಿದಿದ್ ಕಿಚ್ಚಂ ಕೆದಱಿ
 ಮುಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲಿದ್ ಸುತನ ಹಿಂಗಾಲ್ವೆಡಿದು
 ಸೆಳೆದು ಬಿಸುಟಂ ಭೂಪನು || ೨೭

ಬಿಸುಡದಿರು ಬಿಸುಡದಿರು ಬೇಡಬೇಡಕಟಕಟ
 ಹಸುಳೆ ನೊಂದಹನೆರೆದು ಬೀಳ್ವವನತ್ತೆ ತ
 ಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಲವ ನೋಡದೆ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನಿವ
 ನೆನ್ನ ಮಗನಲ್ಲ ನಿನ್ನ |

ನಿಸುವಿನೋಪಾದಿ ಸುಡಲೆನುಮತವನಿತು ರ
 ಕ್ಷಿಸು ಕರುಣೆ ಎಂದಡೆಲೆ ಮರುಳೆ ಹೆಣನುಟ್ಟುದಂ
 ಮನಣವಾಡಗೆಯ ಹಾಗವನು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲದೇ
 ನೆಂದಡಂ ಬಿಡೆನೆಂದನು

ಕೊಡಲೇನುವಿಲ್ಲವಿಂದೆನಗೆ ಲೋಗರ ಮನೆಯ
ಬಡದಾಸಿ ಕರುಣಸೆನೆ ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿನೊಳೆದ
ಕಡುಚೆಲುವ ತಾಳಿಯನೆನ್ನಡವನಿರಿಸಿ ನೀ
ಬಿಡಿಸಿಕೋ ಬಳಿಕವೆನಲು |

ಮಡದಿ ಕರನೊಂದೆಕಟ ಪೊಡವಿಪತಿ ಮಡಿದ
ಡಡನಿತ್ತಲ್ಲದಡೆನ್ನ ಗುಪ್ತಮಂಗಳಸೂತ್ರ
ದೆಡೆಯ ಹೊಳೆಹೊಳೆವೈದೆದಾಳಿಯನಿದಂ ಶ್ವಪಚ
ನೆಂತು ಕಂಡಪನೆಂದಳು || ೨೯

ವಿಗತನಪ್ಪ ದ್ವೀಪಪತಿಯ ಬಸುಜಲಿ ಬಂದು
ಮಗನೆ ನಿನಗೊಮ್ಮೆಟ್ಟು ಸುಡುಗಾಡು ಹಗೆಯಾಯ್ತೆ
ಮಿಗೆ ಸಕಲಲೋಕದೊಳು ತನ್ನಾಣ್ಣೆ ಸಲುವನ ಕು
ಮಾರನೆನಿಸುವ ನಿನ್ನನು |

ಬಗೆಯದೀ ಚಾಂಡಾಲನಾಣ್ಣಯಿಡುವಂತಾಯ್ತೆ
ಜಗದ ನವನಿಧಿಗೊಡೆಯನಾತ್ಮಭವನೆನಿಸಿ ಮು
ಟ್ಟಿಗೆಯ ಸುಂಕದ ಹಾಗವಿಲ್ಲಾಯ್ತೆ ಮಗನೆ ಎಂ
ದಳಲಿದಳು ಹಂಬಲಿಸುತ || ೩೦

ವನಿತೆಯಳಲಂ ಕೇಳ್ದು ನಡುಗಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ
ಮುನಿಯನಗೆ ಮತ್ತೆ ಮಾಡಿದ ತೊಡಕಿದಾಗದಿರ
ದೆನುತ ಮನದೊಳು ಮುಗುಗುತವೆವ ಲೋಕದೊಳಾಣ್ಣೆ
ಸಲುವುದೆನಿಸುವ ಭೂಪನ |

ತನಯನೀ ತರಳನೆಲೆ ತರುಣ ನೆಲದೆಹೆಯನಿ
ಕ್ಕನಲು ಕೊಡಲಿಲ್ಲದಧಿಕರ ಪೆಸಗೊಳಲು ಬಿಡು
ವೆನೆ ಶೋಕಿಸುವ ಹೊತ್ತು ಹುನಿದು ಶೋಕಿಸುವೊಡೆ
ನಹುದೆಂದನವನೀಶನು || ೩೧

ಹಿಂದುಳಿದ ಸಂಪದವನೇನು ಸುವುದು ಹುಸಿಯಲ್ಲ
 ವಿಂದಿಗ ತೋರುಬಪ್ಪದೆ ಹುಸಿಯದುಂಟೆ ತ
 ಪ್ಪೆಂದಡದಕೇನಾತನಾರ ಮಗನಾವ ಪೆನ
 ರಾವ ನಾಡರಸನೆನಲು |

ಸಂದ ರವಿಕುಲತಿಲಕನೆನಿಪಾ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ
 ನಂದನನೆಯೋಧ್ಯಾಧಿಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೆನೆ
 ನೊಂದಾತನಂಗನೇಕುಮಾರರೇನಾದರೆ

ಲ್ಲಿದಪರು ಹೇಳೆಂದನು || ೩೨

ಪೊಡವೀಶ್ವರಂ ಹಿಂದೆ ಹರಸಿ ಹಾಳಂ ಬಿಟ್ಟು
 ಹಡೆದ ಸುತನೀತನಾತನ ವನಿತೆ ನಾನೆನಲು
 ಮಡಿದ ಕಾರಣವಾವುದೀ ತನಯನೆಂದಡೆ
 ಮ್ಮಿಬ್ಬರಂ ಮಾಱುಗೊಂಡ |

ಒಡೆಯನರಮನೆಗೆ ಹುಲುಹುಳಿಯಂ ತಪ್ಪನೆಂ
 ದಡವಿಗೈದಡಲ್ಲಿ ಕಾಳೋರಗಂ ಕಚ್ಚಿ
 ಮಡಿದನೀ ಕಂದನೀ ವಿಧಿಗೆ ಸೇರಿತು ಹರಿ

ಶ್ಚಂದ್ರನಿರವೇನೆಂದಳು || ೩೩

ನುಡಿಯಲಱಿಯದೆ ಸಕಲರಾಜ್ಯಮಂ ಹೋಗಾಡಿ
 ಕಡೆಗೆಧಿಕ ಭುಣೆಯಾಗಿ ನೆಲೆಗೆಟ್ಟು ಮಂತ್ರಿವೆರ
 ಸಡವಿಗುಱಿಯಾಗಿ ಕೈವಿಡಿದ ಸತಿಪುತ್ರಂ
 ಮಾಱು ಸುಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗೆ |

ಕಡೆಗೆ ಚಾಂಡಾಲಕಿಂಕರನಾಗಿ ದೋಷಕ್ಕೆ
 ನಡುಗದೆ ಕುಲಾಚಾರಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಜಗಕೆ ನಗೆ
 ಗಡೆಯಾದ ಪಾತಕ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನವನನೇ

ನೆಂದು ನೆನೆದಪೆಯೆಂದನು || ೩೪

ಜಡವೊತ್ತಡಂ ಹನಿಯ ತೊವಲುಟ್ಟಡಂ ನಾಡ
 ಸುಡುಗಾಡಿನೊಳಗಿದ್ಡಡಂ ನರಕಪಾಲಮಂ
 ಪಿಡಿದಿದ್ಡಡಂ ತಿರಿದು ವಿಷವುಂಡಡಂ ಶವತಿ
 ರೋಮಾಲೆಗಟ್ಟಿದ್ಡಡಂ |

ಕಡು ಮರುಳಪಡೆಯ ನಂಗಡ ಬತ್ತಲಿದ್ಡಡಂ
 ಮೃಡನಲ್ಲದಬಿಲಲೋಕಕ್ಕೊಡೆಯನ್ನೆಲ್ಲೆಂಬ
 ನುಡಿಯಂತಿರೆನಗಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಲ್ಲದಿ
 ನ್ನಾರು ಗತಿಮತಿಯೆಂದಳು || ೩೫

ಉಉವಬಲೆಯುಚಿತವಚನಂ ಕರ್ಣಪಥದಿನೊಳ
 ಗೆಹಗಿ ಚಿತ್ತವನು ತೊತ್ತಳುದುಳಿದು ದೈರ್ಯಮಂ
 ಬಹುಕೈದು ಕರಣಂಗಳಂ ಕದಡಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಂ
 ಹಹುದಳಲನೊದೆದೆಬ್ಬಿಸಿ |
 ಮಹುಕಮಂ ಮಸೆದು ಕಂಬನಿವೊನಲ ಕೋಡಿಯಂ
 ಕೊಹುದು ಮತಿಗತಿವಾಯೆಯಂ ತೋಹಿ ವೀಹಿ ನೇ
 ಸಹಿ ಕುಲಜನೋರಂತೆ ನಿಗ್ಗಾಗಿ ತಾ ಮಾಡಿ
 ದಪರಾಧಮಂ ನೆನೆದನು || ೩೬

ಈ ಸತಿಯನೀ ಶುಚಿಯನೀ ಪತಿವ್ರತೆಯ ನಾ
 ನೀಸು ಧಾವತಿಗೊಳಗುಮಾಡಿದನು ನೀಚದ್ವಿ
 ಖಜ್ಜೀತಂಗಿ ಮಾಹಿ ಮಹದೀ ಸುತನನೀ ಸುಖಿಯ
 ನೀ ಸೊಬಗ ಸುಕುಮಾರನ |
 ಓನರಿಸದುರಗ ಕೊಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದನೆಂಬ
 ಹೇನಿಕೆಯ ವಾರಾಶಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡಿ ಹೊಹಿ
 ಸೂಸುವಳಲಂ ನಿಲಿಸಿ ನಿಲಿನಲಾಹದೆ ಮಗನ
 ಮೇಲೆ ದೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದನು || ೩೭

ತನಗೆ ಹೊಯ್‌ಕೈಯಪ್ಪ ಭೂಭುಜರನೋಲೈನಿ
ಧನವನಾರ್ಜಿಸಿ ತಂದು ಸೆಷಿಯ ಬಿಡಿಸುವನೆಮ್ಮ
ಜನಪನೆಂದಾನಿರಲು ಮಾಡಿಗಂಗಾಳಾಗಿ

ಸುಡುಗಾಡ ಕಾವ ಭಾಗ್ಯ |

ನಿನಗಾಯ್ತೆ ಭೂಪಾಲ ಎಂದು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಪು
ತ್ರನ ಶೋಕದುರಿಗೆ ¹ತನು ಹೇವರಿಸಿ ವನಿತೆ ತಾ
ಮನನೊಂದು ಬೆಂದು ಬೆಟಗಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತೆ ತೂ

ಕದ ಕೋಲ ತೊಲೆಯಾದಳು || ೩೮

ಪ್ರಕಟರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಚಾಂಡಾಲಸೇ
ವಕನಾದ ಪಾಪಿಯಂ ನೀಚನನೊನಪಾ
ತಕನನ್ನೆಂ ಪೋಲ್ತು ಕೆಡದೆ ನಿಮ್ಮಜ್ಜ ತ್ರಿ
ಶಂಕುಭೂವರನಂದದಿ |

ಸಕಲರಾಜ್ಯಕ್ಕೊಡೆಯನಾಗದಿರನೀ ಕುಮಾ
ರಕನೆಂಬ ನಂಬುಗೆಯಲಾನಿರಲು ಕಂದ ನೀ
ನಕಟ ನಿಷ್ಕಾರಣಂ ಮಡಿವರೇ ತಂದೆ ಎಂ

ದಳಲತೊಡಗಿದನರಸನು || ೩೯

ಮುಂದೆ ನೀನಾಳಲಿಹ ಧರೆಯನನ್ಯಗಿತ್ತ
ನೆಂದು ನುಡಿಸೆಯೊ ಮತ್ತ ದಲ್ಲದೆಮ್ಮಿಬ್ಬರಂ
ತಂದು ಲೋಗರಿಗೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ನುಡಿಸೆಯೋ
ಚಾಂಡಾಲಸೇವೆಮಾಡಿ |

ನಿಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಸೂರ್ಯಕುಲಕೆ ಕುಂದಂ ತಂದ
ನೆಂದು ನುಡಿಸೆಯೊ ನುಡಿಯದಿಹ ಹದನನುಪಬೇ
ಕೆಂದೊಟಲಿ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟು ಕರೆದು ಹಾರಿದನು ಸುತ
ನಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತ ರವನು || ೪೦

¹ ಸರಿಯಾಗಲೆರಡಕ್ಕಲ್ಲ | ದನಿಮಿತ್ತ ವಚನದ ಫಲಂ ಮುಷಿದು
ವನಿತೆ (ಕ.ಖ.ಗ.)

ಅರಿರಾಯರೊಳು ಕಾದಿ ಮಡಿದಾತನಲ್ಲ ಮುನಿ
ವರರ ಯಾಗವ ಕಾದು ಮಡಿದಾತನಲ್ಲ ದೇ
ವರಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿ ಮಡಿದವನಲ್ಲ ಮಾಂಸದಾ
ನವ ಬೇಡಿದಗೊಡಲನು |

ಅರಿದರಿದು ಕೊಟ್ಟು ಮಡಿದವನಲ್ಲ ಹುಳ್ಳಿಯಂ
ತರಹೋಗಿ ಕಾಡೊಳಗೆ ಬಡಹಾವು ಕಚ್ಚಿ ಮುನಿ
ವರಿಗೆ ನಗೆಗೆಡೆಯಾಗಿ ನಿಷ್ಕಾರಣಂ ಪುಡಿವ
ರೇ ಕಂದ ಹೇಳೆಂದನು || ೪೧

ಮೇಗೆ ಮಗನರಸಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮುಕುಂದಿಂ
ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸುತನನರಿದಿಕ್ಕಲಾಟದೆ ಲೋಭಿ
ಯಾಗಿ ಮುನಿಪುತ್ರನಂ ಮಾಯಗೊಂಡಿತ್ತನೆಂ
ಬಪಕೀರ್ತಿಯೇ ಉಳಿದುದು |

ಲೋಗರ ಮಗನನಿಕ್ಕಿ ನೆಲೆಯ ನೋಡಿದನಕಟ
ಸಾಗುದುರೆಗಡಕಿದನು ಹುಲ್ಲನೊಣಗಿದ ಹಣ್ಣ
ಕಾಗೆ ಕದುಕಿತ್ತೆಂದು ಸಂದ ಜನ ನಿಂದೆಗೆಯ್
ವಂದವಾಯ್ತೆನಗೆಂದನು || ೪೨

ಸುತನ ರೂಪಿನ ಪೊಬಗನಂ ಗಸುಕುವಾರದು
ನ್ನತಿಯ ಬಾಲ್ಯದ ಚೆಲುವನೆಲ್ಲಾ ಕಳಾಪ್ರವೀ
ಣತೆಯ ಗರುವಿಕೆಯ ಗ್ರಾಡಿಯ ಧೃತಿಯನೊಟ್ಟಜೆಯ
ನಳವಟ್ಟು ನುಡಿಯ ಚದುರ |

ನುತಲಕ್ಷಣಾವಳಿಯನಧಿಕಗುಣಗಣವನಾ
ಯತಿಗೆಟ್ಟು ನೆನೆದು ಶೋಕಿಪೆನೆಂದಡಾ ಕಲ್ಪ
ತತವೆಯ್ದರಸ ದುಃಖವನು ಸಂತೈಸಿಕೊಂ
ಡೆನ್ನ ನವಧರಿಸೆಂದಳು || ೪೩

ಪುದಿದಿರುಳು ಕಡೆಗಾಣ್ಣು ಕುಱುಹಾಗುತಿದೆ ಸೂರ್ಯ
 ನುದಯಿಸಿದನಾದಡೆನ್ನ ವರೆನ್ನ ನಟನಿ ತಳು
 ವಿದಳೆಂದು ಕೊಲ್ಲದಿರರ್ಲಿ ಕುಮಾರನನೀಗ
 ದಹಿಸಬೇಕರಸ ಎಂದು |

ಸುದತಿ ನುಡಿಯಲು ನುಡಿದನವನೀಶ ತೆಱಿಯನಿ
 ಕೃದೆ ಸುಡಲ್‌ಬಾರದುಳ್ಳಡೆ ಕೊಡೆಲ್ಲದಡೆ ಬೇ
 ಗದಿ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನೊಡೆಯನಂ ಬೇಡಿ ತಾ ತಾರ
 ದಿರೆ ಸುಡಲ್‌ಬೇಡೆಂದನು || ೪೪

ಒಡೆಯರ್ಲಿವವರಲ್ಲವೆನೆ ಬೇಡಿ ನೋಡು ಕೊಡ
 ದಡೆ ಋಣಂಬಡು ಋಣಂ ಹುಟ್ಟದಿದಡೆ ಸುಡುವ
 ಗೊಡವೆ ಬೇಡನ್ನೆಗಂ ಬಂದನಿತು ಬಕ್ಕೆಂದು
 ತರುಣನುಟ್ಟುದನು ಕೊಂಡು
 ಪೊಡವೀಶ್ವರಂ ತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಕಾಪಿನ ಗುಡಿಗೆ
 ನಡೆಗೊಂಡನತ್ತಲೆತ್ತಲ್ ಪುರಕೆ ಬರುತಿಪ್ಪ
 ಮಡದಿಗೇಡೆವಟ್ಟಿಯೊಳು ಬಂದ ಸಂಕಟವನಿ
 ನ್ನಾವ ಜೀವರು ಕೇಳ್ಯರು

ಮುಂದೆ ಭೂಪನ ಸತಿಗುಪದ್ರವಂ ಮಾಡಬೇ
 ಕೆಂದು ಕಾಶಿಕಮುನೀಂದ್ರಂ ನೆನೆದು ಚಿಂತಿಸು
 ತೊಂದುಪಾಯಂಗಂಡು ಚೋರರಂ ಕೆಲಬರಂ
 ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವರ್ಗಂದನು |
 ಇಂದು ನೀವೀ ಪುರವನಾಳ್ವರಸನ್ನಣ್ಣುಗನಂ ಈಗ
 ಕೊಂದಾಕೆ ಬಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯೊಳಿರಿಸಿ ಬನ್ನಿ ಹೋ
 ಗೆಂದು ಬೆಸಸಲು ಯತಿಪನಾಜ್ಞೆಯಿಂದವದಿರೈ
 ತಂದು ಪೊಳಲಂ ಸಾರ್ಧರು || ೪೫

ಚೋರರೊಳಪೊಕ್ಕು ಮಿಕ್ಕಾ ಪುರದ ಭೂಪನ ಕು
 ಮಾರನಂ ಕೊಂಡೊಡೆಬಂದು ಗೊಂದಿಯೊಳಲಂ
 ಕಾರಮಂ ಕೊಂಬ ಭರದಿಂ ಕೊರಳನರಿಯಲಾ
 ಶಶುಪೊಟಲಲಾ ದನಿಯನು |
 ದೂರದಿಂ ಕೇಳ್ವೆನ್ನ ಮಗನಾಗದಿರನೆನು
 ತ್ತಾರೋ ನಿರೋಧಿಸುವರೆಂದೋಜೆ ಹುಟ್ಟದವಿ
 ಚಾರದಿಂ ಹರಿದಳೆಂಬಾಗಳೆತ್ತಿದುಃಖಿಗ್ನೋ
 ಚೇ ಬುದ್ಧಿ ಜಗವಳಿಯಲು || ೪೭

ನಾರೆ ಬರೆ ಬಿಟ್ಟೊಡಿ ಹೋದ ಚೋರರ ಬಡ್ಗ
 ಧಾರೆಯಿಂ ಬಸವಳಿದ ಹಸುಳೆಯಂ ತನ್ನಯ ಕು
 ಮಾರನೆಂದೇ ಬಗೆದು ಕರೆಕರೆದು ತಲೆದಡವಿ
 ತಡವರಿಸಿ ಮೈಗುಟುಹನು |
 ಹಾರುತಿರೆ ಬಾ¹ರಿ¹ಸುವ ಬೊಂಬುಳಿಯ ಕೊಂಬುಗಳ
 ಭೇರಿಗಳ ಬೊಬ್ಬೆಗಳ ಕಳಕಳದೊಳೆಟಿಸಿ ಬಂ
 ದಾರುತ್ತ ಹರಿತಂದ ಹಿರಿಯ ಹುಯ್ಯಲ ಭಟರು
 ಕಂಡು ಪಿಡಿದರು ನತಿಯನು || ೪೮

ಎಲೆಲೆ ರಕ್ಕನಿಯಾಗದಿರಳಿವಳು ನಾವಿಲ್ಲಿ
 ಕೊಲಬೇಡವೀಯಂಗವೆರಸಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಭೂ
 ತಲಪತಿಗೆ ಕೊಡುವೆವೆಂದಸುವಳಿದ ಹಸುಳೆಯಂ
 ಹೊಣಿಸಲಾಗೊನರ್ವ ರಕುತ |
 ತಲೆಯಿಂದ ಸುರಿದುಟ್ಟಿ ನೀರೆ ತೊಪ್ಪನೆ ತೋಯೆ
 ಲಲನೆಯಂ ಕಿತ್ತಲಗುಗಳ ನಡುವೆ ಹೆಡಗೈಯ
 ಬಲಿದ ನೇಣಂ ಪಿಡಿದು ಜಡಿಜಡಿದು ನಡಸಿ ತಂ
 ದರು ರಾಜಬೀದಿಯೊಳಗೆ || ೪೯

¹ ಜಿ (?)

ಎನ್ನ ನಿವರಾಡಿಸಿದಡೆನನಾಡುವೆನೆಂದು
 ತನ್ನ ಪುನದೊಳು ತಾನೆ ತಿಳಿದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು
 ಮುನ್ನೇಗಳಾಪಾವ ದುಃಖವುಂಟವನೆಯ್ತೆ
 ಕಂಡೆನುಂಡೆನು ತಣೆದೆನು |

ಇನ್ನೇನ ಕಾಣಲಿದರ್ಪನರಸ ಕೇಳಿದಡೆ
 ನಿನ್ನ ಮಗನಂ ಕೊಂದ ಪಾಪಿಯಾನೆಂದಾಡಿ
 'ಯನ್ಯಾಯ'ದಿಂ ಸಾವೆನೆನುತ ಬರಲೋಲಗದ
 ಗಜಜವನೇವೊಗಳೈನು || ೫೦

ಅಲ್ಲಿ ನೋಡೆಲ್ಲಿ ನೋಡತ್ತ ಹರಿ ಯಿತ್ತ ಹರಿ
 ಹಲ್ಲಣೆಸು ತುರಗಮಂ ಕೈದುಗೊಳ್ಳೊರಮನೆ
 ಯೆಲ್ಲವಂ ಸೋದಿಸುವುದೊರ ದಾರಿಗಳಲ್ಲ
 ಕಂಡಿರದೆಡೆ ಕಳೆರ |
 ಕೊಲ್ಲು ತಿವಿ "ತಿಡಿ"ಯನುಗಿಯೆಂಬ ಕಳಕಳರವದ
 ಫುಲ್ಲಣೆಯ ಭಟರ ತಿಂತಿಣೆಯೊಳುಪ್ಪರಿಗೆ ಜಡಿ
 ದಲ್ಲಾಡುವಂತೋಲಗಂಗೆೊಟ್ಟು ಕೋಪಾಗಿ
 ರೂಪಾದ ಭೂಪನಿರಲು || ೫೧

ಹಸುಳೆಯಂ ಕದ್ದು ಕೊಂಪೊಯ್ದು ನೋಯಿಸಿದ ರ
 ಕ್ಯನಿಯ ಹಿಡಿತಂದೆವವಧರಿಸೆನಲು ಕಂಡು ಶಂ
 ಕಿಸುತ ನೀನಾರೆತ್ತ ಣವಳೆಕೆ ಕೊಂದೆ ಸುಕು
 ಮಾರಕನನೆಂದರಸನು |
 ಬೆಸಗೊಳಲು ದನುಜೆಯಲ್ಲಾಂ ಮನುಜೆಯಾನರ್ಥ
 ವಿಷಯದಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಕೊಂದೆನೀ
 ಸಿಸುವ ನೀನೊಲಿದಂತೆ ಮಾಡೆನ್ನನೆಂದಳಾ
 ರಾಣಿ ವಸುಧಾಧಿಪತಿಗೆ || ೫೨

¹ ಸನ್ಯಾಂಗ (ಕ.), ಸನ್ಯಂಗ (ಬ.ಗ.ಫ.) ² ಕಿವಿ (ಗ.ಪ.)

ಹೆದಜದಿರು ತೆಕ್ಕದಿರು ಅಂಜದಿರು ಲೋಗರಿ
 ಟ್ಪುದೊ ನಿನ್ನ ಕೃತಕವೋ ಹೇಳು ಧರ್ಮಾಧಿಕರ
 ಣವವರಂ ಕರಸುವೆಂ ನುಡಿಸುವೆಂ ಕಾವೆನೆಂ
 ದವನಿಪಂ ಬೆಸಗೊಂಡಡೆ |

ಇದಕಿನ್ನು ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣವೇಗುವುದು ಕೊಂ
 ದುದು ದಿಟಂ ನತ್ತ ಶಿಶು ಕೈಯಲಿದೆಯಿದಕೆ ತ
 ಕ್ಯುದನೀಗ ಕಾಂಬುದೆಂದಾಡಿದಳು ಜೀವದಾ
 ಸೆಯನೇನುವಂ ಹಾರದೆ || ೫೩

ಕೊಂದೆ ಕೊಂದೆಂ ಕೊಂದೆನೆಂದು ತನ್ನಿಂದ ತಾ
 ನೆಂದಡೆನ್ನೇಕೆ ಲೋಕದ ಮಾತು ಕೊಂದರಂ
 ಕೊಂದು ಕಳೆವುದೆ ಧರ್ಮ ಜಗವರ್ತಿಯಂ ಹೊತ್ತಿ
 ಸೆಳೆ ಹೂಟಿಯಂ ಹೂಡಿಸು |

ಸಂದುಸಂದಂ ಕಡಿಸು ಕಿವಿಮೂಗನರಿ ಸಬಳ
 ದಿಂದ ತಿವಿಯೆಂದೊಬ್ಬರೊಂದೊಂದನೆಂದುದಾ
 ಮಂದಿ ತನತನಗೆ ನುಡಿವುತ್ತಿರಲು ವೀರಬಾ
 ಹುಕನ ಕರಸಿದನರಸನು || ೫೪

ಭೂನುತ ಕುವಾರನಂ ದಹಿಸಿ ದೂ¹ವೆ¹ಯ ಕೆಲದೊ
 ಳೀ ನರಕಿ ವನಿತೆಯನನಾಬುಕನ ಕಯ್ಯೊಳನು
 ಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಲಿಸು ಹೋಗೆಂದು ವೀರಬಾ
 ಹುಕನ ಕೈಯಲಿ ಕಳುಹಲು |

ಖನೆಂದುದಂ ವಾಳ್ಳನೆಂದು ಸುಡುಗಾಡನ
 ತ್ಯಾನಂದದಿಂ ಕಾವ ಚಂ²ಡಿ²ಗನ ಕೈಯೊಳೀ
 ಹೀನವನಿತೆಯ ಕೊಲಿಸುವೆಂ ಬೇಗ ಕರೆಯೆನ
 ಲ್ಕರರೆ ಭೂಪಂ ಬಂದನು || ೫೫

¹ ಹೆ (ಕ.ಖ.ಗ.).   ² ದು (ಕ.ಖ.ಪು.)

ವಸುಧಾಧಿಪತಿಯ ನೇಹದ ಮಗನ ಕೊಂದ ರ
 ಕ್ಕನಿಯಿವಳನಾ ರುದ್ರಭೂಮಿಯೊಳಗೈದೆ ತ
 ವ್ವಿನದೆ ಕೊರಳಂ ಕೊಱೆದು ಬಿಸುಡೆಂದು ಬೆಸನ ಕೊಡ
 ಲಡಸಿ ಮುಂದಲೆಯ ಪಿಡಿದು |

ಕುನುಕಿ ಕೆಡೆಮೆಟ್ಟಿ ಕೈಗಳ ಸೇವಿ ಬೆಂಗೆ ಬಾ
 ಗಿಸಿ ಬಿಗಿದು ಹೆಡಗಯ್ಯ ನೇಣೊಂದ ಹೊಡೆದು ದ
 ಟ್ವಿನಿ ಪಾಪಿ ಹೊಲತಿ ನಡೆನಡೆಯೆಂದು ನಡಸಿ ತಂ
 ದಂ ತನ್ನ ತವಗದೆಡೆಗೆ

|| ೫೬

೯

ಇಂದೆನ್ನ ಕುಲಜನೆನಿಸುವ ಹರಶ್ಚಂದ್ರನಂ
ಹೆಂದದ ಚತುರ್ದಶಜಗಂಗಳಱುವಂತು ತರು
ಣೀಂದುಧರನಹ ವಿಶ್ವಪತಿ ಮೆಱುವೆ ಸಂಭ್ರಮದ
ಸಡಗರವ ನೋಳ್ವೆನೆಂದು |

ಕುಂದದುದ್ಧವನೇಱು ನಿಂದಿದರ್ನೋ ಎನಿ
ಪ್ಪಂದದಿಂದುದಯಗಿರಿಶಿಖರಕ್ಕೆ ರಾಗದಿಂ
ಬಂದನಂಬುಜಮಿತ್ರನೆಂದೆನಿಪನಪವಿತ್ರ
ತಿಮಿರಪಟಲಾಮಿತ್ರನು || ೧

ಹೆಡಗಯ್ಯ ಬಿಗಿದ ನೇಣಂ ಕೊಯ್ದು ಬಿಸುಟು ನಿಡು
ದಡದಲ್ಲ ಮೂಡ ಮುಂತಾಗಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಹಿಂ
ದೆಡದಲ್ಲ ಕುನಿದು ನೀಡಡಿಯಿಟ್ಟು ನಿಂದು ಬ
ಡ್ಗವ ಸೆಳೆದು ಜಡಿದು ನೋಡಿ |

ಹೆಡತಲೆಗೆ ಮೋಹಿ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಕಂಧರ ಹಱಿಯೆ
ಹೊಡೆಯಲನುವಾದೆನನುವಾದೆನನುವಾಗಲೆಗು
ಮಡದಿ ನೆನೆ ನಿನ್ನ ದೈವವನು ಬಿಡದೆನ್ನೊಡೆಯ
ನಂ ಹರಸು ಹರಸೆಂದನು || ೨

ಆಹೋಯ್ದನಾ ಹೋಯ್ದನೆಲೆಲೆ ಶಿವಶಿವ ಅಷ್ಟ
 'ದೇಹಿ ನೀನೇ ಶರಣು ರಕ್ಷಿಸಬಲೆಯನು ದು
 ಮೋಢಿಹಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಪಾಪಿ ಇನ್ನಾದಡಂ ಸತಿಯು
 ಕೊಲೆಯಂ ನಿಲಿಸಲು |

ಹೋಹುದೇನೆಂದೋವಿ ಬೇಡಿಕೊಳುತಂ ಸುರ
 ವ್ಯೂಹವೆಂಬರದಲ್ಲ ಹೂಮಳಿಗಳಂ ಪಿಡಿದು
 ಮೋಹರಂಚೆತ್ತು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ನಾರಿ ಹರ
 ಕೆಗಳನವಧರಿಸೆಂದಳು

|| ೩

ಬಲದ ಪದ್ಮಾಸನಂ ಮುಗಿದಕ್ಷಿ ಮುಚ್ಚಿದಂ
 ಜುಳಿವೆರಸಿ ಗುರುವನಿಷ್ಠಂಗೆಟಗಿ ಶಿವನ ನಿ
 ಮಫಲರೂಪ ನೆನೆದು ಮೇಲಂ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ಭೂ
 ಚಂದ್ರಾರ್ಕತಾರಂಬರಂ |

ಕಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂ ಸತ್ಯವೆರಸಿ ಬಾ
 ಳಲಿ ಮಗಂ ಮುಕ್ತನಾಗಲಿ ಮಂತ್ರಿ ನೆನೆದುದಾ
 ಗಲಿ ರಾಜ್ಯದೊಡೆಯ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ನಿತ್ಯನಾ
 ಗಲಿ ಹರಕೆ ಹೊಡೆಯೆಂದಳು

|| ೪

ಹರಕೆಯಂ ಕೇಳಿ ಹವ್ಯನೆ ಹಾಱಿ ಬೆಟಗಾಗಿ
 ಮರವಟ್ಟು ನಿಂದು ಭಾಪುರೆ ವಿಧಿಯ ಮುಳಿಸೆ ಹೋ
 ದಿರುಳಿನ್ನ ಸುತನ ದುರ್ಮರಣಮಂ ತೋಱಿ ಕೈ
 ಯೊಡನೆ ಮತ್ತಿಗಳೆನ್ನ |

ವರಸತಿಯ ತಲೆಯನಾನೆನ್ನ ಕಯ್ಯಾರೆ ಪಿಡಿ
 ದರಿವಂತೆ ಮಾಡಿದೆಯಿದಕ್ಕೆ ನಾನಿನಿತು ಹೇ
 ವರಿಸುವವನಲ್ಲ ಪತಿಯಾಚ್ಛೆಯುಳಿದಡೆ ನಾಕೆ
 ನುತ್ತು ಕೊಲಲೆನುವಾದನು

|| ೫

ಮನದ ಶಂಕೆಯನುಳಿದು ಹೊಡೆಯಲೆನುವಾದ ಭೂ
ಪನ ಭಾವಮಂ ಕಂಡು ಹೊಡೆಯಬೇಡೆನ್ನ ನಂ
ದನೆಯರಂ ಮದುವೆಯಾದಡೆ ಸತ್ತ ಮಗನನೆ
ತ್ತು ವೆನಿವಳ ತತಿಗಾವೆನು |

ವಿನಯದಿಂ ಕೊಂಡ ಧನಮಂ ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಬಂ
ಧನಮೋಕ್ಷಮಂ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯಮಂ ಪೊಗಿಸಿ ಮು
ನ್ನಿನ ಪರಿಯಲರಿಸುವೆಂ ಕೇಳೆಂದನಂಬರದೊ
ಳಿದ್ದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು

|| ೬

ತಿರುಗಿ ಮೇಲಂ ನೋಡಿ ಕಂಡಿದೇಂ ಮುನಿ ನಿಮ್ಮ
ಹಿರಿಯತನಕೀ ಮಾತು ಯೋಗ್ಯವೇ ಕೇಳೆನ್ನ
ಸಿರಿ ಪೋದಡೇನು ರಾಜ್ಯಂ ಪೋದಡೇನು ನಾ
ನಾರ ಸಾರಿದಡೇನು |

ವರಪುತ್ರನೇನುಪಳಿದು ಪೋದಡೇಂ ನಾನೆನ್ನ
ತರುಣಿಯಂ ಕೊಂದಡೇಂ ಕುಂದೆ ಸತ್ಯವನು ಬಿ
ಟ್ಟಿರನೆನಿಸಿದಡೆ ಸಾಕು ಎಂದೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಬ
ಡ್ಗವ ಜಡಿಯುತಿಂತೆಂದನು

|| ೭

ಎನ್ನ ದುಷ್ಕರ್ಮವಶದಿಂದಾದ ಕರ್ಮವೆಂ
ದಿನ್ನೆಗಂ ಬಗೆದನಾನಿಂದುತನಕಂ ಕಡೆಗೆ
ನಿನ್ನ ಗೊಡ್ಡಾಟವೇ ಹೊಲೆಯನಾದವನಿನ್ನು
ಸತಿಗಿತಿಯ ಕೊಲೆಗೆ ಹೇಸಿ |

ಬೆನ್ನೀವೆನೇ ಇದಂ ತೋಪು ನಿಕ್ಕಿಸಬಂದ
ಗನ್ನಗತಕಕ್ಕೆ ಸೆಡೆವೆನೆ ಸಡಿಫಡೆನುತಾರ್ದು
ನನ್ನಿಕಾಱಂ ವಧುವನೆಲೆಲೆ ಶಿವಶಿವ ಮಹಾ

ದೇವ ಹೊಡೆದಂ ಹೊಡೆದನು || ೮

ಹೊಡೆದ ಕಡುಗದ ಬಾಯ ಕಡೆಯ ಹೊಡೆಗಳನಾಂತು
ಮಡದಿಯೆಡೆಗೊರಳ ನಡುವಡಸಿ ಮೂಡಿದನು ಕೆಂ
ಜೆಡೆಯ ಶಶಿಕಳೆಯ ಸುರನದ್ರಿಯ ಬಿಸಿಗಣ್ಣು ಫಣ್ಣಿ
ಕುಂಡಲದ ಪಂಚಮುಖದ |

ಎಡದ ಗಿರಿಜೆಯ ತಳಿತ ದಶಭುಜದ ಪುಲಿದೊಗಲಿ
ನುಡಿಗೆಯ ಮಹಾವಿಷ್ಣುನಯನವೇಳಿಸಿದ ಮೆ
ಲ್ಲಡಿಯ ಕಾಶೀರಮಣ ವಿಶ್ವನಾಥಂ ಸುರರ
ನೆರವಿ ಜಯಜಯವೆನುತಿರೆ || ೯

ಮುರಹರಂ ಬಂದನಬ್ಜಾನನಂ ಬಂದನಮ
ರರ ವರಂ ಬಂದನಗಜಾಪಿತಂ ಬಂದನೀ
ಶ್ವರಸುತಂ ಬಂದನೀರಾಟು ರವಿಗಳು ಬಂದ
ರಿಕ್ಷುಕೋದಂಡ ಬಂದ |
ಸುರುಚಿರ ನವಗ್ರಹಂಗಳು ಬಂದರೆಯ್ದುವವ
ಸರದೊಳವರಿವರೆನ್ನಲೇಕಿನ್ನು ಸರ್ವದೇ
ವರು ಬಂದರಪ್ರತಿಮದೇವಾಧಿದೇವ ಪಂ
ಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಡೆಗೆ || ೧೦

ಕುಡಿದಾಷಧಂ ಬಾಯ್ಗೆ ನಿಗ್ರಹಂ ಮಾಡಿ ತಾ
ಳ್ಳೊಡಲಿಂಗೆ ಸುಖವನೀವಂತೆ ಲೋಕದ ಕಣ್ಣಿ
ಕಡುಮುಳಿದರಂತೆ ತೋಳಿಸಿ ಸತ್ಯಶುದ್ಧವ
ಪ್ಪನ್ನೆಗಂ ಕಾಡಿ ನೋಡಿ |
ಕಡೆಯೊಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂಗೆ ಗಣವೆರನಿ
ಮೃಡನನೇಳತಂದಿತ್ತು ಕೀರ್ತಿಯಂ ಮೂಜಗದ
ಕಡೆಗೆ ಹರಹಿದ ಮುನಿವರೇಣ್ಯ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ
ಬಂದನು ವಸಿಷ್ಠ ಸಹಿತ || ೧೧

ನೆನೆದು ಚಾಂಡಾಲಕಿಂಕರನಾಗಿ ಹೊಲೆವೇಷ
ವನು ಹೊತ್ತು ಸುಡುಗಾಡ ಕಾದು ಶವಶಿರದಕ್ಕಿ
ಯನು ಹೇಸದುಂಡು ಜೀವಿಸುತ ವರಪುತ್ರನಳಿ
ದುದನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು |

ಘನಪತಿವ್ರತೆಯಪ್ಪ ನಿಜಸತಿಯ ಕೊಂದ ನೀ
ಚನು ಮೂರ್ಖನಾನೆನ್ನ ಲಾವಿಂಗಿದೇಕೆ ಪಾ
ವನಮೂರ್ತಿ ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈದಿರೆಂದಭವ
ನಂಘ್ರಿಯಲಿ ಸೈಗೆಡೆದನು || ೧೨

ಘನ ಸತ್ಯವೇ ಜೀವವೆಂದಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಹೊಲೆ
ಯನ ಸೇವೆ ಗುರುಸೇವೆ ಹೊತ್ತ ಹೊಲೆವೇಷ ಪಾ
ವನಪುಣ್ಯವೇಷ ಸುಡುಗಾಡ ರಕ್ಷಿಸುವಿರವು
ತಾ ಯಜ್ಞ ರಕ್ಷೆಯಿರವು |

ಅನುದಿನಂ ಭುಂಜಿಸಿ¹ದ¹ ಶವದ ಶಿರದಕ್ಕಿಯ
ಲ್ಲನ²ಪೇಯ² ಚಾಂದ್ರಯಣಂ ಪುತ್ರನಳಿವು ಜ
ನ್ಮನಿಕಾಯದಳಿವಂಗನಾಹನನ ಮಾಯಾಹ
ನನವಂಜಬೇಡೆಂದನು || ೧೩

ಏಳು ಭೂರಮಣ ಎಂದಭವ ಪರಸುತ್ತ ಕ
ಣ್ಣಾಲಿಜಲವಂ ತೊಡೆದು ಸಂತೈಸಿ ಭಸಿತಮಂ
ಭಾಳದೊಳಗಿಟ್ಟು ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಕೌಶಿಕನ ಕರೆ
ದೆಲೆ ಮುನಿಪ ಸುಕುಮಾರನ |

ತೋಳ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ತಾ ಬೇಗಂದೆನಲೈ ಮುನಿ
ಪಾಳಕಂ ವಿಷವೇಷು ಸತ್ತರಸುಪುತ್ರನಂ
ಏಳೇಳು ಲೋಹಿತಶ್ವಾಂಕ ಎನೆ ಬೆಟ್ಟಳಿಸು
ತೆದ್ದನೇಷಣ್ಣೆ ಸುವೆನು || ೧೪

ಅತಿ ಹುಸಿವ ಯತಿ ಹೊಲೆಯ ಹುಸಿಯದಿಹ ಹೊಲೆಯನು.
 ನ್ನ ತಯತಿವರನು ಹುಸಿದು ಮಾಡುವ ಮಹಾಯಜ್ಞ
 ತತವೈದೆ ಪಂಚಪಾತಕ ಸತ್ಯವೆರಸಿದ
 ನ್ಯಾಯವದು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ |

ಶ್ರುತಿಮತವಿದೆನ್ನಾಜ್ಞೆ ನಿನ್ನಂತೆ ಸತ್ಯರೀ
 ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಿನ್ನಾರುಂಟು ಹೇಳೆಂದು ಪಾರ್ವತೀ
 ಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಂ ತಲೆದಡವಿ ಬೋಳೈಸಿ
 ಕೌಶಿಕಂಗಿಂತಂದನು

|| ೧೫ ||

ನುಡಿಯೊಳನೃತಂ ತೋಷದಂತೆ ನಿನ್ನಲೆಗೆ ನಿಂ
 ದಡೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಮೇಲೆನ ಕೊಡುವೆನೆಂದೆಂದೆಯದ
 ಕೊಡು ಬೇಗದಿಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಎಂದಡಾ
 ನೈವತ್ತು ಕೋಟಿ ವರುಷ |
 ಬಿಡದೆ ಮಾಡಿದ ತಪಃಫಲದೊಳರ್ಥವನಾಂತೆ
 ಕಡುಮುಳಿದು ಕಾಡಿ ನೋಡಿದನು ಮೆಚ್ಚಿದೆನ್ನ
 ಹಿಡಿಯೆಂದುಸಿದುರ್ ಫಲವೆಲ್ಲವಂ ಕೊಟ್ಟನರ
 ಸಂಗೆ ಮುನಿಗಳ ದೇವನು

|| ೧೬ ||

ಪೊಡವಿಯೊಡೆತನದ ಪಟ್ಟವನಯೋಧ್ಯಾಪುರದ
 ನದುವೆ ಕಟ್ಟುವೆನೇಳು ನಡೆ ರಥವನೇಳೆಂದು
 ಮೃಡಸಮಕ್ಷದೊಳು ಕೌಶಿಕನೆನಲು ಕಡೆತನಕ
 ಮುಂ ಜೀವಿತವ ಕೊಂಡೆನು |
 ಒಡೆಯನುಳ್ಳವನಾನು ಬರಬಾರದಯ್ಯ ನಿ
 ಮೃಡಿಗಳಿಗೆ ದಾನವಾಗಿತ್ತ ವಸುಮತಿಯತ್ತ
 ಲಡಿಯನಿಡುವವನಲ್ಲ ಬೆಸಸಬೇಡಿದನೆಂದು
 ಭೂನಾಥ ಕೈಮುಗಿದನು

|| ೧೭ ||

ಆನೇಕೆ ರಾಜ್ಯವೇಕೆಲೆ ಜನಪ ಸತ್ಯಸೂ
 ಧಾನಮಂ ನೋಡಲೆಂದುಳ್ಳುದೆಲ್ಲವ ಕೊಂಡ
 ಡೇನೆಂಬನೋ ಎಂದು ಕಾಡಿ ನೋಡಿದೆನ್ನೆನೆ
 ಸರ್ವರಾಜ್ಯಂ ನಿನ್ನ ದು |

ಕ್ಲೆನಾಶನಂ ಕರೆದು ವಿರಬಾಹುಕನಾಗಿ
 ಭೂನಾಥನಂ ನಿಲಿಸಿ ಬೇಡಿದರ್ಥವ ಕೊಟ್ಟು
 ನೀನೆ ತಱುಬೆಂದು ಕಳುಪಿದೆನ್ನೆನೆ ಕೃತಕವ
 ಲ್ಲೆಂದು ನಂಬುಗೆಯಿತ್ತನು || ೧೮

ಪೊಡವಿಪನ ವಾಕ್ಯದೊಳು ಹುಸಿಯ ನೀಂ ಪಿಡಿದೆಯಾ
 ದಡೆ ನಾನು ಮುನಿತನವನುಳಿದು ನರಶಿರದೋಡ
 ಹಿಡಿದು ಮದ್ಯಪಿಯಾಗಿ ತೆಂಕಮುಖವಹೆನೆಂದು
 ದೇವಸಭೆಯೊಳಗೆ ನಾನು |

ನುಡಿದು ಬಾಷೆಯನಿತ್ತೆ ನೀನೆನ್ನ ಭಾಷೆಯಂ
 ನಡಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿದೆ ಸತ್ಯವ ಮೆಹಿದೆಯೆಂದು ತಲೆ
 ದಡವಿ ತನ್ನಂ ಕೊಟ್ಟನೀಶನ ಸಮಕ್ಷದೊಳು
 ವಾಸಿಷ್ಠನವನಿಪತಿಗೆ || ೧೯

ಕರುಣದಿಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷಂಗಳಂ
 ಸುರಿದು ನಿನ್ನಯ ಪುಣ್ಯಕಥೆ ಸರ್ವಲೋಕದೊಳ
 ಗಿರಲಿಯೆಂದಭವನಿಂ ಬೇಕಾದ ವರವ ನೀಂ
 ಬೇಡು ಭೂಪಾಲ ಎನಲು |

ಹರೆಯದೀ ಕಾಶಿಯೊಳು ನಿನ್ನ ಮಂದಿರದ ಮೇ
 ಲೆರಡು ಯೋಜನದೊಳೆನ್ನಯ ಕೀರ್ತಿಪುರ ಹೇಮ
 ವಿರಚಿತದೊಳರಬೇಹುದೆಂದು ಬೇಡಿದಡದಂ
 ಕೊಟ್ಟನಂದಗಜೇಶನು || ೨೦

ಹರನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಮುರಹರನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ವಾ
ಗ್ವದನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಪವಿಧರನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ದಿನ
ಕರನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಭಾಸುರಶಿಖಿಯ ಸಭೆಯೊಳಗೆ

ಶಶಿಯೊಂದು ಸಭೆಯ ನಡುವೆ |

ಪರಮ ಮುನಿಸಭೆಯೊಳಗೆ ವರನ್ಯಪರ ಸಭೆಯೊಳಗೆ
ಧರಣಪನ ಕಥನವೇ ಕಥನ ಮಾತೇ ಮಾತು
ಪರವಿಲ್ಲ ಬೇಟನೈವಾರ್ತಗಳು ಹುಗಲಿಲ್ಲ

ವೆಂಬಾಗಳೇವೊಗಳ್ಳೆನು

|| ೨೦

ಧರೆಯೊಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಚಾರಿತ್ರಮಂ ಕೇಳ್ದ
ನರರೇಳು ಜನ್ಮದಿಂ ಮಾಡಿದ್ ಪಾತಕವು
ತರಣಿಯುದಯದ ಮುಂದೆ ನಿಂದ ತಿಮಿರದ ತೆಹದೆ
ಹರೆಯುತಿಹುದೇಕೆಂದಡೆ |

ಹರನೆಂಬುದೇ ಸತ್ಯ ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ಹರನು
ಎರಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರುತಿ ಸಾಱುತಿರಲಾ ವಾಕ್ಯ
ವರರೆ ನಿರುತವ ಮಾಡಿ ಮೂಜಗಕೆ ತೋಟಿದ ಹ

ರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಥೆಗಳ್ಳೆಡೆ

|| ೨೧

ಅನ್ಯತವಟಿಯದ ಹೊಲೆಯನಂ ನೆನೆಯೆ ಪುಣ್ಯವೆಂ
ದೆನೆ ಸೂರ್ಯಕುಲಜ ಕಲಿ ದಾನಿ ಸತ್ಯಂ ಪಸಿ
ಪ್ಪನ ಶಿಷ್ಯನಧಿಕಶ್ಯವಂ ಕಾಶಿಯೊಳ್ ಮೆಹಿದ

ವೇದಪ್ರಮಾಣಪುರುಷ |

ಘನನ್ಯಪ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೆಂದಡಾತನ ಪೊಗಳ್ಳು
ಜನ ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಕಾವ್ಯಮುಖದಿಂ ಪೇಳ್ದ
ನನಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕಂ ಮಹಾ

ಲಿಂಗಭಕ್ತರ ಭಕ್ತನು

|| ೨೨

ಶಬ್ದಕೋಶ

ಅ

ಅಕ್ಕಟು	೫-೪೧	ಪ್ರೀತಿ
ಅಕ್ಕಾಡು	೬-೯	ಕಡಿಸು, ಕಂದಿಸು
ಅಕ್ಕಿನು	೪-೨೯	ಹಿಂದೆಗೆ
ಅಗಡು	೮-೨	ತುಂಟು
ಅಗಿ	೮-೧೩	ಕಚ್ಚು
ಅಗುವಿನು	೮-೧೮	ಭಯಪಡಿಸು
ಅಗ್ಗ	೧-೧೧	ನಂ.— ಅರ್ಘ್ಯ ; ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಅಗ್ಗಿನು	೨-೧೦	ಹೆಚ್ಚು, ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡು
ಅಟ್ಟುಳ	೭-೪೪	ತೊಂದರೆ
ಅಟ್ಟೆ	೮-೨೧	ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ದೇಹ
ಅಡಕ	೭-೧೮	ದಟ್ಟು, ಅಧಿಕ
ಅಡಗು	೪-೫	ಮಾನಸ
ಅಡಪು	೭-೧೯	ಅಡವು, ಆಶ್ರಯ
ಆಡನು	೩-೨೫ } ೪-೧೦ }	ಮೇಲೆ ಬೀಳು. ಅಡಚು, ಚಾಚು
ಅಡುಗಬ್ಬು	೮-೫	ಕಟ್ಟಿಗೆ
ಅಣಕ	೨-೧೬	ಹಾಸ್ಯ, ನಿಂದೆ, ಕುಚೋದ್ಯ
ಆಣಲ್	೫-೮	ದವಡೆ
ಅಣಿವಾ	೩-೨೮	ಯೋಗಸಾಧನೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಅಪ್ಪನಿದ್ದಿಗಳಲ್ಲ ಒಂದು
ಅದಟ	೧-೧೦	ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ
ಅದಟು	೧-೧೨	ಪರಾಕ್ರಮ
ಅದ್ದು	೭-೨೮	ಮುಳುಗು
ಅನಾಮಿಕ	೪-೩೫	ಹೊಲೆಯ
ಅನು	೩-೩೫ } ೭-೪೬ } ೩-೨ }	ರಿತಿ

ಅನುಗೊಡು	೬-೨೪	ಅವಕಾಶಕೊಡು
ಅನುವಾಗು	೪-೧	ಸಿದ್ಧವಾಗು
ಅನ್ವಯ	೬-೨೧	ವಂಶ
ಅಷ್ಟಯಿಸು	೬-೨೧	ಒಪ್ಪಿಸು
ಅಮ್ಯಾವು (1)	೩-೧೧	ಕಾಡುಹಂದಿ (1) [ಕಟ್ಟಿಗರಕಾವ, ಪ. ೧೭೩ ನೋಡಿ]
ಅರಳು	೧-೬	ಹೂವು
ಅರಳ ಸರಳ	೪-೧೦	ಕಾಮದೇವ
ಅರಿ	೫-೬ ೮-೭	ಕತ್ತರಿಸು
ಅರಿದು	೪-೪	
ಅರಾಣಾಂಬು	೮-೨೦	ಅನಾಥ್ಯ
ಅಱತ	೫-೫	ರಕ್ತ
ಅಱತು	೨-೧೩	ಬತ್ತಿದ
ಅಱವಳೆ	೫-೨	ಒಣಗಿ, ಅರಿಹೋಗಿ
ಅಱನು	೪-೩	ಬಿರುಮಳೆ
ಅಱಿಯಿಟ್ಟು	೪-೩	ಹುಡುಕು
ಅಲಗು	೩-೨೬	ವೇಗವಾಗಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸು
ಅಲನು	೫-೨೪ ೭-೪೫	ಕತ್ತಿ
ಅವಗಾಹ	೭-೧೩	ಹಿಂದೆಗೆ
ಅವತಂನ	೫-೧೮	ಸ್ನಾನ
ಅವಧಿ	೭-೨೦	ಆಭರಣ
ಅನವನ	೭-೪೫	ಗಡುವು
ಅನವಳೆ	೬-೧೮	ಅವನರ, ಅಖಿಚಾರ
ಅಸಿ	೬-೧೫	ದಿಕ್ಕುಕೆಡು
ಅಸು	೫-೩	ಕತ್ತಿ
ಅಹಗೆ	೪-೪೩	ಪ್ರಾಣ
ಅಳಲ್	೪-೫	ಹಾಗೆ
ಅಳಲನು	೭-೪೦	ವ್ಯಥೆ
ಅಳವಟ್ಟು	೮-೬	ವ್ಯಥೆಪಡಿಸು
ಅಳವಡಿಸಿ	೮-೧೪	ರಮ್ಯವಾಗಿ
ಅಳವಿ	೪-೧೧	ತಡೆದುಕೊಂಡು
ಅಳವು	೩-೮	ಅಳತೆ, (ಇಲ್ಲಿ-ಸಮಾಪ)
ಅಳ	೭-೩೭	ನಾಮಧ್ಯೆ
		ನಾಶವಾಗು

ಅಳುಕು	೭-೪೪	ಭಯಪಡು
ಅಳುಪು	೭-೪೭ } ೫-೨೫ }	ಆಶೆಸಡು
ಅಳ್ಳುಪು	೬-೧ } ೬-೧೪ }	ತೀವ್ರವಾಗಿ ಇರಿ
ಅಳ್ಳೆ	೪-೩	ಪಕ್ಕೆ
ಅಂಚಲ	೩-೩೨	ಬಟ್ಟೆ, ಮು ಸೆರಗು
ಅಂಜುಳಿ	೯-೪	ಬೊಗಸೆ
ಅಂಡಲೆ	೩-೧೩	ತೊಂದರೆ, ಹಿಂಸೆ, ಪೀಡೆ
ಅಂತಸ್ಸ	೩-೧	ಮನಸ್ಸು
”	೩-೨	ಒಳಗುಟ್ಟು
ಅಂಬರ	೫-೨೫	೧. ಆಕಾಶ, ೨. ಬಟ್ಟೆ
ಅಂಬು	೪-೧೧	ಬಾಣ

ಆ

ಆಜ್ಜೆ	೪-೩೦	ತುಪ್ಪು
ಆಡಿತು	೨-೨೧	ಆಡಿದುದು
ಆಣೆ	೮-೩೦	ನಂ.—ಆಜ್ಜೆ
ಆತುರ	೪-೪೨	ಹೆಚ್ಚಾದ ಆಶೆ, ಔತ್ಕರಣ್ಯ
ಆಂತ	೧-೧೫	ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ
ಆಮ್ರ (ಆಮ್ಲ ?)	೪-೪೧	ಹುಳಿ
ಆಯತಿ	೮-೪೩	ವಿಸ್ತಾರ, ಹವಣು

ಆ

ಆರಯ್	೪-೯ } ೪-೧೯ }	ಪರೀಕ್ಷೆನು
ಆರಾತಿ	೧-೧೨	ಶತ್ರು, (ನಂ.—ಆರಾತಿ)
ಆರು	೮-೪೮	ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗು
ಆರೈಕೆ	೮-೪	ವಿಚಾರ, ಯೋಚನೆ
ಆರ್ತ	೫-೨೭ } ೮-೨೩ }	ಆಭಿರಾಷೆ
ಆಟು	೨-೧೭	ನಮರ್ಥನಾಗು
”	೨-೧೮	ಬತ್ತು, ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಗು
ಆಟುನು	೪-೫	ಶಾಂತಮಾಡು

ಆಲ	೩-೧೪	ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ
ಆಲಸು	೫-೩೨	ಕೇಳು
ಆಪ್ತ	೩-೧೦	ದನ
ಆಶ	೧-೯	ದಿಕ್ಕು
ಆಸಲು	೩-೧೨	ಬಳಲಕೆ
ಆಸುರ	೩-೧೨	ಉತ್ತಾಪ
ಆಘ	೩-೧೦ } ೪-೩೧ }	ಮುಳುಗು, ಒಳಗೆ ಹೋಗು

ಇ

ಇಕ್ಕು	೮-೧೯	ಹ. ಗ.—ಇರ್ಕುFಂ ; ಇರುವುದು
ಇಕ್ಷು	೯-೧೦	ಕಬ್ಬು
ಇಡುಕುಟು	೬-೨ } ೭-೪ }	ಒತ್ತು
ಇದ್ದೆನೆ	೪-೯	ಎರಡು ತುದಿ
ಇನ	೩-೨೭	ನೂರೈ
ಇಡುಹೆ	೩-೨೦	ಇಗುಪೆ

ಈ

ಈಡಾದು	೨-೧೭	ಚೆಲ್ಲಾದು, ಬಿಸುದು
ಈರಾಟು	೯-೧೦	ಹನ್ನೆರಡು
ಈರೇಳು	೨-೧೪	ಹದಿನಾಲ್ಕು
ಈಂಟು	೭-೪೨	ಕುಡಿ

ಉ

ಉಗ್ಗಡ	೩-೨೮	ಫೋಷ
ಉಗಿ	೪-೫	ಕೀಳು
ಉಗು	೮-೫	ಬೀಳು, ನುರಿ
ಉಡಿ	೮-೧೦	ಮುರಿ
ಉಡುಗೊಟು	೭-೪೭	ಮರ್ಯಾದೆ
ಉತ್ತರಿಸು	೫-೭ } ೭-೧ }	ದಾಟು, ಕಡೆಹಾಯಿ, ನಡನು
ಉಬ್ಬರ	೫-೧೧ } ೫-೩೭ }	ಆಧಿಕ್ಯ

ಉಭಯಕವಿ	೧-೨	ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ
ಉಮ್ಮೈಳಿಕೆ	೪-೨೫	ಉದ್ಯೋಗ, ಚಿಂತೆ
ಉರವಣಿಸಿ	೪-೭ ೭-೧೧	ವೇಗವಾಗಿ, ತೀವ್ರವಾಗಿ
ಉರವಣಿ	೩-೨೫	
ಉರ್ಚು	೪-೧೦	ಅಧಿಕ
ಉರ್ವಿ	೨-೨	ಚುಚ್ಚು
ಉಱುವ	೮-೩೬	ಭೂಮಿ
ಉಱು	೩-೨	ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಯೋಗ್ಯ
ಉಲ	೪-೧	ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಉಲಹ	೪-೩೬	ಕೂಗು
ಉಸಿರ್	೯-೧೬	ಕೂಗು
		ಹೇಳು

ಎ

ಎಕ್ಕಲ	೩-೨೦	ಕಾದುಹಂದಿ
ಎಕ್ಕಟ	೬-೨೨	ಏಕಾಂತವಾಗಿ
ಎಕ್ಕೆ	೭-೪೨	ನಮೂಹ
,,	೧-೧೪	ನಮ
ಎಡರು	೪-೩೨	ಕಷ್ಟ
ಎಡೆ	೨-೧೨	ಮಧ್ಯ
ಎಡೆಗೊಳ್	೧-೫ ೨-೨	ಉಂಟಾಗು, ಸೇರು
ಎಡೆಗೈ	೬-೨೪	
ಎಡೆವಾಯ್ದು	೧-೫	ಅವಕಾಶಕೊಡು
ಎತ್ತು	೨-೧೩	ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿ
ಎರಳೆ	೩-೨೦	ದೂಷಿಸು
ಎರೆ	೬-೧೭	ಜಿಂಕೆ
ಎಱಗು	೫-೨	ಯಾಚಿಸು
ಎಱು	೨-೧೧	ಮೇಲೆ ಬೀಳು
ಎಲರ್	೪-೧೪	ನುರಿ
ಎಪೆ	೩-೨೨	ಗಾಳಿ
ಎನಕ	೨-೪	ರೆಪ್ಪೆ
ಎಳತಟ	೩-೮	ಕೆಲನ
		ಎಳೆದಾಟ

ಎಳಲು	೪-೪೫	ನೆಲತಾಡು
ಎಳನು	೩-೩೨ ೪-೩೫	ಅಪೇಕ್ಷಿಸು
ಎಳೆಹೂಟೆ	೫-೬ ೮-೫೪	

ಏ

ಏಗು	೮-೧೦	ಬೇಯು
ಏಗುವವು	೨-೧೬	ಏನುಮಾಡಬಲ್ಲವು
ಏಟು	೪-೨೪	ಗಾಯ
ಏವೆನ್	೪-೧೭	ಏನುಮಾಡಲ

ಐ

ಐದನೆ	೪-೨೬	ಇದ್ದಾನೆ
ಐದೆ	೪-೬	ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಐದೆದಾಳಿ	೮-೨೬	ನುಮಂಗಲಯ ತಾಳಿ
ಐನರೆ	೪-೪೦	ಅಲ್ಲವೆ, ಅಷ್ಟೇ

ಒ

ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು	೪-೨	ಧ್ವಂಸಮಾಡು ;
ಒಗಡಿಸು	೫-೨೪ ೭-೩೬	ಅನಹ್ನಪಡು
ಒಗೆ	೩-೩೪	
ಒಗ್ಗು	೬-೨	ಹುಟ್ಟು, ಉಂಟಾಗು
ಒಟ್ಟಜೆ	೮-೪೩	ಗುಂಪು, ನಮೂಹ
ಒತ್ತರಿಸು	೭-೧೬	ಕ್ರಮ
ಒದವಿಸು	೩-೨೫	ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಒತ್ತು
ಒಯ್ಯನೆ	೧-೬	ಉಂಟುಮಾಡು
ಒರೆದೊರೆ	೧-೧೪	ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ
ಒಱಗು	೫-೪	ಸಮಾನ
ಒಱೆ	೮-೧೦	ಮಲಗು, ಬಾಗು
ಒನರ್	೮-೧೮	ಸ್ವವಿಸು, ಉಕ್ಕು
		ಸ್ವವಿಸು

ಒಸೆ	೧-೪ ೨-೧೨	ಪ್ರೀತಿಸು, ಪ್ರಸನ್ನವಾಗು ಸೇರು
ಒಂದು	೪-೧೨	

ಓ

ಓ	೪-೪೨	ಪ್ರೀತಿಸು
ಓಜೆ	೨-೪೭	ವಿವೇಚನೆ
ಓಡು	೯-೧೯	ತರಬುರುಡೆ
ಒರಗೆ	೨-೫ ೧-೧೪	ನಮಾನ
ಒರಂತೆ	೪-೪೭	
ಒಲೈನು	೫-೩೨	ಸೇವಿಸು
ಓವು	೨-೫ ೩-೫	ಪ್ರೀತಿಸು

ಔ

ಔವರ್ವನಲ	೧-೧೩	ನಮುದ್ರದಲ್ಲ ಅಡಗಿರುವ ಬೆಂಕಿ
---------	------	--------------------------

ಋ

ಕಕ್ಕುಲತೆ	೫-೪೧	ಸಂದೇಹ
ಕಗ್ಗನೆ	೪-೨೭	ಕಷ್ಟನೆ
ಕಟಕ	೩-೩೯	ರಾಜಧಾನಿ
ಕಟವಾಯಿ	೩-೨೦	ಬಾಯಿಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ
ಕಟ್ಟುಪ್ಪಗಂಡ	೬-೧೪	ಕಟರೆಯಾಗುವ ವರೆಗೂ ಬಿಡದ
ಕಡಗು	೩-೧೮	ಉತ್ಸಾಹಗೊಳ್ಳು
ಕಡವರ	೪-೩೧	ಚಿನ್ನ, ನಿಧಿ
ಕಡವೆ	೩-೧೫	ಒಂದು ಮ್ಯಾಗ
ಕಡುಕೈ	೪-೫	ನಾಮಧೇಯವನ್ನು ತೋರು
ಕಡುಪು	೮-೨೫	ಹೆಚ್ಚಿಕೆ
ಕಡೆಗಣೆನು	೫-೨೮ ೪-೨೩	ತಾತ್ಪಾರಮಾಡು
ಕಡ್ಡಣಿಗೆ	೭-೩೧	ಜೆಡೆ
ಕಡ	೩-೩೪	ಕೆನೆ

ಕದಂಬ	೫-೧೭	ನಮೂಹ
ಕದುಕು	೮-೪೨	ಕಚ್ಚು
ಕಪ್ಪಡ	೭-೫೧ } ೭-೪	ನಂ. -ಕರ್ಪಟ; ಬಟ್ಟೆ
ಕಮಠ	೧-೮	ಆಮೆ
ಕರಕರಿನು	೮-೨೨	ಹಂಸಿನು
ಕರಣ	೭-೧೬	ಇಂದ್ರಿಯ
ಕರ್ದುಕು	೬-೩	ಕಚ್ಚು
ಕಲ	೪-೫ } ೭-೩೧	ಶೂರ
ಕಳನು	೧-೧೧	ಯುದ್ಧರಂಗ
ಕಳವಳಿಗೆಯ್	೪-೨	ಸೀಳು (?)
ಕಾಣುಹ	೪-೨೫	ಕಾಣುವುದು
ಕಾಯ್ಪು	೧-೧೨	ಕೋಪ
ಕಾಯ	೩-೨೮ } ೬-೪	ಕಾವಲು
ಕಾಹೂನಲ್	೭-೨೮	ಹ. ಗ -ಕಾಳೊನಲ್; ಅಡವಿಯ ಪ್ರವಾಹ
ಕಾಳ	೮-೧೬	ಕತ್ತಲೆ
ಕಾಳಜ	೮-೨೫ } ೭-೪೩	ಹೃದಯಪಿಂಡ
ಕಾಳುಗೆಡೆ	೪-೪೦	ಕೆಟ್ಟಮಾತಾಡು
ಕಾಳೋರಗ	೮-೩೩	ಕರಿನಾಗರಹಾವು
ಕಾಳ್ಗೆಡೆ	೫-೨೭	ಕೆಟ್ಟಮಾತಾಡು
ಕಿಗ್ಗಾಳಿ	೩-೨೧	(?)
ಕಿಚ್ಚು	೩-೨೯	ಬೇಕಿ
ಕೀನಾಶ	೯-೧೨	ಯಮ
ಕುತ್ತ	೭-೩೬	ರೋಗ
ಕುತ್ತ	೫-೨೯	ಬಾಗು, ಬಗ್ಗಿನು
ಕುತ್ತುಟು	೬-೨ } ೭-೪	ಪೊದರ
ಕುಮುದ	೩-೧೭	ನೈದಿರೆ
ಕುನುಕು	೮-೫೬	ಕುಕ್ಕು
ಕೂಗಿಡಿಸು	೪-೮	ಅರಿಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡು
ಕೆಡೆ	೪-೭	ಬೀಳು

ಕೆಡನುಡಿ	೨-೮ -೨೦	}	ನಿಂದಿಸು
ಕೆಡಹೊಯ್	೭-೨೮		ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಂತ ಹೊಡೆ
ಕೆರಳ	೪-೧೦	}	ಕೋಪಗೊಳ್ಳು, ರ್ಗು
ಕೈಗೆಯ	೧-೧೦ ೫-೩೭		ಅಲಂಕರಿಸು
ಕೈದು	೬-೨		ಆಯುಧ
ಕೈರವ	೪-೧೪		ಸ್ವದಿಲೆ
ಕೈಸಾರು	೭-೪೧		ಕೈಗೆ ಬರು, ಸ್ವಾಧೀನವಾಗು
ಕೈಹೊಡೆ	೪-೯		ಬಿಲ್ಲುಗಾರರು ಕೈಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ
ಕೊಕ್ಕುರಿಸು	೭-೪೪		ಅನಹೃಷಡು [ಚರ್ಮ
ಕೊಪ್ಪು	೪-೯		ಬಿಲ್ಲನ ಕೊನೆ
ಕೊಪಚಾವು	೫-೨		ನಿಂದಿಸು, ಮರ್ಮಭೇದಕವಾದ ಮಾತ
ಕೊನರು	೭-೪೮		ನ್ನಾಡು
ಕೋ	೪-೧೨	ಕೂಗು	
ಕೋಟಲೆ	೫-೩೫	ಪ್ರೇರಣಿಸು	
ಕೋಡಿಸು	೪-೨೦	ತೊಂದರೆ	
ಕೋಡು	೫-೧೨	ಕುಗ್ಗಿಸು, ಭಯಪಡಿಸು	
ಕೋದಂದ	೯-೧೦	ಕುಗ್ಗು ; ಕೊಂಬು	
ಕೋರಡಿಗ	೫-೧೧	ಬಿಲ್ಲು	
ಕೋಶ	೬-೧೬	ಹಿಂಸಕ	
ಕೋಳ್ಳಿನಹು	೮-೨೫	ಬೊಕ್ಕನ	
ಕೊಪು	೭-೫೦	ಕೊಟ್ಟೆ	
ಕಂಕರಿಗೋಲು	೭-೪೮	ದುರ್ವಾಸನೆ	
ಕಂಟಣಿಸು	೩-೨೩	ದೊಡ್ಡ ಚಾಟಿ	
ಕುಂದು	೭-೨೭	ಹಿಂಜಗಿ, ಹಾರು	
ಕೊಂಪೆಯ	೨-೧೮	ನ್ಯೂನತೆ	
			ಚಾಡಿ, ಕುತ್ತಿತ

ಖ

ಖಗ	೭-೨೯	ನೂರೈ
----	------	------

ಗ

ಗಡಣ	೩-೧೬	ನಮೂವ
ಗನ್ನ	೩-೩೭	ಮೋಸ

ಗನ್ನ ಗತಕ	೯-೦	ಮೋನ
ಗರವಟಗೆ	೩-೨೦	ಗದ್ದಲ
ಗರಳಗೊರಳವ	೪-೧೦	ಶಿವ
ಗರುವಿಕೆ	೪-೪೨	ಗೌರವ
ಗರ್ತ	೧-೦	ನುಳಿ
ಗರ್ಣಿ	೩-೩೬	ತೊಂದರೆ, ತಕ್ಕಾಟ
ಗಾಡಿ	೩-೩೦	ನೌಂದರ್ಯ
ಗಾಡಿಕಾಡಿ	೫-೦	ನಂದರಿ
ಗಾಣ	೪-೨೦	ನಂ.—ಗಾನ
ಗಾವಡಿ	೭-೪೪	ಮೂಢ
ಗಾಸಿ	೨-೧೭	ತೊಂದರೆ
ಗುಟ್ಟು ವಿಕೃ	೪-೬	ಭಯನಡಿಸು
ಗೇಹ	೭-೨೦	ಮನೆ
ಗೊಡ್ಡಾಟ	೯-೦	ಕಾಟ, ಕಿತ್ತಾಟ
ಗೋರಿ	೩-೨೧	ಉಪಾಯದಿಂದ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿ ಯುವುದು
ಗಂಡ	೪-೪	ಪರಾಕ್ರಮಿ

ಘ

ಘೋಕ	೦-೧೩	ಗೂಬೆ
ಘೂರ್ವನು	೪-೦	ಗುರುಗುಟ್ಟು
ಘೋಷಣೆ	೫-೨೧	ಬಿರುದು ಹೊಗಳುವಿಕೆ

ಚ

ಚಚ್ಚರ	೫-೨೨	ಬೇಗ
ಚಮ್ಮಟಗೆ	೪-೪೪	ನಂ.—ಚರ್ವಾಪಟಿಕಾ ; ಚಾವಟಿ
ಚಾಂದ್ರಾಯಣ	೯-೧೩	ಒಂದು ವ್ರತ
ಚಿತ್ರಕಾಯ	೩-೨೬	ಹುಲಿ ; ಚರಣೆ
ಚೋದ್ಯ	೩-೩೭	ಆಶ್ಚರ್ಯ
ಚಂಚು	೬-೩	ಕೊಕ್ಕು

ಜ

ಜಗವರ್ತಿ	೦-೫೪	ದೊಡ್ಡ ಉರಿ
ಜಜ್ಜಾರ	೩-೧೬	ವೀರ

ಜಡಿ	೭-೫೧	ತರ್ಜನು, ಗದರಿಸು
”	೯-೨	ಝಳಪಿಸು
ಜತ್ತಕ	೫-೨೯	ಹಿಂನಕ
ಜರಿ	೩-೧೫	ಕಿಲುತ್ತಪ್ಪು
ಜವಗುಂದು	೮-೫	ಶಕ್ತಿಗುಂದು
ಜಳಕಿಸು	೪-೨೦	ನಡುಗಿಸು
ಜಳೂಕ	೧-೮	ಜಿಗುಳೆ
ಜಳೋದರ	೨-೮	ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬುವ ಒಂದು ರೋಗ
ಜಾಲ	೩-೧೪	ನಮೂಹ
ಜುಣುಗು	೩-೨೧	ಕುಗ್ಗು
ಜಂಗುಳಿ	೭-೫೦	ನಮೂಹ, ಗುಂಪು
ಜಂಬುಕ	೮-೧೩	ನರಿ

ಝ

ಝಂಕಿಸು	೭-೩೩	ಬಯ್ಯೆ, ಗದರಿಸು
--------	------	---------------

ಞ

ಞಕ್ಕು	೭-೧೦	ಪೋನ
ಞಾವು	೩-೭	ಸ್ವಳ

ಟ

ಡಗೆ	೪-೧೫	ನಕೆ, ಝಳ
ಡಾವರ	೫-೩೩	ಕೋಟಲೆ. ಹೊಡೆದಾಟ
ಡಾಳಿಸು	೬-೨	ಬೀನು
ಡಿಂಬೀರ	೧-೮	ನೋರೆ
ಡೆಂದಣಿಸು	೪-೨೪	ಬೆಚ್ಚು. ತತ್ತರಿಸು
ಡೆಂಫಣಿಸು	೩-೨೨	
ಡೋಟು	೩-೧೫	ಡೋಗರು ; ತಗ್ಗು ಬಿದ್ದ ಸ್ವಳ

ಠ

ಠಕ್ಕಿಸು	೮-೨೮	ಠಕ್ಕೆವಿಸು, ಅಲಿಂಗಿಸು
ಠಗಹು	೬-೨೩	ಬಂಧನ

ತಣ	೮-೫೦	ತೃಪ್ತಿಹೂಂದ
ತಣಿವಾ	೧-೧೬	ತೃಪ್ತಿ
ತತ್ತಕ	೮-೮	ಪುದುಗ ?
ತನಿಗಂಪು	೪-೧೪	ನುಗಂಧ
ತರಹರಿಸು	೭-೨೧	ತತ್ತರಿಸು
ತಹುನರ್	೨-೨೭	ಸಶ್ಚಯಿಸು
ತಲ್ಲಣಿಸು	೮-೪	ತಳಮುಳಿಸು
	೭-೫೨	
ತವಗ	೧-೧೦ ೮-೫೬	ಸಂ. — ತಮಂಗ ; ಉಚ್ಚಾನನ
ತವಿಲ್	೪-೨೨	ನಾಶ
ತಳಪಟ	೨-೧೦	ಬಯಲು
ತಳತ	೯-೯	ಹ. ಗ — ತಳ್ತ ; ಹೊಂದಿದ
ತಳರ್	೨-೬೧	ಚಿಗುರು
ತಳುಪು	೮-೯ ೭-೧೮	ತಡವಾಡು
ತಣ	೧-೨	ಸ್ಥಾನ
ತಾಂಗು	೨-೧೯	ಪಪೆದುಕೊ
ತಿಣ್ಣ	೫-೬	ಭಾರ
ತಿಡಿ	೮-೫೧	ಚರ್ಪು
ತಿನ	೮-೧೧	ಕಚ್ಚು
ತಿನಿಹಿ	೨-೧೬	ತಿನಿವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದು
ತಿಮಿರ	೯-೧	ಕತ್ತಲೆ
ತಿರುಳ್	೪-೧೦	ಸಾರ
ತಿಂತಿಣಿ	೮-೧	ಸಮೂಹ
ತುದುಕು	೪-೪೫ ೭-೪	ಹಿಡಿ, ಮುಟ್ಟು
ತೂಪಿಹು	೨-೯	ಉಃಪೆಂದು ಊದು
ತೆಕ್ಕು	೫-೨೯ ೫-೨೨	ದಿಕ್ಕುಗದು
ತೆರಳಿಕೆ	೪-೧೦	ಸಮೂಹ
ತೆಜಕಾಜ	೫-೨೦	ಹಣವನ್ನು ವನೂಲು ಮಾಡುವವನು
ತೆಹಿ	೭-೪೭	ನುಂಕ
ತೊಡರ್	೧-೧೫	ಪ್ರತಿಭಟಿಸು
ತೊಡಿಗೆ	೧-೭	ಆಚರಣ

ತೊರಳೆ	೪-೧೦	ಗುಲ್ಮ ; ದೇಹದ ಒಂದು ಭಾಗ
ತೊಳಲು	೭-೨೨	ನುತ್ತಾದು
ತೊಂಗಲ್	೩-೩೧	ಗೊಂಚಲು
ತೋಡುತ್ತು	೩-೨೧	ಕ್ರೂರ ಮೃಗವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಕಟ್ಟುವ ಎತ್ತು
ತೋಪು	೩-೨೩	ಪೋಸ, ಉಪಾಯ

ದ

ದಟ್ಟನು	೫-೭	ಬೆದರಿನು
ದಟ್ಟೈನು	೮-೧೬	ದಟ್ಟವಾಗು
ದಡದಡಿನು	೭-೩೧	ನಡುಗು
ದಮೆ	೨-೧೫	ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ
ದವ	೧-೧೧	ಕಾಡು ಕಿಚ್ಚು
ದಂಡಿಗೆ	೪-೨೮	ವೀಣೆ
ದಾಳಿಕ್ಕು	೩-೧೮	ದಾಳಿಯಿಡು, ಮತ್ತು
ದಿವಸ್ವತಿ	೧-೧	ನೂರ್ಯ
ದೀಹ	೩-೨೨	ಬೆಲೆಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿ
	೫-೩೭	
ದೂವೆ	೮-೫೫	ನಂ.-ಧೂಮ ; ಹೊಗೆ
ದೇಸಿಗ	೬-೪	ಮನೆಬಾಗಿಲು ಇಲ್ಲದ ಪರದೇಶಿ

ಧ

ಧೃತಿ	೬-೨೦	ಧೈರ್ಯ
ಧಾವತಿ	೬-೨೫	ಕಪ್ಪು, ಆಯಾಸ
	೮-೩೭	
ಧೀ	೨-೭	ಬುದ್ಧಿ
ಧೀವರ	೩-೫	ಬೆನ್ನ, ಬೇಟೆಗಾರ (ಇಲ್ಲ)
ಧೂರ	೪-೨೦	ಯುದ್ಧ

ನ

ನಕುಲ	೩-೧೦	ಮುಂಗನಿ
ನಕ್ರ	೧-೮	ಪೊಸಳೆ
ನನ್ನಿ	೩-೩೭	ನತ್ಯ

ನನ್ನಿ ಕಾಳಿ	೭-೪೧	}	ಸತ್ಯವಂತ
ನಮ್ಮಾವು (?)	೮-೨೪		(' ಅಮ್ಮಾವು ' ನೋಡಿ)
ನಲವು	೩-೧೧		ಸಂತೋಷ
ನಲ	೪-೧೭		ಸಂತೋಷಪಡು
ನಳನಳಿಸಿ	೩-೩೧		ಕೋಮಲವಾಗಿ
ನಾರಂದ	೨-೧೩		ನಾರದ
ನಾರಾಚ	೮-೧೦		ಬಾಣ
ನಾಳಲ್	೪-೨		ರಾಳದ ಕಡ್ಡಿ
ನಿಕಾಯ	೯-೧೩		ಸಮೂಹ
ನಿಗ್ರಹ	೭-೨೪	}	ಪೀಡಿಸುವುದು, ಹಿಂಸೆ
ನಿಮಿರ್	೯-೧೧		ನೆಟ್ಟಗಾಗು
ನಿರುತ	೩-೨೨		ನಿಜ, ಸತ್ಯ
ನಿರೋಧ	೪-೨೦	}	ಪ್ರತಿಬಂಧಕ, ತಡೆ
	೨-೧೨		
ನಿರ್ಭೂತನ	೬-೯		ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವುದು
ನಿರ್ಭೂತನ	೪-೫		ನುಂದರಿ
ನೀಚು	೬-೨೬		ಮಂಜು
ನೀಚಾರ	೧-೮		ಹಗ್ಗ
ನುಲ	೭-೪೨		ಸಹಾಯ
ನರವು	೭-೧		ಗುಂಪುಸೇರು
ನರೆ	೩-೧೭		ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ನೆಜು	೪-೩೯		ನೆಲ+ಶೆಜು ; ನೆಲಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ
ನೆಲದೆಜು	೭-೪೭		ನುಂಕ
ನೇನಜು	೬-೧೨		ಸೂರ್ಯ
ನೇಹ	೮-೫೬		ಸಂ.-ನೈಹ ; ಪ್ರೀತಿ

ಪ

ಪಟಲ	೯-೧	ಸಮೂಹ
ಪಟವೇಂಟೆ	೩-೨೩	(?)
ಪಡಲಡು	೮-೨೫	ಚೆಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬೀಳು
ಪಡಿ	೭-೪೭	ಸಂ.-ಪ್ರತಿ
ಪಡೆ	೪-೬, ೭	ಸೈನ್ಯ
ಪರಿಕರ	೪-೧	ಸುತ್ತುಮುತ್ತಿನವರು

ಪರಿಣಾಮ	೭-೧೭ ೭-೧೧	}	ನಿಸ್ತಾರ
ಪರುಷ	೨-೧		ಸ್ವರ್ಶತೀ (ಇದು ಮುಟ್ಟಿದ ರೋಹವು ಚಿನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ)
ಪರ್ವ	೨-೨		ಹಬ್ಬ
ಪಯ	೪-೫		ಕತ್ತರಿಸು
ಪವಿಧರ	೬-೨೧		ಇಂದ್ರ
ಪಶುಪತಿ	೩-೩೧		ಶಿವ
ಪನಾಯ	೪-೨೯		ಉಡುಗೊರೆ
ಪಳಹರ ಪೇಂಟೆ	೩-೨೩		!
ಪಂಚಾನ್ಯ	೧-೧೨		ಸಿಂಹ
ಪಂಥ	೭-೪೭		ಮಾರ್ಗ
ಪಾಠೀನ	೧-೮		ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮೀನು
ಪಾಡು	೭-೯		ಸ್ಥಿತಿ
ಪಾರದಿ	೩-೩೯		!
ಪಿಕ	೭-೩		ಕೋಗಿರೆ
ಪಿನುಣತ್ಯ	೩-೩೬		ಚಾಡಿಕೋರತನ
ಪೀಳಿಗೆ	೧-೧೦		ವಂಶ
ಪುರವೈರಿ	೩-೩೦		ಶಿವ
ಪುಳಕ	೩-೩೮		ರೋಮಾಂಚ
ಪುಳನ	೩-೩೧		ಮರಳುಡಿಣ್ಣೆ
ಪುಳಿಂದ	೪-೨		ಬೇಡ
ಪೊಗಳ್	೮-೧ ೮-೫	}	ವರ್ಣನು
ಪೊಡಮಾಡು	೪-೨೮		ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡು
ಪೊನಲ್	೪-೪೫		ಪ್ರವಾಹ
ಪ್ರಕರ	೭-೧೦		ನಮೂಹ
ಪ್ರತಿಗ್ರಹ	೫-೩೯		ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು
ಪ್ರೇತವನ	೪-೩೮		ನೃಶಾನ

ಛ

ಛಣ್ ಲ-೮ ಹಾವು

ಬ

ಬಗೆ ೩-೩೪ ಮನಸ್ಸು

ಬಗೆ	೪-೨೨	ಆರೋಚಿಸು
ಬಿ	೭-೧೦	ಲಕ್ಷ್ಯವಾದು
ಬಿಟ್ಟೆ	೧-೧೫	ದಾರಿ
ಬಿತ್ತಾಯ	೭-೨೫	ಭಕ್ತ
ಬಿನ್ನ	೩-೩೭	ಭಂಗ
ಬಿಜಿತ	೬-೯	ಆರಿದ, ಒಣಗಿದ
ಬಿಲಗೋಳ	೭-೧೭	ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಿಸಾದು
ಬಿಲವರು	೪-೨	ಬಿಳಿಸಿಬರು
ಬಿಲ	೩-೩೨	ಪುಟ್ಟಿಹೊಂದು
ಬಿಲ್ಲಪ	೩-೧೩	ನಂ.-ವಲ್ಲಭ ; ಒಡೆಯ
ಬಿವರಿದಿರುಗು	೪-೨	ಗುಂದಗೆ ನುತ್ತು,
ಬಿವಳ	೪-೧೯	ಶಕ್ತಿಗುಂದು
ಬಿವು	೩-೧೦	ಹೊಟ್ಟೆ
ಬಿಳ	೩-೩೦	ದಾರಿ
ಬಿಳಾಸ	೮-೧	ಲಡಿಗೈಯ ಮನೆ
ಬಿಳದಣ	೩-೧೫	ನಂದು, ತೂತು
ಬಿಳಿ	೭-೩೧	ಬಾರು ! ತೋಗಲನ ಪಟ್ಟಿ
ಬಿಗುಪು	೪-೩	ಬಿಗಿ
ಬಿಡು	೪-೧೪	ಬಿಡು, ಬಿಡು
ಬಿತ್ತು	೩-೧೩	ಬಿಡು
ಬಿಡ್ಡು	೪-೯	ಬಿಡು
ಬಿನದ	೩-೨೫	ನಂ.-ಬಿನೋದ
ಬಿಡುಬು	೫-೧೧	ಕಾಂನೈ
ಬಿಟ್ಟುಮಂದು	೪-೨	?
ಬಿನರುಹ	೫-೭	ಕಮಲ
ಬಿಳಿ	೪-೨೫	ನಾಶವಾಗು
ಬಿಳಿವರಿ	೪-೨	ಪ್ಲೇಟ್‌ಯಾಗಿ ಒಡು
ಬಿಳಿಯ	೨-೧	ಕಹಾರ
ಬಿಳಿವು	೭-೪೨	ನರ
ಬಿಟ್ಟುಳಿಸು	೪-೧೯	ಗಾಬರಿಯಾಗು
ಬಿನ	೭-೨೩	ಆಜ್ಞೆ
ಬಿನಕೈ	೬-೫	ಪ್ರವಿಸು
ಬಿಳಿಹಾಗ	೩-೭	ಬಿಳಿಕಾರಾಗ
ಬಿಳಿ	೨-೮	ಹೋಮವಾದು

ಬೈಗು	೭-೨೪	ಸಾಯಂಕಾಲ
ಬೆಂಬಡಿಗೇ	೩-೨೮	ಬನ್ನಿ ನೆ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯುವ ಹೊಣ್ಣೆ
ಬೆಂಗೆೊಡು	೫-೨೭	ನನ್ನಿಲು
ಬೊಂಬುಳ	೮-೪೮	ಬೂವು ಬಗೆಯ ತಮಾಕಿ
ಬೋಸರಿಸು	೨-೧೮	ಪ್ರೇಲಿಸು
ಬೋಳ್ಕೈಸು	೩-೩೪	ಸವಾಧಾನನುಡಿಲು

ಭ

ಭಲ್ಲಕ	೮-೧೧	ಕರಡಿ
ಭವ	೨-೧೪	ಗನ,
ಭವಿ	೧-೭	ಶ್ರವನ್ಲದವನು
ಭಾಳ	೯-೧೪	ಹಣ

ಮ

ಮಡಲಟು	೪-೯) ೮-೧೭)	ಹಬ್ಬು
ಮದ್ದು	೭-೩೭	ಹೆಪಥ
ಮನ್ನೆಯ	೪-೪	ನಂ.-ಮೂನು
ಮರಚು	೩-೧೯	ಹ. ಗ -ಮರಳ್ಳು ; ಹಿಂಬಿರುಗಿಸು
ಮರವಡು	೩-೨೫	ನಿಶ್ಚಲಪ್ರವಾಗು
ಮರುತ ಮಿತ್ರ	೩-೨೭	ವಾಯುವಿನ ಸ್ನೇಹಿತ ; ಅಗ್ನಿ
ಮರುಳ	೪-೩೪	ಹುಚ್ಚ
ಮರೆ	೩-೨೦	ಹಿಂದೆ ಜಾತಿಯ ಜಿಂಕೆ
ಮಾಜುಮೊನೆ	೪-೨೪	ಮತ್ತೊಂದು ತುಪಿ
ಮರೆ	೩-೨೯	ಗರ್ವಿಸು
ಮಲ್ಲಾವಲ್ಲ	೭-೫೦) ೮-೮೫)	ನೂಕುನುಗ್ಗಲು
ಮನಕ	೭-೧೮	ವಿಜೃಂಭಣೆ
ಮನಗು	೭-೧೮	ವಿಜೃಂಭಿಸು
ಮಾಡ	೮-೧	ಮಾಡು ಮನೆ
ಮಾಣ್	೧-೭	ಬಿಡು
ಮಾಡು	೭-೫	ಹ.ಗ.-ಮಾಣ್ ; ತಪ್ಪಿ

೧೩೪

ವಾರಿ	೮-೧, ೨, ೧೦	ಒಂದು ದೇವತೆ, ತೊಂದರೆ, ಹಿಂಸೆ
ವಾರ್ತಾಂಡ	೩-೧೭	ನೂರ್ಯ
ವಾರ್ತಾಳ	೭-೧೬	ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸು
ವಿಡಿ	೩-೬	ಬೆರಳ ಮೆಲಿಟ್ಟು ಹಾರಿಸು
ವಿಡುಕು	೪-೧೯	ಅಲ್ಲಾಡು, ಚಲಿಸು
ವಿತ್ತು	೩-೧	ನಂ.-ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ
ವಿತ್ರ	೩-೨೬	ನೂರ್ಯ, ಸ್ನೇಹಿತ
ವಿನುಗು	೪-೧೨	ಹೊಳೆ, ಚಲಿಸು
ವಿಳಸು	೪-೮	ಅಲುಗಾಡು
ವಿಾಹ	೪-೩೮	ಸಾನ
ವುಕ್ಕುಯಿಕ್ಕು	೪-೨	ಮುತ್ತು, ಮುನುರು
ಮುಗಿಲ್	೭-೧೬	ಮೋಡ, ಆಕಾಶ
ಮುಗುದ	೬-೧೪	ನಂ.-ಮುಗ್ಧ; ಏನೂ ತಿಳಿಯದವನು
ಮುಟ್ಟಿಗೆ	೮-೨೭ ೮-೩೦	} ಚಿತಿ ?
ಮುಡಿ	೪-೩೯	
ಮುಡಿಹ	೪-೩೮	ಕೂದಲಿನ ಗಂಟು
ಮುಪ್ಪುರಿ	೨-೫	ಮುಡಿಯುವುದು
ಮುರುಟು	೮-೮	ಮೂರು ಹುರಿ
ಮೂಗುವಡು	೭-೨೦	ಕುಗ್ಗು
ಮೂಡಿಗಿ	೪-೯	ಮೂಕನಾಗು
ಮೂರಿ	೮-೧	ಬತ್ತಳಿಕೆ
ಮೃಗನಾಭಿ	೪-೩೬	ಸಮೂಹ
ಮೈಯ್ಯಕ್ಕು	೭-೭	ಕನ್ನೂರಿಯ ಮೃಗ
ಮೇಬರೆ	೪-೧೨	ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡು
ಮೋಗೆ	೨-೧೯	ಉಡಿದಾರ
ಮೊಟ್ಟಿಗೂಳೆ	೪-೩	ತುಂಬು ; ನುಂಗು (ಇಲ್ಲ)
ಮೋಡು	೩-೨೫	ಮೊಟ್ಟೆ + ಕೂಳೆ; ಮೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬುತ್ತಿ
ಮೋಹರ	೯-೩	ಹೊಡೆ, ನದೆಬಡಿ
ಮೋಹು	೯-೨	ಗುಂಪು
ಮಂಡಿತ	೪-೧೮	ಸೇರಿಸು
ಮಲೆಂಜಿ	೪-೧೨	ಅಲಂಕೃತವಾದ
		ನೊದೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಹುರಿ

ಯ

ಯಕ್ಷಕರ್ಧಮ	೩-೩೮	ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ, ಕನ್ನೂರಿ ಮೊದಲಾದುದು ವುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ನುಗಂಧದ್ರವ್ಯ.
-----------	------	---

ರ

ರತ್ನಾಕರ	೧-೧೨	ಸಮುದ್ರ
ರಾಗ	೬-೪ ೯-೧	ಕಾಂತಿ, ಸಂತೋಷ
ರುಚಿರ	೧-೯	
ರುಜೆ	೪-೩೦	ರೋಗ
ರುದ್ರಭೂಮಿ	೬-೪೯	ಸ್ವಶಾಸನ
ರುಧಿರ	೪-೪೪	ರಕ್ತ

ಱ

ಱೋಡಾಡು	೨-೨೧	ಹಾಸ್ಯಮಾಡು
--------	------	-----------

ಱ

ಱಲಾಮ	೫-೧೮	ಭೂಷಣ, ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಱಲ್ಲೆಗಜಿ	೬-೬	ಮುದ್ದಿನು
ಱಾಗು	೬-೨೩, ೨೪	ಸಂ.-ಲಾಘವ (1) ; ಸುಲಭ
ಱುಬ್ಬಕ	೩-೨೦ ೪-೮	ಬೇಡ
ಱೇನು	೧-೫	

ಱ

ಱಡಬ	೫-೧	ಸಮುದ್ರದ ಬೆಂಕಿ
ಱಬ್ಬಲ	೩-೩೨	ನಾರುಬಟ್ಟೆ
ಱನುಮತಿ	೪-೩೬	ಭೂಮಿ
ಱಿದ್ರಮ	೧-೮	ಹವಳ
ಱಿಮಾನ	೬-೫೨	ಶವಪನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಮಂಟಪ
ಱಿಶ್ಯಾನ	೩-೩	ನಂಟಕೆ
ಱಿಸರ	೬-೩	ಸಮೂಹ
ಱ್ಯಕ	೮-೧೩	ತೋಳ
ಱ್ಯಜ	೩-೨೯	ಸಮೂಹ
ಱ್ಯತ	೩-೩೨	

ಶ

ಶಮ	೨-೧೫	ಮನೋನಿಗ್ರಹ
ಶಾಡ್ವಲ	೪-೧೫	ಹನುರು ಶುಲ್ಲು
ಶಿಶಿರೋಪಚಾರ	೪-೧೫	ಶೃತ್ಯೋಪಚಾರ
ಶೀಕರ	೧-೮	ಶುಂತುರು ಹನಿ
ಶೇಷೆ	೩-೩	ಅಕ್ಷತೆ
ಶಿಂಶುಮಾರ	೧-೮	ಮೊಸಳೆ
ಶೃವಾಳ	೧-೮	ಪಾಟಿ

ಶು

ನತ್ತಿಗೆ	೪ ೩೧	ಭತ್ತಿ
ನನಿಹ	೭-೧೧	ಸಮಾಪ
ನಮ	೬-೨೭	ನವೆದುಹೋಗು, ಕದಮೆಯಾಗು
ನರ	೪-೨೪	ನಾ.-ಸ್ವರ
ನರಳ	೪-೧೦	ಬಾಣ
ನರಳನು	೩-೨೦, ೨೨	ಹಾರು, ದಾಟು
ನರಿಶ್ವತಿ	೧-೧	ನಮುದ್ರ
ನವುಡಿ	೭-೨೭	?
ನಾಗಿನು	೪-೩೪	ಪೋಷಿನು
ನಾಗು ದುರೆ	೮-೪೨	ನಾಯುವ ಕುದುರೆ
ನಾವಾರ್ಥ	೩-೧	?
ನಾರ್	೭-೧೩	ನೇರು
ನಾಲಭಂಜಿಕೆ	೪-೨೭	ಪುತ್ಥಳಿ, ಗೊಂಬೆ
ನಿಗ್ಗು	೮-೩೬	ನಾಟಕೆ
ನಿದುಗು	೮-೨೬	ಬೆದಕು, ಅರಿನು
ನಿದ್ದಿಗೆ	೭-೫೨	ಚಟ್ಟ
ನಿವುಡಿ	೬-೧೧	?
ನೀಗುರಿ	೬-೨	ಒಂದು ತೆರದ ಚಾಮರ
ನುಗಿ	೪-೧೭	ಹೆದರು
ನುಧೆ	೪-೧೬	ಅವ್ಯುತ
ನುನಾಣಿಯ	೬-೧೦	ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಣ್ಯ
ನುಮಾನ	೩-೩೫	ಸಂತೋಷ
ನುಮಾನ	೩-೧೭	

ನುರೆ	೨-೧೧	ಮದ್ಯ
ನುಂಕಿಸು	೪-೧೨	ನುತ್ತುಗಟ್ಟು
ನೂಡು	೭-೧೭	ಮುಡಿಮಕೊ
ನೂನೆಗಾಡಿ	೮-೧	ಕಟ್ಟುಕ
ನೂರುಳ್	೫-೩೦	ಶಪಥ, ಅಣಿ
ನೂಳ್	೨-೧೬ } ೮-೩	ನಲ, ಬಾರಿ
ನೆಡೆ	೭-೪೫	ಭಯ ಪಡು
ನೆರೆ	೮-೧೦	ರಕ್ತನಾಳ
ನೈವೆಡಗಾಗು	೨-೧೨	ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡು
ನೊರಹು	೨-೬	ಹರಟು, ಗಳಹು
ನೋಹು	೩-೨೩	ನೋವು, ಅಟ್ಟು
ನಂಕ್ರಂದನ	೫-೬	ಇಂದ್ರ
ನಂತವಿಡು	೬-೧೬	ನಮಾಧಾನ ಪಡಿಸು
ನಂತಾನ	೬-೧೦	ನಮೂಹ
ನಂದೋಹ	೬-೧೦	
ನಂವರಣಿ	೮-೪	
ನ್ನಪನ	೩-೩೮	ಅಭಿಷೇಕ
ನ್ಯದಾ	೪-೧೩	ಹೋಮು ಮಾಡುವಾಗ ಹೇಳುವ ಮಾತು
ನ್ಯಾಹಾಪತಿ	೧-೧	ಅಗ್ನಿ

ಹ

ಹಗ್ಗಿ	೫-೬	ನಂ.-ಅಗ್ನಿ ; ಬೆಂಕಿ
ಹಡಪಿಗ	೭-೩೦	ನಂಚಿಯವನು
ಹಡಿ	೮-೨೧	ಹ. ಗ.-ಪಡಿ, ಬಾಗಿಲು
ಹಣುಗು	೩-೨೧, ೨೨	ಹೊಂಚುಹಾಕು
ಹಣ್ಣು ಉಪೆ	೫-೨೪	ಬಹಳ ಹಳೆಯದಾದ ಬಟ್ಟೆ
ಹದರು	೮-೬	ಕೈಯ ಮುಣಿಕಟ್ಟು
ಹದುಳ	೩-೧೩	ಕ್ಷೇಮ
ಹನನ	೯-೧೩	ಕೂರೆ
ಹರಕರಿಸು	೩-೧೮	ಮೊದ್ದ ಗುಂಪಾಗು ?
ಹರಣ	೪-೨೨	ನಂ.-ಪ್ರಾಣ
ಹರಹು	೩-೩೩	ವಿಸ್ತರಿಸು, ಚಾಚು
ಹರಿ	೩-೬	ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗು

೧೩೮

ಹರೆ	೪-೩೨	ಚೆದರು
ಹಱ	೭-೪೮	ತಮುಟೆ
ಹಲ್ಲಣಿಸು	೮-೫೧	ಬೀನುಹಾಕು
ಹವಣು	೫-೧೪	ನಂ.-ಪ್ರಮಾಣ ; ಹದ
ಹಸರಿನು	೩-೨೧	ಪ್ರಸರಿಸು
ಹನಾದ	೩-೬	ನಂ.-ಪ್ರಸಾದ
ಹಂಜಿರಿನು	೫-೫೨	ಹಂದರಹಾಕು
ಹಂತಿ	೮-೧	ನಂ.-ಪಂಕ್ತಿ
ಹಂದೊಗಲು	೭-೪೨	ಹಸಿಯ ತೊಗಲು
ಹಾರಯಿಸು	೩-೨೧	ಅಪೇಕ್ಷಿಸು
ಹಾರು	೭-೧ ೮-೪೦	} ಹ. ಗ.-ಪಾರ್ ; ನಿರೀಕ್ಷಿಸು
ಹಾಸ	೩-೨೧	
ಹಾಳು	೮-೩೩	ನಂ.-ಪಾಶ ; ಕೊರಳ ಕಣ್ಣೆ
ಒಣೆಲು	೭-೪೩	ಭೂಮಿ, ಗದ್ದೆ, ದತ್ತಿ
ಹುಡುಕು ನೀರು	೫-೧೦	ಜಡೆ
ಹುಯ್ಯಲು	೩-೮	?
ಹೆಗರೆಣೆ	೧-೧೪	ಮೊರೆ, ಅರ್ತನಾದ
ಹೆಟ್ಟವಳನು	೫-೯	ನವಾನನ್ಯಂಧ, ನರಿನವಾನ
ಹೆದತರೆ	೯-೨	?
ಹೆಪ್ಪಳನು	೨-೨೦	ತರೆಯ ಹಿಂಭಾಗ
ಹೆಂದದ	೩-೨೭	ಹ. ಗ.-ಪೆಳ್ಳಳನು, ಭಯಪಡು
ಹೇವರಿನು	೮-೩೮	ಚಲನದ, ಸ್ಥಿರವಾದ
ಹೇನು	೯-೧೨	ಅನಹ್ಯಪಡು, ಹಿಂದೆಗೆ
ಹೊಗರು	೪-೪೪	ಜುಗುಪ್ಸೆಪಡು
ಕೊಡಕರಿನು	೮-೧೧	ಕಾಂತಿ
ಹೊಡೆ	೩-೧೦	ಪ್ರಚ್ಛಲಿಸು ?
ಹೊಡೆವಡು	೭-೪	ತೆನೆ
ಹೊಣಕೆ	೧-೧೪	ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡು
ಹೊನಲಡು	೮-೨೫	ಹ. ಗ.-ಫೋಣರ್ಕೆ, ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ
ಹೊಯಿಕ್ಕೈ	೧-೧೪	ಪ್ರವಹಿಸು
ಹೊರಳ	೪-೧೦	ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ
ಹೊಣುಕಾಟ	೭-೩೭	ನಮೂಹ, ಮೊತ್ತ
ಹೊಲಬು	೮-೧೧	ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವವನು
		ಮಾರ್ಗ

ಹೊಲ್ಲ	೫-೩೪	ಅಯೋಗ್ಯ, ಅನುಚಿತ
ಹೊಲ್ಲಹ	೫-೩೦	ನೀಚ, ಹೀನ
ಹೊಳಲು	೫-೮	ಪಟ್ಟಣ ?
ಹೊಳು	೫-೮	ನಿಸ್ವಾರ
ಹೋರು	೩-೧೫	ನಂದು, ತೂತು

